İZMİR MODELİ ÇALIŞMALARI

Aziz Kocaoğlu ile Söyleşiler

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

İZMİR MODELİ ÇALIŞMALARI

AZİZ KOCAOĞLU İLE SÖYLEŞİLER

İZMİR MODELİ ÇALIŞMALARI
AZİZ KOCAOĞLU İLE SÖYLEŞİLER

Yayına Hazırlayanlar
Ayşegül SABUKTAY
Ertekin AKPINAR

Yayın Koordinasyonu
Mehmet URAL

Kapak Konsepti
Aliosman Kurtuluş

Grafik Tasarım ve Uygulama
Emre DUYGU

Yönetim Yeri
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ AKDENİZ AKADEMİSİ
Mehmet Ali Akman Mah. Mithatpaşa Cad. No 1087, 35290 Konak-İzmir
Tel (0232) 293 46 13 Faks (0232) 293 46 10
www.izmeda.org info@izmeda.org
Sertifika No 22595

Basım Yeri
Dinç Ofset Matbaa-1145/4 Sokak No 11/C Yenişehir-İzmir
Tel & Faks 0232 459 49 61-63 Sertifika No 20558

Birinci Baskı Kasım 2018

Baskı Adedi 2000

ISBN 978-975-18-0248-4

Bu kitap, İzmir Akdeniz Akademisi tarafından yayına hazırlanmış olup, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ücretsiz kültür hizmetidir. İzmir Akdeniz Akademisi'nin, bedelsiz yayınıdır. Bütün hakları saklıdır. Kaynak gösterilmeden tanıtım için yayımlanacak yazılar dışında, İzmir Akdeniz Akademisi'nin yazılı izni alınmadan çoğaltılamaz. Satılamaz.

© İzmir Büyükşehir Belediyesi

Aziz KOCAOĞLU

1948 yılında Tokat'ta doğan Aziz Kocaoğlu, 1973 yılında Ege Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden mezun oldu. 1974'te İstanbul Üniversitesi'nde işletme dalında yüksek lisansını tamamlayan Kocaoğlu, 1975-1978 yılları arasında bir kamu kuruluşunda muhasebe uzmanı olarak çalıştı; 1978-1979 yılları arasında özel sektörde yöneticilik yaptı. 1979 yılında kendi işini kurdu. Ortak bir girişimle, 1986 yılında toprak sanayi dalında çalışmaya başladı.

Siyasi yaşamına CHP Gençlik Kolları'nda başlayan Kocaoğlu, 2001-2003 döneminde CHP Bornova İlçe Başkan Yardımcılığı yaptı. 28 Mart 2004 seçiminde, CHP'den Bornova Belediye Başkanı seçildi; 21 Haziran 2004 tarihinde gerçekleştirilen Meclis Toplantısında oybirliğiyle İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na getirildi. 29 Mart 2009 tarihinde yapılan yerel seçimlerde ikinci, 30 Mart 2014 seçimlerinde halktan aldığı güvenoyuyla İzmir'de ilk kez üst üste üç dönem büyükşehir belediye başkanlığı yapma ünvanını kazandı.

Aziz Kocaoğlu, evli, iki çocuk babası ve iki de torun sahibidir.

İZMİR MODELİ'NİN HAZIRLANMA ÖYKÜSÜ

İzmir Modeli İzmir İçin Demokratik Bir Belediyecilik Modeli Önerisi kitabı, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin örgütlediği kısa adı, "İzmir Modeli" olan kolektif bir çalışma sonucunda elde edilmiştir. İzmir Büyükşehir Belediyesi, bu projenin kavramsal çerçevesini oluşturmak, projenin gelişmesini yönlendirmek için konuyla ilgili akademisyenlerden, uzmanlardan ve İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin üst kademe yöneticilerinden oluşan 12 kişilik bir mutfak oluşturmuştur. Bu mutfak, ilk toplantısını 21 Ocak 2017 tarihinde yapmıştır. Bu mutfak, iki toplantı yaptıktan sonra, İzmir Modeli'nin kullanacağı temel kavramları/değerleri netleştirmek için dört araştırma yapılmasını ve bu araştırmanın bulgularını, toplanan dört ayrı çalıştayda tartışıldıktan sonra son hale getirilmesini sağlamıştır. Daha sonrasında hazırlanacak olan Model'in, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin deneyimine/performansına ilişkin verilere dayandırılabilmesi için, araştırma mutfağınca saptanan 20 ayrı konunun, isimleri belirlenen akademisyen/araştırmacılar tarafından araştırılmasını örgütlemiştir. Bu araştırmaların sonuçları, mutfakta yer alanlar, 20 araştırmayı yapan araştırmacıların, konuyla ilgili belediye bürokrasisi ve İzmirlilerin katıldığı çalıştaylarda derinliğine tartışıldıktan sonra, söz konusu araştırmalara yazarları tarafından son şekilleri verilmiştir. Bu, 20 araştırma üzerinde toplanan çalıştayların sonuncusu, 2 Aralık 2017 tarihinde tamamlanmıştır.

İzmir Modeli'nin, ön çalışmaları on bir aylık bir süre içinde tamamladıktan sonra sıra İzmir Modeli çalışmalarının iki temel ürünü olan *İzmir Belediyeciliğinde 2004-2018 Döneminin Öyküsü* ve *İzmir Modeli İzmir İçin Demokratik Bir Belediyecilik Modeli Önerisi*, kitaplarının yazılmasına gelmiştir. İdeal durumda bu görgül ve normatif İzmir Modelleri'ni oluşturulan kitapların, proje mutfağının mensupları ve 20 konunun araştırmacıları tarafından kolektif olarak üretilmesi gerekiyordu. Ama pratikte bunun gerçekleştirilmesinin yolu bulunamayınca, proje mutfağı bu kitapların, proje çalıştaylarının moderatörlüğünü yapmış olan İlhan Tekeli tarafından yazılmasına karar vermiştir. Bunun üzerine İlhan Tekeli, hazırladığı ilk taslakları, 3 Mart 2018 ve 28 Mayıs 2018 tarihlerinde toplanan çalıştaylarda tartışmaya açmış ve her iki kitaba son halinin verilmesini sağlamıştır. Bir yıl, dört ay süren çalışmalar sırasında, toplam 31 çalıştay ya da çok sayıda kişinin katıldığı toplantılar yapılmış ve bu toplantılara belediye bürokrasisinden 89, belediye dışındaki akademisyenler, uzmanlar ve ilgililerden 78 ayrı kişi katılmıştır. Ortaya çıkan ürün, onların katkılarını içermektedir.

İÇİNDEKİLER

Önsöz Aziz KOCAOĞLU 6

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Merkezi Hükümetle İlişki Kurma Biçimi
ÜMİT YALDIZ 10

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin İlçe Belediyeler ile İlişki Kurma Biçimi -
İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin İnsan Kaynakları Yönetimi Bürokrasisinde
Kapasite Oluşturma Yaklaşımı
PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU 20

İzmir Büyükşehir Belediyesi Medya İlişkileri, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Stratejileri
PROF. DR. ÜMİT ATABEK 33

Yerel Kalkınma Odağında Mali Yönetim Stratejisi
PROF. DR. OĞUZ ESEN 44

Yerel Kalkınmaya Verilen Önem [Tarım]
PROF. DR. YAŞAR UYSAL 54

Yerel Kalkınmaya Verilen Önem [Tarım Dışı]
PROF. DR. YAŞAR UYSAL 63

Havza Esaslı Çalışmalar
DOÇ. DR. KORAY VELİBEYOĞLU 70

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Çevreyi Koruma ve Geliştirme Yaklaşımı -
İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Sıvı ve Katı Atıkların Bertaraf Edilmesi
ve Kent Temizliği Yönetimi
PROF. DR. ÜMİT ERDEM 75

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin İçme Suyu Yönetimi
PROF. DR. GÖKDENİZ NEŞER 83

Körfez'i Yeniden Canlandırma ve İzmir İçin Yeniden İşlevlendirme Projesi
DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GİER / PROF. DR. GÖKDENİZ NEŞER 90

Kent İçi Ulaşımda Atılan Adımlar-İzmir Büyükşehir Belediyesi İmar Uygulamaları
PROF. DR. METİN ŞENBİL / DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL 102

Katılımcı Süreçlerle Geliştirilen Büyük Tasarım Projelerinin Gerçekleştirilmesi Özel
Örgütlenmelere Gidilmesi
PROF. DR. ADNAN KAPLAN 124

Sağlık Hizmeti, Sosyal Projeler ve Sosyal Hizmetler
PROF. DR. ŞAFAK TANER / PROF. DR. MELTEM ÇİÇEKLİOĞLU 135

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Sivil Toplum Kuruluşları
ve Demokratik Kitle Örgütleri ile İlişki Kurma Biçimi
PROF. DR. CANAN BALKIR 145

İzmir Akdeniz Akademisi
DOÇ. DR. ALP YÜCEL KAYA 152

İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sanat Faaliyetleri [2004-2017]
DOÇ. DR. SERHAN ADA 163

Kısaltmalar 173

Özgeçmişler 174

Katkıda Bulunanlar 180

ÖNSÖZ

İnsanlığın asırlardır peşinde koştuğu idealler var.

Demokrasi, katılımcılık, insan hakları ve adalet ilkelerinin tam olarak uygulandığı bir yönetim yapısı gibi.

Sağlıklı, mutlu ve yaşam kalitesi yüksek bir toplum gibi.

Çünkü insanoğlu daha iyi yaşamak ve daha iyi yönetilmek istiyor.

Bizleri, yani "İzmir Modeli" ekibini bir araya getiren ana fikir de, sanırım budur.

İzmir, sahip olduğu tarihi ve ekonomik değerleriyle, Türkiye'nin nüfus açısından üçüncü büyük kenti olmanın da ötesinde bir önem taşımakta.

Geçmişine olduğu kadar geleceğine de sahip çıkan, çağdaş değerlere olan inancını her geçen gün daha güçlü hissettiren; katılımcılık, yerel demokrasi ve uzlaşma kültürü konularında çıtayı hayli yukarı taşıyan ve her zaman dik duran "önder, özel, örnek ve delikanlı bir kent" İzmir.

Limanı sayesinde bu kent, Batı kültürüyle erken dönemlerde tanışmış, değişik dil, din ve ırka mensup insanları barındıran toplum yapısıyla, diğer Anadolu kentlerinden daha farklı değerlere ulaşmıştır.

Her şeyden önce İzmir, sunduğu yaşam kalitesi ve yaşayanların sahip olduğu kentlilik bilinci açısından, Türkiye'de "Avrupa Birliği standartlarına en çok yaklaşan" kentimizdir.

İşte böyle bir kentte, yerel yönetim erkini kullanırken, bu gerçekleri göz önünde bulundurmak ve çağdaş İzmir'in yapısına ve değerlerine uygun projeler geliştirmek gerektiğini çok iyi biliyoruz.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na seçildiğimde, önüme büyük bir hedef koymuştum İzmir'i gelecek kuşaklara, içinde yaşamaktan mutlu olacakları bir kent olarak bırakabilmek...

Bir de hayalim vardı.

Kalkınma problemine kafa yoran ve yaşam kalitesinin yerelden geliştiğine inanan; bireysel çıkarlara yönelik değil, ayrım yapmaksızın, tüm İzmir ve İzmirliler için çalışan; katılımcı, kimlikli, ahlaklı bir belediye ve tutkulu bir kent..

Bu hedefe ulaşabilmeyi ve hayalimi gerçekleştirebilmeyi tarihi bir ödev olarak gördüm hep...

O nedenle, ekip arkadaşlarımla birlikte, rantı değil yaşam kalitesini öne çıkaran, oldu-bittiler yerine projelerini katılımcı tasarlama sürecinden geçiren bir yerel yönetim anlayışıyla çalıştık.

Elimizdeki kaynakları hayali projelere yatırmak yerine, kentin geleceğine yön verecek orta ve uzun vadeli yatırımlarla İzmirliler'in yararına kullandık.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'ni hiçbir şaibenin gölgesi altında bırakmadık.

Partiler üstü bir yönetim anlayışı sergiledik.

Duruşumuzdan ve ilkelerimizden hiçbir zaman taviz vermedik.

Hep İzmirlilerin "lokmasını büyütebilmek" için çabaladık.

Adına "yerelden kalkınma" dediğimiz İzmir Modeli'nin çıkış noktası da işte bu oldu.

Çok uzun yıllar ötelenmiş, örselenmiş kırsal kesime pozitif ayrımcılıkla başladık işe...

"Köylü milletin efendisidir" düsturu Ulu Önderimizin sözlerinde kalmıştı ya! İşte biz o sözü İzmir'de yaşattık. Üreticiye yeniden itibar sağladık. İzmir'in köylüsü artık yerinde mutlu.. Daha da önemlisi, gelecekten umutlu...

"İzmir farkı" bununla sınırlı değil!

Toprağı ve suyu koruyarak geleceği düşünen çevre yatırımları, "İnsan odaklı" kentsel dönüşüm, karbon salımını azaltmayı hedefleyen çağdaş ulaşım ve yaşam kalitesinin yerelden geliştiğini ispatlayan yönetim modelimizle de örnek olduk ülkemize...

Toplumdaki sevgi ve hoşgörüyü artırmanın, sağlıklı bir demokrasiye sahip olmanın, yaşam kalitesini geliştirmenin ve sürdürülebilir kalkınmanın formülünün "yerelde" yattığına inandık hep. İnanmaya da devam ediyoruz.

Aslında bu bir başlangıç...

İzmir'den yükselen bir ses...

Ve güzel ülkeme bir çağrı...

İstiyoruz ki, Türkiye "İzmir gibi" olsun!

Aziz KOCAOĞLU
İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı

SÖYLEŞİLER

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Merkezi Hükümetle İlişki Kurma Biçimi*

Ümit YALDIZ

ÜMİT YALDIZ İzmir Modeli'nden söz ediyorsak, Ankara'yla birlikte bir modelden mi söz ediyoruz? Yoksa Ankara'ya rağmen bir modelden mi söz ediyoruz? Ya da İzmir Modeli, bunların arasında bir yerde mi?

AZİZ KOCAOĞLU Devlet yapılanmamızda, Ankara'ya rağmen bir şey yapmak pek mümkün değil. Bu tespiti yaptıktan sonra, Ankara'yla sağlıklı diyaloglar geliştirmeye çalıştık. Kanunen gerekli izinlerimizi alabilmek için sorunumuzu ve projemizi birebir anlattık. Zaman zaman belli engeller oldu, zaman zaman gerekli izinler verilerek önümüz açıldı ama genel olarak baktığımda şunu söyleyebilirim; Ankara bürokrasisinde zaman kaybettiğimiz için gerçekleştirdiğimiz projelerde gecikmeler oldu. Bu da, İzmir'in kalkınmasında uyguladığımız İzmir Modeli'nde zorluklara neden oldu.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, kentin kalkınması ve yerelde kalkınma için bir model geliştirmiştir. Bu modeli, uygulamaya çalışmaktadır. Önümüzdeki yol haritasının, stratejik planlama doğrultusunda İzmir'in ve ülkenin kalkınmasına çok büyük katkı sağlayacağına olan inancımızla, hem Ankara hem de İzmir'deki paydaşlarımızla karşılıklı güven oluşturarak bu modeli geliştirmeye çalıştık. İzmir Modeli'nin daha başındayız, buna rağmen hem İzmirli hemşehrilerimiz, hem Türkiye'deki kentler, hem de Avrupa Birliği (AB), Birleşmiş Milletler (BM) ve onların örgütleri tarafından bilinir, görünür bir hale geldik. Belirli bir somut başarı ve büyüme elde edildi. Güven, destek arttı ve artarak devam edecektir. Dolayısıyla, ilk aşamadaki zorlukları aştığımıza inanıyorum. Tesis edilen güven ve inanç çerçevesinde; İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak hata yapmazsak ve birlikte çalıştığımız her sektörden İzmirli hemşehrilerimiz desteklerini sürdürürlerse, önümüzdeki süreçte başarı katlanarak devam edecektir diye düşünüyorum.

"AKLI VE PLANI REHBER OLARAK KULLANIP, YOLUMUZA DEVAM EDİYORUZ."

ÜMİT YALDIZ 14 yıldır belediye başkanısınız ve bu 14 yıllık süre içerisinde de Ankara diye tabir ettiğimiz merkezi hükümette, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı var. Siz, Cumhuriyet Halk Partisi'nin kalesi diye tabir edilen bir kentin Cumhuriyet Halk Partili belediye başkanısınız. Bu politik çatışma ya da çekişme, Ankara'nın İzmir'e bakışını, zaman zaman yaşanan inişli ve çıkışlı ilişkileri sizce ne derece belirledi?

AZİZ KOCAOĞLU İzmir, Cumhuriyet Halk Partisi'nin kalesidir diye bir durum söz konusu değildir. Türkiye'de en gerçekçi oyu, İzmirli hemşehrilerimiz kullanır. Bu hemşehrilerimiz, kente kimin yararlı olacağına, çalışacağına, dürüst ve adil davranacağına inanıyorlarsa oy veriyorlar. Ama inanmıyorlarsa, o kişiye oy vermiyorlar. Bizim seçim başarımızın altında yatan sebep, İzmirli hemşehrilerimizle beraber, kim olursa olsun, hangi partiden olursa olsun, tesis ettiğimiz

güven ilişkisi olmuştur. Bize her şeyi söyleyebilirler ama "iş yapmıyor" diyemezler. Siyaseten bazen ileri geri konuşuluyor olabilir ama çok şükür dürüstlüğümüze bir şey söyleyemezler. Projelerimize, yaptığımız stratejik plana, ön gördüğümüz projelere, yürüdüğümüz yola bugüne kadar en ufak bir eleştiri gelmemiştir. Demek ki, biz dersimize iyi çalışıyoruz. Aklı ve planı rehber olarak kullanıp, yolumuza devam ediyoruz.

ÜMİT YALDIZ Kendi cephenizden ya da İzmir'den bakıldığında manzara bu, ama Ankara'dan bakıldığında, İzmir siyasi olarak hedef kent pozisyonunda görülüyor.

AZİZ KOCAOĞLU Tabii İzmir gibi bir kentin iktidar partisi tarafından yönetilmemesi, "bir hedefe ulaşılamamak" olarak görülmektedir. Adalet ve Kalkınma Partisi, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ni kazanmak istiyorsa, bunun yolu ve yöntemi İzmirliyi tanımak, İzmirlinin hassasiyetlerini, yaşam biçimini, hayata bakışını değerlendirip, İzmirliyle çatışmadan hareket etmektir. İzmirliye çeşitli vesilelerle birçok sıfat yüklendi, bunu hepimiz biliyoruz. Merkezi hükümetin İzmir'e yatırımlarını yapması, İzmir'in kalkınması için gereken devlet desteğini vermesi gerekmektedir. Projeleri gerçekleştirecek, İzmirli somut olarak bunları görecek, ona göre hangi siyasi partiyi değerlendireceğine karar verecek. Burada bunları yaptı diye, İzmirli Adalet ve Kalkınma Partisi'ne oy verecek diye bir şey söz konusu olmadığı gibi, Cumhuriyet Halk Partisi'ne de oy verecek diye de bir şey söz konusu değildir.

ÜMİT YALDIZ Bu çerçevede, tam da burada isterseniz kentte yerleşik bir siyasi algıdan söz edelim. Yani "hükümet İzmir'i cezalandırıyor, yeterince kamu yatırımı yapmıyor" tezi var. Buna ne derece katılıyorsunuz?

AZİZ KOCAOĞLU Maliye Bakanlığı'nın internet sayfasında, kamu yatırımlarının tamamı bulunmaktadır. Örneğin, İstanbul-İzmir otoyol projesinde, Ankara-İstanbul hızlı tren projesinde, Çanakkale Köprüsü'nde harcanan miktar İzmir'in hanesine yazılırsa o ayrı şey, ama bugünkü realite şudur İzmir Büyükşehir Belediyesi İzmir'e, bugüne kadar,

yatırım olarak 13-14 milyar lira harcadıysa, merkezi hükümet de üç aşağı beş yukarı aynı parayı harcamıştır. Merkezi hükümetin yaptığı iş şudur; örneğin, havaalanı yap-işlet-devret mantığıyla yapılmış, İzmirli ve Türkiye'deki vatandaşlar uzunca bir süre bunu ödeyecektir. En büyük yatırım olarak, Kuzey Çevre Yolu, bölünmüş yollar ve Konak Tüneli yapılmıştır. 15 yılda, sadece bir adet balıkçı limanı yapılmıştır.

ÜMİT YALDIZ **Sayın Başkan, İstanbul, İzmir ve diğer metropol kentlerle mukayese etme şansınız oldu mu?**

AZİZ KOCAOĞLU İstanbul ve İzmir'de metrolarını, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı üstlendi ve yaptı. Bitirmek üzere olduğumuz metroyu, "Bize verin, biz yapalım." dediler. Biz de öneri olarak; Narlıdere Metrosu, Buca Metrosu ve Otogar Metrosu projelerini söyledik. Otogar Metrosu'nu da kamulaştırdığımız Kamil Tunca Bulvarı'ndan geçeceği ve hızlı tren geçeceği için önerdik. Bu, 2011 yılından önce olmuştu. 7-8 yıl önce İzmir'in yeni ihtiyaç duyulan metrolarının yapımını üstlenmek istediğini dile getiren Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından İzmir'e metro, raylı sistem özelinde herhangi bir yatırım yapılmamıştır. "2017 yılında Otogar Metrosu'nu yapacağız" söylemini duyduk ama henüz bir gelişme yaşanmadı. İZBAN'da, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin katkısının, Devlet Demir Yolları'nın katkısına oranla ölçülmeyecek kadar açık ara önde olduğu ortadadır.

ÜMİT YALDIZ **Dönem dönem haber arşivlerimize geri döndüğümüzde, sizin serzenişlerinize, yüksek sesle isyanınıza tanık olduk. Ankara ile ilişkiler konusunda, devletle ilişkiler çerçevesinde bir ciddiyetiniz, vakur duruşunuz, sürdürülebilir bir ilişki kurma çabanız dikkat çekse de, tüm bunlar ara sıra isyan etmenize engel olmadı. Örneğin Fuzuli'nin o ünlü dizeleriyle "Söylesem faydası yok, sussam gönül razı değil" diyorsunuz. Kendinizi üvey evlat hissettiren bir takım somut örnekler vermektesiniz. Tüm bu örneklere baktığımızda, İzmir'de kendinizi üvey evlat psikolojisinde hissettiniz mi?**

AZİZ KOCAOĞLU Üvey evlat şeklinde değerlendirmek doğru değildir. Ama şu bir realitedir İzmir'e, Adalet ve Kalkınma Partili bir belediyeye bakıldığı gibi bakılmıyor.

ÜMİT YALDIZ **Bu sadece yatırımlarla ilgili değil mi?**

AZİZ KOCAOĞLU Genel olarak yatırımlarımla da ilgili. Bununla birlikte, müfettişlerle ve mahkeme süreçleriyle de ilgili hususlar var.

ÜMİT YALDIZ **Hatta belediyenin ötesinde, bir parça kentle de mi ilgili ? Örneğin bir konuşmanızda, "İzmir'e teşvik konusunda da gereken ilginin gösterilmesi" konusu var. İzmir, uzun süre teşvikte Manisa gibi çevre illerin çok gerisinde kaldı.**

AZİZ KOCAOĞLU Değişen bir şey yok, hala gerisinde. "Şu sektöre şu teşviki verdim, İzmirli oradan yararlansın" demektedirler. Aynı teşvik Manisa'da, Aydın'da, Denizli'de katlanarak var. Eğer bizim İzmir'in ekonomisine, yerelde kalkınmaya baktığımız gibi merkezi hükümet de İzmir'e baksa ve İzmir'in kalkınması için devletin gücünü kullansaydı, İzmir bugün çok daha farklı konumda olurdu. İzmir ekonomik olarak şu noktaya geldiyse, burada payın çok büyük bir bölümü, kimsenin hakkını yemeden söylemekteyim İzmir Büyükşehir Belediyesi ve İzmirlilerin birlikte hareket etmesinden doğan sinerjiden gelmektedir. Bunu herkesin teslim etmesi lazımdır. İzmir'e

köy diyenler, İzmir artık görünür bir şekilde Türkiye'de ve Dünya'da başarılarıyla gündeme geldikten sonra, "İzmir önemlidir" gibi sözleri söylemeye başladılar.

ÜMİT YALDIZ **Yani şunu söylüyorsunuz; gereken o ayrım yapılmamış olsaydı eşit ve adil bir hizmet İzmir'e layık görülseydi, buradan Türkiye Cumhuriyeti Devleti kazançlı çıkacaktı. Peki 13 yıldır tanık olduğunuz İzmir-Ankara ilişkilerinde, eksik olan şey sizin ya da onların cephesinde neydi?**

AZİZ KOCAOĞLU Eksik olan, daha doğrusu insanı rencide eden hususlar şunlardır;

1) Zaman zaman karşılaşılan bürokrasinin davranışı.
2) Projelerin gecikmesi.
3) Ankara bürokrasisi, İzmir adını duyduğu zaman, ben gidince, olmazı anlatmakta, iktidar partisinden bir belediye başkanı geldiği zaman oluru anlatmaktadır.

ÜMİT YALDIZ **Yani siyasi anlamda, kendisini bir baskı altında hissetmekte**.

AZİZ KOCAOĞLU Siyaset önünü açacak. Benim birçok konum var, bunun için Sayın Başbakan'dan randevu istedik. Randevu alamadığımız anlamında söylememekteyim. İlk fırsatta randevu verecektir.

ÜMİT YALDIZ **Başbakan'dan değil ama Bakanlardan randevu alamadığınız dönemler de oldu.**

AZİZ KOCAOĞLU Evet, oldu ama biz; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı gibi belli bakanlıklarla çalışmaktayız. Şu anda bekleyen çok önemli konularım var. O konuları, devlet terbiyesi gereği kamuoyuyla paylaşmamaktayım. Bakan Bey'le görüştüm ve kendisiyle sorunu çözemeyeceğimi gördüm. Diğer bir Bakanlığımızla yazışmalar oldu; bir başka deyişle Başbakanlık erkinin devreye girmesi gerekmektedir. Bunlarla ilgili de maddi destek gibi bir isteğimiz yoktur. Bunlar, ya yasal düzenleme olacak, ya da onay verilecek hususlardır.

ÜMİT YALDIZ **Bir başka deyişle, sizin cephenizden iş olmaz değil.**

AZİZ KOCAOĞLU Hayatım boyunca olmayacak bir iş için gidip, kimsenin kapısını çalmadım. Öncelikle yapılacak işin topluma faydasına bakarım, hesabını yaparım ve bunu bir proje haline getirdikten sonra ilgili kişilere gidip bunu anlatırım. Dersimi çalışmadan, "böyle bir şey düşünüyorum, benim bir fikrim var" diye ne Başbakan'a, ne Bakan'a, ne de bürokrasiye gidilmelidir. En azından, biz gidemeyiz.

ÜMİT YALDIZ **Sayın Başkan, 13 yıllık İzmir Modeli hikayesinin kahramanı sizsiniz ve aynı zamanda yönettiğiniz bu kurum. Bu engellemeler, çifte standartlar, üvey evlat muamelesi, bürokratın size bakışı, ya da zaman zaman siyasi rekabet aslında sizi bir parça motive ediyor mu? Bir başka deyişle, sizi Ankara olmadan da bir şeyler yapmanın mümkün olduğunu anlatmak gibi bir hikayenin yazarı yapmakta.**

AZİZ KOCAOĞLU Evet ama bunu kendimize pay çıkartmadan yapmamız gerekmektedir.

"KURUM VE KURULUŞLARI BİRLEŞTİREREK, ONLARLA DİYALOG KURARAK, ELİMİZİ TAŞIN ALTINA KOYARAK, İZMİR'DE BİR SİNERJİ YARATTIK."

ÜMİT YALDIZ **Bütün bir kentle beraber mi düşünmemiz lazım?**

AZİZ KOCAOĞLU Her kentte bu uygulama başarılı olmayabilir. Siz ne yaparsanız yapın, mutlaka bir

mesafe kat edersiniz ama İzmir gibi mesafe kat ederek, İzmir kadar ekonomiyi büyütemezsiniz. İzmir'de zaten kullanılmayan, ama var olan bir potansiyel vardı. İzmir, sanayinin ilk kurulduğu, turizmin ve fuarın ilk başladığı, limanı en eski olan kenttir. Kurum ve kuruluşları birleştirerek, onlarla diyalog kurarak, elimizi taşın altına koyarak İzmir'de bir sinerji yarattık. Bu yüzden, 2010 yılından beri bu kent büyümektedir. Üstelik Türkiye ortalamasının üstünde ve bütün kentlerden hızlı büyümektedir. İzmir'deki bu potansiyel olmasa, bu mümkün olmazdı.

ÜMİT YALDIZ **Ankara'nın, zaman zaman sizin bazı başarılı projelerinizi aldığına şahit olduk. Örneğin; Süt Kuzusu Projesi, kırsal kalkınmadaki bazı örnekler, çiçekçilerle ilgili bir takım hamleler gibi... Bunları sizden, daha doğrusu İzmir'den alması, sektörde gelişmeyi sağladı ve hükümetin de bir argümanına dönüştü. Örneğin, Süt Kuzusu Projesi'nin Okul Sütü Projesi olarak Türkiye genelinde uygulandığında ne hissettiniz? Nasıl bir duygu yaşadınız? Sizce bu projeler, hükümet tarafından başarılı bir şekilde uygulamakta mıdır?**

AZİZ KOCAOĞLU Proje nasıl uygulanmakta ve neler yapılmaktadır bilmiyorum. Eleştirmek, benim işim değildir. Bizim de birçok eksiğimiz, gediğimiz var. İzmir'de başlayan bir projenin tüm Türkiye'ye yayılması, merkezi hükümet tarafından proje olarak değerlendirilmesi, İzmir ve İzmir Büyükşehir Belediyesi için çok büyük bir onurdur. Bir başka deyişle, siz çocukların sağlıklı beslenmesi için hayati bir konuda projeyi uygulamışsınız ve bu projeler Türkiye'nin geneline yaygınlaşmış...

ÜMİT YALDIZ **Teşekkür edildi mi?**

SAYIN AZİZ KOCAOĞLU Hayır edilmedi. Zaten teşekküre gerek de yok. Onun hazzını biz yaşadık.

ÜMİT YALDIZ **Ankara ile ilişki kurma noktasında çabalarınızı bilmekteyiz. Bunlardan bir tanesi, 2009 yılında sizin Başkanlığınızda kurulan İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu (İEKKK). İzmir ile ilgili; İzmir'in istemeyi bilmediği, lobi yapamadığı, önceliklerini doğru tespit edemediği gibi eleştiriler yapıldı. Ankara, "ne istediniz de biz vermedik" noktasında bir söylem geliştirirken, tam da bu noktada İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu'nu devreye soktunuz ve böylece kentin öncelikleri ve talep listeleri ortaya çıktı. Ankara-İzmir arasındaki köprü misyonunu biraz anlatır mısınız? Başarılı oldu mu? Şu an nereye gidiyor, dikkate alınıyor mu? Yoksa Kurul Başkanı olduğunuz için siyasi mi bulundu?**

AZİZ KOCAOĞLU Hayır. Orada hiçbir siyasi bulunmamaktadır. Sadece seçimle gelen Büyükşehir Belediye Başkanı olarak ben varım. Özellikle oraya, siyasetin "S"sini sokmamaktayım. Çünkü kurulda, her partiden iş adamı ve sivil toplum kuruluşu bulunmakta.

ÜMİT YALDIZ **Bu yüzden eleştirildiğiniz de oldu, hatta "Bu kurulda neden milletvekilleri yok?" denildi.**

AZİZ KOCAOĞLU "Milletvekilleri neden yok?", "İl başkanları neden yok?" diye de eleştirildik. Belediye başkanı siyaseten de seçilse, herkesin belediye başkanıdır. Milletvekili bir partiden seçilir ve o partinin milletvekilidir. Siyaset yapar. İşi odur. Belediye başkanının işi, siyaset yapmak değildir. Belediye başkanı üretir. Başkan kenti kucaklarsa, adil, eşit davranır ve ayrım yapmazsa belediye başkanlığını yapar. Biz de burada, kentin bütün kanaat önderlerini toplayarak, kentin sorunlarını birlikte tartışıp, projelerini birlikte üretip İzmirliye sunmak üzere toplanıyoruz. Bu kurul, İzmir'in ekonomisini konuşmak,

İzmir'in ekonomisini ileriye taşıyacak projeleri konuşmak üzere yapılan bir organizasyon ve 71.'sini gerçekleştirdik.

ÜMİT YALDIZ **Merkezi hükümetle sizin ilişkilerinizi, ilişki kurma biçiminizi, inişlerinizi, çıkışlarınızı konuşurken, ister istemez Ankara'daki bürokrasinin kente bakışındaki sorunları dile getirdiniz. Ama 13 yıllık süre içerisinde, Ankara'nın atadığı bürokratlarla yaşadıklarınız da var. Başta valiler olmak üzere, ki mülki amiriniz oluyorlar, Ankara'daki bürokratlarla, İzmir'e gelen bürokratların uygulamaları arasında bir paralellik var mı?**

AZİZ KOCAOĞLU Zaman zaman.

ÜMİT YALDIZ **Kişiye göre mi? Çünkü çok iyi ilişki kurduklarınız da oldu.**

AZİZ KOCAOĞLU Valilik makamı, Emniyet makamı, İstihbarat Bölge Müdürü, Jandarma Genel Komutanı ve diğer il ve bölge müdürleri siyasi iktidarın sempatizanı olabilir. Bu gayet doğaldır. Nasıl birinci koşul olarak belediye başkanlığındaki başarıyı eşit davranmak olarak görüyorsam, bürokrasinin bunu benden kat be kat daha fazla içine sindirmesi gerekmektedir. Bunu sindiren bürokratlarla, hiçbir problemimiz olmadı. Ama sindirmeyen ve İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin önünü tıkayanlarla, trajikomik olaylar dahi yaşadık.

ÜMİT YALDIZ **Anladığım kadarıyla, bu süreçte siyasileşen bürokrasiyle problem yaşadınız. Başkanlığınız süresince gerilim ve çatışma eksik olmadı. Örneğin; İzmir, Ankara tarafından EXPO'ya 2 kez aday gösterildi, İZBAN'ı yaptınız. Oranlar tartışılsa da, birlikte yapılan bir proje olarak ödül aldı.**

AZİZ KOCAOĞLU Zaten İZBAN işine külfetinin olacağını bile bile girdik ve ortaya 350 bin kişinin kullandığı bir eser çıktı.

ÜMİT YALDIZ **EXPO 2015 ve EXPO 2020 yolculuklarında, belli bir süreci beraber yönettiniz. Ancak daha sonra, başarısızlığı İzmir'e fatura etme girişimlerine şahit olduk. Tüm bunlar, Ankara'nın İzmir'i önemsemesi miydi? Çünkü EXPO alınsaydı, kentin gelişimi ve kimliği noktasında çok önemli bir olay olacaktı. O süreci nasıl değerlendirmek lazım? Yoksa alınamayacağı, biliniyor muydu?**

AZİZ KOCAOĞLU İki EXPO sürecini, birbirine karıştırmamak lazım. Birinci EXPO sürecinde daha başarılı tanıtım yapılmış, daha başarılı olunmuştur. Belki ilk defa İzmir'in başvuru yapmış olması, bunda etkiliydi. İkinci başvuru sonrasında, iş biraz sağa sola kaymıştır. Biz her ikisinde de, İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak elimizden gelen her türlü maddi, manevi desteği verdik. EXPO alınmamış olsa da, EXPO'ya iki defa aday olmanın İzmir'in tanıtımında ve kalkınmasında çok büyük katkısı olmuştur. Nasıl? 160'ın üzerinde ülkeyi, Bakanlar, bürokrasinin ve sivil toplum örgütlerinin olduğu heyetlerle ziyaret ettik. Bu ülkelere, pazarlama ve yatırım yapın diye de gitmedik. Kapıyı, "Dünya'nın en önemli organizasyonlarından birisine talip olduk" diye çaldık. Kapıyı bu amaçla çaldığımız için, ulaşmak istediğimiz herkese ulaştık. Herkese, İzmir'i anlattık. O ülkelerde tanıtımlar, sunumlar yaptık. Bunların çok önemli katkısı oldu. Belli bir para harcandı ama bu kadar etkileyici bir tanıtımı, harcanan paranın 10 katıyla, 20 katıyla yapmak mümkün değildir. Çünkü konu var. Konu ne? 2015 yılında EXPO'ya, İzmir olarak adayım. Konu ne? 2020 EXPO'ya İzmir kenti olarak adayım. Bu yüzden, kazanamamamıza rağmen, çok başarılı olduğumuzu, bunun kente çok katkı getirdiğini düşünüyorum.

ÜMİT YALDIZ **Türkiye gibi demokratik gelişim eşiği düşük ülkelerde yerel yöneticinin iktidar par-**

tisinden olması, adaylıktan itibaren maça 1-0 önde başlaması anlamına geliyor. Fakat, bizim burada olma nedenimiz İzmir'in bir istisnayı başarmış olması İktidar partisinden olmadığı gibi, iktidar partisine muhalefetin direniş merkezi olan bir kent, her türlü arşivlerden onlarca örnek verebileceğimiz şekilde engellemeyle, oyalamayla yüzleşmiş bir kent, diğer taraftan da borçlarını ödemiş, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarında kredibilitesini çok yükseltmiş ve neredeyse merkezi hükümet seviyesinde yatırım yapmayı başarmış bir İzmir var ortada. Bu model çalışmasını yapmamızın sebebi de, bu hikaye. Bu işin sırrını, biraz sizden dinleyelim. Bu bir başarı hikayesidir. Bunu neye bağlıyorsunuz? Kendinize biçtiğiniz rol nedir?

AZİZ KOCAOĞLU Belediye başkanları finansmana, ödeme dengesine çoğunlukla önem vermezler. "Belediye başkanı, borç mu öder" derler. Belediyenin borcu olur tabi ama o borç temerrütte düşmeyen borçtur, o borç ödenebilir borçtur. Borç, aynı zamanda, ödersiniz size itibar kazandırır. Biri hiç borçlanmamış kendi yağıyla kavruluyor, diğeriyse daha fazla iş yapmak için borçlanmış.

ÜMİT YALDIZ **Ticaretten gelmenizin artılarını gördünüz mü?**

AZİZ KOCAOĞLU Ödeme dengesi ve finans konusunda, hem teori eğitimi olarak hem pratik olarak belirli bir birikime sahibiz. Bir de, benim en önemsediğim kriterlerden bir tanesi, ticarette borç ödeme ahlakıdır. Borç ödeme ahlakı, bir insanın en önemli özelliklerinden birisidir.

ÜMİT YALDIZ **Kişisel kredibiliteyi artıran bir şey diyorsunuz.**

AZİZ KOCAOĞLU Evet. Güvenilir olduğunuz zaman, her şey yolunda gitmektedir. Göreve geldiğimizde borcumuz çoktu, bütün borçlar temerrüde düşmüştü ve yüksek faiz uygulanıyordu. Her ay gelirimizden fazla, kredi faizi ödüyorduk. Hazine ile görüşmeler, anlaşmalar yapıldı. O arada elimizde nakit ne varsa, hazineye vererek, borcun bir kısmını düşürerek, zamana yayılan bir takvimde anlaşılarak, belediyeyi borçlarını öder hale getirdik. Zaten önümüzde İZBAN gibi büyük projeler vardı. Bu arada, biz bu borcu o 3-4 yıllık dönem içerisinde sıfırladık. Borcu ödeyebildiğimizi, bu büyük borcun taksitlerini ödeyebildiğimizi gördük. Borcu sıfırlarken, zaman zaman sıkıştık. İZBAN'da sıkıştık, diğer projelerde sıkıştık. O zaman imdadımıza Vakıflar Bankası yetişti. Vakıflar Bankası'ndan 1 yıl ödemesiz, 3 yıl ödemeli/2 yıl ödemesiz, 6 yıl ödemeli gibi Türkiye ticari faiz koşulları içerisinde krediler kullandık çünkü uzun vadeli kredi alacak ekonomik yapımız, rasyolarımız yoktu. Güçlenince Dünya finans kurumlarından uzun vadeli, 3 yıl ödemesiz, 15 yıl vadeli gibi krediler almaya başladık. Dolayısıyla, finans dengemizi yıllara yaydık ve bir denge kurduk. O dengeyi kurduktan ve ödemeye başladıktan sonra finans kurumları şu kadar kredi, şu kadar borçlanabilirsin demekteler. Zaten her şey ölçülebilir, her yıl bizim ne kadar krediyi kaldıracağımız hesaplanmaktadır. Biz şu an, borçlanabilirsin denilen rakamın üçte birindeyiz. Onda da tedbirli gitmekteyiz. Mutlaka büyük yatırımlarımız olacaktır. Borç miktarımız biraz daha artacak ama yatırımlarımızı da zamana yayarak, bir taraftan borcu ödeyip, bir taraftan borçlanma gibi bir döngüye girilecektir. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin toplam borcunu fazla artırmadan, yatırımları sürdürebilir hale getireceğiz. İzmir Büyükşehir Belediyesi bir müddet sonra yatırım faaliyetleri azalıp, işletme faaliyetleri artan kurum haline gelecektir. Daha çok tanıtım yapılacak, daha çok eğlence, şov

ve sanatsal faaliyetler yapılacaktır. Örneğin bir huzurevi yapmanın, çok yüksek bir maliyeti bulunmaktadır. Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezini (AASSM) yapıyorsunuz, onunda çok yüksek işletme maliyeti bulunmaktadır. Opera binası da aynı şekilde çok maliyetli bir iştir. Örneğin İzmir Fuarı'na eleman istihdam etmek zorundasın, ciddi bir işletme maliyeti bulunmaktadır. İzmir bir taraftan yatırımları sürdürecek, bir taraftan aynı büyük kentlerde olduğu gibi, eksiğini tamamlamış kentlerde olduğu gibi iyileştirme, yenileme ve işletme yatırımları yapacak bir konuma gelecektir. Göreve geldiğimizde, 10 ilçe bağlanmadan önce, İZSU tam bir işletme haline gelmişti. Yenileme yatırımları yapıyor, işletiyor, suyunu satıyor, parasını kasasına koyuyor, tekrar yenileme yatırımları yapıyordu. Yeni ilçelerin, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlanmasıyla, İZSU bu ilçelerin sorunlarıyla da ilgilenmek durumunda kaldı.

"DIŞA BAĞIMLILIĞINIZ NE KADAR AZ OLURSA, EKONOMİK OLARAK O KADAR GÜÇLÜSÜNÜZ DEMEKTİR."

ÜMİT YALDIZ **Özel sektörden geliyor oluşunuzun mutlaka bir artısı vardır. Temel kavram olarak, bağımsızlık diyebilir miyiz? Ekonomik bağımsızlığa, borç ödeyerek ve kredi alabilir hale getirerek bağımsızlığınıza kavuştunuz. Bu modelin çıkmasında, bağımsızlığı görüyor musunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Ne kadar güçlü olursanız, dışa bağımlılığınız ne kadar az olursa, ekonomik olarak o kadar güçlüsünüz demektir. Belediye, kent, millet, devlet olarak ne kadar üretebiliyorsanız, ne kadar zenginleşebiliyorsanız, ihtiyaçlarınızı ne kadar karşılayabiliyorsanız o kadar güçlüsünüz demektir. Ekonomik güç olmadan, siyasi güç elde etmek mümkün değildir.

ÜMİT YALDIZ **Aziz Kocaoğlu'nun hikayesine baktığımızda, kader olarak sizinle aynı işi yapmış olan babanızın da o günkü koşullarda muhalif bir partinin 2 dönem belediye başkanı olduğunu biliyoruz. Bugünkü başarınızda o gün gördüklerinizin bir rolü, bir katkısı, bir payı oldu mu?**

AZİZ KOCAOĞLU O dönem, çocukluk ve gençliğime denk düşüyor. Katkısı çok büyüktür. Babamın uzun yıllar siyasetle uğraşması, bizim de devamlı o ortamda bulunmamız, bize siyaseti öğretmiştir. Siyaset, usta-çırak işidir. Babam bir yıl mahalle mektebinde okumuş, ondan sonra Cumhuriyet mektebine geçmiştir. Atatürk'ün yetiştirdiği ilk nesildendir. Depremde bütün gayrimenkulleri yıkılınca Hukuk Fakültesi'ni bırakıp Erbaa'ya gelmiş, çiftçilik yapmaya başlamıştır. Ülkeye ve siyasete bakışı örnektir. Onun paraya, insana, doğaya, siyasete bakışıyla yetiştim. Belediye başkanı olduktan 3-4 yıl sonra ziyaretine gittiğimde, "Birçok hata yaptık ama büyük hata yapmadık. Bunu da sizden aldığımız siyaset dersi, yaşam dersiyle yaptık" dedim. "Oğlum bizim burada ne olacak, köy belediye başkanlığı yaptık" dedi. "Yok, şimdi daha iyi anlıyorum" dedim. Aramızda böyle bir sohbet geçmiştir.

ÜMİT YALDIZ **O günün siyasi rekabeti, bugünle kıyasladığınızda ne söylersiniz?**

AZİZ KOCAOĞLU Bugünle, kıyaslanmayacak kadar fark bulunmaktadır. Babam her işini, Ankara'da çok daha kolay yaptırabilmekteydi. O zaman da siyaset vardı, o zaman da belki Adalet Partili belediye başkanına üç iş yapılıyordu ama iki iş de mutlaka CHP'li belediyeye yapılıyordu. O zaman bürokratlar farklıydı. Adil davranıyorlardı, devletin bürokratlarıydılar.

ÜMİT YALDIZ **Devletçi bakış açısını, yaşatmaya çalışmaktasınız.**

AZİZ KOCAOĞLU Kimseye saygısızlık yapmadım. Sadece ve sadece İzmir ve İzmirliye hizmet etmek için sorumluluk bilinciyle uzlaşarak çalışıp, kente yardımcı olmak istiyorum. Bir de kırmızı çizgileri olan, kişiliği belirli bir noktada, yanlışları doğruları olan, doğrularından taviz vermeyen bir kişiliğim var. Bunu ne kadar esnetirsem de, bir müddet sonra ben, ben değilim deme noktasına geldiği zaman tepkimi göstermekteyim. 3-4 defa patlama yaşadık. Bu patlamaların özünde de ben, ben değilim deme noktasına gelmeme sebep olmuştur. Hiçbir zaman şov yapmak, merkezi hükümeti yermek gibi de bir derdim bulunmamaktadır. Mümkün olduğu kadar diyalogu sürdürmeye çalışmaktayım.

ÜMİT YALDIZ Sizi, 2008 arsenik sürecine götüreceğim; Dünya Sağlık Örgütü'nün bir anda arsenik değerlerini düşürmesiyle İzmir ile beraber 11 ilin karşı karşıya kaldığı bir sorun ortaya çıktı ama İzmir konuşuldu. Dönemin Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, 3 Bakanın İzmir'in suyuyla ilgili birlikte basın toplantısı yaptığı olaylara şahit olduk. İzmirliler, sağlıklı su bulmak umuduyla, sokaklarda kuyruk oldular. Ankara Belediye Başkanı'nın sürüklediği bir süreç vardı. Sizin de alabildiğince yürütmeye çalıştığınız bir süreçti. Politik olarak sıkıştırıldığınız bir süreçti. İyi yönettiniz. Tam bu süreç devam ederken, hatırladığım Başbakan Erdoğan'ın davetiyle, suyla ilgili bir açılış için Diyarbakır'a gittiniz. Belli bir kesim tarafından çok eleştirildiniz. İzmir'in suyuyla ilgili barajlarına izin verilmezken ya da "ben baraj yapacağım, sen hava atacaksın yok öyle yağma denilirken" o toplantıdaki tek muhalif belediye başkanı olarak yerinizi aldınız, bundan gocunmadınız. Diğer taraftan dönem dönem siyasi gerginliklerin, rekabetlerin dozunun yükseldiği dönemlerde de, İzmir'de devlet protokolü gereği çeşitli karşılamalarda, uğurlamalarda, ceketinizin düğmesini ilikleyerek fotoğraflar verdiniz ve bu fotoğraflar siyasi kariyeriniz için birileri tarafından da kullanıldı. Bu çatışma, çekişme sürecinde rakibiniz Sayın Binali Yıldırım, Başbakan olmadan önce ve olduktan sonra da devlet hürmetini esirgemediniz. 5-6 ay önce ilçe başkanlarını da alarak havaalanında bir Bakan karşılamasına gittiniz. Bu yaptıklarınız, Ankara'dan bakıldığında ötekileştirilen, oyalanan, 2,5 yılda bazı izinleri verilen veya verilmeyen, ipe un serilen kentin belediye başkanı olarak zaman zaman size de fazla gelmiyor mu? Yoksa bu da bir diyalog kurma, ısrarla "İzmir, Ankara'nın bir parçasıdır; rakibi-düşmanı değildir" durumu mu?

AZİZ KOCAOĞLU Başbakan'ın, Diyarbakır davetine katılmakta hiçbir mahsur görmedim. O dönem, Ege Bölgesi Sanayi Odası Başkanı olan Sayın Tamer Taşkın'la birlikte gittik. Kötü siyaset, yanlış ve rencide edici siyaset yapanı bağlar. Biz, doğru projeler üreterek kentimizi ileriye taşımaya çalışırken, bir taraftan da davranışımızla örnek olmaya, siyasetin seviyesini yükseltmeye çalışmaktayız. Yapıcı olmayan, toplumu ayrıştıran bir yöntemle siyaset yaptığınız zaman hem bu ülkeye, hem de ülkenin insanına zarar verirsiniz.

"KENDİ DOĞRULARIM, EVRENSEL DOĞRULARA UYDUĞU MÜDDETÇE, YOLUM DOĞRUDUR."

ÜMİT YALDIZ Partinizden gelecek eleştirilerde göze alıyorsunuz.

AZİZ KOCAOĞLU Onlar ayrı. Seçilmiş bir belediye başkanı olarak protokolde birinci sıradasın. Vali, Ege Ordu Komutanı, Belediye Başkanı. Vali Bey atanmış, Ege Ordu Komutanımız sadece törenlere ve Cumhurbaşkanı'nın gelişine gidişine,

karşılamasına katılmakta. Biz seçilmiş, bir numaralı protokolüz ve ev sahibiyiz. Vali de burada bulunduğu müddetçe ev sahibi, ama asıl ev sahibi biziz. Siyasette sürekli kin, nefret, küslük olmaz. Ben doğrunun yanında, yanlışın da karşısındayım. Benim kendi doğrularım, evrensel doğrulara uyduğu müddetçe, yolum doğrudur.

ÜMİT YALDIZ İzmir Büyükşehir Belediyesi binasının hemen karşısına, Başbakanlık ofisi açıldı. Bu durumu, yerel rekabette bir hamle olarak mı gördünüz? Yoksa Ankara'nın, İzmir'e yaklaşması olarak mı gördünüz? Başbakanlık ofisi, ne yapıyor? Ankara'yla, sizin yolunuzu kısalttı mı? Bu ofis ne işe yaradı?

AZİZ KOCAOĞLU Bu ofis, Sayın Ahmet Davutoğlu'nun Başbakanlığında açıldı. Bilebildiğim kadarıyla bu ofisi Sayın Davutoğlu ve Sayın Binali Yıldırım bir defa kullandı. Kaldı ki, Başbakanın buraya gelip çalışmasını beklemek, doğru değildir. Sorumlu bir görevlisi olacak, bürokratı olacak diye bir açıklama yapılmıştı, bilebildiğimiz kadarıyla yok.

ÜMİT YALDIZ İzmir Modeli'nin, Türkiye genelinde sistemdeki başarı şansı nedir? Türkiye yeni bir sisteme hazırlık yapıyor, siyasetin daha fazla egemen olduğu bir devletin mekanizmaları ile yüzleşiyoruz. 2019'dan sonra bu manzara bu şekilde devam ederse İzmir'de sizin 13 yıldır yaptığınız bir mücadele var, geldiğiniz bir mesafe var. Bu modelin o sistemde önü açık mı? O şekilde başarıyı sağlamak mümkün mü?

AZİZ KOCAOĞLU Başarı sağlamak tabi ki mümkün. 13 yıldır aynı anlayışla çalıştık ve başardık.

ÜMİT YALDIZ Daha da siyasileşmesi tehdit değil mi?

AZİZ KOCAOĞLU Daha fazla siyasileşecek olursa bu kez belli konuları günceller, ona göre tavır alırız. Ne kadar siyasi olursa olsun İzmir'i yok saymak, cezalandırmak diye bir şeyin söz konusu olamayacağını düşünüyorum. Yeter ki, biz İzmirli hemşehrilerimize layık olalım. Tehlikeli olan konu, toplumun ikiye ayrılmasıdır. Türkiye'nin önümüzdeki süreçteki, en tehlikeli durumu budur. Toplum, siyasetçi tarafından izlenen politikalarla ikiye ayrılmıştır.

* 17.07.2017 tahinde yapılan görüşme.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin İlçe Belediyeler ile İlişki Kurma Biçimi- İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin İnsan Kaynakları Yönetimi Bürokrasisinde Kapasite Oluşturma Yaklaşımı*

Prof. Dr. Şevkinaz GÜMÜŞOĞLU

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU İnsan kaynaklarının yönetimi için bir yapılandırma projesi başlatıldı; bu projenin 6360 sayılı kanunla bir ilişkisi var mı? Bu proje, Dünya ve Türkiye'deki değişimlerden etkilendi mi?

AZİZ KOCAOĞLU "İnsan kaynakları ve performansa göre değerlendirme" gibi konular, belediyelerin ve merkezi hükümetin gündeminde yoktur. Özel sektörde bazı kurumsal yapılar bunu değerlendirmektedir ama yurtdışında büyük organizasyonlarda uygulandığı düzeyde uygulanmamaktadır. Hedefimiz; performansa göre, tarafsız, adil ve herkese eşit davranarak, çalışanın hakkını vererek, doğru bir ücret politikası sağlayarak, işteki verimlilik, kuruma sadakat gibi çeşitli kriterleri de gözeterek, insan kaynakları yönetimini değerlendirmektir.

Bugün, Dünya çok farklı bir durumdadır. Aydınlanma Çağı'nı tamamlamış ve gelişmiş devletler bile, "yönetilememe problemi" ile karşı karşıyadır. Bu bağlamda; gelişen teknoloji ve bilimin kullanılması suretiyle, ayakları yere basan, toplumun özelliklerini, sosyo-ekonomik ve eğitim düzeyini de dikkate alarak, bir "insan kaynakları politikası" geliştirilmesini gerekli görmekteyim. Bu inancımı uzun süredir taşıyorum ve son 4 yıldır bu yolda çeşitli adımlar attık.

Zaman içinde toplumda sadakat anlayışının değişmesi nedeniyle, işine sadakatte de zayıflama olmuştur. Bu sebeple, yeni sistemlerin, bilim ve teknolojinin kullanılması, yazılımların buna göre değiştirilmesi gerektirmektedir. Bilim ve teknolojiyi bu şekilde kullananlar, verimlilik kaybını önleyerek, sektörlerini geliştirmekte hem bilim üretebilmekte hem de nitelikli insan kaynakları yönetim süreci gerçekleştirebilmektedir.

"SORUNLARA ÇÖZÜM YOLLARI ARANMASI VE UYGUN YÖNTEMLE İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TARAFINDAN ELE ALINMASI, İŞİN EN ÖNEMLİ KISMIDIR."

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU Bu doğrultuda; İzmir insanına ve kentine daha iyi hizmet verme politikasına destek oluşturulması için Organizasyon Performans Şube Müdürlüğü oluşturuldu. Doğru kararlar alabilmek için tam bilgiye ulaşmak amacıyla, İstatistik ve Veri Analizi Şube Müdürlüğü kuruldu. Aldığınız kararların şeffaf, açıklanabilir olması ve ve insanları ikna etmeniz konusunda atılan bu adımlar, size beklentileriniz konusunda olumlu sonuçlar getirdi mi?

AZİZ KOCAOĞLU Öncelikle bir sorunun gündeme

getirilmesi ve bu sorunun herkes tarafından kabul görmesi, bu sorunlara çözüm yolları aranması ve uygun yöntemle İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından ele alınması, işin en önemli kısmıdır. Takdir edersiniz ki bu sorunlar akşamdan, sabaha çözülecek işler değildir. Süreç iyi gitmekte ve bundan sonraki süreçte de arkadaşlarımızla birlikte daha iyisi için sabırla ve inançla çalışacağız. Bu süreçte, tüm personele hizmet içi eğitim verilmesi ve çalışacak/üretecek personelin de takviye edilmesi gerekmektedir.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Yaşar Üniversitesi olarak Belediye'de organizasyon ve süreç yönetimiyle ilgili çalışmaya başladığımızda, 21 bin olan çalışan sayısı şu anda 24 bini geçmiş durumdadır. Doğal olarak son yıllarda süreç odaklı yaklaşımlar ön plana çıktı, siz de süreç odaklı projeleri yönlendirmek ve teknolojiden ve yenilikçi yaklaşımlardan daha çok yararlanmak istediniz. Tüm birimlerle toplantılar yaptınız ve onları sürecin içine aldınız. Pozisyonlar bazında, görev tanımları yaptırdınız böylece insanların yetkililikleri ve birikimleriyle pozisyonlarının örtüşmesinin önünü açtınız. Bu çalışmalar esnasında görev tanımı çalışmasında, Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı'nı pilot olarak seçtiniz, bunun özel bir nedeni var mıydı?**

AZİZ KOCAOĞLU ESHOT ve İZSU'dan sonra en çok personelin çalıştığı, hem mavi hem beyaz yakalı çalıştırılan birim olması ve yolların peyzajının düzenlenmesi gibi önemli görevler yerine getirerek, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin halka yönelik önemli yüzlerinden biri olması dolayısıyla, Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığımızı seçtik.

İzmir'in, etrafı ağaçlı ve ormanlık olmasına rağmen, kentin yapılanmasından ve palmiye

ağaçlarını simge olarak seçmesinden dolayı yeşil görünmeyen bir kenttir. Bu nedenle, mümkün olan her yere ağaçlandırmalı peyzaj çalışması yapmak ve kent ormanları (İnciraltı, Kadifekale) yaratmak üzere çalışmaktayız. Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığımız, iyi bir ekip çalışmasıyla yeşili koruma konusunda duyarlı biçimde çalışıyor; yine de geliştirilmesi gerekiyor. Bütün Dünya kentlerinde, çim ve çalı grubunun yanı sıra mümkün olduğu kadar büyük ağaçlarla gölgelik alanlar yaratılmaktadır. Biz de bu amaçla, çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Karbon salınımına karşı verilecek mücadelede, kentin turizm ve hizmet sektöründe kalkınmasında, çevrenin korunmasında da Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı'nın önemli görevleri bulunmaktadır. Bu nedenle, bu birimimizi seçmiş bulunmaktayız.

"SAHİPLENME DUYGUSU GELİŞTİĞİ ZAMAN PROJENİN FİKRİNDEN, PROJELENDİRİLMESİ, YAPIMI VE KULLANIMINA KADAR POZİTİF ETKİLER GÖRÜYORSUNUZ."

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Bu çalışmalar esnasında Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı çalışanlarıyla çalıştaylar yaptık, pek çok fikirleri var, bunlarla ilgili de katılımda bulundular. Böylece, yeni bir modelin direncinin kırılması noktasında da büyük ölçüde yol almış oldunuz. Bu çalışmalardan sonra Organizasyon Performans Şube Müdürlüğü, Personel Devam Kontrol Sistemi'ni (PDKS) kurdu ve bununla büyük ölçüde adil, liyakate ve performansa dayalı olmayı sistemleştirdi. Çalışanlar da buna uyum gösterdi. Bu konuda zorluklar yaşadınız mı ?**

AZİZ KOCAOĞLU Her yeni uygulamada, insanın doğası gereği alışkanlıklardan kolay kolay kurtulamamakta, yeniliklere karşı tepki vermektedir. O tepkileri (gerek personel, gerekse vatandaştan gelebilecek tepkiler için de geçerli olmak üzere) kırmanın bana göre en etkili yolu; katılımcı yönetim anlayışıyla bütün tarafların tüm süreçlere katılımının sağlanmasıdır. Kentlinin hem karar süreçlerine, hem proje süreçlerine, hem de yapım süreçlerine katılması, herkesin karşılıklı bilgilenmesi, karşılıklı öğrenmesi, karşılıklı kendi kendini geliştirmesiyle yürüyecek bir yöntem uygulandığında, yeniliklere karşı direnmeyi, alışkanlıkları korumak için yapılan direnci kırabiliyorsunuz. Birlikte yapıyorsunuz ve sahiplenme duygusunu geliştiriyorsunuz. Sahiplenme duygusu geliştiği zaman projenin fikrinden, projelendirilmesi, yapımı ve kullanımına kadar pozitif etkiler görüyorsunuz.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Bu anlamda hem İzmir'de yaşayanları, hem de Belediye'de çalışanları bir güç olarak görüp ve süreçlere katılımlarını sağlayıp, onların yetkinliklerinden yararlanma şansı elde ediyorsunuz ama genelde sizi İzmirliler ve yakın çalışma arkadaşlarınız feodal yapınızla tanımaktadır. Diğer yandan; şu ana kadar önemli projeler yürüttünüz, hem İzmir insanına hem de çalışanlarınıza karşı sorumluluk duymanız, adil ve şeffaf olmanız var. Bu çerçevede; hem feodal olmayı, hem de rasyonel düşünmeyi, birbirine entegre etmeyi nasıl başarabiliyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Çiftçi bir ailenin çocuğuyum, feodalite oradan geliyor, yetişme tarzım, aileden geçen kültürel bir özellik olabilir. Önemli olan duruşunuza, bakışınıza, niyetinize ve davranışınıza yansıyan felsefenin özünü kendi bünyenizde geliştirerek bugüne uyarlayabilmenizdir. Bir

taraftan özünüzü, değerlerinizi koruyacaksınız ama tutucu da olmayacaksınız.

Her gün öğrenmek için çabalamanız, okumanız ve bir şeyleri takip etmeniz gerekmektedir. Tamamen yalın, art niyetsiz, kendinin veya yakınının çıkarlarını gözetmeden, kafanızda hesaplar yapmadan; sadece akla ve bilime inanarak, bilimin sonuçlarını aklın senteziyle buluşturup;- doğru karar verip, doğru bildiğiniz yolda ilerlemelisiniz. Bu şekilde toplumdan da desteği görüyorsunuz.

Öncelikle, insanı sevmeniz gerekmektedir. İnsanı sevmeden, onlara hizmet veremezsiniz. Karşılıklı güven ortamının sağlanması gerekmekte çünkü güvenmeden hiçbir projeyi gerçekleştiremezsiniz. Daha sonra karşılıklı projeler üretmeye başlayacak ve onların ihtiyaçlarının tespitiyle birlikte, verdiğiniz kararlar hızlı sonuca ulaşacaktır. Örneğin, köyleri gezmeyi çok seviyorum. Muhtarların talepleri bize bildirmesinin yanı sıra, köylerde sohbet ederek "Sizlere kendimi, Belediye'yi anlatmayacağım, sizi dinlemeye, istek ve talepleri öğrenmeye geldim" diyorum. Onları dinliyoruz, gerekli konularda aydınlatıyoruz, yapabileceklerimizi ve kısa dönemde yapamayacaklarımızı da söylüyoruz.

"İNSANLIĞIN ÜRETTİĞİ EN BÜYÜK DEĞER OLAN BİLİMİ KULLANMIYORSANIZ, BİR ADIM İLERİYE GİTMENİZ MÜMKÜN DEĞİLDİR."

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Yönetişim ve katılımcılık konusunda çalışanlar ve köylüler dahil, bütün halkın desteğini almaktasınız. Bu anlamda teknoloji ve yenilikten de çok yararlanmaktasınız. Örneğin, PDKS insanların yaşamına bir kural getirmekle birlikte, aynı zamanda onların güvenliğini ve daha güvenli ortamlarda risklerden uzakta çalışmalarını da sağlamaktadır. Bu çerçevede; teknolojiden ve yeniliklerden yararlanma anlayışınız hakkında bilgi verebilir misiniz?**

AZİZ KOCAOĞLU İnsanlık tarihi boyunca bütün gelişmeler bilime inanan, keşfeden, bulan, bilimi üst üste koyan insanlar ve bilimi kullanan toplumlar sayesinde gelişti ve gelişmesine de bu şekilde devam edecektir. Buna inanmamak ve kullanmamak mümkün değildir. Bir yarışta insanlığın ürettiği en büyük değer olan bilimi kullanmıyorsanız, bir adım ileriye gitmeniz mümkün değildir.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Çalışanlara uyumlaştırılabiliyorsa, insanların yaşamına kalite getirebiliyorsa ve çok büyük maliyetlere çıkmıyorsa, sizce her türlü teknoloji kullanılabilir mi?**

AZİZ KOCAOĞLU Ekonomik olması gerekmekle beraber en önemlisi, önceliklerimize uygun olmasıdır. İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak en önemli tedarikçilerden biri olduğumuz için bize birçok fikir, bir buluşmuş gibi getirilip pazarlanmaya çalışılmaktadır. Örneğin, son dönemde, "Akıllı Kentler" pazarlanmaya çalışılmaktadır. Akıllı Kent bir hedef, Belediye'nin yaptığı hizmetlerde bilimden yararlanarak maksimum faydaya ulaşmak için gidilen yöntemdir. Burada kritik olan kriter, önceliklerimize uyup uymadığıdır.

Süreç içinde, ihtiyaca göre, bazı akıllı uygulamalar kurulmuştur. Benim öncelikle trafiğin düzenlenmesine ihtiyacım vardı, bu sebeple Tam Adaptif Trafik Sistemi'ni kurduk ve çalışmaya başladı. Bunun gibi, belediye araçlarının

tek elden kontrolü ve kriz afet yönetiminde kullanılması için akıllı sistem kurduk. Asıl olan, sizin kentinizin ve belediyenizin önceliğidir. Bu nedenle, öğrenerek aşama aşama yapmak gerekiyor, belli bir paketi almakla olmuyor. Zaten aldığınız teknoloji de belli bir müddet sonra çöpe gitmektedir. Bu nedenle akıllı sistemlerin süreç içerisinde ve bir döngü içerisinde devam etmesi gerektiğine inanmaktayım.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Dünya'da "lider" çok az sayıda yetişmekte ve sadece Dünya'nın %3'ü yeni liderler yetiştirmektedir. Liderlik vasfınız olduğu gibi, liderliğe önem de vermektesiniz. Bu çerçevede; yeni lider yetiştirmek için neler yapmaktasınız?**

AZİZ KOCAOĞLU "Lider yetişmiyor" dersek, özel sektörde çok başarılı kişilere haksızlık etmiş oluruz. Siyasette lider olma anlamındaysa, sadece Türkiye'de değil, gelişmiş ülkeler de dahil olmak üzere Dünya'da siyasetçi yetişmemektedir. Siyaset çok zor ve problemli olup, siyasete geldiğiniz gibi gitmek büyük meziyet istemektedir. Belli doğrular ve bakış açılarınız olacak, her şeyi o pencereden değerlendirecek ve fayda analizlerini doğru yapacaksınız.

Siyaseti meslek olarak kabul eden var, bu benim mesleğim değil, ben siyasetçi değilim. Hayatımın bir aşamasında kendi işimi yaparken geldim, siyaseti de sevdiğim için uğraşmaktayım. Siyasette maddi manevi fayda bekleyenler, "ben varsam siyaset var" diyenler, egosunu partisinin, ülke menfaatinin önünde görenler de siyaset yapmaktadır. Halbuki, siyasetin önceliğinin devlet, millet, vatan olduğunun bilincinde olunması gerekmektedir.

Ben hiçbir yere gidip, "beni aday yapın" demedim. Siyasette belli yerlerde olmayı yaşamınızın tek koşulu olarak şartlandırırsanız sizden siyasetçi olmaz. Çünkü o yerlere ulaşmak için birilerinin adamı olmanız, taviz vermeniz gerekebilmektedir. Bu durumda da doğru yapılması gereken işleri yanlış yaparsanız, her şeyiniz dejenere olur. "Görev düşerse yaparız, düşmezse işimize bakarız" şeklinde düşünmek gerekmektedir.

"İYİ ÖRNEKLERİ, BÜYÜTMEMİZ GEREKMEKTEDİR. İYİLER YAPILACAK Kİ, YANLIŞLAR AZALACAK BÖYLECE TOPLUM GELİŞECEKTİR."

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **İyi liderler çevrelerine ve sorumlu oldukları insanlara güzel şeyler sunabileceklerse, liderliğe soyunmalıdırlar.**

AZİZ KOCAOĞLU 2001 yılından beri fiilen siyaset yapmama rağmen hiç adamım yoktur, ben de kimsenin adamı değilimdir. Bir konuda veya bir projede doğru düşünüyorsam, kenttekiler bunu desteklemeli, yanlış düşünüyorsam da eleştirmelidir. Hiç uyuşmadığınız bir kişi bile doğru bir iş yapmaktaysa, onun doğru yaptığını söylemeniz, paylaşmanız ve doğruları üretmesi için onları motive etmeniz gerekmektedir. İyi örnekleri, büyütmemiz gerekmektedir. İyiler yapılacak ki, yanlışlar azalacak böylece toplum gelişecektir.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Paydaşlarınız ve ilçe belediyelerle de ilişkileriniz bu şekilde yürümektedir. İlişkileri doğru zemine oturtmak için müdürlükler kuruldu.**

AZİZ KOCAOĞLU Büyüyen şehrin işlerinin yürütülmesi için her ilçede İzmir Büyükşehir Belediyesi'ni temsilen, İZSU, ESHOT ve diğer hizmetlerimizi

de kapsamak üzere yerel hizmet birimleri oluşturulmuştur. Tüm ilçelerde, büyükşehir ile ilgili hizmetler, Yerel Hizmetler Mali ve İdari İşler Şube Müdürü tarafından koordine edilmekte, sorunlar tek elden halledilmektedir.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Verileri analiz eden İstatistik ve Veri Analizi Şube Müdürlüğü'nün hazırladığı grafiklere bakıldığı zaman, nüfusun %50'sinden fazlasının genç nüfusa denk düştüğü görülmektedir. Diğer yandan, gençlerin yaklaşık %40'nın işlerini 2 yıl içerisinde terk ettiğini, %85'inin 5 yıl içerisinde terk ettiğini görmekteyiz. Bunun kökeninde, donanımlı gençlerin işleriyle ilgili beklentilerini karşılamak için o pozisyonlara girdiklerini fakat yönetimle ilgili bazı çatışmalar yaşaması yatmaktadır. Sizin de 4 yıldan beri politikanızda, istihdamı artırma hedefi önemli yer tutmaktadır. İstihdama yönelik politikalarınız devam edecek mi? Bu yeni organizasyonel yapınız, bunun için bir altyapı oluşturmakta mı?**

AZİZ KOCAOĞLU Türkiye'de eğitimimiz çok kötü durumdadır. Şu anda lise mezunları; okur-yazar vasfında ve okur-yazarlık da bir meslek değildir. İzmir'de sanayi çok gelişmiş olduğu için farklı sektörlerde üretim yapılması, İzmir'in kriz yaşamamasını ve ayakta kalmasını sağlamıştır. Geniş bir alana yayılan, ürün kalitesi olan bir tarım sektörü mevcuttur. İzmir'de tarım, Türkiye ortalamasından %2,5 daha fazla büyümektedir. Tarım sektörü ve sanayide büyüme yaşandığı için beyin göçünün önüne geçilmekte olup hatta kent olarak önümüzdeki zamanlarda beyin göçü almayı beklemekteyiz.

En büyük potansiyelimiz, atıl kapasitemiz olan hizmet sektörü ve turizmdir. Alt sektörleri çeşitlendirdiğimiz zaman, İzmir sıçrama yapabileceği için bunu öne çıkarmamız gerekmektedir. Bunu öne çıkardığınız zaman, vasıflı insan kaynağı ihtiyacı önümüze çıkmaktadır. Lisan bilen aşçı, garson, sağlık personeli, hemşire, hasta bakıcı, sanayi sektöründe tornacı, kaynakçı yoktur. Sanayici, hizmet sektörü, işçi aramakta ama nitelikli eleman bulamamaktadır. Bu nedenle, eski DGM binalarının olduğu alana, Meslek Fabrikası'nı kurduk. Üniversiteler, Halk Eğitim Merkezleri, İl Müdürlükleri ile beraber çalışmakta, pratik, teorik her şeyi öğretmekte, donanımlı hale getirmekteyiz.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Bütün bu gerçekleştirilen projeler, bir çalışma grubuyla sağlanmakta ve genç bir yönetici profili oluşmaktadır. Organizasyon şemanızda, 100'e yakın değişim yapmışsınız. Kapatılan, yeni açılan ve birleştirilen daire başkanlıkları var. Kadın istihdamında artış var. Gençlerle çalışmak önünüzü açtı mı?**

AZİZ KOCAOĞLU İnsanı en çok, gelecek motive etmektedir. Gençlerde de gelecek bulunmakta, geleceği onlar hayal etmekte, gelecek için onlar çalışmaktadır. Ülkenin geleceği de onlar, bizim oturduğumuz yerlere de bu genç arkadaşlar oturacak, biz gideceğiz. Onun için gençlerin iyi yetişmesi gerekmektedir. Çok sayıda üniversite, çok sayıda sanat okulu açıldı, ama yetişmiyor. O zaman şununla karşı karşıya kalıyoruz; ailelerin desteğiyle olanakları varsa, önceliği çocuğun eğitimine vermekteyse, Dünya vatandaşı olacak çocuklar yetişmektedir. Örneğin, Açıköğretim Fakültesi meslek edindirememektedir. Kişinin staj yapması değil, uzun süre bir yerde

ücret almadan çalışması gerekmektedir. Bunu devlet ya da aile finanse etmeli ki, kişi böylece meslek sahibi olabilsin. Bugün çıraklık okulundan mezun, yeteneği olan, uzman olan vazgeçilmez ustalar var ve bu kişiler çok ciddi ücretler almakta. Sadece okumak değil, işin ehli olmak, teoriden hariç pratik yapmak gerekmektedir. Üniversitelerin eğitimleri arasından ve dolayısıyla mezunları arasında da uçurum var. Boğaziçi Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İTÜ, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun olan insanlar var. Bunları devlette ve yönetimde ayırmanız gerekmektedir.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Çalışanlarınızın hizmet içi eğitimine de büyük önem veriyorsunuz. Eğitimcilere de burada fazla iş düşmektedir. Belediye'de sanıyorum kısa süre içinde, 130'un üzerinde eğitim verildi. Çalışanlarınızın eğitimine önem veriyorsunuz ve burada da epey yol alındı. Bir de Hemşehri İletişim Merkezi (HİM) kurdunuz ve bu yolla halkın nabzını tutmaktasınız. Teknolojiyi de kullanarak hızla şikayetleri dinlemekte, almakta ve onları süreçlerin iyileştirilmesi için kullanılmasını sağlamaktasınız. HİM'de insan kaynaklarının değerlendirilmesinde yarar elde ettiniz mi? Bunları nasıl değerlendiriyorsunuz? HİM projenizin yararlarını gördünüz mü?**

AZİZ KOCAOĞLU Hemşehri İletişim Merkezi, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin bugün de görüldüğü üzere aktif çalışması gereken bölümlerinden biridir. Vatandaşın gözü kulağı, bizim de gözümüz kulağımızdır. Vatandaş ihtiyaçlarını, isteklerini, problemlerini HİM'e iletmekte, biz de onlardan durumu öğrenip geri besleme yapmaktayız. Bu tabii çok zor bir iştir. Telefonu açan problemi söylemekte, telefonu kaldıran problemi dinlemektedir. HİM'den gelen dilek ve isteklerin ciddiye alınması ve yerine getirilmesi alışkanlığının minimumda olduğu bir toplumda bu iş yapılmaktadır. Biz epeyce mücadele ettik. Şu anda, iyiye doğru gitmektedir. İyiye gitti demiyorum. Çok iyi elemanlarımız var. Onların özel gayretleri sayesinde bu olmuştur. Sistemin bütün ayaklarını her şeyiyle oturttuğunuz zaman, Belediye'nin en sıkıntılı ve küçük küçük binlerce, on binlerce, yılda yüz binlerce işini HİM vasıtasıyla yönlendirip yönetmiş olmaktasınız. Belediye Başkanının da, yöneticinin de HİM'in devamlı nasıl gittiğine bakması verimliliğin artmasını sağlamaktadır. Bir de tüm birimlerdeki müdürlerin, daire başkanlarının, onlara bağlı birimlerinin, işçisine varıncaya kadar, HİM'in önemini bilmesi gerekmektedir. Çünkü HİM'e gelen şikayet-dilek-istek, yine HİM'den birimlere dağıtılmaktadır.

"BUGÜNE KADAR, BÜTÜN İLÇE BELEDİYE BAŞKANLARIMIZIN BÜYÜK ÇALIŞMALARINA DESTEK VERDİK."

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Bu çerçevede, sizin ilçe belediyeleriyle ilişkilerinize de geçmiş olduk. Hepsine eşit yakınlıktasınız.**

AZİZ KOCAOĞLU 1984 yılında ilk olarak büyükşehir seçimleri yapılmış ve 3030 sayılı Kanun çıkmıştı. 2004 yılında, Belediye Başkanı olduktan 1 ay sonra, 5216 sayılı Kanunla sınırlarımız büyümüştür. Şu anda 30 ilçemiz bulunmaktadır. İlçe belediyelerin halkla ilişkiler, halka dokunan işler, temizlik, katı atıklarının toplanması, imarın denetlenmesi, ruhsat verilmesi gibi tabi ki imkanı

varsa kültür merkezleri gibi işleri yapması söz konusudur. İlçe belediye başkanlarının halkın içerisinde gayet mütevazi bir şekilde onlarla ilişki kurması, sorunlarını dinlemesi, sorunlar ilçenin kendisine aitse kendisinin çözmesi, büyükşehre aitse büyükşehir belediyesinin çözmesi gerekmektedir. Kendisine aitse ve sorunu çözemiyorsa, onlarla birlikte hareket etmemiz gerekmektedir.

Elbette ki her belediye başkanı, büyük projeler yapmak istemektedir. Biz de bugüne kadar, bütün ilçe belediye başkanlarımızın büyük çalışmalarına destek verdik. Nasıl yapıyoruz? Örneğin bir kültür merkezi, belediye binası, stadyum, spor salonu, park yapmak isteyen ilçe belediyelerle, bir "ortaklık protokolü"nü meclisten geçirmekte, işin durumuna ve pozisyonuna göre İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak, ilçe belediyesine nakdi destekte bulunmaktayız. Zaten İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak, biz kendi görevlerimizi yapmaya çalışıyoruz. Örneğin; ulaşım, su, kanal, arıtma, dere ıslahı, planlama bizim çalışma alanlarımız içindedir. Hayatımın hiç bir döneminde, bir kişi veya belediye başkanı ile problemim olmamıştır. Kişi ayrımı yapmamaktayım.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Peki bu ilişki tarzınız, sizin anlayışınız olan "yönetişim ve katılımcılık" konusunda katkı sağladı mı? Teknolojinin daha verimli kullanılmasını sağlayabildi mi?**

AZİZ KOCAOĞLU Evet, sağlamaktadır. Önemli olan karar süreçleridir, doğru karar verebilmektir. Daha önce söylediğim gibi, bütün bunları katılımcı süreçlerden geçirmek önemlidir. Böylece, hatayı minimize edersiniz. Projeleri, önemine göre önceliklendirmekteyiz. Zaten Stratejik Plan olmadan, yol haritasını belirlemeden, projeleri önceliklendirmeden, projelere sinerji yaratacak, çarpan etkisi yaratacak bir sıralamaya koymadan yapılan bütün projeler gerekli faydayı sağlamaz. Önemli olan yaparken sadece bina yapmak değil, binayı doğru bir proje olarak yapmaktır.

Bu anlayışla, örneğin Türkiye'de ilk defa 100'den fazla iş adamıyla, kentin bütün kanaat önderleriyle, her ayın son Perşembesi İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu toplantısı yapmakta ve İzmir'i ve İzmir'in ekonomisini konuşmaktayız.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Belediyelerin yetkileri var ve onlara belirli ölçülerde mali destek de vermenize rağmen, kurul tarafından da onaylanmasını istemektesiniz.**

AZİZ KOCAOĞLU Konunun, kurul tarafından süzgeçten geçirilmesini istemekteyim. İzmirli bana oy verdi; "ben iktidarım, burada istediğim projeyi yaparım, kimseye sormam ve danışmam; doğru da benim yanlış da benim" anlayışıyla belediye başkanlığı yapılmaz. Esas mesele budur. İzmir'in ekonomisine yön veren kişilerle birlikte oturup İzmir'i yöneteceksin ki, doğruyu bulabilesin.

"İLÇE BELEDİYELERİNE EN ÇOK YAPTIĞIMIZ YATIRIM, ÇEVRE VE ULAŞIM YATIRIMIDIR. TÜRKİYE'DE, ATIK SU ARITMA KONUSUNDA LİDER DURUMDAYIZ."

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin belli başlı projelerine**

baktığımda; Tire Süt Kooperatifi, Okul Sütü Projesi, Garantili Çiçek Alımları Projesi, Gediz-Bakırçay-Küçük Menderes Havzası Esaslı Planlama Çalışmaları, Tarımda Büyüme Projeleri, Horizon 2020 ile ilgili entegrasyon çalışmalarını görebildim. Sizin hemen aklınıza gelen, ilçe belediyelerle ilişkilerde en çok önem verdiğiniz projeler hangileridir?

AZİZ KOCAOĞLU İlçe belediyelerine en çok yaptığımız yatırım, çevre ve ulaşım yatırımıdır. Türkiye'de, atık su arıtma konusunda lider durumdayız. İlçelerin çoğunda, atık su arıtma tesisleri kurulmuştur. Sadece birkaç ilçemizde atık su arıtma projesi ve yapımı devam etmektedir. Arıtma çalışacak yoğunluktaki bütün yerleşimlere, arıtma tesisi kurmaktayız. 1000-2000 nüfuslu ilçelerdeyse paket arıtma yapmaktayız. Şu anda, 29 tane yerel paket arıtma sistemimiz bulunmaktadır. Kurulumlara devam etmekteyiz. Çevre yatırımları konusunda çok öndeyiz.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Sürdürülebilir Dünya hedefiyle yaptığınız projelerde durum nedir?**

AZİZ KOCAOĞLU 1900'lü yılların başında üretmek önemliydi. Ne üretirseniz üretin, satıyordunuz. Üreten kentler öne çıkmakta, zenginleşmekte ve söz sahibi olmaktaydı. Makine mühendisleri, şirketlerin başındaydı. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, finans krizi yaşanmaya başlanmış ve finansı yöneten kurumlar güçlenmiş, ülkeleri zenginleşmiştir. Daha sonra pazarlama sorunu öne çıkmıştır. Üretim ve para olmasına rağmen, bu defa da ürettiğini pazarlayabilme sorunu başlamıştır. Bu kez pazarlama rekabeti doğmuş ve pazarlayabilen ülkeler ön plana çıkmıştır. Şimdiyse bilimdeki gelişmelerle beraber, kentin çevre yatırımlarıyla, çevreye verdiği değerle, çevreyi korumasıyla, iyileştirmesiyle öne çıkan şehirler bugün çekim merkezleri haline gelmiştir. Çekim merkezi de, beraberinde sürdürülebilir kalkınmayı getirmektedir.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Projelerinizde, destek verdiğiniz pek çok kooperatif var. Uzun dönemde onların yapılandırılmasını düşünüyor musunuz? Örneğin, insanlar e-ticarete başlasın mı? Bu gibi oluşumlar, ilçe bazında gerçekleştirilebilir mi?**

AZİZ KOCAOĞLU Zaten yapmaktadırlar. Yaptığımız şey şu; tarımın İzmir'de, Türkiye'deki potansiyelinin çok üstünde bir potansiyele sahip olduğuna inandık ve bunun İzmir ölçeğinde örnek olarak başarılabileceğini ortaya koyduk. Yani Türkiye'de tarıma dokunduğun, tohumla doğru projeler ürettiğin, üreticiyle kader birliği yaptığın, güven tesis ettiğin, birlikte proje yaptığın zaman ülke kalkınmakta, büyümektedir. Ancak bu defa da büyümeyle birlikte, pazarlama sorunu ortaya çıkmakta ve bunu çözmeye çalışmaktasınız. Daha sonrasında, kalite artırılmak istenmektedir. Sütte soğuk zincir, sebzede meyvede organik tarım uygulamalarıyla kaliteyi artırmakta, katma değeri yüksek üretmekte, verimi artırmakta, pazarlama olanakları sağlamakta ve saklaması için soğuk hava deposu yapmakta, paketlemesi için de paketleme tesisi kurulmaktadır. Yılda bir kişinin, yarım gün kullanacağı tarım makinesini Ziraat Odası'na vererek, makinenin imece usulü kullanılmasını sağlamaktasınız. Böylece makine, 150 tane çiftçinin işini görmektedir.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Tarım İl Müdürlüklerine de böyle destekler sağlıyorsunuz değil mi?**

AZİZ KOCAOĞLU Tarım İl Müdürlükleri'ne değil, Ziraat Odaları'na destek vermekteyiz. Biz şöyle başladık; İzmir Büyükşehir Belediyesi, çiçek ve fidan alımı yapmaktadır. Biz, Belediye'nin ihtiyacı olarak Bayındır Çiçekçilik Kooperatifi'nden çiçek almaya, Bademli Fidancılık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nden de fidan almaya başladık. Bu durum, hem onları hem de bizi geliştirmiştir. Daha sonra sözleşmeli üretime geçilmiştir. Belediye personeli tarafından çiftçiler eğitildiği için hem çeşitlilik, hem de kalite artmıştır.

Daha sonra bir sosyal proje olarak, 'Okul Sütü'ne başladık. Okul Sütü Projesi'ni merkezi hükümet bizden örnek alarak, tüm Türkiye'de uygulamaya başladığı için, biz bu defa 'Süt Kuzusu' projesine geçtik. Sütte, özellikle Küçük Menderes'te çok büyük bir artış olmuştur. Bu bölgeye çok büyük bir firma yatırım yapmış olup, bünyesinde 800 kişilik personel çalıştırmaktadır. Ayrıca, Tire Süt Kooperatifi de çok ciddi bir büyüme sağlamıştır. Birleşmiş Milletler Kırsal Kalkınma Modeli'nde ödül almıştır. Bademli Fidancılık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi de yine Birleşmiş Milletler tarafından, "En İyi Kooperatif Uygulaması" seçilmiştir. Bademli Kooperatifi Kazakistan'da fidan üretimi yaparken, Bayındır Çiçekçilik Kooperatifi de Hollanda ile beraber ortak çiçek üretmektedir. Onlar da ihracata başlamıştır.

Diğer taraftan, kooperatif enflasyonunun olmaması gerekmektedir. Kooperatif ürettikçe, sayısı arttıkça kooperatif enflasyonu oluşmaktadır. Bu durumda, sadece büyük organizasyonlar ayakta kalabilmektedir. Kooperatif olmayan yerlerde, kooperatif kurmayı teşvik etmekte ve kooperatif enflasyonunu engellemeye çalışmaktayız. Sektörel kooperatiflerin kurulması önemlidir çünkü artık Dünya'da şirketlerin sayısı değil, büyüklüğü önemlidir.

Bir de kontrol, denetim çok önemlidir. Kooperatifin yönetiminin doğru yönetmesini sağlamak için sürekli orayı denetleyecek bir ağın kurulması gereklidir. Her insan hata yapabilir. Ancak kooperatifler kontrol edilirse, o hatayı minimuma indirebilirsiniz.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **"Yönetişim ve katılımcılık" bazlı bir kontrol mekanizması kurulması gerekiyor diyorsunuz.**

AZİZ KOCAOĞLU Kesinlikle.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Üç grup ilçe belediyesi tanımlanabilir diye düşündüm. 1. Grup Konak, Karşıyaka, Bornova, Bayraklı, Karabağlar, Gaziemir, Balçova, Buca, Narlıdere; 2. Grup Urla, Çeşme, Güzelbahçe, Foça, Karaburun, Menemen, Menderes, Seferihisar, Bayındır; 3. Grup Beydağ, Selçuk, Dikili, Kınık, Kiraz, Tire, Bergama, Kemalpaşa, Ödemiş, Çiğli, Torbalı, Aliağa'dır. İlçelerin hepsi birbirinden farklı yapıdaki ilçeler ve hepsiyle farklı farklı ilişki biçimleri kurgulamakta, farklı şekillerde etkileşimde bulunmaktasınız. Hepsine de, aile büyükleri gibi destek vermektesiniz. Bir taraftan da, izlemek ve denetlemek görevini de üstlenmeye çalışmaktasınız. 2014 yılında ilçe belediyelerde, Yerel Hizmetler Mali ve İdari İşler Şube Müdürlükleri kurulmaya başlanmıştır. Bu adımın sonuçlarını almaya başladınız mı?**

Bayındır Atıksu Arıtma Tesisi

AZİZ KOCAOĞLU Binayı bulduk, kurduk, orada organizasyonu oluşturduk ve bu yöntem üst düzey arkadaşlarla da tartışıldı. Organizasyonel anlamda yerel hizmet müdürleri ilçedeki tüm belediye hizmetlerini koordine etmektedir. Sonuçlarını almaktayız ama bu bir süreçtir.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Bu yapılanma, 30 ilçe belediyesinde de kuruldu mu?**

AZİZ KOCAOĞLU 19'unda fiilen gerçekleştirilmiştir. Fiilen mevcut olmasına rağmen bu sistem, kolay kurulmamaktadır. Bazı yerel hizmet müdürlerimiz birbirine yakın olan iki ilçeye de bakmaktadır.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Ekonomik kalkınmayla ilgili görüşleriniz, eğitimli insan kalitesiyle olmaktadır. İlhan Hoca (İlhan Tekeli) ile beraber istatistiklere bakmıştık. Özellikle yaş bazında ve meslek bazında baktığımızda; 3. grup ilçelerde eğitim düzeyi oldukça düşük nüfus gruplarının yer aldığını gördük.**

AZİZ KOCAOĞLU Yaptığınız ayrıştırma daha çok eğitim düzeyine göre sanıyorum.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Yakınlığa göre bakıldı. Denize yakın olan ilçelerde tabii ki eğitim düzeyi yüksek çıkmaktadır.**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir'in her bir ilçesi, farklı yönleriyle öne çıkmaktadır. Torbalı-Aliağa sanayi bölgesinde yer almakta; Tire tarım, ticaret ve sanayiyle ön plana çıkmakta; Ödemiş, ise tarımla öne çıkmaktadır. Beydağ-Kiraz-Ödemiş aynı zamanda hayvancılıkla da öne plana çıkmaktadır. Selçuk ilçesi narenciye, meyve ve turizm iken, Menderes de sebze yetiştiriciliği, seracılık ve turizmle öne çıkmaktadır. Yarımada zaten tamamen turizm, ticaret ve butik tarımla öne çıkmaktadır.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Bu şekilde İzmir Büyükşehir Belediyesi için yaptıklarınız ve kurgularınız, ilçe belediyelerle ilişkilere de yansıyarak devam etmektedir.**

AZİZ KOCAOĞLU Toplumda, büyükşehir belediye başkanının, ilçe belediye başkanlarının patronuymuş ya da belediye başkanları, direk büyükşehir başkanına bağlıymış gibi bir algı bulunmaktadır. Yasa, ilçe belediye başkanlarının görev ve yetkilerini açıkça ayırmış olmasına rağmen, her iki tarafın da birbirinden bağımsız çalışması mümkün değildir. Öyle konular var ki, belediye başkanı karar vermiş ve sizin ona müdahale etme şansınız yok. Biz tamamen iş ilişkisi içerisinde uzlaşmaya, iknaya, yardımlaşmaya dayalı bir çalışma sürdürmek zorundayız. Bunu da, 13 yıldır kazasız belasız sürdürmekteyiz. Bu da, çok zor bir iştir. Bütün büyükşehirlerde, özellikle muhalefet partilerinde parti ayrışmasından dolayı, bazen de aynı parti içinde yer aldığın belediye başkanlarıyla ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır.

PROF. DR. ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU **Çok yoğun göç alan bir il olarak, sanıyorum en fazla karmaşıklık ve farklılık İzmir bünyesinde gerçekleşmektedir. Ancak siz bunu iyi yönetmektesiniz. Kıymetli bilgileriniz için çok teşekkür ediyoruz.**

* 10.07.2017 tarihinde yapılan görüşme.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Medya İlişkileri, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Stratejileri*

Prof. Dr. Ümit ATABEK

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin halkla ilişkilerini, tanıtımını ve medya ilişkilerini konuşacağız. Dilerseniz ilk olarak genel bir çerçeveyle başlayalım. Türkiye'de bir siyaset yapma biçimi var, sizin de bir siyaset anlayışınız ve biçiminiz var. Acaba bu anlayışınız, siyasal iletişiminize, siyasal aktörler ve vatandaşlarla ilişki kurma biçiminize nasıl yansıyor?**

AZİZ KOCAOĞLU Ülkemizde ve Dünya'da, siyasette büyük bir değişim var. Değişimin özü de şudur; popülizm ve siyaset ayrı bir uğraş konusudur. Bir taraftan siyasete popülizm hakim, bir taraftan da siyaset ayrı bir uğraş konusu. Bir kısım insanlar tarafından, siyaset bir meslek olarak kabul ediliyor. Siyasetle çok uzun yıllar uğraştığım için şunu söyleyebilirim ki, siyaset meslek değildir. İnsanın bir mesleğinin, eğitiminin olması, Dünya'yı tanıması; genel kültür, siyaset bilimi, yakın tarih, felsefe konularında, derinlemesine olmasa bile bu konuları anlayabilecek, algılayabilecek, anlatamasa bile soru sorabilecek kadar bir eğitim sürecinden geçmiş, kendini yetiştirmiş olması gerekiyor. Bizde ne oldu? Bizde, siyaset giderek bozuldu. Toplumdaki genel erozyonun üzerinde, bir erozyona uğradı. Siyasi partiler öyle bir hale geldi ki, her insan kendini bu konuda yeterli de görse, siyasete girme ve siyasette başarılı olma şansını -istisnalar hariç- hemen hemen yitirdi. Seçim yasasıyla birlikte, lider siyaseti yürürlüğe girdi. Genel başkana, genel merkeze, genel merkezdeki kadroya eleştiri yöneltmek ya da muhalefet yapmak, kişinin ilk seçimde siyaset dışına itilmesini getirdi. Böyle bir süreç yaşıyoruz. Benim siyaset anlayışımın bir kenara bırakılması, birçok nitelikli insanın siyasete girememesi sonucunu doğurdu. Böylece siyaset dar çerçevede, belli insanların arasında yapılmaya başlandı. Bugün, Türkiye çok değerli ve başarılı insanları yetiştirmektedir. Ama bu insanların özel sektörde, ulusal ve uluslararası büyük firmalarda, hatta bilim dünyasındaki başarılarını izlerken, onları siyasette hemen hemen hiç göremiyoruz. Zaten görsek de, kısa vadede oyunun dışına atılıyor. Bu da siyasetin genel yapısını aşağı doğru çekiyor.

Siyaseti insanlar ne için yapar? Herkes siyasete ilgi duyacak diye bir şey yoktur. Ama siyasete ilgi duyan, uğraşmak isteyen insanlar, siyasetini de, işini de yapar. Bugün ülkemizde siyaseti çoğu insan, -istisnalar hariç- belirli bir mevki ve makam için yapıyor. Bunu maddi kazanımlar için de, manevi kazanımlar için de yapanlar var. Benim bildiğim, siyasetin önce ülke için yapılması gerektiğidir. Ülkenin yararı her şeyin üstünde olmalıdır. Ülkeye siyaset yoluyla hizmet etmek için siyaset yapılmalıdır. Bunun için siyasi partiler birer araçtır. Siyasetle uğraşan kişi, bir yere aday olmak için ekipçilik ve adamcılık gibi normal olmayan yollara hiç bir zaman ilgi duymamalıdır. Kişi; siyaset, toplum,

parti içerisindeki çalışmaları, özel hayatındaki duruşu ve aile yapısına varıncaya kadar örnek insan olmalı, örnek davranışta bulunmalıdır. Eğer siz bir yere layıksanız, sizde bir işi yapabilecek yetenek görünüyorsa, o zaten kendiliğinden gelecektir. Ama bugün siyasette kişiler ön plana çıkıyor, siyaset kişiler için yapılıyor. Kişiler kariyer yapmak, milletvekili-belediye başkanı olmak gibi şahsi menfaatleri için belli değerlerden vazgeçiyor. Buralara gelmek için her yol, mubah anlayışıyla gidilmesinin çok yanlış olduğunu düşünüyorum. Bugüne kadar da hiçbir zaman, hiçbir bir yere 'ben şunu/bunu olmak istiyorum' gibi bir talepte bulunmadım. Bornova'da 2004 yılında, arkadaşların yoğun baskısı yüzünden aday oldum ve o günden beri de serüven devam ediyor.

Siyaset yapma yeteneği olup da siyasetten şikayet edenler, ülkemizde giderek çoğalıyor. Siyasetçileri eleştiriyorlar ama kendileri siyasete girmiyorlar. Siyasete girmeyenleri suçlamak bir dereceye kadar olabilir. Ama esas siyasi partiler, genel merkezler ve tüm teşkilatların kendi bölgelerinde siyaset yapabilecek, katkıda bulunabilecek sağlıklı insanları özellikle davet edip, onlarla ilgilenip, iletişim içerisine geçmesi, o insanları kazanması gerekmektedir. Bu yapılmadığı gibi, gelen bir kişi eğer gerçekten çok yetenekliyse, bu da insanlar tarafından görülüyorsa, bu kişiyi rakip olarak görüp kuraldışı çalışarak, o kişinin siyasete bir daha girmemek üzere kaçmasına yol açıyorlar. O zaman da siyaset bugünkü durumuna geliyor.

"ÖNEMLİ OLAN BİR HEDEFE YÜRÜMEKTİR Kİ, HEDEFE YÜRÜMEK İÇİN ASGARİ MÜŞTEREKTE BİRLEŞİP YÜRÜMENİZ GEREKMEKTEDİR. BUNUN İÇİN BİR ARAYA GELİP, DİYALOG KURABİLECEK İLİŞKİLERİ GELİŞTİRMENİZ GEREKİR."

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Bir de bu durumun dile yansımış hali var. Siyasiler arasındaki iletişim çok ötekileştirici, kırıcı, hatta 'dil savaşı' diyebileceğimiz bir hale de geldi. Üstelik bu halka da yansıdı. Sizin burada oldukça farklı bir konumda olduğunuzu biliyoruz. Belki bunu bazı kişisel özellikleriniz nedeniyle de yapıyorsunuz ama özel olarak da buna dikkat ediyorsunuz diye düşünüyorum.**

AZİZ KOCAOĞLU Siyasetçi; her şeyi söylemek, taltif etmek, teşekkür etmek veya eleştirmek, yapılanın yanlış olduğunu söylemek gibi söylemlerde bulunmak zorundadır. Benim gibi az konuşan birisi bile, en az haftada bir defa bunları söylemek zorunda kalır ve söyler. Ama buradaki üslup çok önemlidir. Siyasetçi mutlaka ve mutlaka hangi partiden olursa olsun, aynı işi aynı uğraşı icra ediyordur. O zaman sürekli birbiriyle karşılaşacak, sürekli birbiriyle iletişim içerisinde bulunacaktır. İletişim içinde bulunacağınız insanların bir daha hiç bir araya gelmeyecekmiş, konuşmayacakmış, yaşam boyu küsecekmiş gibi sokak ağzı diye tabir edeceğimiz sözlerle birbirlerini eleştirmeleri, birbirlerini ağza alınmayacak sıfatlarla nitelendirmeleri son derece yanlıştır. Bu durum, halka da yansıyor. Bu defa herkesin üslubu, davranışı bozuluyor ve bir kutuplaşma söz konusu oluyor. Halbuki bu ülkede kutuplaşacak bir şey yok. Ben göremiyorum. Zaten millet içerisinde böyle bir şey olmamasına rağmen bu yaratılmaya çalışılıyor. Yani kutuplaşma, kendi tabanına, sempatizanına, parti sempatizanlığından partililiğe, oradan particiliğe, oradan partinin militanlığına götürecek bir süreci yürütmek için bence bilinçli yapılıyor. Ama bunun toplumda yarattığı tahribat, yarın telafi edilemeyecek sorunları yaratıyor. Bizim toplumumuzda uzlaşı dili dediğimiz zaman, "gidip teslim olmak" anlamı çıkartılıyor.

Halbuki hayatın her alanında uzlaşma kültürü diye bir şey var. İnsanlarla oturup, sizin haklı olduğunuz yönler, karşınızdakinin haklı olduğu yönler konuşulabilir. Önemli olan bir hedefe yürümektir ki, hedefe yürümek için asgari müşterekte birleşip yürümeniz gerekmektedir. Bunun için bir araya gelip, diyalog kurabilecek ilişkileri geliştirmeniz gerekir. Bizde maalesef böyle olmuyor. Herkes kendi yandaşının olduğu toplulukta, içinden geldiği gibi konuşuyor. Tüm bunların dışında, toplumun büyük bir kesimi geçim, çocuğunu büyütüp beslemek, hayatını sürdürme derdinde hayatına devam ediyor. Her partinin militan kadroları var. Bu militan kadrolarla, taşıma mitingler yapılıyor, gösteriler yapılıyor. Ama siyasetin dili kesinlikle ve kesinlikle bu olmamalı. Siyasetin dili gerginlikten, ayrıştırmadan beslenmemeli. Neyi ayrıştırıyoruz? Ülkeyi ayrıştırıyoruz. Biz faniyiz. Hepimiz bir görev yapıyoruz ve baki olan, ilelebet yaşayacak olan ve ilelebet yaşatmamız gereken şey ülkedir, devlettir, vatandır. Korumamız gereken milletin geleceğidir, refahıdır. Toplumu ayrıştırma üslubundan vazgeçilmesi gerekir.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Örnek olayların yazıldığı, uzunca bir liste yapmıştım. Bunlardan 3'ü çok önemli; Hükümetin yuhalanmasını engellemeniz, EXPO için özverili işbirliğiniz ve İzmir-Diyarbakır kucaklaşması. İçinde sizin bu bahsettiğiniz anlayışa, ışık tutacak bir takım örnekler var. Biliyorsunuz, Sayın İlhan Tekeli'nin önderliğinde var olan modeli geliştirmek için bir çaba içindeyiz. Sizin siyasi iletişim anlayışınızı ortaya koymak bakımından, bu 3 örnek bence çok önemli. Siz, daha çok yüz yüze bir iletişimi tercih ediyorsunuz ve burada da çoğu insanın kıskanacağı bir güven iletişimi oluşturuyorsunuz. Halk tarafından duyulan güven açısından çok başarılısınız. Şimdi bu 3 örnek olayla ilgili olarak, sizin görüşlerinizi almak istiyorum. Çünkü bunlar çok tipik şeyler ve belki de modelin ipuçlarını burada bulabileceğiz. Bunlardan bir tanesi, bir açılış töreninde, bir kitle karşısında, Başbakan'ın**

yuhalanması karşısında bir müdahaleniz oldu ve çok takdir de gördü.

AZİZ KOCAOĞLU Başbakan değil, o dönem Sanayi ve Ticaret Bakanı olan Nihat Ergün'dü ve olay İzmir Enternasyonal Fuarı'nın (İEF) açılışında oldu. Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu da vardı. Biz, o tarihte, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'yla birlikte çalışma yürütüyoruz; onlar dış temsilciliklerden davetleri yapıyorlar, bütün organizasyonu da İzmir Büyükşehir Belediyesi yapıyor. Bu fuar, Türkiye'nin en eski ve ilk enternasyonal fuarıdır. İzmir Enternasyonal Fuarı'nın açılışına Sayın Bakan bizden önce gelmişti. Aslında benim karşılamam gerekiyordu. Ancak ben, Genel Başkan ile beraberdim. Bizden biraz önce gelmişti ve oturuyordu. Genel Başkanla beraber girdik, tokalaşıp "hoş geldiniz" dedik. Çeşitli ilçelerden CHP'li arkadaşlarım, Genel Başkan'a tezahürat yapmak üzere gelmiş ve belli yerlere konuşlanmışlar. Sayın Bakan'a olmayacak protestolar yapmaya kalktılar. Belli bir sırayla konuşmalar yapılacak. Hemen sırayı değiştirtip, "Ev sahibi olarak, ilk konuşmayı ben yapacağım" dedim ve arkadaşları uyardım. Orada Sayın Bakan ve yabancı bakanlar, müsteşarlar, büyükelçiler, ticaret ataşeleri gibi yabancı konuklar da vardı. Ortalığı rahatlatmak ve Sayın Bakan'ın orada kalması ve programın sekteye uğrayarak bir skandala sebebiyet vermemesi için Sayın Bakan'dan özür diledim. Topluluğa da, "Siz Sayın Bakan'a değil, bunu bana yapıyorsunuz, ev sahibi biziz, Sayın Bakan burada konuktur. Konuğumuzu nasıl ağırlamamız gerekiyorsa, öyle yapmak durumundayız" dedim. Daha sonra Sayın Bakan'ın yanına giderek, tekrar özür diledim ve oradaki toplantı normalleşti. Ben ev sahibi olarak, doğrusunu yaptım. Bugün olsa, yine aynı şeyi yaparım.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Bir de bence, kitleyi sakinleştirecek bir dil kullanabilme yeteneği de önemli. Yani öyle isteyenler de olabilir ama bunu sağlamak da çok kolay olmasa gerek. Çünkü biliyorsunuz, kitle ruhu kalabalıkta çok da iyi yönetilemeyen bir şey. Burada sanırım sizin kişiliğinizin katkısıyla bu durum sağlanmış. İkinci örnek olarak; EXPO adaylıklarında da hükümetle, düzeyli bir ilişki biçimi geliştirdiniz. Bu da çok yazıldı çizildi ve hatta örnek olarak da gösterildi. Çünkü genellikle bu tür büyük kapsamlı işlerde, hele iktidar ve muhalefet arasında bir eşgüdüm çok sağlanamıyor ve biraz olumsuz durumlar ortaya çıkıyor. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz? EXPO'da, siz özel olarak nasıl bir tavır sergilediniz?**

AZİZ KOCAOĞLU 2015 ve 2020 yılları için iki EXPO adaylık müracaatımız olmuştur. Ama ondan önce, rahmetli Ahmet Piriştina'nın vefatından sonra belediye başkanı olduğumda, UNIVERSIADE (Dünya Üniversite Oyunları) etkinlikleri İzmir'e alınmıştı. 2005 yılında UNIVERSIADE için hazırlıklar yapılmaya çalışılıyordu. Birçok yatırımın olması gerekiyordu ve çok sıkışık bir durum söz konusuydu. Organizasyonun gerçekleşmesi için iktidar partisiyle, mutlaka bir diyalog kurmamız ve o tarihte Spordan Sorumlu Devlet Bakanı'nın başkanlığında bir düzenleme komitesi oluşturmamız gerekiyordu. İşin, bu ayağı eksikti. Organizasyon, Dışişleri Bakanlığı'yla da ilgili olduğu için o tarihteki Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'ü, ziyaret ettim. Daha sonra, Spor Bakanı'nı ziyaret ettim ve o zamanlar Spordan Sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Ali Şahin'di. Mehmet Ali Şahin'den ve onunla birlikte oluşturulan komite ve icra kuruluyla birlikte çalışmalar başlattık. UNIVERSIADE etkinlikleri bittikten sonra, organizasyonu yapan kuruluşun genel kurulunda, tarihinin en

başarılı etkinliği seçilmişti. Bunda Mehmet Ali Şahin'in çok özverili ve uzlaşıcı yönetim anlayışının payı vardır. Tabii ki bizim çalışmalarımızın da payı var. O zaman etkinliğin icra kuruluna seçilen Taha Aksoy'un -ki kendisi daha sonra AKP'den milletvekili oldu- çalışkanlığının, uzlaşı ve iş endeksli çalışmasının da payı büyüktür. Taha Bey'i, o dönemde tanıdık ve 2009 yılında da rakip olduk. Orada çok başarılı, centilmence bir çalışma gerçekleştirdik. Aynı şekilde, 2015 EXPO çalışma süreci de İzmir ve hükümet ayağıyla birlikte yürüdü. EXPO'yu alamadık ama İzmir'i, 160'ın üzerinde ülkede tanıtma olanağı bulduk. Daha sonra 2020 yılı için EXPO'ya aday olduk. Onda da yoğun çalışmalarımız oldu. 2020 EXPO sürecinde, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne yapılan operasyondan dolayı biraz sıkıntılı bir dönemdeydik. Hatta ilk operasyon yapıldıktan sonra, 2011 yılının Mayıs ayının başında, ilk yurtdışına çıkışım EXPO için oldu. 22 Kasım 2011 tarihinde Paris'te resepsiyon verdik. Bizim de önceden gelen bir deneyimimiz olduğundan ve valiler vs. değiştiği için EXPO camiasının delegelerinin, yöneticilerinin, genel sekreterinin en çok bizi tanıyıp, bizimle iletişime geçti. Orada güzel bir resepsiyon verdik ve 2020 EXPO'ya ilk büyük adımı attık. Bu resepsiyonun sabahında, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne ikinci operasyon yapıldı. Paris'ten geri dönmek zorunda kaldık. Bu karmaşa içerisinde, 2020 EXPO çalışmaları sürdürüldü. Ama biz, elimizden gelen her türlü çalışmayı yaptık.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Son örnek olarak, İzmir-Diyarbakır kucaklaşmasından bahsedelim. Bu da, Türkiye'de kamuoyunun çok ilgi gösterdiği bir konu oldu.**

AZİZ KOCAOĞLU Tanıdığınız insanı, değerlendirebiliyorsunuz. Gittiğiniz, gördüğünüz bir memleketinizin köşesini hayal edebiliyor, hakkında düşünceler geliştirebiliyorsunuz. Merkezi hükümetimiz bir açılım süreci başlatınca, buna herkesin katkıda bulunması gerektiğini düşündük. O dönem Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir bir gün beni arayarak, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi olarak, William Shakespeare'in *Hamlet* oyununu Kürtçe olarak İzmir'de sahnelemek istediklerini söylediler. İzmir'de İsmet İnönü Kültür Merkezi'nde, hep beraber bu oyunu izledik. Osman Bey'i de zaten belediye başkanları toplantılarından tanıyorum. Onlar sadece oyunu getirmişlerdi, yanında bir kaç kişiyle Osman Bey de gelmişti. Sonrasında İzmir'de arkadaşlarla konuştuk, " Madem bu ülkenin kalkınmasını isteyen, batıya en açık, en ileri kentiyiz, bu açılım sürecine İzmir olarak bir katkımız olsun" dedik. Sanıyorum 196 kişiyle, özel bir uçakla, kentin bütün dinamiklerini kucaklayarak, Diyarbakır'a Osman Baydemir'in konuğu olarak ziyarete gittik. Orada bir gün geçirdik, o akşam da onurumuza yemek verdiler, çarşıyı gezdik. Bunu, ülkenin barışına katkı sağlamak, görüşüp, konuşup, sorunları çözmek için bir iletişim zemini geliştirebilmek amacıyla yaptık. Son derecede iyi olduğuna inanıyorum. Sonrasında bu işler, hükümetin politikasından dolayı bu noktalara kadar geldi. Çeşitli nedenler olabilir, kimseyi eleştirmek için söylemiyorum. Ama böyle bir başlangıcın, Türkiye'nin geleceği ve ülkenin barışa en çok susadığı bir noktada barışa kavuşması açısından önemli bir adım olduğuna inanıyorum. İçeride yaşadığımız sorunlarımızda, hep birlikte barışa giden yolda diyalogun önemli olduğunu düşünüyor ve bizim Diyarbakır gezimizin de buna, bugün olmasa bile, ilerde çok büyük katkı sağlayacağına inanıyorum.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Daha somut, güncel konulara gelmek istiyorum. Bunlardan bir tanesi, Hemşehri İletişim Merkezi ki, bu birim çok başarılı bir şekilde işliyor. Hemen hemen her yerel yönetimde, bu tür çalışmalar var ama siz bir de 'ISO 10002 Belgesi' aldınız. İzmir Büyükşehir Belediyesi sonuçta devasa bir yapı. Hemşehrilerle iletişiminde, sizin anlayışınız nedir? Bu nasıl geliştirilebilir? Bu konu hakkında düşüncelerinizi merak ediyorum.**

AZİZ KOCAOĞLU Hemşehri İletişim Merkezi (HİM) halkın duygu, düşünce ve ihtiyaçlarını bize yansıtan, yol gösteren, eleştirileri, hataları, eksiklikleri bildiren bir iletişim kanalı. Belediye Başkanını ve bürokrasiyi besleyen, en önemli mecradır. Başka belediyelerde, Hemşehri İletişim Merkezleri göstermelik olarak kurulabiliyor. Sürekli eleştiri ve sorun dinlediğiniz için çok iyi takip etmezseniz, çok sıkıntılı bir iş. Bu durumun kendisi, orada çalışanlar için de hiç kolay değil. Sürekli eleştiri bombardımanı altında olmak, sürekli ihtiyaçları dinlemek, insan yapısının çok kolay dayanacağı bir durum değil. Hemşehri İletişim Merkezi'nin görevini mükemmel yaptığını varsaysak da, önemli olan İZSU'yla, ESHOT'la, diğer şirketlerimizle birlikte Büyükşehir dev yapısının HİM'den gelen ihtiyaçları, sorunları, iyileştirme isteklerini algılayabilmesi, çözüm üretip, bu çözümü aktarabilmesidir. Gelen isteklerin büyük çoğunluğu da, bir hafta içinde çözülebilecek, üzerine gidilebilecek istekler. Bir de zaman içerisinde, hayata geçirilecek istekler var. Bunlar için proje gerekir, arazi temini gerekir; yani uzun dönem işlerdir ve bunların da programa alındığını bildirmek yeterlidir.

HİM'in başarısı ve kamuoyundaki itibarının artması, Büyükşehir ailesinin hep birlikte "Bu bizim problemimiz" deyip, konuya sahip çıkmasıyla ve HİM'e doğru bilgi vermesiyle mümkündür. Siz, HİM ile ilgili ne yaparsanız yapın, ne kadar başarılı ve genç arkadaşlarımızı koyarsanız koyun, şikayetlere geriye dönüş olmadığı ve HİM'in söyledikleri yapılmadığı müddetçe, HİM görevini layıkıyla yapamaz, yapması mümkün değildir.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Aslında bu konuda, AKP'nin hem yerel yönetimde hem de merkezi yönetimde kurduğu iletişim merkezlerinin bir model olduğu söylendi. Ama İzmir'deki model çok fazla tanınmıyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Adalet ve Kalkınma Partili belediyelerin de bu konuya özen gösterdiklerine inanıyorum.

"HEMŞEHRİ İLETİŞİM MERKEZİ, HALKLA İLETİŞİMİN BİREBİR SORUN ODAKLI AYAĞIDIR."

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Belli ölçüde de başarılı oldular.**

AZİZ KOCAOĞLU Evet, herkes bu konuda özen göstermek durumundadır. Hemşehri İletişim Merkezi (HİM), halkla iletişimin birebir sorun odaklı ayağıdır. Yani belediyede işi, problemi olmayan insan, işleri yolunda olan, yaşantısında problemi olmayan insan belediyeyi neden arasın? Sıkıntı yaşadığı zaman, belediyeyle yüz yüze geliyor. Yüz yüze geldiği zaman, bir etkileşim başlıyor. Bu etkileşim; olumsuz da olumlu da olabiliyor. Etkileşim HİM'den başlıyor. Sorunu çözüp, dönüş yaptığınızda iletişim başarılı oluyor. Sorunu çözmediğinizde, iletişim başlamadan bitiyor.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Basın, yayın Halkla İlişkiler ve Muhtarlıklar Daire Başkanlığı'na bağlı olarak, bir de Muhtarlar Masası var. Daha önceden**

kurulan bu birim, yeni bir düzenlemeyle daire başkanlığına dahil oldu. Sizin muhtarlarla diyalog kurmanızda deneyiminiz nedir? Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

AZİZ KOCAOĞLU Mahallelerin ihtiyaçları, istekleri genellikle "arıtmam yok, su şebekem eski, kanalizasyonum yok, yolum bozuk, sıcak asfalta ihtiyacım var, arazi yollarının açılmasına ve asfaltlanmasına ihtiyacım var" şeklindeki sorunlar hem metropol ilçelerden hem de sonradan eklenen ilçelerdeki muhtarlarımızdan bize geliyor. Bu sorunlar, Muhtarlar Masası'nda kayıt altına alınıyor ve ilgili birimlere iletiliyor. Örneğin, kanalizasyon, su şebekesi ve arıtma yatırımı yapılacaksa İZSU'ya; yol yapımı, parke taşı isteniyorsa Fen İşleri Daire Başkanlığı'na; kültür merkezi, spor salonu ve sahası isteniyorsa Etüt Projeler Daire Başkanlığı'na; tarımsal bir ihtiyaç söz konusuysa, tarımın kalkınması için bir uygulama isteniyorsa Tarımsal Hizmetler Daire Başkanlığı'na; park ve bahçe isteniyorsa Parklar ve Bahçeler Daire Başkanlığı'na sevk edilir. Biz düğmeye bastığımızda hangi köyün ne gibi talepleri olduğunu, neler istediğini, bu süreç içerisinde ne yapıldığını görüyoruz. Mesela bir muhtar, 20000 metrekarelik parke taşı ihtiyacının olduğunu söylemiş; birinci yıl 5000 metrekaresini yapmışız, ikinci yıl 3000 metrekaresini yapmışız, üçüncü yıl uğramamışız, dördüncü yıl bitirdiğimizi görebiliyoruz. Biz Türkiye'de, ilk defa arazi yollarını asfaltlıyoruz. Bitecek bir iş değil. Arazi-tarla yolu bitiyor, yayla yolu başlıyor, yayla yolu bitiyor, mezra yolu başlıyor. Mahalle bazındaki ihtiyaçları Muhtarlar Masası'ndan alıyoruz ve bu bize çok yol gösteriyor. Çok sık, köy gezilerine çıkıyorum. Bir günde, 8-10 köy geziyorum. Muhtar ve köy halkıyla birlikte oturup, toplantı yapmak üzere ziyaret ediyorum ve konuşmuyorum. "İyi günler", "Nasılsınız? İyi misiniz?", "Teşekkürler bu güzel ağırlama için" diyoruz. "Benden ne istiyorsunuz?" demeden önce Muhtarlar Masası'ndan aldığım bilgiler doğrultusunda, "Şunları istemişsiniz, bunlar yapılmış, bunlar yapılacak, bunun dışında ne istiyorsunuz?" diye soruyorum. "Canının sağlığı" ya da "Şu da olsa iyi olur" diyor. Biz de, "Biliyoruz, araştırıyoruz, elimizden geleni yapacağız" diyoruz. Başka bir yerde, başka bir problem karşımıza çıkıyor "Burada, Türkiye'nin en iyi fasulyesini yetiştiriyoruz. Bir pazar yerimiz yok, gölgeliğimiz yok, alıcılarla satıcıların buluşacağı yer yok, onu yapar mısın?" diyorlar. Biz de, "Nereye yapalım? Yer var mı?" diyoruz. Orada, birlikte karar veriyoruz. Eğer şartlar uygunsa, bürokratlara "Bunu yapalım" diyerek yolumuza devam ediyoruz. Muhtarlar Masası da bu işe yarıyor.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Kentin çeşitli yerlerinde panolar, totemler ve aslında geleneksel iletişim araçlarına benzeyen bazı olanaklar var. Herhangi bir büyük şehre girdiğiniz zaman büyükşehir belediye başkanının envai çeşit fotoğraflarını görürsünüz. İzmir'e gelenler, sizin fotoğraflarınızı görmediklerini ya da çok az gördüklerini söylüyorlar.**

AZİZ KOCAOĞLU Biz hiçbir duyurumuzda, bayram tebriklerinde Büyükşehir Belediye Başkanı'nın fotoğrafını kullanmayız. Bu, yasal olarak da doğru değil. Kullanmayız, kullanmamamız gerekir, kimsenin de kullanmaması gerekir. Kendi fotoğrafımla reklam yapacaksam, o parayı cebimden vermem gerekir. Fakat, yaygın bir şekilde her tarafta bu uygulama var. Bu uygulama yanlış. İzmir'de bizi 7 yaş ve üzeri vatandaşlar -istisnalar hariç- %95-96 dolayında tanıyor. Hiçbir fotoğrafım billboardlara asılmamasına rağmen tanıyor. Billboardlara kişisel fotoğraflarımı asmak

doğru değil. Bu, benim siyaset anlayışıma ve belediyecilik anlayışıma uymuyor.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Ama bu mecrayı da iyi yönetiyorsunuz. Böyle bir mecra var ve bunun çeşitli yerel kamu iletişim ihtiyaçlarında da kullanıyorsunuz. Çünkü bir sürü yerde, örneğin Antalya'da ihale ediliyor ve problem çıkıyor. Yani bir kentsel iletişim ortamının sağlıklı işlemesi de ticari nedenlerden dolayı kayboluyor. Burada tamamını belediye mi yönetiyor?**

AZİZ KOCAOĞLU Biz belirli bir kısmını, ihtiyaçlarımız için yönetiyoruz. Bir de sivil toplumun, üniversitelerin, devlet kurumlarının ihtiyacı olduğunda onlar için de bu mecrayı ücretsiz olarak kullanıyoruz. Diğer kısmını, ihale ettiğimiz şirketler yönetiyor. Bir de bizim, şehrin belirli yerlerinde yeni dijital panolarımız var. Bu panolarda sürekli duyurularımızı, yaptığımız işleri döndürüyoruz.

"BİR BELEDİYE BAŞKANININ KENDİNİ KORUMAK İÇİN DİKKAT ETMESİ GEREKEN EN ÖNEMLİ İŞ; BÜYÜK HATA YAPMAMASIDIR."

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Evet, özellikle kentsel sorunlara yönelik duyuruları görüyoruz. İzmir, geleneksel olarak yerel basının güçlü olduğu kentlerden birisidir. Böyle bir kentte, gazetecilerle hiç mahkemelik olmadığınızı öğrendik. Bu büyük bir başarıdır. Kentte demokratik medya ortamının olması, yerel yöneticinin görevidir. Bu Türkiye'de çok fazla dile getirilmiyor. Aksine polemik üzerine giden bir ortam var. Ama siz, İzmir'de demokratik bir kitle iletişim ortamının olmasına da katkıda bulundunuz. Gazetecilerle düzeyli bir ilişkiniz var. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Basının görevini, rahatlıkla yapmasından yanayım. Doğrusu da budur. Halkın haber alma ihtiyacını giderirken, bunun özgürce yapılması gerekir. Bugüne kadar bizim, hiçbir gazeteciyle problemimiz olmadı. Hakaret içeren yazılar yazanlar, haksız suçlamalar yapanlar oldu, yanlı haberler de yaptılar, bugün de yapıyorlar. Eğer çok anormal bir durum varsa, basın açıklamasıyla bu haberin doğru olmadığını kendimiz duyurmaya çalışıyoruz. Genel çerçevede, amaçlı gruplar hariç, basın organları veya internet medyası bizim aleyhimizde bir durum varsa ve doğruysa tabii ki yazacak, ama bizim böyle çok büyük bir hatamız olmadı. Bir belediye başkanının kendini korumak için dikkat etmesi gereken en önemli iş; büyük hata yapmamasıdır. Yoksa bu kadar büyük işin yapıldığı yerde, hata yapılmaması söz konusu olamaz. Eğer hiçbir iş yapmazsanız, hata da yapmazsınız. Hoşgörüyle bakmak gerekiyor. Bir de siz yaptıklarınızla, duruşunuzla, vatandaşla olan ilişkilerinizle, basınla olan ilişkinizle bir model oluşturuyorsunuz. Kendi kişiliğinizden, prensiplerinizden yansıyan bir davranış biçimi oluşturuyorsunuz. Rol yapmıyorsunuz, kendinizi yaşıyorsunuz. Bizim de kişiliğimiz böyle. Ona cevap vereyim, bunu da mahkemeye vereyim dediğiniz zaman bir girdaba girersiniz. Maalesef siyasetçiler bu girdaba giriyorlar ve bundan besleneceklerini sanıyorlar.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Halbuki enerjilerini tüketiyorlar.**

AZİZ KOCAOĞLU 26 bin kişinin çalıştığı, bağlı şirketlerle dev bir kurumun yönetildiği, 5 milyar lira dolayında işletme maliyetinin döndüğü bir Büyükşehir Belediye Başkanlığında, siz kalkıp böyle şeylerle uğraşırsanız, enerjinizi tüketirseniz, halkın sizi görev yap, çalış, belediye hiz-

metlerini geliştir, iyileştir, teknolojiyi kullan diye seçtiği görevi, gazeteciyle, siyasetçiyle, vatandaşla tartışmakla geçirirseniz, bu doğru olmaz. Bizi bunun için seçmediler; bizi fotoğraflarımızı yayınlayalım, millete akşama kadar cevap yetiştirelim diye seçmediler. "İş yap" diye seçtiler ve biz de işimizi yapmaya çalışıyoruz.

"İLETİŞİMİN EN GERÇEKÇİ OLANI, HALKLA BİRLİKTE HALKIN SORUNLARINI DİNLEYEREK, PROJELERE ONLARLA BİRLİKTE KARAR VEREREK BİR YOL HARİTASI BELİRLENMESİDİR."

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **İzmir'de son televizyon kanalı da yayın hayatına son verdi. Bunu, Dünya'daki değişimin tezahürü olarak değerlendirebiliriz. Bu arada İzmir Büyükşehir Belediyesi bir Youtube kanalı açtı. Kullananlarla da konuştuğumuzda çok iyi bir başlangıç yaptığını söyleyebiliriz. Medya alanında yaşanan bu yeni teknolojiyi nasıl değerlendiriyorsunuz? Acaba yeni medyanın sizin iletişim tarzınıza etkisi olacak mı? Yeni medya, sizi ne kadar etkiliyor?**

AZİZ KOCAOĞLU Her araç, her yeni buluş, geliştirilen her yöntem doğru kullanılırsa iletişim yararlıdır. Yeni sosyal medya, iletişim kanalımız da çok önemli. Biz basına nasıl bakıyor ve kullanıyorsak, sosyal medyaya da aynı şekilde bakıyoruz. Zorunlu gördüğümüz hallerde, mümkün olduğunca kısa ve öz şekilde bilgilendirme yapıyoruz. Sosyal medya aynı zamanda, bir özgürlük yeridir. Her söylediğinize, doğru cümleye de olsa çok çeşitli yorumlar yapılır, kırk tane kulp takılır. Mümkün olduğunca dikkatli kullanmakta fayda var. Köylere gidiyorum, etkinliklere elimden geldiğince katılmaya çalışıyorum. Arkadaşlarımızı daha çok sahaya göndermeye çalışıyoruz. İletişimin en gerçekçi olanı, halkla birlikte halkın sorunlarını dinleyerek, projelere onlarla birlikte karar vererek bir yol haritası belirlenmesidir.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Anket yaptırıyor musunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Fazla yaptırmam. Zaman zaman ihtiyaçların tespiti ve memnuniyet konusunda yaptırılıyor.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Bir başka konuysa, kurum içi iletişim. Çalışanlarınızla, iletişiminiz konusundaki yaklaşımınız konusunda neler söylemek istersiniz?**

AZİZ KOCAOĞLU Organizasyonumuz çok büyük. Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcısı, Daire Başkanları ve Müdürlükler, Genel Sekreter, Teftiş Kurulu Başkanı, İç Denetim Birimi Başkanı ve 1. Hukuk Müşaviri doğrudan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı olarak bana bağlı. Belediye Başkanı; stratejik planı yapar, projeleri takip eder ve sorun çözmeye çalışır. Yönetim için yapacağı programı, bütçe ve yatırımı bellidir. Çözülemeyecek bir problem çıktığında, devreye girerek o problemi çözmek için çaba gösterir, inisiyatif kullanır ve karar verir. Yatırım projelerini takip eder, işletmeyi de takip ederek aksayan yerlerin uyarılmasını, değişimini, idaresini sağlarım. Telefonla arayan, not bırakan herkese er ya da geç geri dönüyorum. Konuyu biliyorsam ve o konu notumda varsa, o kişiyi bir daha aramıyorum. Çalışan personelim bile arasa geri dönüyorum. Kayda değer bir şey varsa inceletiyorum. Çalışmalarımız bu şekilde.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Diğer önemli bir konu İzmir'in yurtdışında tanıtımı, İzmir'in marka haline gelmesiyle ilgili yaptığınız çalışmalar. İzmir'i bir kent olarak nasıl kimliklendirmek istiyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Göreve geldiğimiz zaman, "İzmir'i tanıtmıyor, İzmir'de şov yapmıyor" şeklinde bir sürü eleştiri aldık. Biz geldiğimizde, İzmir zaman içerisinde çok durağanlık yaşamış, altyapı, çevre yatırımları, ulaşım gibi konularda çok sorunları olan bir kentti. "Çevreye duyarlı kent" demek için arıtma; "ekonomisi iyi" demek için Fuar İzmir'i, kongre merkezi yapmanız; "ulaşım rahat" demek için raylı sistemi geliştirmeniz gerekiyor. Kenti biraz ayaklarının üstüne kaldırıp, tanıtım yapmak gerekir. EXPO ve UNIVERSIADE çerçevesinde, İzmir'i fuarlarda tanıtıyoruz. Valilik bünyesinde kurulan ve 8-10 yıldır hemen hemen hiç iş yapmayan İzmir Turizm Tanıtma Vakfı'nda (İZTAV) genel kurul yaptık ve Yönetim Kurulu Başkanı oldum. İzmir Ticaret Odası Başkanı ve Ege Bölgesi Sanayi Odası Başkanı arkadaşlarımız yönetim kurulu üyesi oldular. Turizm sektöründen temsilcilerle birlikte, tanıtım faaliyetlerine başladık. Geçen yıl, "İzmir'e Doyamazsın" diye bir kampanya yaptık ve son derecede başarılı oldu. Yerli turist çekmeye çalıştık, çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Arkadaşlar, 'çevre projesi'yle proje yarışmasına katıldılar ve ödülü kazandılar. Bu arada, Belediyenin finans yapısını düzelttik, yatırımları yaptık ve kendi öz kaynaklarımızla kenti kalkındırıyoruz. Kredi notumuz, her iki kurumda da değerlendirme konusunda AAA'ya ulaştı.

Geçen ay, Londra'ya gittik. IFC ve *The Economist* gazetesinin birlikte düzenlediği bir oturumda "İzmir Modelini" ve İzmir'in finans yapısını anlattık. Diğer sivil toplum örgütleri, özel sektör ve belediyelere yapılan bu tür konulu tanıtımlarla çok daha fazla iz bırakıyor. Siz yaptığınız çevre yatırımlarıyla öne çıkarsanız, iz bırakan bir tanıtım yapmış olursunuz. İzmir, çevre yatırımlarında Türkiye'nin en önemli kentidir. Avrupa ile boy ölçüşecek düzeyde çevre yatırımları yapmıştır. Sürdürülebilir enerji kullanmak için çaba göstermiştir, karbon ayak izini kendi yetki alanı içinde 2020 yılına kadar %20 oranında düşürecektir. Bunlar, Dünya'yı ilgilendiriyor.

Bilenler bilir, gençliğimizde bütün Körfez kirliydi. İnciraltı da kirliydi ve en son Urla Kum Denizi'nden, ESHOT kampından denize giriliyordu. Daha sonra buralar da kirlendi. Ancak Körfez şimdi temizlendi. Kum Denizi'ne bir plaj yapıp geçen yıl o plajı açtık. Bu yıl oraya 'mavi bayrak' aldık. Oraya, 'mavi bayrak' alınması, kimsenin hayal edebileceği bir şey değildi. Temizler, çalışırsan mavi bayrağı da oraya dikiyorsun. Şimdi onun yanına, yat yelken kulübü projesi var. İzmir'deki birçok yelken kulübünün, yelken yapabilecek bir sahaya ihtiyaçları var. Onları toplayıp "Yelken Eğitim Merkezi" yapmayı düşündük. Bunun da projesi bitmek üzere. Çocuklar tek vasıtayla oraya gelebilecekler. Türkiye Yelken Federasyonu Başkanımız da İzmirli (Özlem Akdurak). Bu işleri yaptığınızda ve yapmaya devam ettiğinizde, kenti tanıtıyorsunuz. Mermer Fuarı yapıyoruz, Dünya'da ne kadar mermerci varsa geliyor, böylece İzmir'i tanıtıyoruz. Eksiklikleri tamamlıyor, daha da güzelleştiriyoruz. Çevre yatırımlarını sürdürüyoruz, organik tarıma yöneliyoruz, buraya gelen insan, masasına konan yemeğin sağlıklı olduğunu; suyun temiz -çeşmeden akan su içiliyor- denizin temiz, olduğunu, sağlıklı gıda üretildiğini biliyor. Bunları bilen insan niye burayı tercih etmesin? Niye turist olarak gelmesin? Niye yatırım yapmasın?

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Zaten İstanbullular da gelmeye başladı.**

AZİZ KOCAOĞLU Evet, yurtdışından da gelecekler. Önemli olan, bu göçün sağlıklı bir şekilde gelişmeye ve kalkınmaya katkıda bulunmasıdır.

Sürdürülebilir olarak hayata geçirmek gerekiyor. Onun için, kentsel dönüşüm gibi birçok projeyi yerine getirmek gerekiyor.

PROF. DR. ÜMİT ATABEK **Aslında bir yerde sizin çocukluğunuzda oy pusulalarını dağıtmanızın öyküsünü okumuştum. O zamanlardan bu yana siyasal iletişimin geleneksel yöntemlerini de kullanıyorsunuz.**

AZİZ KOCAOĞLU 27 Mayıs 1960 ihtilaline kadar oy pusulaları tekti ve her partinin ayrıydı. Parti mensuplarına da veriliyordu. Teyzeye, amcaya veriyordun "bunu at" diye, o da gidip onu atabiliyordu. 1954 seçimlerinde babam, siyasetle uğraşıyordu. Dediler ki, "bunu dağıtmak lazım." Biz de çocuğuz, dağıttık.

* 20.07.2017 tarihinde yapılan görüşme.

Yerel Kalkınma Odağında Mali Yönetim Stratejisi*

Prof. Dr. Oğuz ESEN

PROF. DR. OĞUZ ESEN 2003 yılındaki bütçe rakamları borç ödemesi, toplam cari harcamalar ve yatırım harcamalarının üzerinde görünmüş ve bu 2004 yılında da böyle devam etmiş. 2004 yılında, mali görünüm nasıldı?

AZİZ KOCAOĞLU 23 Haziran 2004 tarihinde göreve başladığımızda, günümüzün para birimiyle, 1 milyar 804 milyon TL borç vardı ama en önemlisi; bu borcun %95'inin vadesi geçmişti ve temerrüt faizi uygulanıyordu. Bütçedeki gelirlerle temerrüt faizi dahi ödenemiyordu. Bu durum içinde belediyenin hizmet edemeyeceğini, yatırım yapamayacağını, borçlanma imkanının olamayacağını tespit ettik, öncelikle vadesi geçmiş borçları ödeyebilmek için para biriktirdik ve Hazine Müsteşarlığı ile görüşerek, borçların bir kısmını dondurduk. Faizin 400 milyon TL'ye yakın bir kısmını Hazine bağışladı ve 1 milyar 400 milyon TL civarındaki bir borcu, %40 iskonto yapılması kaydıyla, ciddi bir düzeyde nakitle ödemeye başladık. Başlanmış işleri devam ettirirken, stratejik planımızı yaparak hedeflerimizi belirledik, zaman içinde mali durumumuzu dengeledik. Yeni borçlarla vergi ve sigorta yükümlülüklerimizi temerrüde düşmeden ödedik ve hak edişleri ödemeye başladık.

Yaklaşık, 12-13 yıl bu şekilde ilerledik. Borcumuz azaldıkça, yeni yatırımlar yapmak ve ihtiyaçları karşılamak için kredi talep etme ihtiyacı doğdu. Burada aldığım ilke kararı uyarınca; geri dönüşü olan yatırımlar için kredi kullandık, geri dönüşü olmayıp belediye bütçesine ileriki dönemlerde yük olacak yatırımlar için borçlanmadık, bunları öz kaynaklarımızla yaptık. Bu ilke kararı, bugüne kadar süregelen finansman politikamızın sağlam olmasında en önemli kilit nokta olmuştur.

Bunu bir örnekle anlatacak olursam; Metro, İZBAN, tramvay yapımı için borçlanmaktayız. Zira bu yatırımların geri dönüşü bulunmaktadır. Otobüsle ulaşımın bize maliyeti kişi başı 2.80-3 TL arasında; raylı sistemle taşıdığımızda, bu rakam 1 ila 1.25 TL arasındadır. Dolayısıyla, maliyette iki kattan biraz daha fazla, %150 gibi bir düşüş vardır. Aradaki fark, bizim hem anapara hem de faizi ödememize yetmektedir. Böylece kendi kendini ödeyen bir borç sistemi oturtmaktayız. Bu sistemi kuruncaya kadar; 2006-2009 yılları arasında döviz kredisi alacak gücümüz yoktu. Türkiye'deki devlet bankalarından kısa vadeli borçlanarak yatırımların finansmanını sağlamaya çalıştık. 2009 yılından itibaren özellikle Uluslararası Finans Kurumu'nun (IFC) konsorsiyumunda, uzun vadeli yurtdışı kredisi almaya başladık.

Şu anda, borcumuz zamana yayılmış ve yatırımlardan elde edilen tasarrufla ödenebilecek durumdadır. Önümüzdeki dönemde de bir müddet, Narlıdere ve Buca Metrosu gibi acil yatırımlarımız için borçlanacağız. Borçlanma açısından dengeli bir durumdayız. Mevcut borçlarımız, uluslararası finans kuruluşlarının kurumumuz için öngördüğü borçlanma üst limitinin 1/3'ünden bile düşük düzeydedir. Bugün Türkiye'de iki tane kredi değerlendirme kuruluşu tarafından AAA notu almak, hem Türkiye'de, hem de Dünya'da İzmir'in her bakımdan tanınmasını/

güçlenmesini sağlayacak bir referans olmuştur. Ayrıca tarıma, sanayiye, turizme verdiğimiz destekle yolumuza devam etmekteyiz. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin bugün sahip olduğu yatırım gücünde, 13 yıl önce kurduğumuz finans kurgusu ve politikasının payı büyüktür.

PROF. DR. OĞUZ ESEN **Belediyenin borç yükü konusunda çok stratejik bir karar verdiğiniz görülüyor. 2000'li başlarında İzmir'in ve Belediyenin gelirlerinin hızla arttığı dönemde borç yükünden büyük ölçüde kurtuldunuz. Küresel kriz sırasında da metro, İZBAN, tramvay ve deniz ulaşımının geliştirilmesi gibi büyük projeleri başlatma ve hatta tamamlama imkanına kavuştunuz.**

AZİZ KOCAOĞLU İZBAN'ın yapımına, 2007 yılında başladık. Tabii iş yaptıkça, borçlarınızı ödedikçe, hem özgüveniniz artmakta, hem kurum olarak mesai arkadaşlarımızla beraber yapabileceklerimizi görmekte, hem de dışarıya verdiğiniz güven belirgin bir biçimde gözükmektedir. Bu da öğrenmeyi ve iş yapmayı getirmektedir.

PROF. DR. OĞUZ ESEN **Dikkati çeken bir nokta da borç yükünden kurtulurken, yatırımların ertelenemeyeceği gerçeğinden hareketle yeni bir yönetişim anlayışı ortaya koydunuz. Bu anlayış kendini üç alanda gösterdi. Üniversite oyunlarının merkezi hükümetle birlikte yapılması, İZBAN ve borçların yeniden yapılandırılması.**

AZİZ KOCAOĞLU İZBAN, bir belediyenin %50-%50 kamu ortaklığında gerçekleşen ilk ve en büyük ulaşım projesidir.

PROF. DR. OĞUZ ESEN **Aynı zamanda içinde inovasyon da barındıran bir şey; yanılmıyorsam şu an 300.000 kişi taşımaktadır.**

AZİZ KOCAOĞLU Biraz daha iyileştirsek, 1 milyona kadar çıkacaktır.

"YAPTIĞIMIZ YATIRIMLAR; KENTİN GELİŞMESİNİ, ALTYAPININ TAMAMLANMASINI, ÇEVRENİN KORUMASINI, SUYUN-TOPRAĞIN-HAVANIN TEMİZLENMESİNİ, İZMİR'İN CAZİBESİNİN ARTMASINI, ULAŞIMIN RAHATLAMASINI SAĞLAMAKTADIR."

PROF. DR. OĞUZ ESEN **Mali açıdan sıkıntılı dönem olan borç döneminde, aynı zamanda yatırımların ertelenmemesi gerektiğini düşünerek yatırımınızı da sürdürdünüz.**

AZİZ KOCAOĞLU 2004-2009 döneminde 2.5 milyar TL tutarında; 2009-2014 döneminde 4.5 milyar TL tutarında yatırım yaparak, ikiye katlamışız. 2014-2019 döneminde, 2016 yılı itibarıyla 5 milyar TL'ye yakın yatırım yapmışız. Bu 2 yılda normal bir süreçte yol alırsak toplam 8-8.5 milyar TL yatırım yapmış olacağız. Yatırımımızı; 2.5, 4.5, 8.5 milyar TL gibi dönemler itibarıyla, ikiye katlayarak 3. dönemi tamamlamaktayız. Yaptığımız yatırımlar; kentin gelişmesini, altyapının tamamlanmasını, çevrenin korumasını, suyun-toprağın-havanın temizlenmesini, İzmir'in cazibesinin artmasını, ulaşımın rahatlamasını sağlamaktadır. Göreve geldiğimizde, metroyla günde ortalama 11 kilometrede 70-80.000 kişi taşımaktaydık, bugün raylı sistemle 650.000 kişi taşımaktayız. Yarın bu rakam, 700-850.000 kişiye ulaşacaktır. Selçuk'a İZBAN'ı açınca, bu rakam daha da artacaktır.** Günde 600-700.000 kişiyi lastik tekerlekle taşımak için 800.000 adet otobüse ihtiyacımız vardır. 800.000 adet otobüsün, %90'ı kentin merkezine gidecektir. Bunu düşündüğünüzde, bir trafik kaosu olacağı kesindir. Biz tam tersini yapmaktayız. Karşıyaka'nın sahilinden otobüs-

leri kaldırdık, tramvay hizmete girdi. Şimdi Üçkuyular, Konak, Şair Eşref ve Talatpaşa Bulvarı tarafı vs. Halkapınar'a kadar otobüsleri kaldırmaktayız. Dolayısıyla bir taraftan vatandaşları raylı sistemli toplu ulaşıma yönlendirerek, otobüsleri ana hatlardan çıkartırken, bir taraftan da toplu taşımaya özendirmekteyiz. Raylı sistemler daha konforlu, güvenli ve hızlıdır. Yani siz arabanızla kendi tercihinizle kent merkezine gelmeyebilirsiniz ama bunu nasıl uygularsınız, uygulayabilir misiniz? Orada kocaman bir soru işareti bulunmaktadır. Vatandaşların arabayla gelme maliyetini, hızını, stresini de düşündüğünüzde, kurduğunuz toplu ulaşım sisteminin her bakımdan cezbetmesi gerekmektedir. Biz, bunu sağlamaya çalışmaktayız. Bunu sağladıkça, aktarmalı sistemleri geliştirdik.

PROF. DR. OĞUZ ESEN **İlk yıllara dönmek istiyorum. Mali yönetim açısından iki önemli sorun vardı. Birincisi ağır borç yükü diğeri de dağınık bir mali yönetim. Bu iki sorundan da en fazla yatırımlar etkileniyordu.**

AZİZ KOCAOĞLU Bir müddet kamulaştırma, yasal izinler, ve benzeri gereklilikler nedeniyle bazı projelerimizin tamamlanması uzamıştır. 2005-2006 sürecinde, çoğu projemizin 3-5 yıl sürdüğünü fark ettim. Yatırım kapasitemize ve elimizdeki paraya bunu hesaba katarak bakmaya başladık. O dönem hedeflediğimiz tüm projeler için çıktığımız ihaleler iptal edilmekte, bir yerde bir problem çıkmakta, müteahhit işten çekilmekte, tekrar ihaleye çıkılmaktaydı. Ancak, biz bu sefer riskli ama hesaplı bir finans politikasıyla, "çok sıkışırsak en fazla biraz yavaştan alır ve o ödeme dengesini kurarız" diyerek çok şükür bugüne kadar hiç fire vermeden geldik. Devlette uyguladığımız projelerde problem çıkmaktadır. Örneğin; 5 metrekare hazine arazisi sebebiyle, 300 milyon TL'lik proje bekletilmek zorunda kalmaktadır. "O zaman hepsi için ihaleye birden çıkalım" diyerek ciddi bir adım attık. Böylece, hızla bütçe disiplini sağlanmıştır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı koltuğuna oturduğumda, bir hafta içinde 2005 yılı bütçesinin hazırlanması gerekmekteydi fakat hazırlayacak kadro bulunmamaktaydı. Diğer belediyelerden ve belediyemizin mevcut personelinden destek alarak 1 hafta içerisinde, 2005 yılı bütçesini yetiştirip Meclis'e sunduk. Bundan sonra, bütçeyi hazırlayacak bir kadro oluşturduk ve devamlı takviye sağladık.

PROF. DR. OĞUZ ESEN **2007 yılında uluslararası derecelendirme kuruluşlarına başvurma kararı alıyorsunuz. İlk değerlendirme 2008 yılında yapılıyor. İzmir Büyükşehir Belediyesi bugün büyük ölçüde mali özerliğe kavuşmuş durumdadır. İzmir'in ihtiyaç duyduğu altyapı yatırımlarının finansmanını uygun koşullarda sağlayacak durumdadır. 2016 yılına kadar İzmir Büyükşehir Belediyesi 8 milyar TL'den fazla yatırım yapmış, eğer şirketlerin yatırımlarını da ilave edersek sanıyorum hemen hemen aynıdır.**

AZİZ KOCAOĞLU İZSU'nun, ESHOT'un, İZBETON'un ciddi düzeyde yatırımları mevcuttur. Bu değerleri de dahil ettiğimizde, İzmir Büyükşehir Belediyesi ve ona bağlı şirketlerinin yatırımlarının merkezi hükümetten fazla olduğunu düşünmekteyim.

"BİR KENTİN CAZİBESİNİ ARTIRMAK İÇİN ÖNCELİKLE, O KENTE YURTİÇİ VE YURTDIŞINDAN İNSANLARIN GELMESİNİN VE HUZUR İÇİNDE YAŞAMALARININ SAĞLANMASI GEREKMEKTEDİR."

PROF. DR. OĞUZ ESEN **Yatırımların yoğunlaştığı bir**

diğer alanda su endüstrisidir. Su endüstrisi de bir çok açıdan ilginç bir endüstridir. Uluslararası kurumlar bizim gibi gelişmekte olan ülkelerin bu alandaki politikalarını özellikle yatırım ve işletme etkinliği açısından çok eleştirmektedir. İzmir Büyükşehir Belediyesinin yatırım ve işletme etkinliğine de çok önem verdiği görülüyor. Kısaca bir yandan yatırımlar artıyor. 2004 yılında toplam yatırımlar içindeki payı %4'den %13'e yükseliyor, diğer yandan kayıp ve kaçaklar optimal oranlara geriliyor.

AZİZ KOCAOĞLU 31 Temmuz 2004 tarihinde, İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırlarına 10 ilçe dahil olmuştur. Bu ilçeler; Urla, Seferihisar, Aliağa, Foça, Menemen, Selçuk, Torbalı, Menderes, Bayındır'dır. İzmir Büyükşehir Belediyesi sorumluluk sahası 9 ilçeyken, 21 ilçeyi içine almıştır. İlçe belediyelerinin ister istemez su temini, su kaynaklarının kontrolü, su kaynaklarına yatırım yapılması, su şebekeleri, kanalizasyon gibi sorunları doğmuştur. İlçelerin hemen hemen hiç birinde arıtma olmayıp, su şebekeleri de tükenmişti, su kaçakları korkunç boyuttaydı. Bir ilçemizde su kaçağı %80 civarındaydı, ikinci katlara su çıksın diye tazyiki arttırdığımızda bu sefer kaçaklar %90'ın üzerine çıkmaktaydı. Şebekeleri yenilemeye başladık. Birçoğunu, A'dan Z'ye yeniledik. Şu anda görev alanımızda, hemen hemen arıtmasız bir yer kalmıyor. Beldeleri birleştirerek arıtma yaptık. Şimdi de o bölgelerde 1000'in üzerinde nüfusu olan, 2000 civarındaki belde ve köylerimize "paket arıtma" yaparak süreci götürmekteyiz. Birkaç ilçemiz haricinde, tüm ilçelerde arıtma tesisi kurduk. (Tire'de çok büyük bir arıtma tesisi yapmaktayız.) Kiraz ve Ödemiş'te tesislerin yeriyle ilgili problemleri çözmekte olup, Dikili ve Kınık'ta da sanırım önümüzdeki günlerde inşaata başlamış olacağız. Kanalizasyonları yenilemekte, olmayan yerlere yeniden yapmaktayız.

Bir kentin cazibesini artırmak için öncelikle, o kente yurtiçi ve yurtdışından insanların gelmesinin

ve huzur içinde yaşamalarının sağlanması gerekmektedir. Bunun için de onlara sağlıklı su vermemiz, sağlıklı çevreyi temin etmemiz, sağlıklı gıda ve iyi tarımla besleyecek bir yatırım yapmamız gerekmektedir. Burada "su" işlerinin tamamlanması gerekmektedir. Şu anda biz, 24 saat kesintisiz ve içilebilir su sağlamaktayız.

Güneş enerjisiyle çalışan, klorlama sistemi yaptık. Örneğin; Çeşme'de, yap-işlet-devret modeliyle su dağıtım işi bir şirkete verilmişti. Şebeke eskiydi, devraldığımızdan bu yana şebekeyi yenilemekteyiz. Tüm ilçelerde şebeke yenileme, oldukça maliyetli bir süreçtir. Çeşme'de de böyle bir sorun yaşanmıştı. 68 milyon TL'lik bir ihaleye çıkmış ve Çeşme'nin bir bölümünü 3'e ayırmıştık. Şimdi 110 milyon TL'lik bir ihaleye, arkasından da 3. etapta 100 milyon TL civarında bir ihaleye çıktık. Sadece Çeşme'nin su projesi, su şebekesinin yenilenmesi 250 milyon TL'dir. İlave arıtması, arıtmanın tevzisi, Ildırı'dan su getirilmesi derken ortaya 300-350 milyon TL'lik bir iş çıkmıştır.

PROF. DR. OĞUZ ESEN **Büyüme teorileri altyapı yatırımlarının sermaye ve emeğin verimliliğini artırması açısından çok önemli olduğunu söylüyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Tabii ki önemli, bir defa cazibeyi artırmaktadır. Siz sokaklarında toz, toprak, çöp olan bir kentte yaşamak ister misiniz? Siz, gıda hijyeninin olmadığı bir yerde yaşamak ister misiniz? Orada tatilinizi yapmak ister misiniz? Fabrika veya iş kurmak ister misiniz? Bugün çevresini koruyan, geleceğe yatırım yapanlar mutlaka büyüme ve zenginleşme elde etmektedir. Çevreyi ve geleceği korumak, geleceği yeniden yaratmak, tükettiklerinizin yerine koymak felsefesiyle çalışırsanız, o zaman kentinizle ön plana çıkmaktasınız. Bu felsefeyle kentinize nitelikli turist, yatırımcı almaktasınız ve bu da nitelikli sürdürülebilirliği, kalkınmayı getirmekte ve yaşam standardını yükseltmektedir.

PROF. DR. OĞUZ ESEN **Alt bölge kalkınma stratejilerine gelmek istiyorum. Bunun da en başarılı örneği Yarımada kalkınma stratejisi. Yarımada'nın Türkiye'nin en cazip coğrafyalarından biri haline gelmesi planlı, bilinçli bir çabanın sonucu olduğu görülüyor. Özellikle yapılan yatırımlara bakıldığında.**

AZİZ KOCAOĞLU Başkan olduğumdan bu yana, "yerelde kalkınmayı sağlayabilir miyim?" diye düşünmekteydim. 2007 yılından itibaren, "İzmir'i sanayisinden tarımına, turizminden hizmet sektörüne ve limanına kadar nasıl kalkındırırım?" diye stratejik plan yapmıştım ve bunların çalışmalarını yapmaya başladım. Yarımada'nın (toplam 171.000 hektar) Türkiye'nin kalkınmasında turizm potansiyelinin ötesinde ören yeri turizmi, yürüyüş ve bisiklet yolları, köy-pazar rotaları, zeytin yolu, bağ yolu gibi kendine özel potansiyelleri de bulunmaktadır. Yarımada'nın kalkınmasıyla ilgili insanların bilgi ve yaratıcılıklarını da konuşturabilecekleri, "Yarımada nasıl kalkınır?" isimli bir yarışma düzenledik. Yarışmayı, bir ekip kazandı. O kadar büyük bir yerin kalkınması, 2 aylık çalışmayla olacak iş değildi. Ama bir fikir çıktı, onlar da, biz de deneyim kazandık. Derece alan fikirleri, kitapçık haline getirdik ve o bize bir ışık tuttu. Sonrasında; bu yarışmada birinci olan ekiple birlikte, "Yarımada Kalkınma Stratejik Planı"nı hazırlamak istedik fakat Karaburun ve Çeşme ilçeleri İzmir Büyükşehir Belediyesi sorumluluk bölgesinde olmadığı için, Valimize önerdik ve bu çalışma İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) tarafından yapıldı. Bu çalışmayı yaparken bölgenin her yerine giderek, veri topladılar. Bu planda Yarımada'nın hem turistik, hem arkeolojik varlıkları yer al-

maktadır. Yapılan araştırmalar ve planla birlikte, birçok proje fikri ortaya çıktı. Biz de bunları hayata geçirmeye çalışmaktayız.

PROF. DR. OĞUZ ESEN **'Kırsal Kalkınma', bir sosyal projeyle başlamakta, değil mi Başkanım? Örneğin Süt Kuzusu Projesi ile...**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin sorumluluk alanı, tüm ili içerdiğinden, kalkınma stratejilerinin hazırlanmasına biz öncülük etmekteyiz. 'Gediz-Bakırçay Havzası Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi' aynı ekip tarafından hazırlanmıştır. Burada da Nif Çayı, Gediz'e aktığı için Kemalpaşa, Menemen, Foça, Aliağa, Bergama, Kınık ve Dikili mercek altına alınmıştır. Bu ilçelerinde yol haritası, tamamlanmıştır. Bu planı okuyup, göz gezdirdiğinizde, bu ilçelerin mevcut durumuna ve varlıklarına vakıf olmaktasınız.

"KALKINMA PLANLARI, HERKESİN REHBERİ OLDUĞU GİBİ, BENİM DE REHBERİMDİR."

PROF. DR. OĞUZ ESEN **Ama siz bir yandan da, temel altyapı yatırımlarını İZSU aracılığıyla yapmaktasınız.**

AZİZ KOCAOĞLU Yine aynı ekiple, 'Küçük Menderes Havzası Sürdürülebilir Kalkınma ve Yaşam Stratejisi'ni yaptık. Bu planları; köyleri, ilçeleri gezerek, insanları çağırarak, onlarla katılımcı bir yönetişim anlayışıyla hazırladık. Tabii ki akademisyenlerin bilgi birikimleri var, bundan da yararlanılabilirdi ama projelerde orada yaşayan insanların taleplerine de kulak vermek gerekmektedir. "Mevcutta ne var? Ne gelişebilir? Bugün o sektörün durumu ne?" gibi durumlar daha çok anlaşılmaktadır. Bu kalkınma planları, herkesin rehberi olduğu gibi, benim de rehberimdir. Yarımada Projesi'ne, herkes kuşbakışı bakmaktaydı. Burada bir toparlama olunca, herkes bir kısmını sahiplenmeye başladı. Elbette herkesin bir desteği vardır. Örneğin; bisikletçiler, "bisiklet rotalarını biz yaptık" diyor. İyi ki varlardı ve destek oldular. Dağcılar olsun, bisikletçiler olsun, rotaları gezdiler, dolaştılar... Bu çalışmayı, hep beraber ortaya çıkardık.

PROF. DR. OĞUZ ESEN **Kentin gelişmesi açısından altyapı yatırımları kadar önemli bir diğer konu da iktisadi faaliyetlerin geliştirilmesi ve kente yeni yatırımların kazandırılmasıdır. Bu açıdan fuarcılık çok önemli. Bu konuda 2004 yılında Fuar açılışında İzmir'in yeni bir fuar alanına ihtiyacı olduğunu söylediniz. Böylece geleneksel fuarcılık giderek ihtisas fuarcılığına dönüştü.**

AZİZ KOCAOĞLU Fuar İzmir sayesinde, diğer büyük kentlerimizdeki otel doluluk oranı %40-50 civarındayken, İzmir'de bu oran %80 civarındadır. İzmir'deki tek fark, Fuar İzmir'in 30 civarında fuar yapması ve yaptırmasıdır. Fuar'a katılanlar sayesinde, kent merkezindeki otellerin %30-%40'ını doldurmaktayız. Fuar etkinliğiyle birlikte İzmir'i bir de kongre merkezi yapabilsek -ki onun için de çalışmalarımız var- İzmir'deki otelleri %100 dolduracak seviyeye geleceğiz. Bunun arkasından; kongre geleneği İzmir'e yerleşirse oteller, büyük AVM'ler gibi kongre salonları yapılmaya başlanacaktır. Bunu 'sağlık' ve 'termal' destekleyecektir. Şimdi İzmir Jeotermal A.Ş. ile Doğanbey'den termal kaynakları ortaya çıkarttık, orada bir 'kür merkezi', küçük bir otel yapmaktayız. Buradaki amacımız; düzgün bir merkez yaparak, sezonu 3 ay olan Ürkmez, Doğanbey, Gümüldür ve Özdere'deki otellerin yatak doluluk oranlarını 1 ay daha artırabilmektir. Buna sabit giderleri de koyduğumuzda %30-40, belki %50 oranında karlılığını artıracağız. Bunun için 'kür merkezi' gerekliydi

ve bunun yapımına başladık. Çeşme'de 60 kişi, "kür merkezi yapacağız" diye bir şirket kurmuşlar. Bir Aquapark yapmışlar, biz oranın %40'ına ortak olduk, orada da bir merkez yapılmakta, projeleri çizilmektedir. Sadece sağlık kür merkezinden dolayı, otellerin yatak kullanım kapasitesini artıracağız.

Tarımdan örnek verecek olursam; "Okul Sütü" ve "Süt Kuzusu" gibi projelerle, süt üretimi artmıştır. Türkiye'de bu işi yapan en büyük bir kaç şirketten bazısı bölgeye gelmekte, oraya yatırım yapmakta ve şu anda sadece bir şirkette 600 kişi çalıştırmaktadır. Şirket, günde 1000 ton süt işleyecek ve çalıştırdığı insan sayısını 850 kişiye çıkaracaktır. Böylece İzmir, süt üretiminde birinci olacaktır.

"MEVCUT ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİ TEŞVİK ETMEK GEREKMEKTEDİR. BİZ DE CİDDİ ANLAMDA TEŞVİK ETMEKTE, ALTYAPILARINA YARDIMCI OLMAKTA, YOLLARINI YAPMAKTAYIZ."

PROF. DR. OĞUZ ESEN **KOBİ'ler için önemli olan da sanayi alanlarının genişletilmesidir. Bildiğim kadarıyla sanayi için, nazım imar planında önemli yerler ayırıyorsunuz.**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir, toprak bakımından zengin bir kent, çünkü ovaları çok verimlidir. Örneğin; bir Gediz, Menderes, Kemalpaşa Ovası Dünya'da kirazın ilk çıktığı yerdir. Küçük Menderes'in her köşesi ayrı bir alem; dağında kestanesi, inciri, fasulyesi, barbunyası, ovasında üzümü, zeytini yetişmektedir. Uygun olan yerlerde organize sanayi bölgelerini artırmak gerekmektedir. Şu anda mevcut organize sanayi bölgelerini teşvik etmek gerekmektedir. Biz de ciddi anlamda teşvik etmekte, altyapılarına yardımcı olmakta, yollarını yapmaktayız. Şimdi organize ya da serbest bölge kurulacak en uygun yer olarak Aliağa'dan sonra, Çandarlı Limanı ve Nemrut Körfezi arasında kalan bölge olarak görülmektedir. Arazinin verimsizliğinden dolayı, bu anlamda çok cazip gelmektedir ve aklın yolu bir, mutlaka önümüzdeki süreçte o araziler küçük sanayi için Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelere (KOBİ) yönelik planlanacaktır.

PROF. DR. OĞUZ ESEN Bu belirttiklerinizle birlikte İzmir Modeli'nin ana bileşenleri de ortaya çıkmaktadır. Ancak bunun odağında mali yönetim ve mali performans yer almaktadır. Bu sayede daha fazla kaynağı İzmir'in gelişimi için harekete geçirme imkanı ortaya çıkmakta, kapasite artırıcı stratejilerle İzmir'in gelirini ve dolayısıyla İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin gelirlerini artıracak sürdürülebilir bir model ortaya konmuş oldu.

AZİZ KOCAOĞLU Turizmi, sağlık turizmini, ören yeri turizmini, doğa turizmini, golf turizmini geliştirdiniz, kum, deniz, güneş turizminin potansiyelini artırdınız. İzmir'in sanayisi dumansız sanayi diye tanımladığımız ciddi bir sanayi, böylece nitelikli nüfus da artmıştır. Örneğin; bir kente 'Sanat Merkezi', 'Opera Binası', 'Kongre Merkezleri', 'Tiyatro Merkezleri', yapmazsanız, buraya gelen kişiyi gündüz denize getirip, bir rahatsızlığı varsa tedavi ettirip, fizik tedaviye ve ören yerlerine götürüp, akşam bir tiyatroya, operaya götüremezseniz, süreç eksik kalmaktadır. Yani kalkınma öyle bir şey ki, topyekun hepsi olmalıdır. Yolu, ulaşımı, kültür-sanatı olmalı ve salonları dolmalıdır. O zaman kent, kendini tamamlamakta ve cazibe merkezi olmaktadır. Eski, tarihi bir bölgeyi ayağa kaldırmazsanız, İzmir içinde turisti tutamaz, 1 gece bile yatıramazsınız. Burası ayağa kalktığında, sadece Kemeraltı'nda, Agora'da, Hatuniye Camii'nin civarında,

Basmane'de o eski dokuyu, havayı, kenti, yeme içme mekanlarını, şarap evlerini, Ege mutfaklarını, balık kültürünü yaşamak için turist gelecektir. Bu amaçla yaptığımız yatırımlar, milyara yaklaşmıştır.

* 07.09.2017 tarihinde yapılan görüşme.

** Söyleşinin yapıldığı dönemde, mevcut olmayan Selçuk bağlantısı yapılmıştır.

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

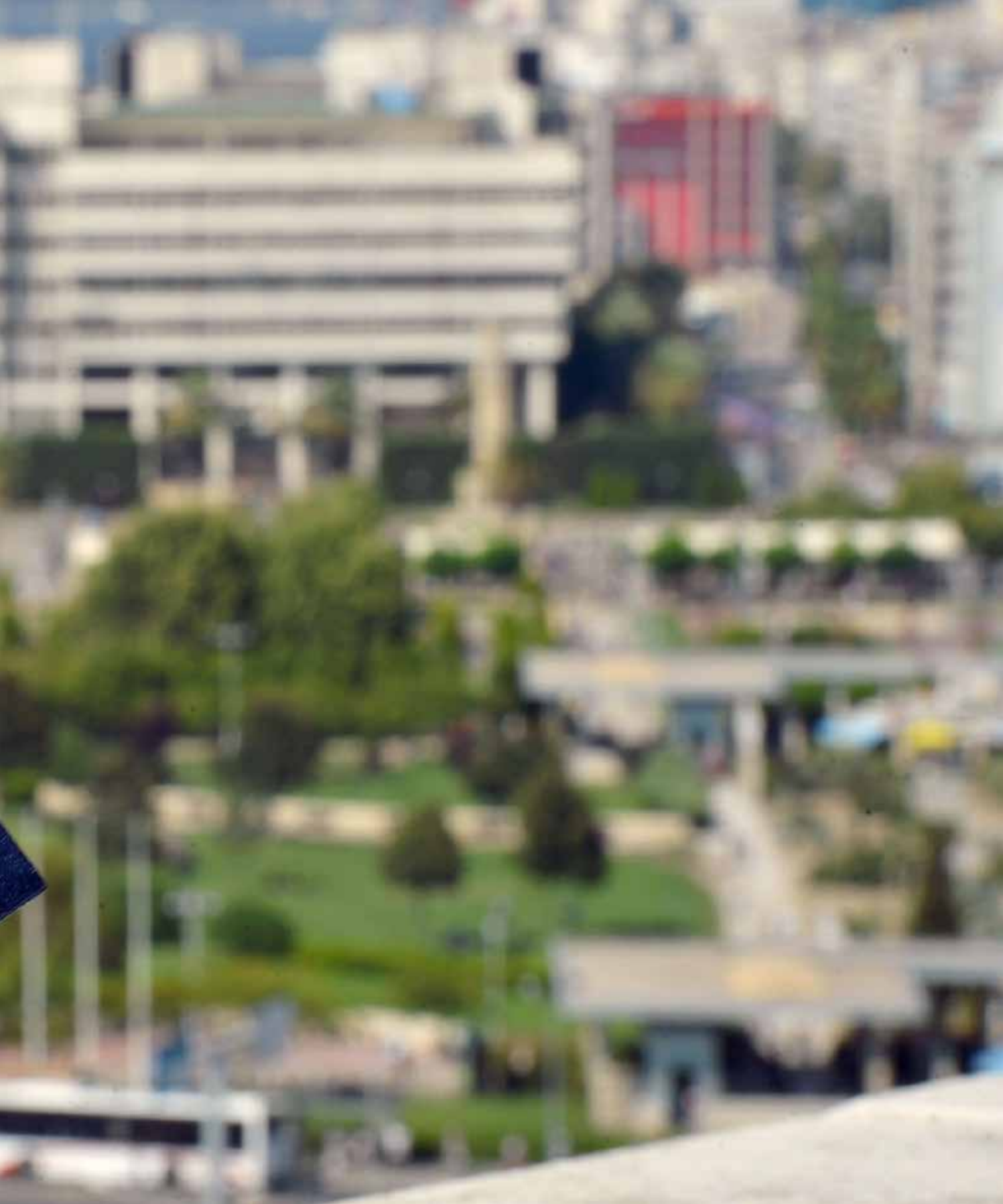

Yerel Kalkınmaya Verilen Önem - [Tarım]*

Prof. Dr. Yaşar UYSAL

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Bildiğiniz üzere İzmir Modeli'ni konuşmak için bir araya geldik ama bu modelin alt boyutları var. Ciddi mesafe aldığınız alanların başında, tarım geliyor. Dolayısıyla, İzmir Modeli'nin en güçlü ayaklarından bir tanesi de 'İzmir Tarım Modeli' olarak karşımıza çıkıyor. Öncelikle, geçmişten bugüne bir perspektif koymaya çalışacağım. İzmir, 'bütün şehir' olduğunda ne düşündünüz? "Ben İzmir'i yönetmek için gelmiştim, buradan Kınık'a, Kiraz'a kadar nasıl olacak?" diye düşündüğünüzde, bir endişe hissettiniz mi?**

AZİZ KOCAOĞLU "Yerelde kalkınma" dediğimiz, Model'de bütün sektörler var. Bunların içinde sanayi, liman faaliyetleri, lojistik, kültür sanat, turizm, hizmet sektörü, tarım ve hayvancılık da var. Bunların içinde, tarım niye ön plana çıktı? Sanayii, hizmet sektörü, turizm, kültür sanat alanında birçok altyapı yatırımı yapıyoruz. Mesela; lojistik alanında TCDD ile yaptığımız, "Büyük Körfez Projesi", Türkiye'nin en önemli çevre ve lojistik projesi olmasına rağmen, tarım daha çok öne çıktı. Tarımın öne çıkmasının birçok nedeni var. Birincisi; tarıma bugüne kadar destek olunmadığı, kentin ve ülkenin gündemine taşınmadığı ve tarım ve hayvancılıkla uğraşan vatandaşlarımız yalnız bırakıldığı için, onların elinden tutmak, desteklemek olağanüstü bir şeymiş gibi değerlendirildi ve bununla ilgili bir farkındalık yaratıldı. İkincisi; kırsalda yaşayan insanlarımız, bizim onlara verdiğimiz desteği, yaptığımız çalışmaları iyi niyetle, samimiyetle, hiçbir çekinceleri olmadan, önyargısız herkesle paylaştılar.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Peki, bu faaliyete girişmeden önce, sizin geçmişinizde tarımın var olması veya İzmir'in en büyük potansiyellerinden birinin tarım olması bilgisi mi veya ikisi birden mi devreye girdi?**

AZİZ KOCAOĞLU Çiftçi çocuğuyum. Biz tütün, buğday ve pancar üretiyorduk. 6 yaşımdan beri tarımı, araziyi bilmekteyim. Bütün tütüncüler gibi tozun mahsule ne gibi zarar verdiğini, özellikle tütünün kalitesine nasıl zarar verdiğini bilirim. 27 yaşıma kadar, bilfiil çiftçilik yaptım. Doğduğum ve yaşadığım Erbaa'nın arazide rakımı, 200-250 metre arasıdır. Yani; Manisa Ovası gibidir, verimlidir. Kelkit, Yeşilırmak'ın suladığı o bölgenin tek ovasıdır. Suyun, toprağın, tarımın, çiftçiliğin ne olduğunu, tozun, çamurun üretimin kalitesinde ve verimliliğinde ne kadar etkili olduğunu biliyorum.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Dolayısıyla tarıma algınız açıktı.**

AZİZ KOCAOĞLU Tabii, tarıma algımız açıktı. Sonra, Ankara'da bir devlet kurumunda, 4 yıla yakın devlet memurluğu yaptım. Devlet bürokrasisini de biliyorum. İzmir'de bir sanayi kuruluşunda çalıştım. Sonra, işyeri kurup ticaret yaptım. Daha sonra, 8 arkadaşla birlikte, "Aydınlatma Avize Atölyesi" kurduk. Ondan sonra da yine 5-6 ortakla beraber, tuğla sektöründe bir fabrika kurduk. Şöyle bir baktığımızda; tarım, kamu, ticaret, özel sektör deneyimi, atölyecilik ve sanayicilik var. İlk sigortam, 1967 yılında, Tekel'de geçici işçi olarak çalıştığımda yapılmıştır.

"KÖYLÜMÜZ, KIRSALIMIZ, HAYVANCIMIZ, KADINIMIZ, GENCİMİZ, ÇOCUĞUMUZ, YAŞLIMIZLA YENİ FİKİRLERE AÇIĞIZ."

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Benim doğduğum yıl, sigortalı olmuşsunuz.**

AZİZ KOCAOĞLU Evet sigortalı olarak çalıştım. Böyle bir geçmişim var. Ekonomi tahsili ve işletme yüksek lisansı yaptım. Bu kadar tecrübeden sonra, 56 yaşında İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı oldum. Yerel yönetimin sadece yasanın belirlediği altyapı yatırımlarının, su, arıtma, kanalizasyon, planlama, ulaşım gibi alanların dışında, yerelde kalkınmayı yani kentini, belediye başkanlığı yaptığın hemşerilerini kalkındırmayı hedeflemesi gerektiğini, ilk defa 2004 yılında Bornova'ya hazırlanırken hedefleyen bir ekibiz. Arkadaşlarımızla birlikte, 2 yıl boyunca "Bornova'yı nasıl kalkındırırız? Bornova'nın hedefi ne olmalıdır?" diye çalışmalar yaptık. Sonra İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanlığına geldiğimde, İzmir'in Stratejik Planı'nı hazırladık. İzmir'in Stratejik Planı'nı hazırlarken tabii ki temel görevlerimiz olan ulaşım, raylı sistem, planlama öncelikliydi. Ama biz bunun yanına, "yerelde kalkınma"yı koyduk. "Yerelde kalkınma"yı koyunca yaptığımız bütün projeleri, "yerelde kalkınma" stratejisi çerçevesi içinde değerlendirdik ve "önemli projelerimizin kalkınmaya ne faydası olacak, ekonominin büyümesine ne faydası olacak?" mantığıyla değerlendirip, yol haritasını ve öncelik sıralamasını belirledik. Buradaki başarımız, ekip arkadaşlarımızın özverili çalışmaları ve bizim geçmişten bu deneyimleri kazanmış bir yönetici olarak bu işe gönül vermemizden kaynaklanmaktadır. Birlikte yola çıktığımız arkadaşımızdan da "'bunu hükümet yapamamış, bu başkan nasıl yapacak, boyundan büyük işlere kalkıyor" diye düşünen olduysa da, nihayetinde başarımızı kabul ettiler. Bu biraz da inanç meselesi, bir de tabii her şeyi kendinden bilmemek gerekir. Biz; köylümüz, kırsalımız, hayvancımız, kadınımız, gencimiz, çocuğumuz, yaşlımızla yeni fikirlere açığız. İzmir'in böyle bir dokusu ve birikimi vardır. O çok kültürlü, kozmopolit yaşamın, insanlar arasın-

daki barışçıl ilişkinin, alt kimliklerin Türkiye'de olmadığı kadar burada huzurlu ve kaynaşmış bir şekilde yaşamasının bunda etkisi vardır. Biz söyledik, onlar aldı ve tabi önce bir güven sorunu olması kadar kaçınılmaz bir şey yoktur. "Güveni tesis etmek için, ilk adımı nasıl atarım?" diye düşündüğümde, "arazi, bağ, bahçe, yayla yollarının asfaltlanmasını yaparsam, üreticiyle ve tüm vatandaşla güven ortamını sağlarız" dedim. Çünkü güven ortamını sağladıktan sonra diğer farklı projeleri de yürütebilirdik.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Ana faktörü oluşturalım, yan dallar kolay oluşur diye düşündünüz.**

AZİZ KOCAOĞLU Önce bir güven oluşturalım, beraber yürüyebilme, birbirimizi tanıyabilme, birbirimize inanma, güvenme ortamını sağlayalım diye ilk olarak arazi yollarını asfaltlamaya başladık. Arazi yolları, şehir içi yolları, köy yolları gibi değil, git git bitmez. Bu işe önce kiraz mevsiminde, Kemalpaşa'dan başladık ve orada çok büyük bir teveccüh aldık. Kiraz hassas olmasına rağmen sarsılmadı, pazara sağlam geldi. O yıl da şansımız biraz yaver gitti, para yaptı. Çiftçi de memnun oldu, teşekkür etti. Biz bunu yaptıkça şunu da keşfettik; metropolde on tane sokak var, beşini asfaltlıyorsun yahut parke döşüyorsun, "bu bölgeye bu yeter, kalanı da seneye yapalım" diyorsun. O kalanlar ateş püskürüyor, "oraya yaptın, bana yapmadın, ben şu partiliyim" diye lafı çoğaltıyor. Ama kırsalda bunu yaptığımızda; "biz bu kadar yapacağız, çünkü aşağı köy de var, imkanlar da bu kadar. Bundan sonraki yıllarda da devam edeceğiz, senin en çok arazide kullandığın yolun hangisiyse onun 3 kilometresini yapacağız, gelecek yıla ikinciyi, üçüncüyü yapacağız'' diyoruz ve bir problem yaşamıyoruz. Elbette sanayide, ulaşımda, ticarette, hizmet sektöründe, turizmde altyapı eksiklerimiz mevcuttur. Hizmet sektörü, konum itibariyle İzmir gibi bir kentte en hızlı gelişmesi gereken ve katma değer üretmesi gereken sektördür. Belediye ne yapabilir, hizmet sektörünü nasıl büyütebilir? Elinde bir Fuar var. Fuar İzmir Projesi'ni yaparsam, hizmet sektörüne çok büyük katma değer üretirim. İzmir'i, kongre merkezi yaparsam katma değer üretirim, hizmet sektörünü büyütürüm. Zaten hizmet sektörüyle, turizm kardeş sektördür. Mesela; Efes'ten Bergama'ya uzanan İZBAN hattı böyle çıktı.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **"Klasik iktisatçıların söyledikleri dışında, her şeyi biz yapabiliriz" diyorsunuz. O zaman şöyle anlıyorum; bir taraftan Aziz Bey'in tarımdan gelen geçmişi ve ekibin bütünsel yaklaşan vizyonu, diğer taraftan İzmir'in tarımsal potansiyeli, üçü bir araya geldi ve İzmir'in kalkınmasında tarımın önemli bir faktör olduğu görüldü. Tabii bu da büyükşehirlerde belirgin bir sorun; kırsal kesimde gelirlerin yeterli olmaması, yaşam koşullarının iyi olmaması kente göçü getiriyor ve her göçte İzmir'deki altyapı baskısını, harcama ihtiyacını artırıyor. Dolayısıyla köylüyü de gelir kazandırarak, kısmen de olsa köyde tutmak gerekir.**

AZİZ KOCAOĞLU Türkiye'de ilk defa 2016 yılında, İzmir'de kırsal yerleşim %0,2 oranında artmıştır. Bu oran, istatistikte yok kabul edilebilir, kayda alınmayabilir ama diğer yerlerde bu oran düşerken, burada yüzünü kırsala dönmüş oldu.

"ÜRETİM DESTEĞİ VEREREK, HEM KÖYLÜNÜN BİLİNCİNİ ARTIRDIK HEM DE PAZARLAMA YÖNTEMLERİNİ ARAYARAK, KULLANILMASI GEREKEN İLAÇLARIN MİKTARI, TOPRAK TAHLİLİ GİBİ KONULARDA CİDDİ BİR EĞİTİM SEFERBERLİĞİ YAPTIK."

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Aslında oradan ümidin kesilmediği de ortaya çıktı. Peki Aziz Bey, tarımla ilgili birçok şey yaptınız, onları da konuşmak istiyorum ama öncelikle yola çıktığınızda muradınızın ne olduğunu ve tarımda neyi başarmak istediğinizi sormak istiyorum.**

AZİZ KOCAOĞLU Bir, o tarihlerde tarımda bilinçsizce ilaç kullanılıyor ve hormondan dolayı domatesler yenmiyordu. Hemen hemen bütün ürünlerde ilaç kalıntıları vardı. Bu, bir problemdi. Üretimi artırmak için kaliteden ödün veriliyor, sağlıksız üretiliyor ve üretim teşvik edilmediği için artmıyordu. Sadece toprak tüketiliyordu yani; hormon ve kimyasal gübreyle toprağın son kalan verimi alınıyordu. Sonra, biz tarıma destekle beraber, "iyi tarım ve organik tarım uygulamaları"nı teşvik etmeye, en azından toprağı dinlendirmeye başladık. Salatalığı alıp, buzdolabına koyuyordun, sabaha büyümüş oluyordu. Böyle bir dönemden geçiyorduk, bilinçsizlik vardı, kimse de ilgilenmiyordu. Biz üretim desteği vererek, hem köylünün bilincini artırdık hem de pazarlama yöntemlerini arayarak, kullanılması gereken ilaçların miktarı, toprak tahlili gibi konularda ciddi bir eğitim seferberliği yaptık. Bir taraftan eğitim seferberliği yapıyorken, bir taraftan girdilere destek olup, örnek şeyler yaptırıyor ve pazara ulaşım için yollar yapıyorsun. Ondan sonra doğrudan alım desteği, çiçek ve fidanda anlaşmalı üretim desteği başlamıştır. Bayındır Çiçek Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'yle (BAYÇİKOOP) oturuyoruz, "belirlenen çeşitlilikteki çiçeklerden, bu yıl şu kadar milyon adedini alacağız" diyor ve "Garantili Alım Sözleşmesi" yapıyoruz. Fidanda da aynı şeyi yapıyoruz. İğdeli ve Çevre Köyleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'yle ile İzmir Büyükşehir Belediyesi sosyal projeleri ve İzmir Büyükşehir Belediyesi bünyesinde kullanacağımız peynir için ayrıca sözleşme yapmaktayız. Sütü zaten biliyorsunuz, Tire Süt Kooperatifi'nden alıyoruz.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Aziz Bey, sanıyorum burada bir parantez açmak gerekiyor. Bu proje, Türkiye'ye örnek oldu. Tire Süt Kooperatifi'nden süt alıp okul çocuklarına dağıtıyordunuz, sonra bakanlıklar tüm Türkiye'de bunu uygulamaya koydu. Bunu "devlet yapıyor" diye projeden vazgeçmediniz ve bildiğim kadarıyla, 125.000 çocuğa süt vermeye devam ediyorsunuz. Bir taraftan çocukların beslenmesine katkı sunarken, diğer bir taraftan çiftçilerimizin pazar sorununu da ortadan kaldırıyorsunuz. Yerel yönetimle, yerel kalkınmanın daha iyi bir örneği olamaz diye düşünüyorum.**

AZİZ KOCAOĞLU Hazırda olan bu 5 tane kooperatifi bulduk, onları 10 yıl içerisinde 10 kat büyüttük ama örneğin Gediz'de, Bakırçay'da kooperatif mevcut değildi. Bu sebeple Bakırçay'da bir "süt toplama kooperatifi" kuruldu. Büyükbaş Hayvan Damızlık Birliği'nin bir çiftliğini onlara kiraya verdik. Biz de cumartesi günü Bergama'ya kooperatifin açılışına ve neler yapabileceğimizi konuşmaya gittik. Süt 1,05 TL idi, biz kooperatifi kurduktan sonra, süt 1,20 TL olmuş, yani 15 kuruş artmıştır. Bu, %14 artış demektir. Demek ki, bir kooperatifin kurulmasıyla, üreticinin cirosu %14 artmış oldu. Zaten çiftçinin de yem gibi harcamalarının sonunda kazanacağı para, kilo başına 15-25 kuruş artmaktadır. Tarlasında yem varsa, girdilerin maliyeti de düşük olmaktadır.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Bir şey dikkatimi çekti. Sürekli kırsalla ilgili alımların yönlendirilmesinde kooperatifler üzerinden gitmeyi tercih ediyorsunuz. Bunun temel mantığı nedir?**

AZİZ KOCAOĞLU Bizde kooperatif bir siyasi mesajmış, imajmış gibi değerlendirilmektedir. Kooperatif komünizmle, sosyalizmle ilgilidir diye bir düşünce mevcuttur. Geçmişte iktidarların kooperatiflere hor baktığı ve kooperatiflerin yaşam alanlarını kısıtladığı gerçeği de ne yazık ki vardır. Ama geçmişten gelen ihale mevzuatımıza göre; kırsalın, tarımın, hayvancılığın kalkınması için, tüm resmi kurumlar/belediyeler kırsal kooperatiflerden ihalesiz ürün alabilmektedir. Bizim elimizdeki tek silah da budur.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Bunu çok seslendirmeyelim de almasınlar elimizden.**

AZİZ KOCAOĞLU Yoksa 2 milyon TL'lik sütü nasıl alacağım? Kırsal ve tarım kooperatiflerinden alabiliyoruz. Bundan dolayı kooperatifler önemlidir. Örneğin, birlik kurulmakta ama orada bu sistem geçmemektedir. Bu yüzden "kooperatif" diyoruz. Yasal mevzuat, kooperatif örgütlenmesi vasıtasıyla tarımı desteklememize cevaz vermektedir. Onun da etkisi vardır ama kooperatiften alarak, ortak proje yapmaktayız.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Bu da esnetildi.**

AZİZ KOCAOĞLU Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının yaptığı önemli açılımlardan bir tanesi budur, ama kooperatiflerden mal almak, alışveriş yapmak eskiden beri var olan bir durumdur. Şu anda son gelen yasayla büyükşehirin kırsala doğru sınırları büyüyünce, "belediye ve kooperatiflerin ortak proje yapması" durumu ortaya çıkmıştır. Yine tarımda derneklerle veya kamu yararına olmayan vakıflarla ortak proje yapmak istiyorsak, projeyi valiliğe sunup onay alarak yapabilmekteyiz. Mal alışverişini sadece kooperatiflerden yaparken, diğer alımlarıysa ihale mevzuatına göre yapabilmekteyiz. Ayrıca, kooperatiflerde üyelerin oy hakkının ve birliğin ayrı bir tüzel kişiliğinin bulunması, malın birlik üzerine alınması söz konusudur. Bu yüzden birliğe göre kooperatifin kurulması, art niyetli kişiler tarafından heba edilmemesi kooperatiflerde önemli bir durumdur. Kooperatifçilerle konuştuğumuzda; "sadece kooperatife üye olmakla veya sadece ürün vererek paranızı almakla kalmayın, kooperatifin doğru, namuslu yönetildiğini ve gelişmesi için çaba gösterildiğini bilin ve yönetimi sürekli denetleyin" diyoruz.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Tarımsal üretimin, ürünlerin kalitesinin, sağlık düzeyinin artırılması konusunda mesafe alabilecek projeleri, uygulamaları hayata geçirdiniz. Şöyle bir geriye dönüp yaptıklarınıza baktığınızda, başarı açısından üretimin, ürün kalitesinin artışı, çiftçilerin mutluluğu açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu yaptıklarınızla, kendinizi başarılı görüyor musunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Daha işin başındayız, somut projeleri gördük. 13 yıl önce, bu bir hayaldi. Şimdi yaptığımız çalışmalar sonucunda belli başlı bir başarı, somut gelir artışı elde ettik. Biz, belli örneklerle neyin nasıl yapılacağını gösterdik. Hangi partiye oy verirse versin, nereden gelirse gelsin, kim olursa olsun İzmir'de kırsalda yaşayan "İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Başkanı söz verince yapıyor ve bizim iyiliğimizi istiyor, bizden bir şey istemiyor, bütün hedefi bizim kalkınmamız, bizim ekmeğimizin büyümesi, kentin kalkınması ve dolayısıyla ülkenin kalkınmasına katkıda bulunmasıdır" diye düşünüyor. Aradaki bu güven oturunca, kooperatiflerle projeler de gerçekleştirmeye başladık. Örneğin; Bergama'da kooperatif bulamadık. Bergama Belediyesi'ne bağlanmış eski, fonksiyonu bitmiş bir bal paketleme tesisi vardı. Tesisi, Bergama Belediye Başkanımızla beraber ye-

niledik, İzmir Arı Üreticileri Derneği'ne verdik, şimdi orada bal paketleme tesisi çalışmaktadır.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Çiftçiye bir katma değer daha oldu.**

AZİZ KOCAOĞLU Bu örnekten sonra, Bergama Kırsal Kalkınma Hayvancılık Kooperatifi kuruldu, şu anda süt topluyor. Bu gibi kooperatifleri destekleyerek yavaş yavaş diğer kooperatiflerin gelişmesinin de önünü açmış olacağız.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Yola çıktığınızda, kurguladığınız sonuçlara ulaşmak konusunda başarılı görüyorsunuz.**

AZİZ KOCAOĞLU Sonuçlara ulaştık sayılır ama ihtiyacın, yapılacak işlerin sonu yoksa bu işlerin de sonu yoktur. Örneğin, Kozak Yaylası'ndaki fıstık çamında randıman ve üretim düşüşü mevcuttur. Bunların hepsiyle uğraşmak gerekiyor. Şimdi meyve-sebze paketleme tesisleri kurmaktayız. İlkini, Ödemiş Bademli Fidancılık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'yle kuruyoruz. Çalışmalarımız, Menderes gibi gerekli olan yerlerde devam edecektir. Selçuk Belediyesi'nin çalıştırdığı, 'Soğuk Hava Tesisi'ni kurduk. Biz tulumbaya ilk suyu koyuyoruz, çalıştırıyoruz ve bırakıyoruz.

"HEDEFİMİZ; BİR TARAFTAN DOKUNAMADIĞIMIZ BÖLGELERE DOKUNARAK YAYGINLAŞTIRMAK, DİĞER TARAFTAN DA ÜRETİMİ ARTIRARAK, PAZARLAMA KANALLARINI AÇMAKTIR."

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Çiftçilerin ve kooperatiflerin daha iyi çalışması gerekiyor. İzmirli çiftçiler bu anlamda oldukça şanslı. Bunu size şöyle bir anekdotla aktarayım. Bursa'ya bir konferans için gitmiştim. Konferansta, Avrupa tarımını anlattık. İzmir ve Türkiye tarımıyla ilgili de bazı örnekler verdim. Soru cevap bölümünde bir çiftçi kardeşimiz, "Aziz Bey'i bir yıl bize ödünç versenize, bizim buradakiler tarım ve çiftçilikle çok fazla ilgilenmiyor" dedi. Sizin yaptıklarınızın, Türkiye'ye yansıdığı ve algısının yüksek olduğunu bu noktada söylemek istedim. Güzel projeler, iyi hedefler, sistematik yaklaşımların sonucunda güzel sonuçlar aldınız. Peki, geriye doğru baktığınızda, bu süreçte karşılaştığınız zorluklar neler oldu?**

AZİZ KOCAOĞLU Tarım ve hayvancılıkla uğraşan insanlarımız ihmal edildikleri için desteğe çok ihtiyaçları vardı. Bu sebeple bir sıkıntıyla karşılaşmadık. Hedefimiz; bir taraftan dokunamadığımız bölgelere dokunarak yaygınlaştırmak, diğer taraftan da üretimi artırarak, pazarlama kanallarını açmaktır. Zaten paketleme tesislerini de öyle yapmaktayız. Zincir mağazalarına, ürünleri satabilmek için bir birlik olması ve belli bir hacmi yakalaması gerekmektedir. İki çuvalla, mağazaya gidemez. O zaman ürün bir yerde toplanacak, kooperatif onu paketleyecek ve bunları ulaştıracaktır.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Zorlukları sorarken biraz da şunu kastettim; bu faaliyetlerle ilgili olarak bir tarafta Tarım İl Müdürlükleri, bir tarafta da Ziraat Fakültesi ve Valilik var. Bu kurumlarla işbirliğiniz nasıl?**

AZİZ KOCAOĞLU Örneğin; en önemli projelerimizden bir tanesi koyun, keçi dağıtımı yapmamızdır. Özellikle yüksek köylerimizde, arazinin engebeli olduğu, yoğun tarımın yapılamadığı, tarım arazilerinin çok kısıtlı olduğu yerlerde küçükbaş hayvancılığını teşvik etmekteyiz. Hayvanları, Koyun Keçi Damızlık Birliği'nden tedarik ediyorduk. 7000 küsur koyun, keçi dağıttık. Orada bir seçim oldu, kayyum geldi. Kayyum geldikten sonra almamız gereken 2500-3000 civarındaki koyunu, keçiyi alamadık. Şimdi onu

çözmeye çalışmaktayız. Kimseye bir şey diyecek halimiz yok ama, un var, şeker var, helvayı yapamamaktayız.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Üniversitenin bu süreçte size yeterince katkı sağlayıp sağlamadığı konusunda nasıl bir kanaatiniz var?**

AZİZ KOCAOĞLU Biz her konuda üniversitelerimizle çalışmaktayız. Çünkü bilgi orada, icraat bizdedir. Örneğin; Körfez'le ilgili, 10 yıldan fazladır Dokuz Eylül Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü'yle çalışmaktayız. Tarım alanındaki çalışmalarımızda, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi'yle çalışarak Homa Dalyanı'nı kurtardık. Deprem gibi konularda üniversitelerin, ilgili bölümleriyle çalışmakta ve destek almaktayız. Üniversitelerimizden memnunuz, bir problemimiz yok. İzmir'in kalkınması, gastronominin gelişmesi ve tanınması için İzmir Ekonomi Üniversitesi'yle beraber, "Dünya Gurme Şehirler Ağı"na üye olduk. Ciddi şekilde destek vermekteyiz. Turizm Fuarı'nı da, İzmir Ekonomi Üniversitesi'yle birlikte yapmaktayız.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Tarımla ilgili en ön plana çıkaracağınız, yapmaktan en mutlu olduğunuz, en keyif aldığınız projeniz nedir?**

AZİZ KOCAOĞLU Çiftçinin ekmeğini büyüten bütün projeler baş tacıdır. "Şöyle büyük bir proje yapayım da, İzmir'i kalkındırayım" diye bir şey yoktur. İklim değişikliğinden dolayı, kirazın kalitesi bozulmaya başlamıştı. 3 dönüm yere önemli katkıları olacak örnek bir file yaptık. Patatesin de, mandalinanın da, Tire Süt Kooperatifi'nin de önemi ve kıymeti büyüktür. Yaprak tahlili de önemlidir. Çünkü bunlar birbirini tamamlamaktadır. Küçük küçük iyileştirmelerle eksiklileri tamamlayıp, yürüyebiliyorsunuz. "Büyük bir iş yapacağım" diye bir hayal yoktur. Toplam kaliteye, başarıya, üretim ve karlılığın artmasına, verimliliğe; küçük küçük iyileştirmelerle eksikleri tamamlayarak, uzlaşıyla, kullanacak olanlarla paylaşarak, sahiplenerek ulaşabiliyorsunuz. Diğer türlü ulaşmanız, mümkün değildir.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Faaliyet raporlarınızı inceledim. Mesela; toprak, yaprak tahlillerinde konulan hedefler var. Gerçekleşenler, hep hedeflerin üzerinde olmuş. Bir de, çiftçilere makine, ekipman dağıtıyorsunuz ama sadece 'dağıtalım' diye dağıtılmamış aksine çiftçiye sorular sorulmuş, anketler yapılmış, talepler alınmış. Bu taleplerden sonra, verdikleriniz de gerçekten ihtiyaç duyulan ekipmanlar. Yine onları da Ziraat Odaları gibi kurumsal bir yapı üzerinden dağıtmışsınız.**

AZİZ KOCAOĞLU Arkadaşlar, bürokratlar ve odalarla beraber, faydası olacak şeyleri değerlendirip süzgeçten geçirmemiz gerekmektedir. Burada, bürokratlar bu yüzden bulunmaktadır. Diğer türlüsü, danışıklı dövüş olur. Örneğin, titreşimli elle zeytin çırpma makineleri vardır. Eşimle beraber bir tatil dönüşünde çalışanların yola naylon serdiğini ve zeytin çırptıklarını gördüm. Baktım ellerinde, o çırpma aleti var. "Bu işe yarıyor mu?" diye sordum, "Yarıyor" dediler. "Nasıl yarıyor?' diye sordum. "Sırıkla günde 100 kilo çırpıyorken, bununla 300 kilo çırpıyorum" cevabını verdiler. Demek ki, verim 3 kat artmış.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Sırıkla yaptığı zaman ağacı çok dövdüğünden ağaç küsüyor, seneye zeytin vermiyor. Bu aletin böyle bir avantajı var. Aziz Bey, biraz da geleceğe bakalım. Önümüzdeki dönemlerde, tarıma yönelik faaliyetlerinizle ilgili neler düşünüyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Artarak devam edecek. Bakın, İzmir'de süt üretimi Türkiye'nin çok üstündedir.

Tire'ye verdiğimiz destekle, üretim %440 artmıştır. Türkiye'de tarım reel olarak 10 yılda 2,1 büyürken, İzmir'de 5,5 büyümüştür. Biz de bunun tadını aldık. Yaptığımız işin, harcadığımız paranın semeresini manevi olarak görmekteyiz. Dar gelirli vatandaşlarımıza nasıl gidip de belli sosyal yardımlar yapıyorsak, çiftçimizin de üretiminin, gelirinin artması için bunu yapmak zorundayız. Bu artarak devam edecektir.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Çiftçilerle aranızda geçen ve bizimle paylaşmak istediğiniz bir anekdot var mıdır?**

AZİZ KOCAOĞLU Çok enteresan konular var tabii. Kemalpaşa Ören'de, kahvelerin baktığı bir meydan vardır. Orada sohbet ederken bir arkadaş geldi; "Başkanım hoş geldiniz, iki çift laf edeceğim" dedi. "Arazi yollarını yaptın, ürün sarsılmadı, kiraz para etti, bu yıl hayatımızdan çok memnunuz, Allah senden razı olsun" dedi. Yine başka bir yerde 80 yaşlarında bir abla, "Sana iyi çocuk diyorlar, bir göreyim bakayım dedim. Sen her şeyi yapacağım diyorsun ama bunların hiçbirini yapamazsın, sende de iş yokmuş" dedi ve gitti. Orada konuştuklarımızın, hepsini yaptım. Bir de, 'Çok Amaçlı Spor Salonu' yaptık. Salonun açılışında, bu abla arkadaşlarını alıp gelmiş ve en ön sıraya oturmuş. Bana, "Senin abla burada" dediler. Gittim ellerini öptüm, "aferin Aziz, söz verdiklerinin hepsini yaptın" dedi ve teşekkür etti.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **O da yapılan işleri takip etmiş. Son bir şey daha sormak istiyorum. Dünya ve bizim gündemimizde olan, sizin bütün faaliyetlerinizi bütünleyecek kent ve üretim planlamayı entegre edecek bir konu var. Bence bunu yapacaksa önce İzmir yapacak gibi görünüyor. Arazi planlama meselesinde, nerelerin şehir yerleşim yeri, sanayi bölgesi, tarım bölgesi, organik tarım bölgesi olacağını belirlediniz mi? Biliyorum Karaburun, Bakırçay ve Menderes'te ciddi çalışmalar yapıyorsunuz, projeleriniz yürüyor. Biliyorsunuz tarımda tuzlanma, fazla nitrat ortaya çıkması gibi çok ciddi sorunlar olabiliyor. Arazinin, yerel kaynakların, toprağın, suyun korunmasını çevredeki diğer üretim faaliyetleriyle entegre edecek bir projeyi, hayata geçirme konusuna nasıl bakıyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Belediyenin en önemli görevlerinden bir tanesi, "arazi planlaması yapmak"tır. Hem tarım arazisi, hem sanayi, hem turizm, hem de ağaçlandırılacak yeşil alanların planlanması, bir kentin geleceğinin anayasasıdır. Bizde maalesef birçok kurum yetkilidir. Kültür ve Turizm Bakanlığı, turizm planlamasında yetkiliyken, hükümet aklına gelen yeri turizm alanı ilan etmekte ve plan hükümete geçmektedir. Gerçekten turizmle ilgili bir şey yapılacaksa, siyaseti ön plana çıkartarak, büyükşehir belediyesini yok sayarak yaptığınız plan hiçbir şekilde çalışmaz, ileride bu kentin başına dert olur. İzmir'i, Ankara'daki insandan ben daha iyi biliyorum. Ödemiş'teki Belediye Başkanımız da, Ödemiş'i benden iyi biliyor. Oradaki bir köyümüzü de, o köyün muhtarı daha iyi biliyor. Hep beraber bunu koordine etmek durumundayız. Hazine arazisini TOKİ'ye veriyorlar, o da bundan ne kadar maksimum fayda elde edecekse, ne yeşil alan ne de başka bir şeyi dikkate almadan, şehir planlama ilkelerine uymadan ranta endekslenerek yapıyor ve satıyor. Sonra, oradan gidiyor. Yol, park, yeşil alan, spor tesisi de bize kalıyor. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı da aynı şekildedir. Maliye, ilçe sınırları içerisinde bir araziyi sattığı zaman, paranın belli bir kısmı o yerel yönetime verilmektedir. Böyle bir yasa var ama bunun uygulaması yok. Satılması için Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ya da Toplu

Konut İdaresi Başkanlığı'na verilmekte, böylece o kapsama girmektedir.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Kaynaktan yerele de kalmıyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Kalmasın, ondan da geçtim ama hiç değilse doğru planlayalım. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın satacağı bir devlet arazisini, planlama birikimi yoktur. TOKİ'nin de yoktur. İzmir'i, sadece harita üzerinden bilmektedir. Örneğin, insanlar HES'lere neden karşı çıkmaktadır? Adam gelip, damının yanına rüzgar tribünü koymaktadır. Planlaması, kötüdür. Yereli, muhatap kabul etmemektedir. Ayrıca, en tehlikelisi de; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın, her planın üstünde plan yapma yetkisine sahip olmasıdır. Uygulama planını ve uygulamasını yapmakta, inşaat ruhsatını vermektedir. Biz burada, şehircilik ilkeleri ve toplumsal fayda açısından olmayacak şeylere "hayır" demekteyiz. Adamlar Ankara'ya gitmekte, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan bize plan gelmekte, göstermelik sormaktadırlar. "Yoğunluk fazladır, yol ve nüfusa göre sosyal alanlar ayrılmamıştır" diye yazmamıza rağmen kimse dikkate almamaktadır. Bizim, merkezi hükümetle bir problemimiz yoktur. Eğer tolere edilebilir bir şeyse, "buna dava açmayalım" demekte ama tolere edilemez hayati bir şeyse, bu sefer dava açmaktayız. Halbuki, biz bir öneride bulunuyorsak, kent yararına bulunmaktayız. Zaten çoğunlukla şahıslar arasında bir planlama olmadığı gibi, şahıslarla da bizim bir derdimiz yoktur. Tek derdimiz, planlamanın şehircilik ilkelerine uygun yapılmasıdır. O bakımdan da çok netiz. Biz bir plan dosyasını incelerken kimin olduğuna bakmadan, ilke temelli gitmekteyiz.

* 25.09.2017 tarihinde yapılan görüşme.

Yerel Kalkınmaya Verilen Önem - [Tarım Dışı]*

Prof. Dr. Yaşar UYSAL

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Daha önce, yerel kalkınmanın tarım boyutuyla ilişkili olarak bir söyleşi yapmıştık. Bugünkü konumuz; yerel kalkınmada, tarım dışında nelerin yapıldığı. Üniversitede öğrencilere büyümeyle, kalkınma arasındaki farkı şöyle tarif ediyoruz; çocuğun doğması, boyunun, kilosunun artması, büyümesi ama onun ölçülemeyen niteliklerdeki gelişmeleri, zihinsel kapasitesinin gelişmesi, zihinsel becerilerinin artması gibi niteliklerle birlikte büyümeyi dikkate aldığımızda, buna kalkınma diyoruz. Kalkınma, biraz niteliksel biraz da niceliksel boyutu olan bir konudur. Yerel boyutta kalkınmanın dört boyutu olabilir; fiziki, ekonomik, sosyal ve kültürel. Sorularımı mümkün olduğunca, bu dört perspektifte toplamaya çalıştım. Bunlarla, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin yerel kalkınmada tarım dışında neler yaptığını anlamaya çalışacağız. Kalkınmanın en önemli unsurlarından biri ulaşım, diğeri de enerjidir. Göreve başladığınızdan bu yana, özellikle de son yıllarda ulaşıma ciddi yatırımlar yapıyorsunuz. Bunu yaparken, ulaşımda kalkınma perspektifiniz nasıldı? Bu bağlantıları dikkate alarak mı yatırımları artırdınız?**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir'de, ciddi bir sanayi sektörü vardır. Ağır sanayiden tarım sanayine, tekstilden mermere ve mobilyaya kadar geniş yelpazeli bir sanayi ve sanayinin de bazı problemleri vardır. Yerel yönetim olarak, "sanayi sektörüne nasıl destek olunabilir?" sorusunu sorduk. Organize sanayi bölgelerinin altyapı, yol, asfalt gibi çalışmalarında belediyeye düşen planlamalar yapılmıştır çünkü sanayinin önünü açmak için bir çalışma götürmemiz gerekmekteydi. Bu çalışmalar, "ne olursa üret" ya da "vahşi üretim" anlayışına hizmet için değil, üretimin sürdürülebilir olması için çevre koşullarının uyumlaştırılması, çevrenin korunması hatta geliştirilmesi anlayışıyla hizmeti hedeflemektedir.

Bizim görünmeyen, pek konuşulmayan en büyük yatırım kalemimiz, İZSU Genel Müdürlüğü ile yaptığımız çevre yatırımlarıdır. Hangi kriterden bakarsanız bakın, bu alanda Türkiye'de açık ara en öndeyiz. Yani; arıtma çamurlarının çürütülüp kurutulmasından, arıtma sayısına, nüfusa sağladığımız arıtma oranına, temiz suya, kanalizasyon şebekelerine, ağaçlandırmaya, Körfez'in yüzülebilir hale getirilmesine, su tasarrufunun artmasına gibi birçok konuya kadar sanayiye destek olmakta, sanayicinin çevre duyarlılığını artırmaya çalışmakta ve katkıda bulunmaktayız.

Bunun dışında, İzmir bir "liman kenti" olduğu için, ticareti büyük oranda limana bağlıdır. Körfez projemiz, hem turizmin hem ticaretin hem de gemi taşımacılığı ve lojistiğin sıçrama yapması için üretilmiş bir projedir. İzmir Limanı'nın büyütülmesi, geri sahasının genişletilmesi, üçüncü nesil gemilerin limana gelmesi, limanın belli bir oranda da olsa elleçleme limanı hüviyetine kavuşması, açacağımız sirkülasyon alanıyla sudaki oksijen oranının ve kalitesinin artması, 70 yıl öncesindeki gibi yüzülebilir hedefe ulaşması, kentin hizmet, turizm, sanayi, ticaret sektörlerini büyütecek ve kenti kalkındıracaktır.

Bunu yaparken, çevreyi hiçbir zaman göz ardı edemezsiniz.

Tarımı bir kenara bırakırsak, İzmir'de büyük potansiyeli olduğu halde çok az değerlendirilen iç içe geçmiş iki önemli sektör var; hizmet ve turizm sektörleri. Bu sektörlerde, İzmir'in sıçrama yapabileceğini gördük. Bilimsel çalışmayla 'Stratejik Plan'ımızda bu hedefi belirlemiş ve 13 yıldır bu hedef doğrultusunda çalışmaktayız.

Burada ne yaptık? Hizmet sektörünün en önemli ve İzmir'in geleneksel hizmet sektöründe başat projesi olan Fuar İzmir'i yaptık. İzmir Fuarı'nın potansiyelini, her yıl %30 civarında büyütmekteyiz. Bu da turizme, otelciliğe, yeme içmeye katkı sağlamaktadır. Turizm sektöründe İzmir'in tanıtım kampanyalarından tutun, turizm planlamalarına, turizm altyapısının gelişmesine, İnciraltı'nın sağlık turizmi konusunda planlanmasına, yine çevre yatırımlarıyla İzmir'in yaşanacak bir kent olmasına, iyi tarım-organik tarım uygulamalarıyla buraya gelen insanların temiz suya, temiz denize, sağlıklı gıdaya, sağlıklı hava toprak ve suya ulaşmasını sağlamaya çalışmaktayız. Salgın hastalığın olmadığı, güvenli gıdanın, güvenli suyun ve temiz havanın olduğu bir yere insanlar, ama turizm ama kongre ama fuar için gelmektedir. İzmir'in kongre sektöründe büyümesini sağlamaya çalışmaktayız. Onun için de ciddi yatırımlarımız mevcuttur. Çeşme'de turizm sezonunun uzatılması için, bir "kür merkezi"ne ihtiyaç var. İzmir'de "kür merkezi" devamlı konuşulmaktadır. Bir şirket kurulmuştu, oraya %40 ortak olduk, sermaye artırımı yaptık ve şu anda projeleri çizilmektedir. Çeşme'ye mükemmel bir "kür merkezi" kuracağız, yanına daha önce aquapark da kurulmuştu. Yapılan bu çalışmalarla, Çeşme'nin turizm süresini uzatmaya çalışmaktayız.

"İZMİR BELİRLİ BİR İVME YAKALADI AMA BUNDAN SONRA BÜYÜMESİNİ DAHA DA HIZLANDIRARAK SÜRDÜRECEKTİR."

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Seferihisar'da da galiba bu yönde bir çalışmanız var...**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir Jeotermal A.Ş. ile %50 ortaklığımız var. Orada açtığımız jeotermal kuyulardan yararlanarak, bir enerji üretimi ihalesine çıktık, artı arazi bulabilirsek 500–600 dönüm sera ısıtılabilecek. Ayrıca, 43 dönüm arazi aldık, orada da bir "kür merkezi" yapıp Ürkmez, Doğanbey, Gümüldür ve Özdere'deki otellerin de mevsimini uzatmaya çalışacağız.

Bunları yapmaya çalışıyorsunuz. Öte yandan, insanlar buralara nasıl ulaşacak? Hangi yöntemlerle, kentin toplu ulaşımını sağlayacaksınız? Ulaşılamayacak ya da zorlukla ulaştığınız bir yerde yaptığınız yatırımların, fazla verimli olmayacağı da bir realitedir. O zaman yeni yollar açmanız ve toplu taşımada raylı sisteme önem vermeniz gerekmektedir. 11 kilometrelik metroyu devraldığımızda, günde 70-80.000kişi taşımaktaydık. Şu anda 169 kilometrelik raylı sistemimiz var yani tam 16 kat arttırarak günde 700.000 kişi taşımaktayız. Tramvayla beraber bu sayı, 800.000'e çıkacaktır. Bugün raylı sistem yapmasaydık, lastik tekerleklilerle, otobüslerle taşımaya kalksaydık, bu kentin trafiğini düşünün, 720.000 kişiyi en az 800-1000 otobüsle taşımamız gerekiyordu. Bugün 1500 otobüsle çalıştığımız için, kentte trafik açısından bir darboğaza girecektik. Bunların hepsi planlı, programlı yapılan işlerdir. Onun dışında, bizim en kritik noktamız; Ankara asfaltı, Sirgeli Kavşağı, Zafer Payzın Kavşağı, Kahramanlar yolu gibi darboğazlarımız var. Homeros Bulvarı dediğimiz, halk arasında da "Uçan Yol" olarak bilinen Konak Tüneli ile Yeşildere'yi geçmekte, Bu-

ca'da tünele girmekte, askeri bölgenin tepesini geçmekte, Bornova Altındağ Mahallesi'ne çıkmakta, oradan da viyadüklerle otogara ve çevre yoluna bağlanmaktayız. Bu projenin bütün ihaleleri bitmiş olup, çalışmaları devam etmektedir ki, sanırım 2-2,5 yıl içinde tüm çalışmalar tamamlanacaktır. Tamamlandığında, Ankara asfaltına alternatif, güneyde büyük bir arter açmış olacağız. Kuzeyde de Yüzbaşı İbrahim Hakkı Caddesi'ni, çevre yoluna bağlayarak açmış bulunmaktayız. Burada binalarla ilgili bir kaç tane problemimiz mevcut, onlar da tamamlandığında Ankara asfaltının, kuzeyde ve güneyde alternatifini yaratarak, trafiği rahatlatmış olacağız. Geriye kent merkezi kaldı. Üçkuyular'da, 1000 araçlık bir otopark yapmaktayız. Diğer yerlerde de bu halk otoparkları olacak, örneğin Gaziemir'de var. Artık vatandaş raylı sistemle özel arabasıyla yolculuğunun, 1/6'sı, 1/7'si fiyatına, daha kısa sürede, yorulmadan, trafikte stres yaşamadan kent merkezine gelebilecektir. Toplu taşımayı tercih etmeyip, arabasını tercih eder ve Alsancak'ta kentin sıkışık bölgesine gelirse, gerek yoldaki gerekse kurulu otoparklardaki ücretler katlanarak gidecek ve böylece caydırıcı bir yöntem uygulamış olacağız. Bunu Konak Tramvayı bitinceye kadar yapmadık çünkü vereceğimiz, getireceğimiz hizmetin, arabasıyla gitmekten daha konforlu, sağlıklı, ucuz ve hızlı olması gerekmekteydi. Alternatifini koyduktan sonra müeyyidesini de koyacağız.

Belediye olarak; ulaşımı sağlıyorsunuz, çevreyi ve denizinizi koruyorsunuz, sanayiciye destek veriyorsunuz, tarımınızı sağlıklı hale getiriyorsunuz, hizmet sektöründe ve turizmde yatırım yapıp gelişmeyi sağlıyorsunuz, yaşanılacak bir kent yaratıyorsunuz, katılımcı bir anlayışla kenti yönetiyorsunuz, Türkiye'nin en demokrat ve yaşam standartlarının bilincinde insanlarının, kentlilik kültürüyle hep birlikte kamu alanlarında yaşamasını sağlıyorsunuz. Tüm bunlar, İzmir'in kalkınmasına katkı koymaktadır. İzmir belirli bir ivme yakaladı ama bundan sonra büyümesini daha da hızlandırarak sürdürecektir.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Kalkınmanın bir boyutu olarak enerjiyi de kısaca sormak istiyorum. İzmir Büyükşehir Belediyesi çok geniş alanlarda, farklı mekanlarda hizmet sunuyor. Büyükşehir Belediyesi, kendi ihtiyacını yenilenebilir kaynaklardan sağlıyor mu?**

AZİZ KOCAOĞLU Bizim öyle bir projemiz var. Rüzgar tribünleri için, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'mızdan randevu talep edeceğiz. Verirlerse, İzmir rüzgâr için çok elverişli olduğundan, rüzgâr tribünlerinden oluşan bir yatırım yapmak istiyoruz. Büyükşehir Belediyesi olarak sadece elektrik parası için yılda 150 ile 180 milyon TL ödüyoruz. 1 milyar TL civarında bir yatırım yaptığımızda, ki bunu karşılayacak durumdayız, 7-8 yıl sonra İzmir yılda 180-250 milyon TL arasında bir tasarruf sağlamış olacaktır. Bu, güneş enerjisi de, rüzgâr enerjisi de olabilir. Rüzgâr enerjisi, şu anda daha oturmuş bir sektör olarak görülmektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan izin alabilirsek, Sayın Bakan ile görüşüp konuyu kendisine takdim etmek istemekteyim. Bunu da yapabilirsek, hızlı bir şekilde yatırıma geçeceğiz.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Fiziki altyapıyı oluşturduk, şimdi ekonomi ve sosyal kalkınma kısmıyla ilgili birkaç soru sormak istiyorum. Kurmuş olduğunuz İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu, Türkiye'de bir ilk oldu. Yerel dinamiklerle kalkınmayı, yerelin inisiyatifleriyle gerçekleştirmeye kalkıştınız. Orada istediğiniz noktaya gelebildiniz mi? Yola çıkarken kafanızda yer alan hedefle, bugün geldiğiniz nokta itibarıyla bir örtüşme mevcut mu?**

AZİZ KOCAOĞLU Ekim 2017 itibariyle, İEKKK'da 73. toplantıyı yaptık. İlk zamanlar, Kurul'un sürdürülebilirliği ve devamlılığı konusunda tereddütlerimiz vardı ama İzmirli hemşehrilerimiz, kanaat önderlerimiz, odalarımızın ve sivil toplum örgütlerimizin başkanları, sanayicilerimiz İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu'na sahip çıktılar. 8 yıldır devam eden çalışmalarda; İzmir'i ekonomik olarak masaya yatırmakta, çözüm yolları üretmekte, bilgilendirmekte, bilgilenmekte ve karşılıklı olarak öğrenmekteyiz. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ne yaptığını, kentte sanayicinin ne yaptığını, bilmediklerini, duymadıklarını Kurul üyelerine anlatmakta, bilmediklerimizi onlardan öğrenmekte ve kentin ekonomisini, ekonomik dinamiklerle birlikte yönetmekteyiz.

"İZMİR, HEM TÜRKİYE'YE HEM DE DÜNYA'YA ŞEHİRCİLİK VE DİĞER KONULARDA ÖRNEK OLABİLECEK BİR KENT HALİNE GELMİŞTİR."

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Sizin döneminizde yapılmış çalışmaların en önemlilerinden bir tanesi, fuar alanıydı. Yeni fuar alanıyla birlikte ne oldu? Otellerde doluluk oranı arttı, mermer, ayakkabı, gelinlik fuarları zaten markaydı, onlar daha da büyüdü, ekonomiye ciddi bir çarpan etkisi oldu. Başkanlığınız süresince iki kez aday olduğunuz ama getiremediğiniz bir EXPO süreci oldu. Sürecin kendisi, İzmir'e bir şeyler kattı mı? Yoksa çok emek harcadık, çok para harcadık, keşke başvurmasa mıydık mı diyorsunuz? Bu süreçte neler öğrendik?**

AZİZ KOCAOĞLU Konuya, biraz farklı bakmaktayım. Hem 2015 EXPO'ya, hem de 2020 EXPO'ya aday olmamız, bunu yapmak isteyen bir kent olarak, Dünya'da 163 ülkede üst düzey görüşmeler, sunumlar ve tanıtımlar yapmamız, EXPO adaylığının verdiği güçle kentimizi tanıtmamız, bize ve İzmir'e çok büyük şeyler katmış ve İzmir'in bu hale gelmesinde de çok büyük kaldıraç olmuştur. İzmir'in projeleri, zenginlikleri,

ekonomik potansiyeli, sanayisi, tarımı, hizmet sektörü masaya yatırılmış, çok önemli bir doküman hazırlanmıştır. Diğer yandan, yıllardır çalışmakta olduğumuz tarihi bölgemiz gibi eksiklerimiz de vardı. Kadifekale'yi büyük ölçüde temizlemiş bulunmaktayız, kamulaştırmalar devam etmektedir. İzmir'in kent içi turizminin, kent içi hizmet sektörünün gelişmesi, 10.000 binanın bulunduğu Kemeraltı, Agora, Kadifekale aksındaki tarihi bölgedeki yaşamın hareketlenmesi, 24 saat yaşaması, buradaki binaların restore edilmesi, işlev kazanması, butik otellerin, yeme-içme mekanlarının kurulması, hayata geçmesi, İzmir'e ayrı bir değer katacaktır. Kongre Merkezi'nin, merkezde ve fuarın yanında kurulması, aynı fuar gibi, ayrı bir sektörel açılımdır. İnciraltı'nın sağlık turizmi amaçlı planlanması, sağlık eğitimiyle, hastanelerle, tıp fakülteleriyle, geriatri merkezleriyle, kür merkezleriyle, termal otellerle zenginleştirilmesi, İzmir'e ayrı bir sıçrama getirecektir. Bunların hepsi planlanmış olup, süreçleri devam edenler ve planlamasını bekleyenler de vardır. Zaten, orada vereceğimiz domatesin kalitesinden teneffüs edeceği havaya, diktiğimiz bitkiye, yarattığımız atmosfere varıncaya kadar, hepsi kalkınmanın bir unsurudur. Bunu yapmak için yola çıktık, çok önemli bir mesafe kat ettik ve belirli şeyleri yapabileceğimizi gördük. Her zaman öğrenmeye devam edeceğiz ama ana öğrenme dönemimiz bitmiştir. Sadece İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak değil, kent olarak bitmiştir.

İzmirli birbirine, Belediye'ye ve Belediye Başkanı'na da güvenmektedir. Güven tesis etmeden yol yürümek, ortak proje yapmak kolay olmadığı gibi güven tesis etmeden bir yere yumruğunuzu vurmak, bir projeyi gerçekleştirmek de mümkün değildir. Biz, 4 milyon 250 bin İzmirliyle hep birlikte güven tesis ettik. Kamu ve çalışma alanları gibi her aşamada birlikte olup, birlikte tartışmakta ve öğrenmekteyiz. İzmir, hem Türkiye'ye hem de Dünya'ya şehircilik ve diğer konularda örnek olabilecek bir kent haline gelmiştir.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **EXPO bağlamında sormak istiyorum, yabancı yatırımların İzmir'e çekilmesi ya da büyük yatırımların İzmir'e çekilmesi açısından şu an nasıl bir öngörünüz vardır?**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir'e ciddi yatırımlar gelmekte, gelmeye de devam edecektir. Beyaz yakalılar, İstanbul'dan bıktığı için İzmir'e gelmek istemektedir. "Türkiye'de nerede yaşamak istiyorsunuz?" şeklinde bir anket yapılsa, İzmir açık ara önde çıkacaktır. Eğitim düzeyimiz bellidir. Mavi yakalılardaysa, eğitim sistemimiz nedeniyle nitelikli personel yetiştirememekteyiz fakat Meslek Fabrikası'nı kurduğumuzdan bu yana, orada mavi yakalıları da eğitmeye çalışmaktayız. Sanayiciye, çocuklarını okula göndereceği, sinemasını, operasını, tiyatrosunu kentte bulacağı, özgürce yaşayacağı, kamu alanlarıyla her kesimden insanla kucaklaşacağı, etkileşeceği, sohbet edeceği kısaca "yaşayabileceği" bir ortam sunmaktayız.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Sosyal kalkınma konusuna gelirsek, siz de az önce bahsettiniz, sosyal kalkınmanın en önemli unsuru insan, nitelikli insandır. Meslek Fabrikası'yla bu alanda, bir projeyi hayata geçirdiniz. Burayı hayata geçirirken muradınız neydi ve hedeflerinize ne ölçüde ulaşabildiniz?**

AZİZ KOCAOĞLU İstediğim kadar hızlı olmasa da, o konuda ilerlemeye devam etmekteyiz. Anne, baba, hala, amca, teyze, dayı iş aramakta ama gençler pek iş aramamaktadır. Bir kişinin lise mezunu olması, bilgisayar kullanabilmesi, eh-

liyeti olması ya da okur-yazar olması bir konunun uzmanı olduğunu göstermemektedir. Bir eğitim kurumu açmamızın sebebi; sanayicilerle, üniversitelerle, Halk Eğitim Merkezleri ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü'yle beraber sanayicinin, turizmcinin, hastanelerin ihtiyaçlarına yönelik kişileri eğitelim, kişi ne kadar ders alması gerekiyorsa alsın, staj görsün, ihtiyacı talep eden insanlar gelsin, bunların dersine girsin, beğendiklerini işe alsın gibi bir süreci düşünerek kurduk. Biraz yavaş gittiğimiz kanaatindeyiz. Önümüzdeki süreçte de buraya ciddi olarak eğileceğiz ki, sanayicilerin de bizi bu konuda motive etmesi gerekmektedir. Sanayicilerin, turizmcilerin ihtiyaçlarını karşılayacağız. Yabancı dil bilen kominin, garsonun, aşçının, hasta bakıcının, çocuk bakıcısının, kaynakçının, tornacının, CNC tezgahında çalışacak personelin eğitimini vererek, altyapıyı hazırlayacağız.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Her gün eleman arayanlar, gazetelere ilan veriyor ama memlekette 3 milyon 400.000 işsiz var.**

AZİZ KOCAOĞLU Türkiye bir türlü bu konuda arzla talebi kesiştirememiştir. Sanayici, "eleman bulamıyorum" diye ağlıyor, bizde Büyükşehir'e yapılan iş talebinden, "illallah" diyoruz. İş aramak demek, ihtiyaç olmadığı halde belediyede işe girip atıl kapasite oluşturmayı istemek anlamına gelmemeli, istisnaları dışarıda tutuyorum.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **İzmir'in en önemli sosyoekonomik kesiminden birisi, odalarına, birliklerine baktığınız zaman esnaflardır. Dolayısıyla İzmir'in kalkınması, bir yandan da esnaf ve sanatkarın kalkınması anlamına gelmektedir. Ticaretten gelen bir insansınız. Bu kesimlere yönelik olarak, aklınızda bir şeyler var mı? Neler yapılabilir? Esnaf konusunda, ne düşünüyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Esnaf ve Sanatkarlar Birliği'ne bağlı, Şoförler ve Otomobilciler Odası, Pazarcılar Odası, Hamamcılar Banyocular Odası gibi 129 oda vardır. Alışveriş merkezleri ve süpermarketler, esnafın işini menfi yönde etkilemektedir. Bu doğru ama benim şöyle bir tespitim bulunmaktadır; eskiden pazar, sadece pazar günü kurulurken, daha sonra üretici pazarı diye Çarşamba günü de kurulmaya başladı. Bugün geldiğimiz noktada Tire, Ödemiş, Bayındır, Kiraz gibi bütün dış ilçelerde bir gün pazar kurulmakta ama merkez ilçelerimizde Pazartesi hariç, her gün pazar kurulmaktadır. Bir pazarcı, haftanın 6 günü dükkân açmaktadır. 6 gün pazar kuruluyorken, esnaf nasıl iş yapacak? En az süpermarket ve AVM kadar, pazarların da sabit esnafa zararı vardır. Yağmurdan, çamurdan etkilenmeyen dört dörtlük pazarlar yapıldı, orada ödediği işgaliye para değil; elektrik, kira, eleman gideri yok. Esnaf buna nasıl dayansın? Her seçim döneminden sonra belediye başkanlarımıza, "hep birlikte karar verelim, Metropol içerisinde kurulacak olan pazar, yalnızca çarşamba ve pazar günleri kurulacak" dedik. Zaten pazarcı 6 gün pazara gittiği için, pazarcı sayısı otomatik olarak üçte bire düşecektir. Yollardaki tezgahlar kalkacak, pazarcı esnafı da kendini bilecek, haftada iki kez tezgahını açacak, akşam pazarı olacak, dar gelirli akşam pazarından alışverişini yapacaktır.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Kadınlar konusuna gelecek olursak. kadınlar olmadan kalkınma imkansızdır. Sizin bu konudaki düşüncelerinizi alabilir miyim?**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir'in diğer bölgelerimizden, illerimizden farkı, kadınların ekonomide ve sosyal hayatta aktif olmasıdır. Bugün eğer İzmir bozulmadıysa, İzmir'in yaşam biçimi, değerleri

korunuyorsa, kentlilik bilinci giderek güçleniyorsa, bunu hayatın içinde olan kadınlarımıza borçluyuz.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Türkiye ortalamasının çok üzerinde işgücüne katılım oranı var zaten.**

AZİZ KOCAOĞLU Hem işgücüne, hem de sosyal hayata katılım vardır. İzmir bugün, İstanbul gibi değerlerini kaybetmediyse, bunu ilk olarak İzmir'in kadınlarına borçludur.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Son olarak, kültürel kalkınmadan bahsedelim.**

AZİZ KOCAOĞLU Ekonomi, ticaret, liman, turizm, hizmet sektörü gibi süreçlerin üzerinde kültür/sanat bulunmaktadır. Örneğin, Dünya'nın herhangi bir yerinden bir kişi, İnciraltı'nda Dünya'nın en iyi hastaneleri ve eğitim yerleri kurulduğu için buraya şifa bulmaya gelmiş ve iyileşme sürecinden dolayı da bir ay orada yaşaması gerekmekte. Eğer bu kişi Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi'nde konsere gidebiliyorsa, Fuar'da yapacağımız gösteri merkezinde gösteri, Karşıyaka'da yapacağımız opera binasında, opera, bale veya Basmane çukurunda yapılacak tiyatro salonunda tiyatro izleyebiliyorsa, o zaman çatıyı tamamlayabilmişsiniz demektir. Çatının tepesinde kültür/sanat bulunmalıdır, o yoksa her zaman, her şey eksik kalmaktadır.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Kültür Çalıştayı'nda, İzmir'in bir tasarım ve kültür kenti olması konuşulmuştu. Kongre turizminden de bahsettiniz. Acaba bu kültürel ve sosyal kalkınma sürecinde, üniversitelerden yeterince destek alabiliyor musunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Mühendislik ya da diğer bütün hizmetler için üniversitelerimizden destek almakta ve birlikte çalışmaktayız. Şu ana kadar, hiç bir üniversite taleplerimizi olumsuz karşılamamıştır. Bu sıcak ilişkiyi hep beraber hassasiyetle yürütmekteyiz.

PROF. DR. YAŞAR UYSAL **Spor da kalkınmada önemli bir faktördür. Sporla, salonların yapılmasıyla, birinci ligde takımların olmasıyla ilgili ne düşünüyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Profesyonel işten anlamam, zaten benim işim de değildir. Halkapınar, Karşıyaka ve garajın karşısındaki spor salonunu, stadyumu, her beldeye yapılan 27 tane çok amaçlı spor salonunu biz yaptık, sahalar yapıyoruz. Merkezi hükümet, "Stat yapacağız" diye 6 yıldır, 2011 seçimlerinden bu yana davul çalıyor, biz iki stadı yaptık bitirdik. Bornova Stadı bitmiştir, Göztepe Spor Kulübü şampiyon olmuştur. Ama yerel yönetimlerin profesyonel spora girmesi doğru değildir, işi de değildir. Biz; 35 branşta öğrenci yetiştirmekte, spor yaptırmaktayız. İzmir Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü olarak, binlerce çocuğumuza, su topundan yüzmeye, buz patenine kadar çeşitli dallarda spor yaptırmaktayız. Yetiştireceksin, gençlere spor yaptıracaksın, spor yaparken paylaşmayı, centilmenliği, gücünü insana karşı kullanmamasını öğreteceksin, profesyonel olduğu zaman da o kulvarda yolunu açacaksın.

* 14.11.2017 tarihinde yapılan görüşme.

Havza Esaslı Çalışmalar*

Doç. Dr. Koray VELİBEYOĞLU

DOÇ DR. KORAY VELİBEYOĞLU **Klasik bir noktadan başlayacağım. Yüzeyde görünen "Yarımada Yarışması", sonraki süreçte de birlikte devam ettiğimiz bir konu gibi görünüyor. Yarımada'nın öncesini ve perde arkasını merak ediyorum. Yarımada Yarışması'nı düzenlemeye nasıl karar verdiniz, nasıl bir motivasyonla, ne düşünüyordunuz o zaman? Belki bir başlangıç hikayesiyle başlayabiliriz.**

AZİZ KOCAOĞLU Göreve geldiğimiz süreçte, İzmir'e baktığımızda, her bakımdan kentin kendi potansiyelinin altında bir büyüme ve yaşam koşullarında olduğunu ve belirli bölgelerinin, çöküntü bölgesi durumuna geldiğini gördük. Kentin kalkınması için, bir şeylerin yapılması gerektiğini düşündük. Yaptığımız 'Stratejik Plan'la; İzmir'in çok sektörlü bir kent olduğunu, sanayisinin, liman kenti olmasından da kaynaklanan ticaretinin, güçlü bir tarımının bulunduğunu, bu sektörlerde büyümesi, teşvik edilmesi gerektiğine karar verdik. Diğer yandan da kente katkı sağlayan hizmet ve turizm sektörünün gerektiği gibi öne çıkmadığını, büyümediğini tespit ettik. İzmir'de saydığım bütün sektörler büyümeye devam ederken, sanayinin, tarımın, iyi tarım ve organik tarım boyutunda da büyümesi, hayvancılığın, süt üretiminin teşvik edilmesi gerektiğinin tespitleri yapılırken; İzmir'in sıçramasını hizmet ve turizm sektörünü çeşitlendirerek sağlayabileceğimizi, İzmir'in kalkınmasında aslında iç içe geçmiş önemli iki tane sektöre eğilmek gerektiğini tespit ettik. Bu tespit sonucundadır ki; Yarımada gibi 171.000 hektarlık alanın işlevlendirilmesi, kalkındırılması, belli fonksiyonların yüklenmesi, mevcut işlevlerin geliştirilmesi gibi bir düşünce belirdi ve "Yarımada nasıl kalkınır?" diye bir yarışma açtık. Yarımada'nın kalkınması konusunda fikri olan konunun uzmanlarının, bu yarışmaya katılmalarını sağlamaya çalıştık. Bu, bir fikirdi. Uzun müddet kendi içimizde "şehir plancılığı ve fiziki bir planla işimiz yok, biz buranın kalkınması için ne yapmalıyız?" şeklinde çalışmalar yaptık. Sanıyorum, 42 katılımcı vardı ve jürinin çeşitli değerlendirmeleri sonucunda sizin projeniz birinci oldu. Yarışma sonrasında, birinci, ikinci ve üçüncü olan projeler 1 kitapta toplanırken, beğenilen 5 projeyi de ayrı bir kitap haline getirdik. Bir ürün çıktı ortaya. Bu tabii Türkiye'de de, Dünya'da da çok büyük bir alandır. Böyle bir yarışma ilk defa yapıldığı için, yarışmayı yapanlar da katılanlar da karşılıklı öğrenme sürecinden geçmiştir. Projelerin hemen hemen hepsini okudum. Daha sonra burada bir potansiyel olduğunu ve bunun için daha detaylı bir çalışma gerektiğini tespit ettik. Böylece sizinle beraber, bunu bilimsel bir çalışma/stratejik plan çalışması haline getirme kararı aldık. Yarımada'da yaşayan insanlarla birlikte, Yarımada'nın nasıl kalkınacağına karar vermek istedik. Çünkü Yarımada'da tarih, turizm, tarım, küçükbaş hayvancılık gibi birçok şey iç içe olduğu için bunların hepsini bir potada eritelim istedik. Sizin önderliğinizde, öğretim üyeleri grubuyla beraber çalışmaya başladık.

'Yarımada Projesi' sanıyorum 1,5-2 yıl sürdü. Ancak Bakırçay ve Küçük Menderes 1'er yılda bitti. Bu çalışmalar, çok önemli bir deneyim oldu. Sonuçta neler çıktı? Hurma zeytin, sepet peynir gibi ürünler tespit edildi. Koyun, keçi verilebilmesi, köy festivalleri, yürüyüş yolları, bisiklet yolları, tarihi rotalar, bağcılık rotası, zeytin rotası, köy pazarları rotası gibi birçok ürün çıktı.

Bu çalışmamızın sonrasında Yarımada'da hemen hemen her köy belli bir ivme kazandı; eğitimler, koyun keçi dağıtımı yapıldı, arıcılık teşvik edildi, kovanlar dağıtıldı, köy pazarları tezgahları yaptırılıp dağıtıldı, minik minik yerel ürünlerin satıldığı pazarlar kuruldu, Alaçatı'da var olan "Ot Festivali" zirve yaptı. Urla'da "Enginar Festivali"nde Yarımada'nın bütün enginarı, 2 günde satıldı. Üretim 2 yıl içerisinde, %40-45 civarında arttı. Hurma zeytin yöreseldi, şimdi herkes tarafından biliniyor. Buradaki "endemik bitkiler" ile bir bağcılık rotası ve tesisi olduğu öğrenildi. Şöyle bir baktığımızda, o günden bugüne Yarımada'da yaşayan bütün insanların gelir düzeyinde ve yaşam standardında, bir farklılaşma olduğunu söyleyebiliriz ki amaç da zaten buydu.

DOÇ. DR. KORAY VELİBEYOĞLU **Havza esaslı çalışmalara girişte bir yol var. Biliyorsunuz İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) ile başladık, çünkü 5216 sayılı Kanun kapsamında Karaburun ve Çeşme o zaman Büyükşehir sınırları içinde değildi. Sonra süreç içinde, 6360 sayılı Kanun ile il sınırlarının genişlemesine dayanan bir çalışma oldu.**

AZİZ KOCAOĞLU Çeşme'yi ve Karaburun'u çalışmanın dışında tutarak, Yarımada çalışmasını sonuçlandırmamız mümkün olmadığı gibi, Büyükşehir Belediyesi olarak, sınırlarımızın dışındaki bir yerde araştırma yapıp bütçe ayırmamız da mümkün değildi. Bu sebeple, bunun ihaleye İZKA tarafından çıkarılmasının doğru olacağı düşüncesiyle, İZKA Yönetim Kurulu Vali Bey'i ikna etti ve ilk proje bu şekilde gerçekleşti. Sonrasında 6360 sayılı Kanun ile Büyükşehir Belediyesi'nin yetki alanı genişleyince, Gediz, Bakırçay ve Küçük Menderes için Büyükşehir Belediyesi bünyesinde ihaleye çıktık ve süreci bu şekilde ilerlettik. Bu modelin adına, ister 'İzmir Modeli', ister 'Kırsal Kalkınma' deyin, bu Türkiye'de değişik bir yerel yönetim anlayışıdır. Özü de şu; yerel dinamikleri harekete geçirerek, yerelde kalkınmayı nasıl gerçekleştirebilirim?

Kendinize bu soruyu sorarak bir yol haritası belirlemeye başladığınızda, buna göre projeler üretmeye başlıyor ve bütün bu projeleri, araştırmaları, bilimsel çalışmaları yapmak üzere yola çıkıyorsunuz. İşin esas püf noktası; "Bu kenti sanayisinden tarımına, ticaretinden liman faaliyetlerine, turizminden hizmet sektörüne kadar nasıl kalkındırırım?" sorusuna cevap bulmaktır. Bu soruya yanıt olarak; süt üretiminin, çiçekçiliğin, fidancılığın geldiği noktayı, bal üretiminin, koyun keçi popülasyonunun artışını ve bunun gibi daha birçok örnek saymak mümkündür.

"TÜRKİYE'DE TARIMIN ÇOK KOLAY BÜYÜYEBİLECEĞİ, KALKINABİLECEĞİ, İHRACATIN ARTABİLECEĞİ KONUSUNDA DA BİR DÜŞÜNCEM, GÖRÜŞÜM BULUNMAKTADIR."

DOÇ. DR. KORAY VELİBEYOĞLU **Süreç içinde idari sınırların genişlemesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin yetki alanının büyümesi, sorun gibi görülebilecek önemli bir konudur; bir anda mahalleye dönüşen köyler ve buralara hizmet götürme gereği ortaya çıkmıştı. Adnan Kaplan Hocamın da bahsettiği gibi; kırsala hizmet götürmenin temel boyutları olduğu kadar, kırdan kente göçün önlenmesi anlamında, kırsalda bir yaşam kalitesi oluşturmak gibi bir görev de Belediye'ye düşüyor. Bu yapılan işlerin sadece ekonomik desteklerle değil, oradaki yaşam kalitesinin yükseltilmesiyle de bir araya gelmesi gerekmektedir. Çünkü biliyorsunuz, kırsaldaki göçün temel nedenlerinden bir tanesini de bu oluşturuyor. Dolayısıyla, tarım ve tarım dışı alanların birlikte ele alındığı çalışmalar yapılıyor. Siz bu meselelerle daha yakın ilgilenebilmek için Yerel Hizmetler Mali ve İdari İşler Şube Müdürlükleri oluşturdunuz. Açıkçası bunun da hikayesini dinlemek istiyorum. Diğer taraftan, Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı gibi kırsal alanlara Büyükşehir Belediyesi'nin hizmet götürme görevi tanımlanmadan önce ortaya çıkan öncü bir yapı da bulunmaktaydı. Bu yapı daha sonra, etkinliğini artıran bir yapıya da dönüştü. Bunları nasıl değerlendiriyorsunuz? Yani İzmir Büyükşehir Belediyesi yapısı, kırsala ve havzalara hizmet verme hikayesinde sizce nasıl organize oldu?**

AZİZ KOCAOĞLU Hem bilfiil tarım ve hayvancılıkla uğraştım, hem devlet memurluğu yaptım, hem özel sektörde çalıştım, hem ticaret yaptım, hem atölyecilik yaptım, hem de sanayi tesisi kurdum. Kırsalın, tarımın, hayvancılığın ülke için ne kadar önemli olduğunun bilincindeyim. Türkiye'de tarımın çok kolay büyüyebileceği, kalkınabileceği, ihracatın artabileceği konusunda da bir düşüncem, görüşüm bulunmaktadır. Ekonomi eğitimi aldım, daha sonra işletme yüksek lisansı yaptım. Yönetim ve organizasyon konusunda da hem devlette, hem de özel sektörde teorik olarak belirli bir birikimim oldu. İlk olarak, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlanan 10 ilçeyi merkezden ve merkez şantiyemizden 50 kilometre yarıçapında bölgelerle yürüttük ve bu ilçelere yetişmeye çalıştık. 160 tane köy bağlanmıştı. Bu süreç içerisinde hemen hemen, 160 köyün tamamını dolaştım. Sonra bütün sınırlar bağlandı. İzmir'in doğusu yoktur. Belkahve'den 22 kilometre sonra doğusu bittiği için, kırsal olarak sadece Kemalpaşa görünmektedir. Batıda Körfez ile Yarımada, kuzeyde Gediz ve Bakırçay, güneyde de Küçük Menderes bulunmaktadır. Bu yerlere, merkezden yetişmek mümkün değildir. 6360 sayılı Kanun çıkar çıkmaz; Gediz, Bakırçay ve Küçük Menderes'de aynı merkezde olduğu gibi, asfalt üreteceğimiz, karla mücadele edeceğimiz merkezleri oluşturmaya karar verdik. Bu yatırımları yapmamız için gerekli araç, donanım, greyder, kepçe gibi makinelerle

Bayındır'da ve Bergama'da 2 tane merkez şantiyeyle konuşlanma kararını aldık. Bunun yanı sıra İZSU, itfaiye, sebze halleri, mezbahalar, ulaşım, garajlar, yerel hizmetler, hemşehri iletişim merkezleri gibi birçok konuyu yerinden yönetmeden, bir birim oluşturmadan yönetemeyeceğimizi ve hemşehrilerimize nitelikli hizmet götüremeyeceğimizi fark ettik. Belediye bünyesinde İZSU, ESHOT ve diğer daire başkanlıkları içerisinde (merkez 11 ilçe hariç) 19 ilçede yerel hizmet sorumlusunun ve onun sekretaryasının kurulması, orada Hemşehri İletişim Merkezi'nin ve veznelerin kurulması konusunda bir yol önerdim. Hafiften de olsa bir tepkiyle karşılaştık. " İZSU Kanal Birimi Yerel Hizmet Birimi'ne mi bağlı olacak, orada temiz suya bakan birim nereye bağlı olacak, burada İtfaiye Daire Başkanı var itfaiye niye oraya bağlansın?" gibi birçok konu gündeme gelmiştir. Herkes yine nereye bağlıysa, oraya bağlı olacak, ama orada da bir sorumlu olacak ve onları koordine edecektir. Herkes de orayla irtibat kuracaktır. Böylece, sadece ilçemizdeki yerel yönetim hizmet sorumlusuyla muhatap olmam mümkün hale geldi.

DOÇ. DR. KORAY VELİBEYOĞLU **Bilgi almak istediğinizde, o da size ulaşıyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Bu yapılanmayı öngördük. Bunun üzerine, bunun altyapısını hazırladık. Urla'da, bir 'Yerel Hizmet Birimi' açtık. Aliağa'da, itfaiyenin yanında bir merkez açacağız. Ödemiş'te, Türk Hava Kurumu'ndan bir yer tuttuk, oraya konuşlanmaktayız. Tire ve Torbalı'da da bir yer tuttuk, çalışıyoruz. Her yerde konuşlanmaya başladık. Vatandaş telefonla aradığında yahut bizzat gittiğinde, orada hemşehri iletişimde muhatap olacak birisini, bir vezne ve sorumlu yetkili bulmalıdır. Oradaki sorunları anlattığında, sorun nasıl çözülecekse el birliğiyle çözmelilerdir. Bunu kurmaya başladık. İZSU, çok büyük bir örgütlenmedir ve merkezdeki Daire Başkanı'nın, kanal ve suyu merkezden yürütmesi oldukça güçtür. Orada da şöyle bir uygulamaya geçtik; ilk bağlanan 10 ilçede, İZSU'nun bir Daire Başkanı su, kanal, abonelik gibi birçok konudan sorumlu olmakta, Yerel Hizmetler Birimi, İZSU bünyesinde yine bulunmaktadır. Sonradan bağlanan 9 ilçemizde de, yine bir Daire Başkanı İZSU'nun o bölgedeki koordinasyonunu sağlamakta ve bir Genel Müdür'e bağlı olmaktadır. Bu şekilde bir örgütlenmeye gittik.

DOÇ. DR. KORAY VELİBEYOĞLU **Başkanım bu yeni mi yoksa bir süredir devam mı ediyor?**

AZİZ KOCAOĞLU Henüz bir yıl olmadı, bahardan beri devam etmektedir. Organizasyonlarımız, ihtiyaca göre çözüm üretmek için yapılmaktadır. İhtiyaç duydukça, organizasyon şemanızı gözden geçirirsiniz. Nerede ne ihtiyaç varsa, o konu öncelik kazanmaktadır. Raylı Sistemler Dairesi Başkanlığı diye bir başkanlığımız yoktu ancak Fen İşleri Dairesi Başkanlığı'nın altında, Raylı Sistem Şube Müdürlüğü vardı. Zaten Metro yapılmış ve bitmişti. Yatırım anlamında raylı sistemler diye de bir şey yoktu. On üç yıldır raylı sistemlere yatırım yaptığımız için, Banliyö ve Raylı Sistem Yatırımları Dairesi Başkanlığı'nı kurduk. Raylı sistemler bitip işletmeye geçildiğinde, bu Daire Başkanlığı küçülmeye gidecektir. "Kent büyüdükçe, raylı sistem yatırımları devam edecektir" diye bir şey yoktur. İhtiyaca göre organizasyon şemanızda belli birimleri güçlendirmeniz, belli birimleriyse ihtiyaç olmadığında zayıflatmanız gerekebilmektedir. Biz de bu mantık içerisinde çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Şu anda büyük şantiyelerimiz çok iyi çalışmaktadır. Bu yıl ilk defa yeni bağlanan 9 ilçemizdeki muhtarlarla görüştüğümüzde, "birçok sorunum halloldu, hallolmayanlar var

ama onların da hallolacağına inanıyoruz" diye teveccüh almaktayız. Kışın merkeze yüklenmek durumunda olduğumuz için, o yerellerde daha çok yazın çalışmaktayız. İki yıldır, -özellikle bu yıl- su patlaklarından dolayı bir sıkıntı yaşadık. İZSU oraya yoğunlaştı ve o problemi de çözmek üzereyiz. Kent merkezinde 11 ilçede 2008 yılında yaptığımız ve oldukça başarılı olan toptan çözüm çalışmalarımız vardı. Bir mahalleye girmekte, ne ihtiyaç varsa yapmaktaydık. Şimdi ona başladık. 10 gün kadar oldu, acil ne varsa hızla onları toparlamakta ve çalışmamızı sürdürmekteyiz. Şu anda duruma hakimiz. Tabii ki yeni personele, yeni genç yöneticilere, dinamizme her kurum gibi ihtiyacımız var.

DOÇ. DR. KORAY VELİBEYOĞLU **Son bir sorum olacak. Dış aktörlere biraz bakmak istiyorum. Örneğin, kırsaldaki projelerin pek çoğu, tarım ihtisas örneğinde olduğu gibi "çok aktörlülük" gerektiriyor. Farklı merkezi hükümet birimleriyle de, kamu kurumlarıyla da, üniversite ve Sivil Toplum Kuruluşları'yla işbirliği gerektiriyor ki siz kooperatifler ve üretici birlikleriyle zaten çok iyi çalışıyorsunuz ama bunların dışındaki aktörlere dikkat çekmek istiyorum. Buradaki havza esaslı çalışmalarda bu işbirliği ortamı nasıl, nerede problem var, nerede iyi gidiyor? İyi giden kısımları zaten aşağı yukarı biliyoruz. Belki de biraz "sorunlar" perspektifinden bakarsanız sevinirim.**

AZİZ KOCAOĞLU Türkiye'de iş yapmak, mevzuat hazretlerini aşmak, bürokraside iş üretmek kolay değil ve bizim şu andaki yapımızı biraz zorlaştırmaktadır. Kimsenin kötü niyetli olduğuna inanmıyorum. Herkes bir görev yürütmekte, çalışarak ailesinin geçimini sağlamaya çalışmaktadır. Bu nedenle herkesi de, kendimiz gibi iyi niyetli kabul etmek gibi bir duruşumuzun olması gerekmektedir. Burada çaba göstermek zorundayız. Bazı işler vardır, tıkır tıkır gider ve size hiç gerek kalmaz. Bazı işlere de çok uzun ve yoğun çabalar göstermeniz, adeta iğneyle kuyu kazmanız gerekmektedir. Bu da zaten bizim ve Genel Sekreterimizin görevidir. Bazı konular tıkandığı zaman, beklemeye almakta ve sonra bir daha hamle yapmaktayız. Ancak, siz yol haritanızı doğru belirlerseniz, ihtiyaçlarınızı doğru tespit ederseniz, çözüm yollarınızı doğru bulursanız, aklı ve bilimi rehber alırsanız, iyi niyetle, samimiyetle, kimsenin başı ağrımayacak yol, yöntemleri bulur ve önerirseniz, kurallara, mevzuata uyarsanız, aşamayacağınız bir problem yoktur. Zaman kaybedebilirsiniz. Zaten belediyelerde iş çoktur. Siz bütün projelerinizi koşturursunuz. İzinlerinizi almanız gerekir, proje yapmanız gerekir, onun için hükümetten izin alınması gerekir. Sizin kamulaştırma, tahsis gibi süreçleriniz vardır. Bunların hepsiyle birlikte, yoğun bir şekilde çalışırsınız. Paranız biterse frene basarsınız, paranız varsa gaza basarsınız. Bu şekilde, bu iş devam edip gitmektedir. Eğer proje kent için yararlıysa ve ihtiyaç varsa, çalışmalara başlamanız gerekmektedir. İşe başladıkça, işler yürüdükçe, finans dengesini kurarak ve izinleri de alarak projeyi kıvama getirdiğinizde hamle yaparsınız.

* 14.11.2017 tarihinde yapılan görüşme.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Çevreyi Koruma ve Geliştirme Yaklaşımı-İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Sıvı ve Katı Atıkların Bertaraf Edilmesi ve Kent Temizliği*

Prof. Dr. Ümit ERDEM

PROF. DR. ÜMİT ERDEM **Sayın Başkanım temiz kent denilince ne düşünüyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Kentlerin tarihinde siyasal, ekonomik ve sosyal etkileşimlerle belli konular zaman zaman ön plana çıkıyor. Kentler, sanayi kenti, finans kenti, tarım kenti, turizm kenti, fuarlar kenti gibi belli sektörlerde, kültür-sanat kenti ve moda kenti gibi belli konularda ihtisaslaşıyor. Bu özellik de kentin kalkınmasını, kentte o sektörün büyümesini, kentin önemli geçim kaynağı ve marka kent olması konusunu öne çıkarıyor. Dünya kentlerine de baktığımızda, çevreyi ve dünyayı çok hor kullandığımız için çevre konusu ön plana çıkıyor. Bugün, çevre ve çevre yatırımlarına önem veren, çevreyi korumanın ötesinde süreç içinde bozulan çevreyi geriye döndürmek için bir anlamda temizleme faaliyetleri ve yatırımlarıyla öne çıkan kentler, gelişme trendine girebiliyor. Biz bunu göreve geldiğimizde 'Stratejik Plan' çerçevesinde planladık ve yol haritası olarak belirledik. "Kenti nasıl ayağa kaldırırız, ekonomik olarak nasıl büyütürüz, ne boyutlarda adım atmamız gerekiyor, hangi sektörlerde büyüyebiliriz, potansiyel ve katma değer yaratabiliriz" diye bir yol haritası belirledik. Bu arada birçok konunun yanında çevre, "olmazsa olmaz" olarak belirlendi. Dünya kenti olmak bir hedef ve bu kolay olunmuyor. Bunun için önce İzmir'in tarih boyunca Akdeniz'deki hareketini, önemini, liman kenti olmasını, ticaret merkezi olmasını, geri sahasındaki tarım ürünlerinin ihracatını ve onların sanayisiyle başlayan süreci değerlendirerek tarihimiz, geçmişimiz ve yaşam biçimimize uyan Akdeniz kentleriyle ağ ilişkileri kurmaya başladık. Onlarla birlikte önce Akdeniz'de neler yaptığımızı, nereye doğru evirildiğimizi görüp, ilişkilerimizi güçlendirerek, onları da yanımıza alarak Dünya kenti olma yolunda ilerlememiz gerektiğine inandık. Yaşanabilir, temiz kenti bu çerçevede düşündük.

Çevre yatırımlarına önem vereceksiniz. Havanızı, toprağınızı, suyunuzu sadece korumakla kalmayıp ürünlerinizi de sağlıklı, iyi tarım ve organik tarımla üreteceksiniz. 24 saat içilebilir suyu vermek problemdi, onu verdik. Havayı, toprağımızı temizlemeye çalışıyoruz. Temiz ve sağlıklı gıda için, iyi tarım uygulamaları yapmaya çalışıyoruz. Bunlar için tarımda kullanılan suyun, denizin temizlenmesi gerekiyor. Bunu için de kanalizasyon şebekeleri, arıtmalar ve ortama verilen arıtma suyunun temiz olması, Dünya standartlarında olması gerekiyor.

PROF. DR. ÜMİT ERDEM **Bir de çok önemli bir girişiminiz var. Yağmur sularıyla, taşkın sularını ayrı kanallara alıyorsunuz ama herhalde derelere ve denize gönderiyoruz.**

AZİZ KOCAOĞLU Göreve geldiğimizde yağmur suyu, kanalizasyon suyu ayrıştırılması yoktu. Olsa da, bunlar çok sınırlıydı. Kanalizasyon ve arıtmada belirli eksikliklerimizi tamamladık. İZSU'da üç yıldır Büyük Kanal Projesi'nin yükünü azaltmak, yağmur sularının kanalizasyona karışmasını, kanalizasyon taşkınlarını ve şebekenin taşıyamaması sorununu ortadan kaldırmak amacıyla ciddi bir bütçe ayırıyoruz. Yaptığımız projeyle, onları da en yakın dereye, körfeze deşarj ediyoruz.

"İZSU'DA ÜÇ YILDIR BÜYÜK KANAL PROJESİ'NİN YÜKÜNÜ AZALTMAK, YAĞMUR SULARININ KANALİZASYONA KARIŞMASINI, KANALİZASYON TAŞKINLARINI VE ŞEBEKENİN TAŞIYAMAMASI SORUNUNU ORTADAN KALDIRMAK AMACIYLA CİDDİ BİR BÜTÇE AYIRIYORUZ."

PROF. DR. ÜMİT ERDEM **İlerde de bu yağmur suları, içme suyu olarak kullanılabilecek.**

AZİZ KOCAOĞLU Zaman içerisinde, teknoloji geliştikçe kullanılabilir. Burada ağaçlandırma çok önemli. İzmir'in çevresi, %40-%41 oranında ormanlık. İzmir'den çıktığınız zaman bütün çevrede ormanlık alanlarla karşılaşıyorsunuz ama kentin merkezi beton yığını. Biz de ağaçlandırma seferberliğiyle, kenti yeşillendirmeye çalışıyoruz. İnciraltı'nda, Kadifekale'de olduğu gibi kent ormanları yapmaya çalışıyoruz.

PROF. DR. ÜMİT ERDEM **Çevreyle ilişkili olduğu için, İnciraltı Kür Merkezi düşünceniz var. Doğanbey ve Çeşme var. Ne engelliyor da yapamıyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir'de gerçekten köklü ve yelpazesi çok geniş olan, hemen hemen her sektörde ciddi bir sanayi var. Kimya, çelik, tekstil, plastik, mermer ve ayakkabı bizim geleneksel sektörlerimiz. Tespitimize göre sanayimiz, Organize Sanayi Bölgeleri ölçeğinde ve giderek gelişiyor. Ticaretimiz, limanın büyütülmesi ve yeni limanların yapılmasıyla büyüyecek. Lojistik sektörümüz de büyüyecek. Bu konuda, bir hamle yaptık ve tüm Türkiye'de örnek oldu. Tarım sektörünü büyütüyoruz çünkü insanlık toprağını korumazsa, tarım üretimini geliştirmezse (hele Türkiye gibi bir tek ovaları olan ve her mevsim her türlü ürünün yetiştiği coğrafyada), sanayinin yanında tarım ihracatını da, tarım ürünlerinin katma değerini de ülkenin zenginliğine katmazsa olmaz. Dünya ticaretiyle, dış ticaret açığını kapatma hedefinin mutlaka Türkiye'nin gündeminde olması gerekir. Biz bunu kentimizin gündemine aldık ve çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Şunu tespit ettik; bu sektörler ve bunların altyapıları zaten var. Bunları geliştirmek için tarımda pazarlama faaliyetleri, saha yatırımları gibi, asfalt ve yol çalışmaları gibi katkılarımız oluyor. Limanda çeşitli fikirleri yaşama geçirirken, bu kentin coğrafyası, denizi, ören yerleri, termal kaynakları, fuar geleneğiyle hizmet sektörü ve turizm sektöründe sıçrama yapabileceğini ve sıçrama yapması gerektiğini, atıl kapasitenin ve potansiyelin bu iki sektörde olduğunu gördük. Artık sanayi ve tarımda, işin içine makine girdiği için istihdam yaratmıyor. Hizmet sektörü, sağlık, otel, lokanta, hastaneler ve kür merkezleri ciddi anlamda istihdam yaratıyor. Durum böyle olunca, fuarcılığımızı büyütmek istedik. Kongre merkezi projemiz var. Sağlık sektöründe büyümeyi öngördük. Ören yerlerini, tarihi mekanlarımızı, kentin tarihi aksını, eski kenti ayağa kaldırmaya çalışıyoruz. Hizmet sektörü ve turizmde büyümeyi hedefledik. Bunun için de yaptığımız projelerle yolumuza, emin adımlarla devam ediyoruz. İnciraltı'nın planlanması da var; orası bakir bir yer, o kadar önemli bir noktada ki. İnciraltı sahili, oluşturdu-

ğumuz Kent Ormanı, arkasında yine bir Kent Ormanı yaratıyoruz ve daha sonrasında düşük yoğunluklu yeşillikler içerisinde bir sağlık merkezi yapmak istiyoruz. Burada tıp fakülteleri, hemşirelik ve hasta bakıcı okulları, termal oteller, kür merkezleri, spalar, hastaneler olacak. Hastaneler de belli konularda; göz, ortopedi, fizik tedavi vs. gibi ihtisas hastaneleri olacak. Burada tedavi olan insanların hem kentimizi gezmesi, tanıması hem de kentin kalkınmasında, istihdam yaratmasında kente katma değer yaratılmasına katkıda bulunması gibi düşüncelerimiz var.

PROF. DR. ÜMİT ERDEM **Kim engelliyor?**

AZİZ KOCAOĞLU İnciraltı'nın planlanmasında, merkezi hükümetle beraber bir çalışma yapmamız gerekiyor. İnciraltı önce planlanamaz deniliyordu. Bu konu gündeme geldikçe, düşük yoğunluklu planlanabileceği söylendi. Biz de böyle olmasını istiyoruz. Eğer yüksek yapı yapılacaksa, Gökdelenler Bölgesi'nde yapılabilir. İnciraltı çok nadide, temiz ve Dünya'da gıptayla bakılan, 6.900 dönümlük bir yer. Sağlık cenneti olsun diye düşündük. Öneri üzerinde tartışılması için önce Bakanlar, sonrasında Sayın Başbakan ile görüştük. Kültür-Turizm bölgesi ilan edilmesi ve doğal sit alanı olmasından dolayı, bizim bir yetkimiz yok. Yetki, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda var. Buranın planlanması, kentin kalkınmasında çok önemlidir. Bir yatırım da söz konusu değil. Vatandaşın kendisi yatırım yapacak. Hem buradaki özel arsaların mülk sahiplerinin yıllardır süren mağduriyeti giderilecek, hem de kente ve ülkeye bir kaldıraç olacak bir bölge yaratılacak. İşte buna, "Sağlık Serbest Bölgesi" diyenler, başka şey diyenler oldu. Adı ne olursa olsun, oranın sağlık konseptinde planlanması ve yatırımcıların gelmesi önemli. Bu arada baktık ki, orası gecikiyor, biz 2005 yılında Narlıdere'de 32.000 evi ısıtan, Balçova'daki termal kaplıcaların olduğu İzmir Jeotermal A.Ş.'ye Valilik ile ortak olduk. Oradaki çalışmalarla Doğanbey'deki kaynakları çıkarttık. Çeşme'de kaynak çıkmıştı ama otellerde tek başlarına ekonomik olmayacağı için bir "kür

İzmir Doğal Yaşam Parkı / **Fotoğraf** Songül Döner

merkezi" yapmamışlardı. Biz önce Doğanbey'de yine İzmir Jeotermal A.Ş. şirketimizle birlikte bir kür merkezi yapıp, o bölgedeki otellerin konaklama süresini artırmak istedik. Onun çalışmaları devam ediyor. Ayrıca Çeşme'de "kür merkezi" yapmak üzere, 60 ortaklı bir oluşum bize geldi. Biz de şirketin, %40 hissesini aldık. Çeşme'de de "kür merkezi" yaparak yatak kapasitesi ve mevsiminin uzatılması, oraya gelen insanların sıcak suda ve "kür merkezi"nde sağlık bulması üzerine bir konsept olacak. Projesi bitince, ona da başlayacağız. Sağlık sektörü, -özellikle hekimlerimiz son derece başarılı- Avrupa ülkelerine göre de sağlık tedavileri son derece ekonomik. Bunu da bir avantaj olarak değerlendirerek, İzmir gibi doğası mükemmel olan bir yerde böyle bir merkezi yaratıp, kenti, ülkeyi kalkındırmayı amaçlıyoruz.

PROF. DR. ÜMİT ERDEM **Bir de maden hikayesi, taş ocakları olayı var. Biliyoruz ki, sizin bu konularda yetkiniz yok ve konu doğrudan valiliğe bağlı. Aliağa'da birtakım gelişmeler var. Açıkçası oradan gelen kirlilik İzmir'e yayılıyor. Bu konularda, Sivil Toplum Kuruluşları'yla beraber çalışmalarınız üzerinde durmak istiyorum. "Kıyı Projesi"nin başladığı zamana kadar, hem Sivil Toplum Kuruluşları'yla, hem de Kent Konseyi ile iyi ilişkiler var. Şimdi en son bu fuar olayı çıktı ve belki fırsat olabilir. Bu fuar olayındaki, Koruma-İmar Planı ile ilgili belki çağırıp konuşabilirsiniz. Nasıl bir araya gelinebilir?**

AZİZ KOCAOĞLU Meslek Odaları, Sivil Toplum Kuruluşları fikir üretiyorlar, öneride bulunuyorlar. Belediye Başkanlığı, icra makamıdır. Görev yapmak zorundadır. Biz proje üretip, yapmak zorundayız. Bu nedenle, "genel önerilerden" çok birlikte proje üretilmeli. Örneğin, "Kıyı Projesi"nde, "İzmir*deniz* Projesi"nde hepsi uygulamacı, 100'ü aşkın mimar fahri olarak çalıştı. Bu ekiplerin başında da, Türkiye çapında mimarlarımız vardı. Bölgeyi beşe böldük. Kıyı Projesi, beş bölgenin başında ücret almayan ve kendi ekiplerini kuran mimarların, bir yılı aşkın bir süre çalışmasıyla gerçekleştirildi. Bu "Kıyı Projesi", Meslek Odaları'na ve İzmir'e sunuldu ve buradaki önerileri de istendi. "Efendim, biz bu işin başında yoktuk diye" bir tepki gösterildi. Her şey konuşuluyor, yazılıyor, çiziliyor burada gizli kapaklı bir şey yok. Bir alınganlık var. Sonra bizim belli projelerimize, karşı çıkılmaya başlandı. Buca, Bornova gibi bir üniversite kenti oldu. Buca'da, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ve Buca Belediyesi'nin merkezde 81 dönüm, bir alanı var. Burası iyi kullanılmıyor. Bu alanda, küçük bir ticaret merkezi de vardı. Onun da korunduğu bir tasarım yaptık. Buca büyüdü, üniversite kenti oldu. Buca'nın merkezinde bir buluşma noktasına, kenti belirleyecek kimlikli bir yere ihtiyaç var dedik. Onu da arkadaşlar çalıştı fakat bir dava açtılar ve davayı kazandılar. Çünkü planlama öyle bir şey ki, hele dava İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne karşı açılıyorsa %80-%90'ı kazanılıyor. Biz o ticarethaneyi de kaldırdık, sonra bir daha dava açtılar, biz o davayı kazandık. Önümüzdeki günlerde orayı yaşama geçireceğiz. Halbuki arkadaşlar o davayı açmasaydı, bugün o proje ya bitmiş kullanıma açılmıştı ya da önümüzdeki günlerde kullanıma açılacaktı.

"İZMİR'DE BİR YAŞAM BİÇİMİ KORUNUYORSA, BUNU İZMİRLİ HEMŞEHRİLERİMİZE BORÇLUYUZ."

PROF. DR. ÜMİT ERDEM **Örneğin sivil toplumun bazı çalışmalarında özellikle çevre hareketlerinde Aliağa olsun, başka bir yer olsun "biz her yere koşturuyoruz o da bizle koştursun" gibi istekleri var.**

AZİZ KOCAOĞLU Aktivist değilim. Onlar protesto hareketlerini yaparlar. Biz de yanlış planlamaya,

yanlış eylemlere karşı dava açarak mücadele ederiz. Hatta onların açmadığı konularda da, dava açıyoruz. Çoğu kez onlar, bize dava açıyor. Yanlış yapıyorsak açabilirler ama bir büyükşehir belediyesi, bir sivil toplum örgütünün, odanın şemsiyesi altında zaman zaman birlikte olur, zaman zaman ayrı düşer.

Buradaki arkadaşların çoğu bizi tanıyor. Beraber çalıştığımız arkadaşlar var. Biz, 13 yıldır buradayız. Sürekli ve sadece İzmir Büyükşehir Belediyesi'ni eleştirmek, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin hatalarını kendilerine göre bulup, paylaşarak, farklı bir iklim yaratmanın kimseye faydası olmaz. İzmir'de bir yaşam biçimi korunuyorsa, bunu İzmirli hemşehrilerimize borçluyuz. Burada bir de Büyükşehir'in ve Başkanının duruşu var. Diğer kentleri ve diğer olayları takip ederlerse, kent ve kentin yaşam biçimi bozulmasın diye aktif olarak kendi yöntemiyle mücadele eden bir Büyükşehir ve Başkanı olduğunu görürler.

PROF. DR. ÜMİT ERDEM **Prof. Dr. Mehmet Sıkı'nın üzerinde durduğu, Kuş Cenneti olayı var. O konu, nereye doğru gidiyor?**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir Kuş Cennetini Koruma ve Geliştirme Birliği'nin kuruluşu 2003 yılıydı. O dönem Seyrek Belediye Başkanı Sayın Nurgül Uçar başkanlığı yaptı. 2009 yılında beldeler kapanınca biz aldık. Orada parayla ölçülemeyecek, çok ciddi yatırımlar yaptık. Doğal malzemeden, yolunu yaptık. Homa Dalyanı bozulmuş, sığlaşmıştı, balık üremiyordu; rehabilite ettik. Çitleri yaptık. Sürekli tatlı su aldık. Bir ada yaptık ve orası ayağa kalktı. Bu çalışmalarda, Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın katkısı yok denecek kadar az. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin, Kuş Birliği'ne verdiği aktarmalarla yapıldı. Mesela İZSU, Homa Dalyanı'nda 1800 dönümü ihya etti. Bunu en iyi, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi biliyor. Biz bu işi, her yıl veya iki yılda bir Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve İZKUŞ arasında yapılan protokolle yapıyoruz. Fakat bu yıl için, "Bu protokolü yapmayacağız" dediler. Bu nedenle, Kuş Birliği dondurulduu. Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın ilgili birimlerine teslim edildi. Biz alandan çıktıktan sonra orada ne yapılacak, yaşayıp göreceğiz.

PROF. DR. ÜMİT ERDEM **Körfez geçişiyle ilgili son bir soru soracağım. Sayın Başkanım, şu anda ÇED kararı alındı. Sirkülasyon Kanalı ve iki ada olayı var. Onlara bağlı olarak tabi Körfez'i rahatlatmak ve temiz körfez olayı var. Yüzülebilir Körfez'e doğru gidiyoruz. Ben "nerede temiz kent?" diye sorsam, üzerinde durdukları şey temiz hava ve su oluyor. Bu konularda büyük bir başarı var. Anlatmakla bitmez. Ayrıca Çiğli'de çamur kurutma tesisi var. Fakülte ile de görüştüm. Onların hepsinin verdiği yanıt aynıydı. Bu bakımdan sizi kutluyoruz. Körfez geçidinden ben de hoşlanmıyorum ama bilmiyorum.**

AZİZ KOCAOĞLU Ben, destekliyorum. Körfez, Büyük Kanal Projesi'nin bitmesiyle beraber iyileşmeye başlamıştır. Biz devraldık. Bizim hemen hemen her gün Körfez'le ilgili bir işimiz oluyor. Körfez'in rehabilitesi için çalışıyoruz. Büyük Kanal Projesi bitmiş, Urla'nın atıkları denize akıyordu. Menemen, Kemalpaşa, Foça'nın atıkları aynı şekilde bunların hepsi Körfez'e akıyordu. Seferihisar'da da denize , atık su akıyordu. Körfez'e geldiğimizde, Körfez'in nasıl rehabilite edileceği, Körfez'in dolmaması konusunda İZSU tarafından beş tane arkadaşımızla çalışıyorduk. Körfez konusuna yaklaşık 10 yıldır kafa yoruyoruz. İzmir Limanı'nın büyütülmesi konusu var, liman bu kent için önemlidir. Kent, Körfez ve limanla 8500 yıldır var olmuş. O zaman limanı büyütmemiz, limanı bugünün standartlarına getirmemiz, derinleştirmemiz gerekiyor. Sirkülasyon güneyden

geliyor, kuzeyden çıkması gerekirken çıkamıyor. "O zaman kuzeye bir sirkülasyon kanalı yapmak gerekiyor" diye konuşurken, biz arkadaşlarla bu konuda bir fikir projesi notu hazırladık. Körfez'de yaklaşma kanalını, sirkülasyon kanalını tek tek çizdik. Ulaştırma Bakanı olarak görev yaptığı dönemde Sayın Binali Yıldırım'a , bu notu vereli 7-8 yıl olmuştur. Niye Sayın Binali Bey'e verdim? Limanı, Devlet Demiryollarını çalıştırıyor ve bu birimler Ulaştırma Bakanlığı'na bağlı. Bu konuda, "ÇED için, Körfez'in proje ihalesine Devlet Demiryolları ile beraber çıkalım" dedim. "Yalnız bunu okuyacaksınız, bürokrata verirseniz bu iş olmaz, bunu okuyun sonra görüşelim" dedim. Okumuş, "doğru proje, Devlet Demiryolları ile çıkın" dedi. Sonuçta, ÇED raporunu aldık. İzmir'in bir şansı oldu. Büyük Körfez Projesi'nin ÇED'ini hazırlayan mühendislik firmasıyla, Körfez Geçişi Projesi'nin ÇED'ini hazırlayan firma aynı firmadır. Körfez, bütün boyutlarıyla çalışılmış oldu. İzmir için çok iyi bir şey oldu. Biz, ÇED'i aldıktan sonra Liman tarafı bizi ilgilendirmiyor. Kuzeydeki sirkülasyon için araç-gereç almak, onun da adasının, yolunun kazısının projesini yapmak gerekiyor. Onun için ihale hazırlıklarını yaptık. Arkadaşlar yakın zamanda ihaleye çıkacak. Tuzla'nın açıklarına bir ada yapılacak, sirkülasyonu engellemeyecek. Malzemeler oraya götürülerek, bu ada doğal yaşam adası olacak. Bu çalışmalar yapılırken biz de bir ekip kurup, çalışacağız. Bu Körfez ve İzmir yaşadığı müddetçe, dere ağızlarından mutlaka alüvyon malzemelerini toplamamız gerekiyor. Onu bütçeye koyduk ve yılbaşından itibaren ihalesine çıkıyoruz. Yılda, 3 milyonla 5 milyon ton malzemeyi rehabilite edecek bir sistem kuracağız. Bu arada, Körfez zaten konuşuluyordu, Körfez Tüp Geçit projesi çıktı. Merkezi hükümetin, İzmir'e yapacağı yatırımlara hiç bir zaman karşı çıkmam. Tüp geçit, iki taraftan da birinci derece doğal sitlerden geçiyor. Körfezin sirkülasyonu ve Körfez Projesi ile çelişiyor. Tüp geçidin tamamıyla denizin altından gitmesinin doğru olacağını dile getirdik. Bu şekilde maliyetin iki kat yükseleceğini, onu da yapamayacaklarını söylediler.

PROF. DR. ÜMİT ERDEM **Sizin öneriniz, tüp geçidin tamamıyla alttan geçmesi mi?**

AZİZ KOCAOĞLU Evet. Kıyıdaki doğal alanları da kapsıyor.

PROF. DR. ÜMİT ERDEM **İnciraltı, lagün bölümünü kapsıyor mu?**

AZİZ KOCAOĞLU Tabii hepsini kapsıyor. Doğal sitleri de, yeraltından kapsıyor. Onun pahalı olacağını söylediler. Biz şimdi sirkülasyon kanalını yaparak, Körfez'deki su sirkülasyonunu %40 oranında artırıyoruz. Tüp geçit bu haliyle yapılırsa, bizim yaptığımız %40 iyileştirme %10'a düşüyor.

Çalışmalarımız neticesinde sağlanacak %40 iyileştirme için, tahmini 1.5 milyar TL'ye yakın bir para harcanması gerekmekte, fakat tüp geçit yapımında 4 metre derinliğinde 15 milyon m³ bir kazı yaparlar da malzemeyi taşımazlarsa, bizim projemizle sağlanacak olan iyileşmenin %30'u ortadan kalkıyor. Bu nedenle, tüp geçidin ÇED raporunun öngördüğü yatırımı yaparlarsa, biz de kendi ihalemize çıkacağız. Fakat bu yatırımı yapmazlarsa, net %10'luk iyileşme için 1,5 milyar TL yatırım fizibıl olmaz ve bu durumda bu işi, kendi gücümüzle yıllara yayarak yaparız. Bir avuç da olsa malzeme alsak Körfez'in dolmamasında, yaşamasında bir katkıdır diye çalışmamızı devam ettireceğiz.

* 12.10.2017 tarihinde yapılan görüşme.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin İçme Suyu Yönetimi*

Prof. Dr. Gökdeniz NEŞER

PROF. DR. GÖKDENİZ NEŞER Sayın Başkanım, İZSU'nun 30. yılı etkinlikleri kapsamında "İzmir'de Suyun Serüveni" başlıklı, bir kitap hazırladık. Ahmet Piriştina Kent Arşivi ve Müzesi'ndeki (APİKAM) arkadaşlarımız tarafından çok güzel bir araştırma yapıldı. Bu araştırma bize çok ilginç şeyler söyledi. Cumhuriyet öncesi sularımız, imtiyaz verilen bir şirketçe yönetiliyordu. Abdülhamit bu imtiyazı, Vali Halil Rıfat Paşa'nın kayınbiraderi İbrahim Niyazi Bey'e veriyor. İbrahim Niyazi Bey de bu şirket imtiyazını Fransızlara devrediyor. Özel şirket, varlığı süresince kar odaklı davranıyor ve imtiyaz sözleşmesinin gereklerine dahi kulak asmıyor. Sadece gelir düzeyi yüksek, düzayak yerlere su veriyor. İmtiyazda imzaladığı Kadifekale gibi yukarı semtlere su taşımıyor. O yoksul diyebileceğimiz yerlere suyu da vakıflar aracılığıyla veriyorduk. Kamu yönetiminin başlamasıyla, -suda kamu yönetimi Cumhuriyet'ten sonra başlıyor-biliyor musunuz, suyun ilk sağlıklı dağıtım projelerini de 1926 yılında, İzmir Belediye Başkanı olan, Aziz Akyürek başlatıyor. Bir huzur ortamı yaratılıyor. Suyun özel hali çoğunlukla olumsuz sonuç üretiyor. En yakın zamandaki örneğimiz de Alaçatı Çeşme Su İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.'dir (Alçesu). Alçesu şirketi varlığını sürdürürken, en pahalı suyu Çeşmeliler ve Alaçatılılar kullandı. Su kimin? Kim tarafından yönetilmeli? Bir yanda devletin yeni su politikasıyla, içme suyunun merkezileştirilmesi yaklaşımları gündemde. Bir yanda yerel yönetimlerin suyu yönetmesi konusunda şu anda işleyen bir sistem var. Bir diğer yanda da suyun özelleştirilmesi çabaları da dillendirilmeye başlandı. Sizce en doğrusu hangisi?

AZİZ KOCAOĞLU Geçmişteki serüveni bir tarafa bıraktığımızda, suyun merkezi hükümet tarafından makro düzeyde planlanması ve yönetilmesinin doğru olduğuna inanıyorum. Bu koşullarda, bugünkü Dünya düzeninde ve özel sektör penceresinden baktığımızda, geçmişte, kapitülasyonlar döneminde, bugün de önümüzdeki Çeşme ve Alaçatı örneğine baktığımızda da suyun özelleştirilmesinin çok büyük sorunlar getireceğini görüyoruz. Çeşme ve Alaçatı'daki problemi, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ve İZSU'nun gücüyle aşmaya çalışıyoruz. Eğer tüm İzmir özelleştirilmiş olsaydı ve biz devralmak zorunda kalsaydık, ciddi bir felaketle karşılaşacağımız bir gerçekti. Çünkü şu anda, Alaçatı ve Çeşme'nin sadece su şebekelerinin yenilenmesi için bir ihale yaptık. Sadece İZSU'nun su şebekesinin yenilenmesi için, acilen yaklaşık 250 milyon TL'ye ihtiyaç var. En turistik ilçemiz olan Çeşme'nin, yaz nüfusu son derece yüksek olduğu için, bu acil ihtiyacı karşılamakla karşı karşıyayız. Çeşme, 30 ilçemizden biri olmakla birlikte, kış mevsiminde nüfus itibariyle küçük boyutlu bir ilçemizdir. Bunun büyük ilçelerimize de yansıdığını düşünürsek, içinden çıkılamaz bir hal alacağı ortadadır. Su temini, kaynakların rehabilite edilmesi, yeni kaynakların bulunması ve baraj yapımı gibi temiz su arıtmasını da düşündüğümüzde, Çeşme'ye yapacağımız yatırım, 3-5 yıllık periyotta 300 milyon TL'yi aşmaktadır. Kanalizasyonla birlikte, bu miktar daha da artacaktır.

Tabii özel sektör, bir kamu kurumuyla kıyaslanmayacak ölçüde kar endekslidir. Özel sektörün başarısı kar etmekle, karlılığıyla ölçülür, hem piyasa değeri oluşur hem de şirket sahipleri başarılı olur, tatmin olur. Devlette ve belediyede böyle değildir. Belediyeler de, devlet kurumları da, verimlilik üzerine çalışmak, tasarruf etmek ve kaynakları doğru kullanmak durumundadır. Ama kamu görevi yaptığı için, aynı zamanda bütün işletme fonksiyonlarının gerektirdiği bilimsel çalışmaları da göz önünde bulundurarak yönetmek durumundadır. Ancak kar edilecek işle kar edilmeyecek, hatta tamamen belediyenin kaynaklarından harcanacak konuları, ciddi anlamda ayırmak gerekmektedir. Ben geçmişteki örneklere ve bugün İzmir'in yaşadığı Çeşme örneğine baktığımda, kesinlikle özelleştirilmemesi gerektiğine inanıyorum. Suyun temini ve evlere 24 saat sağlıklı su verilmesi, hem belediyemizin, hem de merkezi hükümetin ana hedefi olmalıdır. Bunu, İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak sağlamış durumdayız.

"BÜYÜKŞEHİRLERİ SAVUNMAMIN SEBEBİ; PLANLAMA, SU, KANAL, ARITMA, ULAŞIM GİBİ HERKESİ İLGİLENDİREN VE GEÇİRGEN OLAN, SADECE BİR İLÇENİN, KÖYÜN, BÖLGENİN VEYA HAVZANIN TEK BAŞINA ÇÖZEMEYECEĞİ İŞLERİ, TEK BİR OTORİTE TARAFINDAN YÖNETİLMESİNİN YARARLI OLACAĞINA İNANMAMDIR."

Tabii ki kullanılan suyun, arıtılması söz konusudur. Suyu alıyoruz, temiz suyu kullanıyoruz, kirletiyoruz. Hatta temiz suyu arıtıyoruz, o arıtılmış temiz suyu da kirletiyoruz. Onun temizlenmesi, doğaya ve çevreye zarar vermeden tekrar doğaya bırakılması, en az temiz su vermek kadar hayati önem taşıyor. Bunun için de hem kanalizasyon sistemlerinin yapılması, hem arıtmanın yapılması gerekmektedir. Günümüzde arıtma teknolojileri gelişiyor, onların da takip edilerek doğanın gelecek nesillere sağlıklı ve temiz teslim edilmesi için çalışmak gerekmektedir. Büyükşehirleri savunmamın sebebi; planlama, su, kanal, arıtma, ulaşım gibi herkesi ilgilendiren ve geçirgen olan, sadece bir ilçenin, köyün, bölgenin veya havzanın tek başına çözemeyeceği işleri, tek bir otorite tarafından yönetilmesinin yararlı olacağına inanmamdır. Bunu da şöyle anlatabilirim 2004 yılında, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı olduktan sonra, 10 ilçemiz bize bağlandı. 10 ilçemizin büyük çoğunluğunda, su şebekesi bitmiş durumdaydı. Kanalizasyon sistemi, çoğu ilçelerde vardı ama arıtma hemen hemen hiç birinde yoktu. Bu, ciddi bir problemdi. Deniz kenti olmamıza rağmen, Urla Seferihisar, Doğanbey, Ürkmez, Gümüldür, Özdere'de arıtma yoktu. Menderes'te, rahmetli başkan Ahmet Piriştina döneminde başlayan "Havza Arıtma", bizim dönemimizde bitmişti; Bayındır, Torbalı, Yazıbaşı Ayrancılar'da da yoktu ve Küçük Menderes'i kirletiyordu; Kemalpaşa'da yoktu, Nif Çayı'nı kirletiyordu; dolayısıyla Gediz'i kirletiyordu; Menemen'de yoktu . Foça'da başlamıştı bizim dönemimizde bitti, devraldık; Aliağa'da yoktu, Aliağa Körfezi'ni kirletiyordu. Bu 10 ilçede, durum bu şekildeydi. 3 yıl önce, 9 ilçeyi daha devraldık. Orada da Bergama ve Ödemiş'te 1 arıtma tesisi var, gerisinde yoktu; Çandarlı'da belediyenin yaptığı arıtmayı devraldık; Tire'de yoktu, şimdi inşaatına başladık, Çeşme'de bir arıtma tesisi var ama altyapısı dediğim gibiydi. Karaburun Mordoğan'daki tesislerin inşaatı başladı. Beydağ, Kiraz ve Kınık'ta arıtma için ciddi anlamda yer arayışlarımız bitmek üzere, Dikili'de yer tespiti yapıldı, proje çalışmaları devam ediyor.

Tabii bu 30 ilçede arıtma yapmakla, bu iş bitmiyor. Nüfusu 1000-2000 üzeri olan eski beldele-

rimize, bir plan dahilinde küçük arıtmaları yapıyoruz. Şu anda eskiden köy, belde olan 29 tane büyük mahallemizde küçük arıtmalar yapıyoruz. Bu konuda da, Türkiye'de öncü durumdayız. Sadece su arıtmakla da iş bitmiyor; havanın temiz olması, toprağın korunması gerekiyor. 10-13 yıl önce; tarımda ilaçla koruma kullanıldığını, yeraltı sularının kirletildiğini, toprağın ilaçtan kirletildiğini ve tükendiğini biliyoruz. Biz toprağın da korunması, tarımın desteklenmesi, iyi tarım eğitimi verilmesi, ortak projeler yapılması, toprağın iyileştirilmesi ve daha temiz hale gelmesi için bir dizi uygulamalar yapıyoruz. Bu uygulamalarda, ciddi başarılar elde ettik. Ama daha yolun başındayız. Sürekli araştırmak, aklın ve bilimin rehberliğinde suyumuzu, havamızı, toprağımızı, denizimizi, dolayısıyla insanımızı korumak ve sağlıklı çevre, su, gıda sunmak durumundayız. Bunun için de yoğun şekilde çalışıyoruz.

PROF. DR. GÖKDENİZ NEŞER **Nerdeyse soracağım bütün sorulara, son derece toparlayıcı bir şekilde cevap verdiniz. Çok etkileyici bir yaklaşımınız var. Dünya'da da suyun yönetimi, söylediğiniz gibi suyun kaynağını bulup, çıkartıp dağıtmaktan öte, bir havzayı ekolojik olarak yönetmek doğrultusunda ilerliyor. Biz bunu uygulamaya geçirmişiz. Bu anlayışın doğrudan sizin yönetiminizde olduğu, bu açıklamalarla çok açık görünüyor. Ben bu "havza yönetimi" yaklaşımının en büyük etkisinin, denizimizde görüldüğünü gözlemliyorum. Bir zamanlar sadece fosseptik olarak kullandığımız Körfez'imizdeki temizlenme, yenilenme çabaları çok çarpıcı. Körfez'imiz sürdürülebilirliğin ötesinde, bir iyileşme süreci içinde. Bunu Körfez çevresindeki plajlarımızla, Mavi Bayrak sayısının artışıyla da görüyoruz, bunlar tescilleniyor. 2016 yılı istatistiklerine göre; Avrupa standartlarındaki ileri biyolojik arıtmada hem kişi başına düşen arıtılmış su, hem de arıtma tesisi sayısı bakımından Türkiye şampiyonuyuz. İçme suyu arıtmamızda da önemli aşamalar kaydedildi. Hatta İZSU, Türkiye'de ilk kez içme suyu arıtma tesisi yapan su ve kanalizasyon idaresi oldu. Yeraltı sularının arıtılmasında da -arsenikte özellikle- Dünya**

birincisiyiz. Dün, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bir toplantı yaptı. Türkiye'de arıtma çamurlarının %40'ı büyük ve vahşi bir depolamaya tabi tutuluyor. İzmir'de Gediz Havzası'nda kurutma yapan sadece biziz. Aynı zamanda İZSU, alternatif enerji kaynaklarına da yönelmiş durumda; biyoenerjiyle çamuru kurutuyor, solar enerji kullanıyor, İzmir İl Özel İdaresi'nden bize devredilmiş kuyuları, köy depolarını da yine solar enerjiyle klorluyor. Sürdürülebilirlik anlamında da son derece ileri çalışmalar yapıyoruz. Size, maliyetler anlamında bir soru sormak istiyorum. Birilerinin bu suyun maliyetini karşılaması gerekmekte. Bu maliyeti kullanıcı mı karşılıyor? Tarifeleri belirlerken, İZSU'nun politikaları neler oluyor? Orada dezavantajlı, tarım veya keyfi amaçlarla suyu kullanan kesime bakışınızda, bu suyun maliyetini karşılama konusunda bir farklılaşma var mı?

AZİZ KOCAOĞLU Bizim yaşımızdakiler hatırlar, bizim öğrencilik yıllarımızda bütün büyük şehirlerimizde su problemi vardı. Günde 1 saat, haftada 2 saat, 5 saat şeklinde veriliyordu. Herkesin küveti, suyla doluydu. Bu sıkıntının giderilmesi için 2560 sayılı İSKİ Kanunu ile suyun büyükşehirlerde tek elden yönetilmesi ve kullananın ödemesi, minimum suyun maliyetler ve bütçe yapıldıktan sonra %10 karlı satılması, bu karın da en önce su temin edilmesi, sonra suyun arıtılması ve giderek atıksuların kanalizasyon ve arıtma ihtiyaçlarının karşılanmasına harcanması şeklinde katı bir yasal düzenleme yapıldı. Bugün eğer büyükşehirlerimizde su problemi büyük oranda çözülmüşse, bunu 2560 sayılı yasayı koyanlara borçluyuz. O yasanın, daha da geliştirilmesi gerektiği görüşündeyim. İZSU'da büyük oranda yatırımlarımızı, İZSU'nun yarattığı finansmanla sağlıyoruz. Çok büyük projelerimiz olduğunda, tabii ki borçlanmaya gidiyoruz. Şu anda İZSU'nun borcu, İZSU'nun kapasitesine ve gücüne göre, yok denecek düzeydedir. Ancak bu, önümüzdeki dönemde yapılacak büyük yatırımlarda borçlanmayacağız anlamına gelmemektedir. İZSU'nun, güçlü bir borçlanma potansiyeli ve itibarı vardır. İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne tarımla uğraşan kırsal bölgeler bağlanmadan önce, İzmir'de 9 ilçenin olduğu süreçte köy yoktu, tarım yoktu, bütün ilçeler kent merkezindeydi. Orada kırsal ve görece gelir düzeyi düşük vatandaşlarımız yaşamıyordu, yaşasa da ayırmak mümkün değildi. Sokakta birisine parayla su satmak mümkün değildi. Bu 10 ilçe bağlandığında, İZSU'da arkadaşlarla bir fiyat politikası belirledik. Fiyat politikasının özü şu; ilçe merkezlerinde suyun fiyatı 100 birim, beldelerde 60 birim, köylerde 40 birim, tarım sulamasında 25 birim olarak belirlendi.Yasal düzenlemeyle, köy ve belde kalmayınca eşitlik ilkesinden hareketle (çünkü bir ilçenin mahallesini gelir düzeyi iyi ya da kötü diye ayıramazsınız) belde ve köy tarifesini kaldırmak zorunda kaldık ve tarım konusuna devam ettik. Burada amacımız şuydu; bizim bir büyükbaş hayvan çiftliğine verilecek suyu temin etme gibi bir görevimiz yok, zaten o ayrı bir konu, tarım ve hayvancılığa giriyor. Ancak tarım ve hayvancılıkla kendi ihtiyacı kadar veya sınırlı uğraşan, bunu evinin bahçesinde yapan, bir taraftan 2 tane ineğe veya 3 tane koyuna bakan, bir taraftan da evinin bahçesine 100 m², 200 m² ihtiyacı kadar sebze diken insanlar, bu faaliyetlerini sürdürebilsin diye tarım suyu desteklemesini yaptık ve bu şebekede ayrı bir saat kullanıldı. Şebekemiz olan yerlerde yani belediye suyuna abone olan, İZSU'nun sayaç taktığı yerlerde bir 't' ile ayırarak tarım suyunu da buradan kullanabileceği bir yöntem icat ettik. Bunu uyguladık, fakat bu sonra yozlaştı. Bize bağlanmayan belediyeler borularla

-biraz da popülist davranarak- çoğu vatandaşımız icap ederek, tarlalarına bu tarım suyu saatini alıp, bizim oralarda vatandaşa kullanma suyu veremeyecek hale gelmemize neden oldu. Bunu yapmalarının sebebi; 8-10 dönümlük arazide, tarlasındaki artezyenini çalıştırsa daha çok elektrik faturası ödeyecek olmalarıydı. Bir taraftan da yazlıklarda çim sulamak için tarım suyu abonesi olan ve havuz dolduranlar vardı. Bu sebeplerden bu işin denetimini sıkılaştırmak durumunda kaldık, sıkılaştırmaya da devam edeceğiz. Çünkü siz yerel yönetim veya merkezi hükümet olarak vatandaşın lehine, ihtiyacını giderecek, problemine çare bulacak yol yöntem geliştiriyorsunuz, onun istismar edildiğini veya artık sizin amaçladığınız noktadan uzaklaştığını gördüğünüzde de tedbir almak, o aksaklıkları gidermek zorundasınız. Aslında ayrı bir tarife yapmalıyız. Şu anda köylerimizde bir problem yokmuş gibi görünüyor çünkü yeni bağlanan köylerde merkezi hükümetin 5 yıllık planına göre, normal tarifenin 1/4'ü fiyat ödenecektir. Ancak önümüzdeki süreçte, o süre bittiğinde ciddi bir problem olacak.

Kır ve kentin tanımı, artık eskisi gibi değil. Bunun sebebi, kentle kır belirgin çizgilerle ayrılamaması, yaşamın, teknolojinin, haberleşmenin, hayat koşullarının bunu zorlaması gibi etmenler. Bunun için, bu konuya yeni bir çözüm bulunması gerekiyor. Kır dediğinizde ova, mahalle ve eski köyler var ki, onlar verimli arazi üzerinde kurulmuşlar. Dağ köyleri dediğimiz yerlerse iklim koşulları ve coğrafi yapısı tarıma ve hayvancılığa fazla elverişli olmayan veya ürün alma verimliliği düşük olan yerlerdir. Belki ova köylerini ayırıp, ona göre belirgin bir tarife yapıp, buralarda ayrı yöntemler kullanmak hakkaniyet açısından da doğru olabilir. Eskiden köylerin kendi içinde bir düzeni vardı, örneğin muhtarlar para topluyordu. O düzenden İZSU'nun sistemine geçmek kolay değil, onlar için de zor, bizim için de zor. Biraz önce sizin de bahsettiğiniz gibi, örneğin, güneş enerjisiyle klorlama yapıyoruz, çoğu yere paket arıtma koyuyoruz. Böylece kalite yükseliyor, hastalıklar azalıyor. Öyle bir şey ki, Akhisar Sarıkız'dan, Manisa Çullu'dan, Tahtalı Menemen'den su getiriyoruz. Bunun korkunç bir işletme maliyeti var. Bilginiz olsun diye söylüyorum; 2016 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin tüm birimlerinin harcadığı elektrik, 180 milyon TL idi. Ama bunun 150 milyonu, İZSU'nun pompalarından kaynaklanıyordu.

Belediyelerin, özellikle enerji verimliliğinde tasarrufu artıracak yol ve yöntemleri inceleyerek yol haritaları belirlemesi gerekmektedir. Örneğin, kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere elektrik üretimine geçilmelidir. Hem Sayın Başbakan ile hem de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ile bu konuyu konuştuk. Şu anda çamur çürütmeden, ciddi bir enerji elde ediyoruz ve oradan aldığımız enerjiyle günde 600-800 ton çamuru kurutuyoruz. Harmandalı'ndaki yerimizde, oradaki metan gazından ve biyogazdan elektrik elde etmek için hızlandırılmış bir yatırımımız var. Bunun yanında, rüzgar veya güneş enerjisinden de yararlanılabilir. Biz merkezi hükümet, Sayın Başbakan ve Bakan ile "Bizim şu kadar elektrik harcamamız var, İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak buna yatırım yapmaya hazırız. Bizim önümüzü açarsanız, böyle bir maliyetten kurtulup, Belediye'yi yılda 150-200 milyon gibi bir tasarruf ettirme düşüncesindeyiz, bu konuda bize ne önerirsiniz?" diye bir ön görüşme yapmayı hedefliyoruz.

PROF. DR. GÖKDENİZ NEŞER **Dünya'nın geldiği noktada, su ve enerji birlikteliğinden söz ediliyor. Özellikle söylediğiniz gibi; Akdeniz**

ve Ortadoğu'da suyu kaynağından çıkarıp dağıtmak için gereken enerjiyi yaratacak su, dağıttığınız sudan daha büyük noktalara varmış. "İZENERJİ ile İZSU'nun arasında bir sinerji yaratılabilir mi?" sorularımın arasında vardı. Körfez ile ilgili de bir soru sormak istiyorum. İklim değişikliğine karşı mücadelede ekolojik, havza yönetimi ve eriştiği nokta anlamında, Körfez'in iyileştirilmesinin şart olduğunu biliyoruz. Bu konuya, havza yönetimi anlayışının bir yansıması olarak bakıyorum. "Suların akışını, düzenini rahatsız etmeden, eriştiği noktaları da iyileştirerek, su kalitesini ve su hacmini, zenginliğini artırabiliriz yaklaşımı" var. Körfez'e bakış açınızı bütüncül bakış açısının bir parçası olarak mı algılayabiliriz yoksa bir kirlilik sorununun çözümü olarak mı değerlendiriyorsunuz?

AZİZ KOCAOĞLU Bir tarafta Gediz Havzası, Bakırçay Havzası, diğer tarafta Tahtalı ve Küçük Menderes Havzası var. Biz kaynağından denize kadar, bu havzaların içinde kalan diğer illerle işbirliği yapıyoruz. Zaten merkezi hükümetin makro planlaması dediğim de budur. Örneğin, biz Manisa'ya karışamayız ama Manisa'nın ne yapacağı, merkezi hükümet tarafından denetlenir. Ama Küçük Menderes bizde doğup, bizde denize döküldüğü için, Küçük Menderes'i İZSU olarak planlayabiliyoruz. Şimdi konu şu; kaynaktan gelen su temiz olduğunda, İzmir Körfezi ve denizi de temiz olacak. Yaşanılabilir bir ortam yaratılacak. Bu tüm deniz canlıları için de gereklidir. Türkiye'nin en önemli tarım havzalarından biri olan Gediz Havzası arınırsa, oradaki ürünün kalitesi de artacak. Küçük Menderes'te de de aynı şekilde bu artışı görürüz. Suyun, gıdanın kalitesi artıyor, havayla etkileşimde kalite artıyor. Toprağı suluyoruz, bu şekilde toprağın temizlenmesi söz konusu oluyor. Hepsi birbirine, ekosistemle bağlıdır. Bir de kentin 9.000 yıla yakın yaşamasında, Körfez'in etkisi büyüktür. Burası, her koşulda gemilerin barınabileceği, fırtınadan kurtulabileceği doğal bir limandır. Tarih boyunca da İzmir bu sayede bu kadar depreme, sıkıntılara, salgın hastalıklara, savaşlara rağmen ayakta kalabilmiştir. Liman ve Körfez, kenti yaşatan en önemli kaldıraçtır. Böyle olunca Körfez'in giderek dolması, sığlaşması, kirlenmesi, fosseptik çukuru olarak kullanılması, kentin yapısını bozmaktadır. İzmir'i yaşatmak, kalkındırmak, insanını mutlu etmek ve temiz çevrede yaşatmak, bir çevre faciasını nimete dönüştürmek için yapılması gereken şey; 'Büyük Körfez Projesi' dediğimiz projedir. Bu projede amaçlanan, limanın büyütülerek 3. nesil gemilere açılması, İzmir'in lojistikte, liman faaliyetlerinde öne çıkması, ihracat ve ithalatın zenginleşmesi ve kullanılabilir bir Körfez'in yeniden yaratılmasıdır. Bunu bir anlamda da, Dünya'nın en anlamlı geri dönüşüm, iyileştirme projelerinden bir tanesi olarak değerlendiriyoruz.

"İZMİR'İ YAŞATMAK, KALKINDIRMAK, İNSANINI MUTLU ETMEK VE TEMİZ ÇEVREDE YAŞATMAK, BİR ÇEVRE FACİASINI NİMETE DÖNÜŞTÜRMEK İÇİN YAPILMASI GEREKEN ŞEY; 'BÜYÜK KÖRFEZ PROJESİ' DEDİĞİMİZ PROJEDİR."

Biliyorsunuz, Körfez'in su sirkülasyonunun artması, atık atılmaması, suyun oksijeninin sirkülasyonla beraber artması gibi birçok nedenden dolayı Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Raporu alındı. Şimdi adanın projelendirilmesi yapılacak, taramanın, yol ve yönteminin projelendirilmesi konusu gündemde, onun inşaat ihalesine hazırlanıyoruz. Bir de tabii büyük kentlerde olaylar birbirini takip ediyor. Siz bir proje yapıyorsunuz ve diyorsunuz ki; "Güneyde liman yolu, kuzeyde sirkülasyon kanalı yapılırsa,

İzmir Körfezi'nin su sirkülasyonu %40 oranında artacak, iyileşme olacak". Sonra merkezi hükümetimiz bir proje açıklıyor, "Tüp geçit ve viyadükle bir Körfez geçişi yapacağım" diyor, onu gündeme getirdiğinizde de, "Sizin %40 iyileştirme için yapacağınız bu çok masraflı yatırım, %10'a insin" diyorlar. O zaman biz de ona göre bir yol, yöntem izleme ve yol haritası belirlemek üzere arkadaşlarla çalıştık ve şöyle bir sonuca vardık; Körfez'de her zaman tarama yapılacağına göre, vapur seferlerinin yapıldığı iskelelerin etrafında bulunacak bir ekip kuralım diye düşündük. Duba, kazıcı gibi ihtiyaçlar belirlendi, şimdi onların ihalesine çıkarak, temin edeceğiz. Ekipteki arkadaşların öngörüsü, yılda 4 milyon m^3 malzemeyi, kendi gücümüzle tarayabilmek. Bunu yapacağız. Aslında, oradan bir avuç çamur bile alıp kenara koysanız, Körfez'in dolmamasına bir faydanız var. Bizim yaptığımız %40 sirkülasyon iyileştirmesinin, %10'a inmemesi için; merkezi hükümetin, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'mızın Körfez Tüp Geçidi, ÇED Dosyası'nda önerilen bir taraması var. Eğer o tarama yapılırsa biz ihaleye çıkalım ama o yapılmazsa, %10 iyileştirme için bu kadar masrafın yapılmasını öngörmeyelim. Biz yine yolumuza devam edelim, kendi olanaklarımızla yıllara yayarak, Körfez'i kurtarmaya çalışalım. Ama 3 yılda kurtarmayalım da, 10-13 yılda kurtaralım. Er ya da geç, merkezi hükümetin bu taramayı yapması için de tüm İzmirliler olarak, dilek ve temennilerimizi ısrarla sürdürelim.

* 03.10.2017 tarihinde yapılan görüşme.

Körfez'i Yeniden Canlandırma ve İzmir İçin Yeniden İşlevlendirme Projesi*

Doç. Dr. Güzel YÜCEL GIER
Prof. Dr. Gökdeniz NEŞER

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **"İzmir Modeli" çalışmaları çerçevesinde, Gökdeniz Hoca ile birlikte "Körfez'i Yeniden Canlandırma ve İzmir İçin Yeniden İşlevlendirme Projesi" konusunda çalışmaktayız. "Katılımcılık", "sürdürülebilirlik", "yaşam kalitesi", "yenilikçilik" kavramları üzerinden bu bölümü ele almaya çalıştık. Kavramsallıktan yola çıkarak önce ilk kavramdan başlayalım dedik. Yerel yönetim bağlamında, "yaşam kalitesi"nin gerçekleştirilmesini konuştuk ki, bu çok genel bir kavramdı. Körfez'le ilgili canlandırma, yeniden işlevlendirme konularında öncelikle şunu sormak istiyorum; çok genel anlamda "yaşam kalitesi", yeniden canlandırma konularındaki yöntemleriniz neler oldu?**

AZİZ KOCAOĞLU Körfez Projesi, özünde bir çevre projesidir. Diğer çevre yatırımlarımız da aynı kapsam içerisindedir ve "yaşam kalitesi"ni sağlayacak olan çevre yatırımlarıdır. "Yaşam kalitesi"nde, "olmazsa olmaz" bazı konular yer alır. Bunların arasında 24 saat sağlıklı içilebilir suyun verilmesi, kanal atıklarının ve evsel atıkların bertaraf edilmesi, geri dönüşüm, arıtmaların yapılması, bunların geliştirilmesi, su kaynaklarının korunması, baca sistemlerinin geliştirilip, sanayi atıklarının ve hava kirliliğinin önlenmesi, tüm suların (kullanım suyu, sulama suyu ve tarımda kullanılan suyun) kalitesinin artırılması, temiz olması ve toprağımızın kimyasal atıklardan mümkün olduğu kadar korunması, iyi tarım uygulamaları, gereksiz gübrelemenin ilaçlamanın yapılmaması, ilaçlamanın zararsız doğal ilaçlarla yapılması gibi konular bulunmaktadır. Bunların hepsini bir araya getirdiğimizde, ortaya "çevre kalitesinin yakalanması" meselesi çıkmaktadır. Her ne kadar İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin ulaşım gibi diğer projeleri ön plana çıksa da, karbon ayak izinin azaltılması gibi bir hedefimiz olduğu için, yaptığımız yeşil alanlar kentin hem görsel hem de oksijen ihtiyacını karşılama yönünden önemlidir. Türkiye'de ilk defa bir belediye olarak, kendi kapsam alanımız içerisinde, 2020 yılına kadar karbon ayak izini %20 azaltmak için öngördüğümüz çalışmalar mevcuttur.

Burada toplu taşımada, fosil atıktan elektriğe, lastik tekerlikliden raylı sisteme geçmek gibi çalışmalar yürütmekteyiz. Körfez ise, İzmir'in 8500 yıllık yaşamını sürdürmesini sağlayan bir değerdir. Bana göre, birinci veya ikinci sırada yer almaktadır. Çünkü belli bir zenginliğinin ve reel limanının olması, her zaman gemilerin yanaşabildiği ve ticaretin devam ettiği bir yer olması, arkasındaki tarım alanlarının ticareti geliştirmesi, ilk ticaretin bu tarım alanları ve ürünleriyle gelişmesi, (bunların başında pamuk, zeytin, incir, üzüm, tütün var) ve bunların ihracatıyla, İzmir'de ticaretin başladığı bir altın çağın yaşanması, sonra tarım sanayisinden başlayarak sanayinin gelişmesi gibi gelişmeler, kentin 8500 yıl ayakta kalması açısından önemlidir.

Efes niye antik şehir oldu? Neden bugüne kadar hayatını sürdüremedi? Birçok faktör olmasına rağmen, bunlardan en önemlisi Efes kentinin denizle ilişkisinin kesilmesi, bir liman kenti olan Efes'in, denize ulaşımının dolguyla, alüvyonlarla dolduktan sonra süreç içerisinde zayıflaması ve kentteki aktif yaşamın bitmesidir.

İzmir Körfezi'nde de ciddi bir sıkıntı bulunmaktadır. İzmir Körfezi'nin çevresinde irili ufaklı 95 tane dere, 16 dere haline gelerek Körfez'e sürekli alüvyon taşımaktadır. Yeşillendirme ve orman çalışmalarıyla bu durumun azaltılmasına yönelik Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile birlikte çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. Süreç içerisinde Körfez'de ilk bilimsel çalışma, 1832 yılında yapılmış ve bir karar verilmiştir. En büyük alüvyon taşıyıcısı olan Gediz Nehri'nin, 7 defa yatağı değiştirilmiş ve süreç içerisinde Körfez çok kötü kullanılmıştır. O zamanlar kent çok hızlı büyümekteydi. Arıtma ve doğru dürüst bir kanalizasyon sistemi mevcut değildi. Süreç içerisinde Körfez'in suyuna girilmez hale gelmiş, rengi-kokusu, her şeyi değişmiş ve 70 yıl gibi bir sürede de ölmüş, adeta bir fosseptik çukuruna dönüşmüştü. Bütün belediye başkanlarımız, "Büyük Kanal Projesi" ve Çiğli'deki arıtmaya kanalizasyon sistemini taşımak için uzun süre uğraşmış ve 2000 yılının başlarında arıtma faaliyete geçmiş ve Büyük Kanal Projesi bitmiştir. Atık akımı azaldığı için, Körfez'de iyileşme başlamışken biz göreve geldik. Çevre yatırımlarının olmazsa olmaz olduğu, bu kent ileriye gidecekse, kalkınacaksa, yaşam standardı artacaksa, mutlaka çevre yatırımlarının hızlı bir şekilde yapılması gerektiği inancıyla yola çıktık.

Mesela Urla'da arıtma tesisi yoktu ve denize akıyordu bunu engellemek için artıma yaptık. Foça, Seferihisar, Gümüldür, Özdere, Doğanbey'de arıtma yaptık. Torbalı, Ayrancılar ve Bayındır'da da yoktu ve Küçük Menderes'e akıyordu. Şu an Tire'de ve Beydağ'da yok, Tire'ye büyük bir arıtma yapmak için çalışmalara başladık. Kiraz ve Beydağ'da son aşamalara geldik, projeleri çizilmektedir. Diğer taraftan

Dikili ve Kınık'ta da çalışmaları, hızlı bir şekilde sürdürmekteyiz. Körfez; tarihi boyunca en çok balığın yaşadığı, canlının yaşadığı ve büyük bir gelir kaynağı olan, deniz ürünleri çeşitliliğin olduğu bir alan olarak görülmektedir. Aynı zamanda bir liman, insanların denize girdiği ve denizde iş kurduğu bir yer ve kenti, kent yapan zenginliktir.

Diğer yandan, Körfez giderek sığlaşmaya başlamıştır. Burada iki husus var Birincisi, Körfez'in dolmasını engellemek; ikincisi de tamamen limanın büyütülmesi, geliştirilmesi ve liman faaliyetlerinin sürdürülmesi için Yenikale'den başlayarak, liman yolunun, yaklaşma koridorunun yine derinleştirilmesi ve genişletilmesini sağlamak gerekmektedir. Bu iki projeyi, yıllar önce Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'na sunarak, yapılması gerekenleri anlatmıştık. TCDD ile beraber bir liman olan İzmir Körfezi'nin, geri dönüşüm projesini gerçekleştirmeye çalışmıştık. Uzun uğraşlardan sonra bir firmanın ihaleyi almasıyla, ÇED Raporu'nu aldık. Bu, Liman yolunun yapılması, derinleştirilmesi, 3. nesil gemilerin limana girmesi ve şu anda büyük gemiler girmediği için kapasitesinin düşmesinden dolayı İzmir Limanı'nın ticareti olumsuz yönde etkilemesinin giderilmesi için gereken ticari amaçlı bir faaliyettir. Bu derinleştirmeyi Devlet Demir Yolları ya da özelleştirilirse başka birisi yapacak, Liman kapasitesini artıracak ve para kazanacak. Bu işin ekonomik boyutu sayesinde, İzmir'in ticareti de gelişecektir. Bizimkiyse, tamamen bir çevre yatırımıdır. Yapılan incelemeler sonucunda Bostanlı Vapur İskelesi'nin yakınından 30 metre derinliğe kadar, 13.5 kilometre uzunluğunda, 250 metre genişliğindebir kanal yapılması uygun görülmüştür. Bu kanalla, Körfez'deki sirkülasyonun artırılması, 25 milyon ton civarındaki malzemenin çıkartılması, sirkülasyonun olumsuz etkilenmeyeceği bir yerde doğal yaşam adasının yapılması, Körfez su sirkülasyonun artırılması (ki bilimsel araştırmalara göre %40 civarında artırılabilmektedir) planlanmaktadır. Bunun sağlanması için, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin yatırım yapması gerekmektedir. Projemizin mantığı budur. Bu yapılırsa, İzmir Körfezi hayatiyetini sürdürecek ve biz bir kara şehri olmayacağız. Zaten Yenikale'ye havadan ya da açık havalarda Kadifekale'den de baktığımızda, Yeni Liman Kalesi'yle gölden gelen alüvyonun birleştiğini görürsünüz. Yani dolmanın süratle ilerlediğini görürsünüz. Biz, bunun önlenmesini amaçladık.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **"Ya yürüyeceğiz ya da yüzeceğiz" diyordunuz.**

AZİZ KOCAOĞLU Körfez'de ağır metal yoktur. Körfez şu anda su değerleri açısından yüzülebilir durumda olmasına rağmen, "su, yüzme kalitesinde olan bizim bildiğimiz bir su mudur?" diye sorarsanız, elbette değildir. Bu sirkülasyonla, kanal ve liman tarama çalışması da yapılırken, aynı zamanda Körfez'deki malzemeler de taşınmış olacak ve iki kanal da doğal zeminine oturmuş olacaktır. Bu, aynı zamanda Dünya'nın en önemli çevre ve geri dönüşüm projesinden de bir tanesidir. İzmir Körfezi gibi 70 yılda kirlenmiş bir alana, tekrar "yüzülebilir körfez" demekteyiz. Zaten Körfez'de canlılık ciddi anlamda arttığı gibi, kentteki balıkçı sayısı da çoğalmıştır.

"ÇEVREYE VERDİĞİMİZ DEĞER VE YAPTIĞIMIZ YATIRIMLA, DÜNYA'DA FARKINDALIK YARATARAK SOMUT VE İNSANA, DOĞAYA DOKUNAN, DOĞANIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİ SAĞLAYAN BİR PROJEYLE İZMİR'İN YAŞAM KALİTESİNİ, YAŞANABİLİRLİĞİNİ VE ALGISINI MAKSİMUMA ÇIKARTACAĞIZ."

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **Geçen gün Konak Pier'de otururken, Körfez'de gördüğümüz kefaller gerçekten müthiş görünmekteydi.**

AZİZ KOCAOĞLU Evet artmaktadır. Su kalitesi artıkça, doğal olarak bunlar da artacaktır. Burada önümüze bir şey daha çıktı. Biz şu anda, kendi bölümümüzün projesi için ihaleye çıktık. Nasıl yapılacağı, hangi yöntemle yapılacağı konusunda bir çalışma yapmaktayız. İZSU'daki arkadaşlarımızın makine, ekipman alarak, yılda optimum 3-3.5 milyon ton malzemeyi dışarıya çıkarabilecekleri üzerine bir görüşleri bulunmaktadır. Arkadaşlar o ekipmanların alınması için çalışmaktadır. Ama adanın yapılması ve bu malzemelerin taşınmasıyla beraber ihaleye çıkmamız gerekmektedir. İhaleye çıkma hesapları yapılırken, önümüze, merkezi hükümetin "Tüp Geçit Projesi" çıkmıştır. Tüp geçit projesine karşı değilim bunun altını çizmek istiyorum. Ama Tüp Geçit Projesi'nin hem girişte, hem çıkışta her iki tarafta da birinci derece doğal sit alanlarına dokunduğu göz önüne alınırsa, tamamının tüp geçit olması yani Körfez'i etkilemeyecek şekilde olması çok önemlidir. Bunların yanı sıra, yapım maliyetinin yüksek olmasından dolayı, tamamının yer altında olmaması gibi bir durum söz konusudur. Tüm bunlara rağmen, buradan bir politik malzeme çıkmasının hiç kimseye bir yararı olmadığını düşündüğüm için, Körfez geçişine olumlu baktığımızın da altını çizmek istemekteyim.

Şimdi bir şansımız oldu; bizim Devlet Demiryolları'ndaki ÇED sürecine ve Tüp Geçit Projesi'ne çalışan firmayla, Körfez geçişi konusunu çalışan firma aynı firmadır. Tarama sonucunda Körfez'deki sirkülasyonun %40 iyileşeceği görünürken, Körfez geçişiyle beraber, bu oranın %10'a düşeceği görünmektedir.Bunun olmaması için; Tüp Geçit Projesi'ne, yaklaşık 15 milyon tonluk, daha geniş düzeyde ve 4 metre derinliğinde bir tarama yapılırsa, tüp geçidin İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin sağlayacağı %40 iyileştirmeye zarar vermeyeceği ortaya çıkmaktadır. Düşünceme göre; eğer tüp geçit yapımıyla birlikte ek tarama yapılacaksa, biz ekipmanlarımızı alarak iyileştirmeye başlarız. Ek tarama yapılmadığı takdirde, Körfez'deki iyileştirme oranımız %10'a düşüreceğinden, bu kadar maliyet altına girmemiz çok da uygun görünmemektedir. Bu nedenle, Körfez geçişinde öngörülen iyileştirme yapılmadan veya yapılması için gereken 50 milyon TL olmadan, biz de kendi iyileştirme çalışmalarımız için ihaleye çıkmama kararı verdik. Aksi durumda, kentin servetini ve birikimini, yararı olmayacak veya çok az yararı olacak, fayda, zahmet, maliyet ilişkisinde uygun olmayan bir yere yatırmış olacağız. Şimdi bu aşamadayız, ekipmanlarımızı alarak çalışacağız, zaten sürekli dere ağızlarını temizlemeye devam etmekteyiz. Bizim böyle bir şeye ihtiyacımız vardır. Bunu gerçekleştirdiğimizde ne olacak? İzmir Körfezi'nin büyük bir bölümünde, "en geniş" diye tabir ettiğimiz İnciraltı'ndan, İnciraltı Sahili'nden ve diğer uygulanan yerlerden en kısa zamanda denize girilebilecektir. Karşıyaka ve Mavişehir tarafından da girilebilecektir. Bizim yaptığımız Doğal Yaşam Parkı'nın yanındaki Kent Ormanı'ndan da girilebilecektir. Dolayısıyla, hem Körfez'i kullanılır hale getirmiş, hem deniz mahsullerini artırmış, hem kendi kirlettiğimiz Körfez'i yaşanır hale getirmiş, hem de Dünya'nın en önemli geri dönüşüm projelerinden bir tanesine imza atmış olacağız. Çevreye verdiğimiz değer ve yaptığımız yatırımla, Dünya'da farkındalık yaratarak somut ve insana, doğaya dokunan, doğanın sürdürülebilirliğini sağlayan bir projeyle İzmir'in

yaşam kalitesini, yaşanabilirliğini ve algısını maksimuma çıkartacağız.

PROF. DR. GÖKDENİZ NEŞER **Biraz provokatif, biraz siyasi bir soru sormak istiyorum İzmir, 17. yüzyıldan itibaren, deniz ticareti anlamında Akdeniz Havzası'nın yıldızı oluyor ve bütün ticaret neredeyse, orada bulunmaya başlıyor. Özellikle Balkan Savaşı'ndan itibaren, milliyetçiliğin artmasıyla, kentin içindeki bu kozmopolit yapı yavaş yavaş çözülmeye başlıyor. Balkan Savaşı'nı I. Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı, İzmir Yangını, mübadele ve ardından gelen sosyo-ekonomik nedenlerle başlayan iç göç izliyor. İzmir ve deniz ilişkisini okumaya çalıştığımız araştırmalarda, hep şunun altı çiziliyor "İzmir yaratıcı, heterojenliğini, karmaşık yapısını ve kozmopolit yapısını kaybetti ve 19. yüzyıldan sonra bir daha o yapıya ulaşamadı" deniyor. İç göçten sonra, İzmir'in kentsel gelişimi de değişiyor. Yoksul kesim periferide, zengin kesimse kıyılarda inşa edilen kale duvarlarında oturuyor. Bu kale duvarları da, iyice denizle ilişkiyi kesiyor. Bunun sonucunda da Körfez, fosseptik çukuru olarak kullanılmaya devam ediyor. Kentli de bu konuda pek şikayet etmiyor. "Eski denizime kavuşayım, deniz aktivitelerini yürüteyim" demiyor. İzmir'in eski parlak günlerinde kürek, yüzme sporu yapılmakta ve Körfez çok canlı, Ege'nin her kentine sürekli gemiler işlemekte, canlı bir Körfez bulunmaktadır. Bugünkü demografik yapı, sizin yatırımlarınızdan tatmin olacak bir demografik yapı mı? Sürekli göç almaktayız. 2010 Kültür Çalıştayı ile beraber, ardı ardına denize dönük projeler hazırlanmakta ve Körfez'in değerini yükselten yatırımlar yapılmaktadır. Bugün bakıldığında, evet, çevresi çok zengin ama içi bomboş, hala kullanılamamaktadır. Bunu gerçekten mümkün görüyor musunuz? Burası gerçek anlamda bir Akdeniz kenti mi? Yoksa denizi sadece fon olarak kullanan bir kent mi olacak?**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir'in kozmopolit olduğu dönemlerden daha fazla kullanılacağına inanmaktayım. Her şeyden önce, o zamandan bu zamana insanlıkta gelişmeler mevcuttur. Zaman içinde kozmopolit yapının azaldığını, erozyona uğradığını söylemektesiniz. Doğru, ama şöyle bir bakınca da burası, 8500 yıllık bir kenttir. Kozmopolit yapıyı sağlayan insanlar 17. yüzyılda gelmiş, ondan önce kaç tane medeniyet, şehir devleti, imparatorluk geçmiştir. Son 300 yıldaki kozmopolit yapı, bir canlılık ve ticaret getirmesine rağmen, Anadolu göç yolları üzerinde bir köprü görevi gördüğü ve orada modern zamanlara kadar 33 medeniyet kurulduğu için, bana göre bu kentin 8500 yıllık yapısı da kozmopolittir. Ayrıca, böyle bir yerde kozmopolit yapının nicelik olarak azalması, İzmir'de insanların kültürüne sızmış bu yapının, kentte yok olacağı anlamına gelmemektedir.

Bugün diğer büyük kentlerimizle İzmir'i kıyasladığımızda, İzmir'in hala kent kimliğini geliştirerek sürdürdüğünü, yaşam biçimini koruduğunu, geliştirdiğini, kente gelenlere dayatmadan, kentlilik bilincini ve yaşam biçimini aktarabildiğini görmekteyiz. Bugün "İstanbulluyum" diyenleri, İstanbul'daki 3-4 mekanın dışında göremezsiniz. İzmir'de oda başkanı, işadamı, belediye başkanları Pasaport'ta oturup, tavla oynayıp, nargile içip sohbet ediyorsa, yaşam biçimini böyle kabul ettiyse, bu kent Körfez'i de, kente gelenleri de "kentlilik" bilinci ve "İzmirlilik" ruhuyla kaynaştırmayı sürdürebilecektir. Giderek kenetlendiğimiz için, gelecekten en ufak bir endişem bulunmamaktadır. İzmir'e, 1968 yılında okumaya gelmiştim ve 9 Eylül'de

yaşanan coşkuyu başka bir yerde görmemiştim. Belki çok meşhur birini getirdiğinizde meydanlar kalabalık olur, ama ben böyle bir coşku, böyle bir heyecan, böyle bir kenetlenmeyi başka bir yerde görmedim. Yeter ki biz, ödevimizi yapalım. İzmir'de en tutucusundan, en liberaline kadar herkes, Körfez'den doya doya istifade edebilecektir.

Körfez'de marina olmadığı için, hareket de yoktur. İzmir'i bir düşünün; eskiden Karşıyaka ve İnciraltı kayıktan, motordan geçilmezdi. Şu an Turan'da bir marina yapılmakta, ki biz İnciraltı ve Mavişehir balıkçı barınaklarını önermiştik. Ama öncelikli olarak şu hazır marina faaliyete geçerse, zaten her şey canlanıyor, burası da canlanır. Ticaret Odası, Pasaport'taki mendireği kiraladı, denizi kullanmaya izin vermediler, oysa siyasi irade yapmaya niyetli olup "ihaleye çıkıyoruz" dese, şehrin merkezine 6 ayda nefis bir marina kazandırılır. Bu kentte böyle zenginlikler var.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **Planlamalarda, makro planlar yapmaktasınız. Bir de Körfez'in en belalı işi olan kirlilik işine öncelik vermektesiniz.**

AZİZ KOCAOĞLU Hem Körfez'e gelen kaynakların, hem de Körfez'in içinin temizliğiyle ilgili çalışmalar yapmaktayız.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **Dereler meselesi çok problemli bir konu. Akdeniz'in bu kadar zengin olmasını, lagünler sağlamaktadır ve bizim bunları korumamız gerekiyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Sadece koruma değil, iyileştirme de gerekmektedir, zamanında korunamadığı için biz şu an iyileştirme çalışması yapmaktayız.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **"Körfez'in korunmasına yönelik planlar yapmalıyız, bu tip projelerle Körfez'in canlanması hızlanabilir" diyorsunuz. Körfez'in ve denizin önemiyle ilgili bir stratejik plandan bahsediliyor, siz hem kıyı kenti olma, hem de iklim değişikliğine yönelik olarak ileriye dönük yapıların neler olması gerektiğini düşünüyorsunuz? Belediye içinde bu stratejik plana ve iklim değişikliğine nasıl bakılmaktadır?**

AZİZ KOCAOĞLU 2005 yılında, her 5 yılda bir yenilediğimiz Stratejik Plan'ı yaptık. Homa Dalyanı ve Tuzla olmasa Kuş Cenneti de olmaz. Çakal Burnu Dalyanı'nda tatlı su kesilmişti, su akışını sağlayınca, canlandı. Burası zaten özelliğini yitirmişti, Ilıca Deresi'nden gelen suyla hayat buluyordu. Homa Dalyanı'nı günlerce taradık, canlı üremesi için belli bir derinlik ve sığlık gerektiği için, Homa Dalyanı'nda da bunu yaptık.

PROF. DR. GÖKDENİZ NEŞER **"Kıyı ve deniz kullanımı planlaması ve organizasyonu" tek birimin yapabileceği bir şey değildir. Örneğin, denizci ülkelerde "bütünleşik kıyı yönetimi" kapsamında, kıyıların planlamasını ayrı bir birim yapmaktadır. Deniz ve kıyıdaki faaliyetleri bütünleştirmek anlamında böyle bir organizasyon düşünür müsünüz?**

AZİZ KOCAOĞLU Dereyi geçerken at değiştiremeyiz, Körfez'de İZSU'yu görevlendirmişiz. İZSU bu işe en yatkın birim, konuyu, projeyi bilmekte, mutfakta birlikte çalıştık. Böyle bir durum, yarın yönetim için gerekebilir ancak biz yatırım aşamasındayız. Yatırımı, yönetecek birim yapmayacak, bu İZSU'nun işi olduğu için yine İZSU yapacaktır. İZSU'da Körfez'le, arıtmayla, suyla ilgili ihtisaslaşmış birimlerimiz mevcuttur. İleride bunun ayrı yönetimi -deniz zabıtasıyla, temizliğiyle- olur, İZSU da sorumluluğu ve yetkiyi oraya teslim eder. Ama yarın bir şey yapılacağında, yine İZSU devreye girecektir.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **Katılımcılık zor iştir.**

AZİZ KOCAOĞLU Zorluğundan değil de, bunun ÇED'i alınmış, ne yapılacağı belirlenmiş, toplumla başından beri paylaşılmış, şimdiyse proje aşamasındadır. Yani yeni bir işe kalkışmıyoruz. Burada, İzmirlilerle birlikte karar verdiğimiz, "yüzülebilir Körfez" hedefine yürümekteyiz. Bunu yapacak kurum da, İZSU İdaresi'dir. Yarın işletme aşamasında bir katılımcılık ve üçüncü göz gerekebilir, o safhaya gelindiğinde böyle bir yapı oluşturulabilir.

PROF. DR. GÖKDENİZ NEŞER **Böyle bir organizasyon, kanal projesini de yönetebilir.**

AZİZ KOCAOĞLU Büyük Kanal Projesi'ni yönetemez, İZSU'da çok büyük iş makinesi kapasitesi bulunmaktadır. Ermenek'te maden faciası olduğunda, orada ihtiyaç duyulan araç bir İstanbul'da bir de bizde vardı. Ankara'da yok örneğin, araç donanımı yıllarca yapılan bir iştir. Özel bir yasayla kurulmuş ve görevleri belli olan İZSU'yu da bölemezsiniz. Gidip de İzmir Büyükşehir Belediyesi'nde, "bir daire başkanlığı kuralım, suyun yarım porsiyonuna baksın" diye bir şey olmaz.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **Akdeniz şehirlerinden biriyiz diyoruz. Birleşmiş Milletler'in bir kuruluşu var ve Hırvatistan Split'te, "Kıyı Yönetimleri Programları"nı yönetmişler. Bu birime bağlı görevliler, 1980 yılında İzmir'e gelmişler; diyorlar ki "İzmir'de kıyı yönetiminin olabilmesi için ilk önce arıtma tesisi yapmanız gerekmektedir. Ancak ondan sonra başlayabilirsiniz. İlk önce Körfez'i temizleyin."**

AZİZ KOCAOĞLU Biz de onu yapıyoruz zaten.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **Evet. Bu böyle aşama, aşama gidecektir. Ama İzmir'i anlattığımız zaman, Gökdeniz Hocam ile hakikaten Akdeniz limanlarına örnek olduğunu konuşuyoruz. Sizin, bir "Kent Laboratuvarları" projeniz var. Karasal ekosistemde çalışan çok hoş bir projedir. Biz de kendi alanımızda TÜBİTAK ve ODTÜ ile birlikte, bir eğitim projesi yaptık. Proje kapsamında, çocukları Çakal Burnu'na götürdük ve dezavantajlı okullar için bilgilendirme gezisi yaptık. Baktık ki Balçova'daki çocuklar bile Çakal Burnu Dalyanı'nı bilmemekte. Bazı öğretmenler bile flamingoya, leylek diyordu. Küçücük bir efor sarf ettik. O efor bile, kendi aramızda bir sinerji yarattı. Akademik anlamda da odalarımızdan çıktık, çocuklarla bir araya geldik. Acaba diyoruz, o laboratuvarlardan biri, ileride doğa laboratuvarı olarak Çakal Burnu olabilir mi?**

AZİZ KOCAOĞLU Tabii ki olabilir.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **Barselona'sından küçücük Rodos'una kadar nereye gidersek gidelim, hepsinin bir akvaryumu olduğunu gördük. Böyle bir projeyi, ilerisi için düşünebilir miyiz?**

AZİZ KOCAOĞLU Akvaryum da yapılır. 13 yıldır turizmciler gelir, "tanıtım yap" derler. Tanıtım yapabilmek için altyapıda belirli bir yere gelmek gerektiği için, ancak son 2 yıldır tanıtım yapmaktayım.

Biz bunları doğanın sürmesi ve iyileşmesi için yapmaktayız. Bir de temiz ve çevreci bir kent olarak, kentimizi pazarlamak durumundayız. İzmir'in, "yaşanabilir bir kent" olduğunu göstermemiz gerekmektedir. Yatırımcılar İzmir'e yatırım yapmakta, Dünya'nın her tarafından mühendis getirmekte şehrin koşulları için tazminat ödemeleri gerekmeksizin eleman çalıştırmaktadır. 200 kilometre içeriye gittiklerinde ise, yaşam standardı ve sosyal doku açısından bir olanak bulunmamaktadır. Ancak, arıtmayı

bitirmeden akvaryum yapamayız. Bu zamanla yapılacak bir şeydir.

İzmir'in belli altyapılara ihtiyacı vardır. İzmir'e çevre, ulaşım, yeşillendirme yatırımları yapmak, İzmir'in ören yerlerini ortaya çıkarmak gerekmektedir. İzmir'de tarih, kongre, fuar olduğu için, akvaryum görmeye kimse gelmez. Hizmetleri çeşitlendirerek, yatırımları artırmak gerekmektedir. Örneğin, İnciraltı'nda planladığımız "sağlık turizmi"ni hayata geçirebilirsek, insanlar İzmir'e gelir. İzmir'e böyle projelerin yapılmasında fayda olduğunu düşünmekteyim. Akvaryumun da, müzenin de yapılması faydalıdır. Ancak, Çeşme ve Doğanbey'de "kür merkezi" olmadığı için, öncelikle bu çalışmayı hayata geçirdik.

PROF. DR. GÖKDENİZ NEŞER **Evet. Tarihte oralar, "kür merkezi" olarak kullanılmış.**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi toplantısını 1500 yıl sonra Agora'da yapmamız ören yerlerine verdiğimiz önemi gösteren örneklerden biridir. Bunların hepsi yapılır. Ancak benim öncelik sıralamalarım çevre, ulaşım gibi doğal ihtiyaçlardır. İzmir keşke altyapı ihtiyaçlarını bitirse, göç oranı azalsa, yeni ihtiyaçlar çıkmasa, ben de Paris Belediyesi gibi yılbaşı süslemesine, festivallere 1 milyar TL para harcasam. Elbette o günler de gelecektir.

"PROJELERİMİZ, AKLA VE BİLİME DAYANMAKTA VE BİR ARAŞTIRMANIN SONUCUNDA GERÇEKLEŞTİRİLMEKTEDİR."

PROF. DR. GÖKDENİZ NEŞER **İdari sürdürebilirlik konusu benim için çok önemli bir konu. Çok büyük projelere kalkışıyorsunuz. Yatırımlar başladı. Büyük Körfez Projesini sizden sonra devam ettirecekler mi? Bu konuda emin misiniz?**

AZİZ KOCAOĞLU Şöyle söyleyeyim; Körfez Projesi'ni, Opera Projesi'ni diğer projeleri sürdürmeyen belediye başkanı, ikinci defa seçilemez. Projelerimiz, akla ve bilime dayanmakta ve bir araştırmanın sonucunda gerçekleştirilmektedir. Bunlar bütün hemşerilerimiz tarafından da genel kabul görmektedir. Bu projeleri yapmamak, çocuğun elinden ekmeğini, susayan insanın elinden suyunu almak gibi bir şeydir.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **Sizin, bilime dayalı ısrarınız çok önemli.**

AZİZ KOCAOĞLU Bakın, Yarımada, Gediz-Bakırçay, Küçük Menderes kitaplarına göz atalım. Bunlar sürdürülebilir kalkınmayla ilgili, 4 yılda yapılmış olan projelerdir. Bunları yapmasaydık, birileri gelip "şunu yapalım", diğeri "bunu ekelim" diyecek, her kafadan bir ses çıkacaktı. Köy köy dolaşmazsan, bilimsel çalışma yapıp, yol haritanı belirlemezsen, havanda su döversin. Ben şimdi bu kitapçıkları bütün milletvekillerine ve CHP'nin Genel Başkan Yardımcılarına göndereceğim. Bunları okuduğunuzda, Yarımada'ya yapılan bisiklet, zeytin yolu ve bağ yolunun neden yapıldığını, niye koyun keçi dağıtıldığını göreceksiniz.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **Balıkçılıkla ilgili bir sorum olacak. Sizin için bunun hassas bir konu olduğunu biliyorum. İzmir'de yapılan balıkçılıktan, aşağı yukarı 5.000 ton verim elde edilmektedir. Bunun en büyük nedeni sadece bizim verdiğimiz zararlar değil, FAO'nun (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü) istatistiklerine göre tüm Dünya'daki stoklar yarı yarıya azaldı. Şu anda Türkiye'de avdan gelen ton ile aqua kültürden gelen ton aynıdır. Şu anda biz, 50.000 ton balık elde etmekteyiz. Av/aqua kültür oranı olarak, yarı yarıya geldik. İzmir'de aynı şekilde 5.000 ton balık yakalanmakta, 25 bin ton da balık çiftliklerinden**

gelmektedir. Birincisi sadece balığa yönelmiş durumdayız, akivades, midye, istiridye gibi kabuklular unutulmuş durumdadır. Kuluçkalarını etkileyen kirlilikle ilgili genel problemler bulunmaktadır. İnşallah Gediz, yumurtlama alanları ve ekosistem iyileşecek ve biz de kabuklularla ilgili çalışmalara başlayacağız. İkincisi, nüfus olarak bizde Avrupa'ya göre hızlı bir artış mevcuttur. Sadece göç sorunu değil, nüfus artışı sorunu da bulunmaktadır. Bu da fazladan protein ihtiyacı demektir. Üçüncüsü, balık çiftliklerinin kurulmasıdır. Sizin bu balık çiftlikleriyle ilgili bir görüşünüz nedir?

AZİZ KOCAOĞLU Rüzgar santrallerinin kuralına uygun olmasını istediğimiz gibi, balık çiftliklerinin de kuralına uygun olmasını istemekteyiz. Örneğin, "düğmeye bastığımda lamba yansın, musluğa açtığımda su aksın" istiyorsam, enerji gerekmektedir.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **Bunun izlemesi, denetimi yapıldığında, uygun yerlere kurulduğunda hiçbir sorun görünmemektedir.**

AZİZ KOCAOĞLU Evet tabii. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) harita üzerinden, oturduğu yerden ölçümlere bakarak lisans vermektedir. Bunu yerinde verse veya yerel yönetimle ilişkiye girse, belki insanların damına, evinin burnunun dibine, bu rüzgar santrallerinden dikilmeyecektir. Ankara'dakiler bunu takip etmemekte, projeyi masanın başında çizmektedir. Onu alan yatırımcı da gelip aldığı yeri incelememekte, taşeron firmaya vermekte, taşeron firma da bunları dikmektedir. Sonra "Diktim bak dönüyor" deyip, gidip parasını almaktadır.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **Kıyı tasarımları çok önemlidir. Karaburun'da, kadınlarla bir "agro turizm projesi" yaptık. Kısaca anlatayım Köyleri araştırdık ve Sarpıncık, Parlak, Küçükbahçe köylerini seçtik. Ancak kadınlarla etkinliği yapacağımız mekanı bulamadık. Orada ortak mekanın önemini, yaşayarak görmüş oldum. Sizin kıyıda yarattığınız mekan; suda ve kıyıda olmak üzere ortak bir mülkiyettir ve hakikaten çok kullanılmaktadır.**

AZİZ KOCAOĞLU Demokrasi istiyorsan kamu alanlarını artıracaksın, diktatörlük istiyorsan kökünü kazıyacaksın, insanlar evden çıkamayacaklar. Sadece işe gidip gelecekler.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **İklim değişikliği hakkında biraz konuşalım istiyorum. Mesela sizin yaptığınız sempozyumlar var. Taşkınların ve kasırgaların etkilerinin önlenmesine yönelik ilgili özel bir birim var mı? Nasıl bir planlama yapıyoruz? Bu konu ileriye dönük bir konu, aynı zamanda global ölçekli bir sorundur. Akdeniz'de olan bir olay bizi de etkilemektedir. Böyle bir çalışmamız var mı?**

PROF. DR. GÖKDENİZ NEŞER **Evet bu bir akımdır. Küresel ısınmaya inanmayanlar mevcuttur. İklim değişikliğine biraz daha mesafeli fakat, "Küresel ısınma diye bir şey yoktur, bu periyodik bir durumdur" diyorlar.**

AZİZ KOCAOĞLU İklim değişikliğine, küresel ısınma sebep olmaktadır. Bu, makro düzeyde ele alınacak bir konudur. Biz ne yapıyoruz? İZSU'daki çalışmalarımızda, toleranslar üzerinde durmaktayız. Farz edelim su 60 santimetre kadar yükselirse, bugünkü kıyı yapılarımız ve sistemimiz bunu iyi kötü kaldırırken, bu su 80 santimetreye çıkarsa, deniz kıyısındaki evlerin birinci katında lağım taşar. Demek ki, bizim sistemimiz 60 santimetrede durumu tolere etmektedir. Bunu zaman içerisinde 80 santimetre ve 1 metreye yükseltmek istemekteyiz.

DOÇ. DR. GÜZEL YÜCEL GIER **Derelerin taşmasıyla ilgili, erken uyarı sistemi yaptınız.**

AZİZ KOCAOĞLU Evet. Biz sürekli çalışıyoruz. Zaten yağmur suyunun ayrıştırılması, 3-4 yıldır uğraştığımız en önemli projelerden biridir.

PROF. DR. GÖKDENİZ NEŞER **Evet. Debiler sürekli izlenmektedir. Ayrıca oşinografi istasyonları mevcuttur.**

AZİZ KOCAOĞLU Belki önümüzdeki süreçte, deniz seviyesinin altında kalan yerlerde mekanik güçlerle, cebri kuvvetlerle Mavişehir'deki gibi suyu tahliye etme çalışmalarımız devam edebilir.

* 14.09.2017 tarihinde yapılan görüşme.

TUR
4848
R8T4
TUR
2014
Cygnus
younus mann

İzmir Körfez Festivali

Kent İçi Ulaşımda Atılan Adımlar-İzmir Büyükşehir Belediyesi İmar Uygulamaları*

Prof. Dr. Metin ŞENBİL
Doç. Dr. Tanyel ÖZELÇİ ECERAL

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Sanırım şu anda, en uzun süreli (12 yıl) Başkanlık yapmış Eşref Paşa'yı (Hacı Mehmet Eşref Paşa (1895-1907) İzmir Belediye Reisliği yapmış) da geçtiniz.**

AZİZ KOCAOĞLU Eşref Paşa, atamayla 12 yıl belediye başkanlığı yapmış.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Şu an İzmir gibi bir şehirde, Belediye Başkanlığı yapan birisiniz. Açıkçası İzmir gibi bir yerde bu önemli bir özellik çünkü burası zor bir coğrafya. Eleştiri çok kolay yapılabiliyor. Bizim kültürümüzde insanlar da çok kolay yıpratılabiliyor. Bu süre zarfında, sizin güçlü bir şekilde Belediye Başkanı olarak devam edebilmeniz gerçekten çalışılması gereken bir konu diye düşünüyorum. Zaten İlhan Tekeli hocamızın da bu çalışmaları öyle bir amaçla başlattığını düşünmekteyim. Şu an zaten bulunduğunuz parti içerisindeki en uzun Başkanlık yapanlardan birisiniz.**

Tanyel Hoca'yla iki konuyu birleştirme kararı aldık. İmarla, ulaşım gerçekten birbiriyle girdi-çıktı ilişkilerine sahip olan çok önemli alanlar. Birisi insanlara nerelerde yaşayacaklarını, nerelerde faaliyetlerde bulunacağını söylerken, diğeri deyaşam ve faaliyet alanlarına nasıl gidileceğini söylüyor. İki alanın birbiriyle çok yakından ilişkili olmasından dolayı, konuları bir araya getirerek sizinle görüşmek istedik. 2004 yılından bu zamana kadar, İzmir'de bir sürü değişiklik oldu. 2010 yılından sonra mevzuattaki değişiklikler, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ni İzmir'in her yerine hizmet götüren bir belediye formatına soktu. Bunun daha ilk yıllarını yaşamaktayız. Daha önce de dile getirdim; bu bana yerel bir hükümetin oluşumu gibi geliyor, ama tabi Türk İdari Sistemi'nin 200 sene içindeki katılaşmış yapısı içerisinde yerelden çıkış sağlamak çok zor. Biliyorsunuz Balkan Savaşları, Kurtuluş Savaşı yaşamış bir ülkede kolay değil. Bunların yapı taşlarından birisi, açıkçası sizsiniz. Konumuza gelince, merak ettiğim her iki konuyu birbirinden ayırarak çalışan bir belediye zihniyeti var. İmar konuları, sadece kendi alanında çalışılıyor. İmar düzenlemeleri yapılırken insanlar buraya nasıl ulaşacak diye ya da insanların yaşam kalitelerine etkisi ne olacak diye düşünülmüyor. Malumunuz imarda yapılacaklar ya yukarıdan gelir, ya da vatandaştan gelir. "Ben ev yapmak istiyorum bana burada izin ver" ya da "Ankara'dan, biz buraya sanayi alanı, termik santral yapacağız, Aziz Bey yolumuzdan çekil" veya "bize gerekli düzeni sağla" denir. Bir de tabii, ulaşım konusunda devletin yaptığı, sizin yaptığınız büyük projeler de var ve bunlar gerçekten büyük maliyetli projeler olduğu için evlilik gibi bir şey oluyor, bırakıp gidemiyorsunuz. Maliyeti çok büyük projelerden bahsediyoruz. Bunları bir Belediye Başkanı olarak, nasıl bir vizyona oturtuyorsunuz? İlçe belediyelerinde ulaşım görevi zaten yok, imar dediğimiz de,

zaten tarihi bir şekilde gidiyor. Büyükşehirde artık bir vizyona oturtulmasının ihtiyacı var ve zannedersem İzmir'de yerleşik bir vizyon var. Ben ufak notlar alırken belediye başkanlarını biraz ayırdım, kendi kafamda tasnif ettim. İstanbul'da da, Ankara'da da çalışıyorum. İzmir'e geldim ve sizinle tanışma onuruna sahip oldum. İstanbul'da Belediye Başkanı var ama işleyen koca mekanizmayı yöneten müthiş bir meclis de var. İstanbul'da meclis çok kuvvetli. Belediye başkanına ihtiyaç yok. Gruplar var, aralarındaki sosyal ağlar ve onların halkla ilişkileri var ve aslında bu şekilde yürüyor. Kendi nitelendirmem açısından o zaman şöyle diyebilirim; İstanbul'da bir belediye meclisinin yönetimi var tabi ki onun içerisinde de AK Parti var. O da her şeyi kendince yapıyor. Belediye Başkanı'nın da bu amaçla istifa etmesi bunu doğrular nitelikte oldu. Ankara'ya ve İzmir'e bakınca iki belediye başkanı da meclisine çok hakim. Ankara'da Melih Gökçek, meclisi bir şekilde kendi amaçları doğrultusunda götürebiliyor. Sizin Çeşme'de yaptığınız bir konuşma gazeteye de yansımıştı, "iki başkan da bilirkişilerden şikayetçi oldu" diyor. Ben o konuda da size çok hak veriyorum. Melih Bey'e de belli ölçülerde hak veriyorum. İki başkanın da özelliği içerisinde insanlar Aziz Kocaoğlu'nu olumlu tarafa koyuyor. Sizinle karşılıklı oturup konuşan ya da önceki mesailerinize bakanlar "Bu adam İzmir'de tüccar, ticaret yapıyordu, İzmirli bunu tanıyor, sokakta rahat yürüyebiliyor" diye düşünüyorlar. Bu başka başkanlar için geçerli değil. Ondan dolayı sizin bakış açınızda bir kamusallık var. Kamusal alanda isminizi, cisminizi taşıyabiliyorsunuz. Bu sebeple vizyonunuzu merak ediyorum. Biz herkesten bir şekilde öğreniyoruz, "Başkan her şeye müdahale ediyor, her şey nedir, ne değildir, oraya rant mı gidiyor biliyor" diyorlar. Aslına bakarsanız, bu büyükşehir belediye başkanlarında aranan bir özellik. Aziz Kocaoğlu sokakta yürüyebiliyor, birisine "hayır" da diyebiliyor. Bu belediye başkanının kişiliğiyle maruf olması

benim açımdan kurumsallaşma için aslında olumsuz bir şey çünkü siz gittikten sonra ne olacak diyebilir insan. Yani, Aziz Kocaoğlu'nun bir vizyonu var onu bilmek istiyoruz, onu herkes bilmeli kayda alınmalı ve sonraki sorum, bu vizyon acaba devam edecek mi? Dediğim gibi, bu kurumsallaşma, vizyonun devamı sürekliliği nasıl olacak sözü size bırakıyorum.

AZİZ KOCAOĞLU Bana eğer ticaret yapan, sanayi tesisi olan birisi olarak bakarsanız kentteki vizyonumuzla çelişir. "Planlamaya bu kadar önem veriyor, bu buzdolapçı nereden çıktı böyle?" diye düşünülebilir. Eğitimden sonra, Ankara bürokrasisinde 4 yıla yakın kamu kurumunda devlet memurluğu yaptım. Ankara bürokrasisini, Ankara'yı tanıma fırsatım oldu. Sonra özel sektörde İzmir'de bir sorumlu görevde bulundum. Sonra da kendi işimi kurdum.

Babam da belediye başkanlığı yaptı. Çiftçi bir aileyiz. Devleti, milleti korumak gibi kişiliğimize yansıyan, anne babamın ve çevremizin sayesinde aile kültüründen gelen bir kişiliğimiz de var. 2004 yılında Bornova Belediye Başkanlığı'na hazırlanırken, 10-12 arkadaşla beraber "Bornova ne olmalıdır? Bornova nasıl gelişmelidir? Sanayi var, üniversite var vs." konuları üzerinde durup, planlarımızı hayata geçirmeye başladık ve kısa bir müddet sonra buraya gelme durumumuz oldu. Buraya gelince ilk 1,5 yıl kadar, "kentte kalkınma problemi var, ekonomik olarak büyüme problemi var, kentte bir tozlanmışlık var, bir durağanlık var, kapasitesinin çok altında, potansiyelinin çok altında büyüyor" şeklinde tespitlerde bulunduk ve ardından bir 'Stratejik Plan' yaptık.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Bir stratejiyi oturttunuz.**

AZİZ KOCAOĞLU Bir 'Stratejik Plan' yaptık ve yol haritamızı belirledik. Yapacağımız projeleri, imarda, diğer sektörlerde, ulaşımda ne yapacağımızı, bunları belirledik ve arkasından Ulaşım Master Planı'nı yaptık. Ulaşım Master Planı şu anda bitti. Kentin büyümesi ve gelişmesine göre yeniledik. Göreve geldikten sonra iki defa da sınırlarımız büyüdü. 30-35 günlük Belediye Başkanıydım, 10 ilçe bağlandı, arkasından da 2014 yerel seçimlerinden önce yeni kanun çıktı.

İzmir tarih boyunca çok önemli bir tarım merkezi, yani 4 tane ciddi havzamız var. Bakırçay Havzası; dünyanın en meşhur pamuğunun yetiştiği Bergama Ovası'nı, Dikili'yi, Kınık'ı içine alır, . Aliağa'ya kadar uzanır. Sonra Gediz Havzamız var, Ege Bölgesi'nde Türkiye'nin en önemli havzası. Hem Kemalpaşa'yı içine alıyor, hem Menemen ovasını içine alıyor. Sonra bizde doğup, bizde denize dökülen Küçük Menderes Havzası var. Menderes, Buca, Torbalı'yı ve kısmen de Gaziemir'i içine alır. Bir de Tahtalı Havzamız var. Biz şunu tespit ettik; birincisi İzmir'de arazi kısıtı var. Buradan kuzeye, zaten bu kentin batısında Körfez var, Yarımada var; doğusunda Kemalpaşa'dan sonra Turgutlu geliyor çok kısa bir mesafe söz konusu. Yani doğusuyla batısı sınırlı, kuzey-güney aksında büyüyen ve merkezden sonra da hem kuzeyde hem güneyde açılan bir coğrafya var. Kente baktığınız zaman yukarısı "balon" gibidir, aşağısı "balon" gibidir, ortası da "bağlanmış balon" gibidir. Güneye doğru gidersek belirli bir kilometre sonra Menemen Ovası'na geliyorsunuz. Menemen Ovası çok önemli bir ova, tarım ovası, Gediz'in içinden geçtiği yer. O zaman biz oradan kenti planlarsak Aliağa'ya gidiyoruz yani Menemen'i geçmemiz gerekiyor. Güneye doğru gittiğimizde havaalanını da içine alan Tahtalı Barajı başlıyor. Oraya doğru da büyümeye kalktığımızda Torbalı'ya gitmemiz gerekiyor. Biz yaptığımız 1/25000 ölçekli nazım

planında Aliağa'yı Torbalı'yı ayrı bir banliyö şeklinde "büyük geliştirme odağı" olarak, o zaman her ikisine nüfusun zaman içerisinde 2030 yılına kadar oluşacağı projeksiyonuna da baktık. Kentteki büyümenin konut ihtiyacını merkezde gecekonduların olduğu bölgedeki alandan karşılayalım ki, bu alan 4500 hektardır ve kentin merkez alanının da %40-45'ine karşılık gelmektedir.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Bizim burası zaten 8 bin hektar civarında.**

AZİZ KOCAOĞLU Yani yarıya yakını dönüşecek alandır. Biz buradaki kentsel dönüşümle, kentsel dönüşümdeki konut artışıyla kentin 2030 yılına kadar, belki daha ilerisine kadar konut ihtiyacını bu "çanak kentte" karşılanacağını öngördük.

DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL **Bu kentsel dönüşüm alanları plan içerisinde belirlendi değil mi? Bu 4500 hektar dediğiniz alandan bahsediyorum.**

AZİZ KOCAOĞLU 4500 hektar alan şu an yerleşmiş kentin gecekondu bölgeleridir. Onların kentsel dönüşümüne tabi tutulmaları gerekir. Hiç bir sosyal donatı alanları yoktur.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Evler arasında boşluk bile yok.**

AZİZ KOCAOĞLU Yol da yok. Dereler yol olmuş yani topografyaya baktığınız zaman biz bir taraftan Yamanlar Dağı eteği devamı Spil, bir taraftan da Nif Dağı silsilesi yamaçlarına oturmuş çanak bir kentiz. Orada derelerin etrafı gecekondu olmuş, gelip Belediye'den yol istemişler, Belediye de dereleri doldurmuş, yol yapmış. Gültepe semtimizde biz 26 milyon TL ihale bedelli sel ve yağmur sularını önlemek için Samsun Caddesi denilen, aslında dere yatağı olan yolu, dereyi alta taşıyıp tekrar açtık.

DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL **Yolu, dere yaptınız.**

AZİZ KOCAOĞLU Üstünü de demirle kapattık, yolu dere yaptık. Zaten geçmişte de orası dereydi.

"TARIM ARAZİLERİNİ CİDDİ ANLAMDA KORUMAYA ÇALIŞIYORUZ. TABİİ Kİ BÜYÜYEN KENTLERDE İMAR BASKISI SON DERECE YÜKSEK VE ONUN KARŞISINDA DURMAK AYRI BİR İRADE İSTİYOR, O İRADEYİ GÖSTERMEYE ÇALIŞIYORUZ."

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Su zaten orayı bulacak.**

AZİZ KOCAOĞLU Zaten su orayı buluyor. Arabalar kayıyor, 3 yıl önce genç bir çocuğumuzu yağmur suları sürükledi ve vefat etti. Bir de tarım arazilerini ve kentin dokusunu korumak için hareket ediyoruz. Bir gayrimenkulün rantı tabii ki olacaktır. Bu kaçınılmaz bir şeydir. Biz ranta karşı değiliz, ama bunun kentin yaşanılabilir olması, kentin gelecekteki yaşamının içinden çıkılmaz hale gelmesini tetikleyecek bir başlangıç olmaması gerekir. Zaten şu anda Türkiye'deki gelişmiş kentlerin önündeki en büyük tehlike şu; gecekondulaşmışız, sosyal bağlantı alanımız yok, ulaşım yollarımız yok, hiç bir şeyimiz yok. Şimdi biz yoğunluğu artırarak burada rant sağlayacağız, maksimum faydaya ulaşacağız diye kentsel dönüşüm yapmaya kalkarsak, bu sefer bu binalar da eskidiğinde 50, 60, 70 yıl sonra yapılacak bir şey kalmayacak, yaşam olmayacak. Öyle bir planlama yapmalıyız ki, yıllar sonra ev sahibi evi eskidiyse yıksın, aynı büyüklükte evini yapsın, ama onun parkı, yeşil alanı, spor tesisi, yolu, otoparkı, kent ormanı, her türlü ihtiyacı karşılansın. Biz bu mantıkla kentsel dönüşüm yapıyoruz. Tarım arazilerini ciddi anlamda korumaya çalışıyoruz. Tabii ki büyüyen kentlerde imar baskısı son derece yüksek ve onun karşısında durmak ayrı bir irade istiyor, o iradeyi

göstermeye çalışıyoruz. Biz bu iradeyi gösterirken son dönemde, imar yetkisi olan kurumlar o kadar çok arttı ki, biz ilkelerimizden vazgeçmeden son dönemde koruyabildiğimizi koruyoruz, yani onun da ayrı bir sıkıntısını yaşıyoruz. Biz imar vermiyoruz ve diyoruz ki, "Bu şekilde olmaz, bu şekilde olur" veya yoğunluk artışı vermiyoruz veya yükseklik vermiyoruz ama Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan o izin çıkabiliyor.

"İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NDEKİ BÜROKRAT ARKADAŞLAR SON DERECE YETERLİ VE YETKİNDİR. AKLI VE BİLİMİ REHBER ALIRLAR."

PROF. DR. METİN ŞENBİL **İsterse şu arka tarafta gökdelen dikebiliyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Böyle bir şey var, biz onlarla mücadele ediyoruz. Yargıya gidiyoruz. Gerekçelerimizi yazıyoruz ve gönderiyoruz. Ondan sonra onlar ya nazarı dikkate alıyorlar, ya da almıyorlar. %99 nazarı dikkate almıyorlar. Bu sefer biz de, az çok içinden seçip dava açıyoruz. Böyle bir süreç yaşıyoruz. Aslında sözünüzün başında "Aziz Kocaoğlu her şeye karışıyor" dediniz, ben planlamaya karışıyorum. Planlama biriminden de çoğu arkadaşı isim isim tanırım. 1/25000 ölçekli planları yaparken de biz saatlerce, günlerce nerede ne olacak arkadaşlarla beraber çalışıyoruz çünkü her şey planlamada başlıyor. Yani sizin bir vizyonunuz varsa, bunu kentin nazım planlarına yansıtabilirseniz temeli atmış oluyorsunuz. Gerisi yürüyen süreçler oluyor. Şunu da söyleyeyim; bunu ben bürokrat arkadaşlarla yapıyorum. Ben iktisatçıyım, işletmeciyim, planlamanın ne olduğunu da bilmiyordum. Burada yaşayarak öğrendim. Ancak, şu anda İzmir Büyükşehir Belediyesi'ndeki bürokrat arkadaşlar son derece yeterli ve yetkindir. Aklı ve bilimi rehber alırlar. Kentin yaşanabilir olması için çaba gösterirler, hemen hepsi de idealist arkadaşlardır. Ben hiçbirini tanımıyordum, hepsini burada tanıdım. Burada sağlam bir planlama bürokrasisi var. Diğer bürokratlar da aynı şekilde, ama planlamayı konuştuğumuz için söylüyorum. Bu sürer gider tabii bir belediye başkanı gelir de kadroları değiştirir, kendisine göre "ne yaparsak olur" zihniyetiyle bürokratları yerleştirirse onun karşısında yapacak bir şey yoktur. Ancak bizim vizyonumuz hem kentliye, yani kırsaldan tutun, iş adamına, sanayicisine varıncaya kadar, hem bürokrasiye yansımıştır. Zaten o vizyonu da birlikte oluşturduk. Stratejik Plan'ı oluşturduk.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Evet, o dönem çok önemli bir dönem, temeli atmıştık.**

AZİZ KOCAOĞLU Ana ilkeleri belirlemede birlikte hareket ettik, ben de öğrendim onlar da öğrendi.

DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL **Herhalde aynı dili konuşmaya başladınız. Zaten imar birimindeki idarecilerle de görüştüğümüzde süreç içerisinde sizin bu işi çok iyi öğrenmiş olduğunuzu, onlardan daha iyi hale geldiğinizi ifade ettiler. Şunu sormak istiyorum; siz "bu işi sonradan öğrendim" diyorsunuz ama uygulamanın içindesiniz. Bizim de Türkiye'de bir planlama sistemimiz var ve son yıllarda hakikaten çok fazla kurumun yetkisi arttı, bu tabi işleri zora sokuyor nazım plan sürecinde bire bir işin içerisinde bulunmuşsunuz. Bu süreç yani bizim üst ölçekli planlardan aşağıya giden, 1/1000 ölçeklere kadar bir silsilemiz var. Size göre bu sistem içerisinde aksayan yönler var mı? Bir vizyon bu planlama sistemi içerisinde hayata geçirilebiliyor mu? Sizin ayırt edici özelliklerinizden bir tanesi bütüncül bir bakış açınızın olması, gerek havza planlamaları, gerek en başta Stratejik Plan'a**

vermiş olduğunuz önem, onların revizyonları, yerel kalkınmaya yasalardan önce başlamış olmanız bütüncül bir bakış açınızı yansıtıyor, sonra mevzuatlar önünüzü açacak bir şeyler sağlamış gibi gözüküyor. Ancak onun dışında bu planlama sistemi, çok sayıda kurumun yetkisi ve bir kente ilişkin vizyonun bu sistem içerisinde nasıl hayata geçeceği konusundaki zorluklar için ne söylemek istersiniz?

AZİZ KOCAOĞLU Mümkün değil. Bunu tarım uygulamalarında, sanayiye destekte, hizmet sektörünü büyütmede yapabiliyorsunuz, turizmde aynı şekilde kendi çapınızda belli katkılar, istikamet belirleyebiliyorsunuz, tarihi bölgelerin ayağa kalkması gibi, bütçenizi kentin ihtiyaçlarına göre, ihtiyaç sıralamasını doğru yapıp oralara kanalize ettiğinizde onlarda bir sinerji, çalkantı etkisi yakalayabiliyorsunuz. Ancak planlama konusunda bu kadar kaosun yaşandığı bir alanda bu olmuyor. İsterseniz örnekleyeyim, belki daha iyi anlaşılır. Şimdi Karşıyaka'da ilk geldiğim dönemde TOKİ'yle beraber Mavişehir bölgesinde planlama yapıldı ve bunlar buradan kaynak üretecekler, kentsel dönüşüm bölgesini finanse edeceklerdi...

"DEPREM KAPIDA DENİYOR, TAMAM AMA SİZ EĞER BOŞ ARAZİYE DAİRE YAPIP SATACAKSANIZ, BUNUN DEPREMLE, SAĞLIKSIZ YAPILARI, ÇARPIK YAPILARI, DEPREME DAYANIKSIZ YAPILARI DÖNÜŞTÜRMEKLE UZAKTAN YAKINDAN ALAKASI YOKTUR."

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Oranın çapraz finansçıları orayı finanse edecekler...**

AZİZ KOCAOĞLU Orayı finanse etseler de etmeseler de biz burada mümkün olduğu kadar, Karşıyaka Belediye Başkanımız da o zaman bu konuda aktifti, bir plan yaptık.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Sonra o plan Ankara'ya gitti.**

AZİZ KOCAOĞLU Artarak gitti biz zaten devreden çıktık, TOKİ ve başka kurumlar devreye girdi. Oradan şuraya geleceğim; o kadar büyük bir arazide 100 dönüm bir açık spor alanı, 15 dönüm de bir açık spor alanı ayrıldı. Sonra TOKİ bu spor alanlarını şahsa sattı. Şahıs geldi bizden imar istiyor. Geliyor gidiyor, araya başka insanlar giriyor, adam "Bana imar vermeyecek misin?" diyor. En son dedim ki "Kardeşim git TOKİ'ye benden mi aldın burayı! Ben mi sana dedim sana imar vereceğim" şeklinde buna benzer bir sürü şey oldu ve o Mavişehir'i yaşanmaz hale getirdiler ve yaşanmaz hale de getiriyorlar. Gök bedava diye de bir laf çıktı, tamam gök bedava da orada yaşayan insanlara donatı nerede? Sonra biz Uzundere'de %100 uzlaşmayla kentsel dönüşüme başladık. Bizim ihale bitti, 3 gün sonra Çevre ve Şehircilik Bakanı Mehmet Özhaseki Bey'i buraya getirdiler, "Burada kentsel dönüşüm yapacağız" dedi. Daha önce ilan etmişlerdi, 541 hektarlık kocaman bir alanda çalışma yaptılar. Ama orada bir şey yapamadılar, bir firma geldi gitti, sonra Bakan Bey'i getirdiler, burada kentsel dönüşüme başladıklarını söylediler. Ben de gittim, Bakanı karşıladım; Özhaseki zaten belediye başkanlığından sevdiğimiz, saydığımız bir arkadaşımızdı. Bir baktım hazinenin arsası ve kamulaştırdıkları şahıs arazisinde yani boş alanda kentsel dönüşüm yapıyoruz diyorlar. İmarlı bir arsada yahut imarsız bir arsaya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı imar verir, orada bina yaparsın, o ayrı bir iştir. Kentsel dönüşümle alakası yoktur ve bizim orada başlattığımız kentsel dönüşümde, iki yerde çalışıyoruz. Bir 3500 dairelik bir yerde çalışıyoruz, bir de 12000–13000 dairelik Aktepe-Emrez diye bir yerde çalışıyoruz. Onun arasına girdiler, 1100 dönümde kentsel dönüşüm yapıyorlar. İhaleye

çıktılar, şantiye kurdular ve başladılar. Deprem kapıda deniyor, tamam ama siz eğer boş araziye daire yapıp satacaksanız, bunun depremle, sağlıksız yapıları, çarpık yapıları, depreme dayanıksız yapıları dönüştürmekle uzaktan yakından alakası yoktur. Sonra o yetmiyormuş gibi, Uzundere toplu konutları; bizim parayla hemen hemen aldığımız, Uzundere Toplu Konutları'nın arkasında 900 dönüm bir yeri yine TOKİ'ye verdiler. Tam kentsel dönüşümün yapılacağı protokol yolunun üzerinde kentsel dönüşümün acil ihtiyacı olan yerde ve orada kentsel dönüşüm başladığında biz oraya fuar kurduk, şimdi ESBAŞ büyüyor, havaalanına yakın, Çeşme yakın, kente yakın bir yerden bahsediyoruz. Bu yerde, sen 1100 dönüm araziye kentsel dönüşüm projesi adı altında inşaat projesi başlatıyorsun, bir de 900 dönüme başlatıyorsun. Yani kentsel dönüşüm diyorsun, deprem diyorsun ama bunu engelliyorsun. Karabağlar Belediye Başkanımız yukarıdaki 900 dönümlük arazinin Cumhuriyet Üniversitesi'ne kampüs olarak verilmesini istedi. Yani, kentin problemli yerlerinden çarpık yapılanmanın olduğu yerlerden bir tanesine en yakın yerde üniversite olacak, bu kenti dönüştürüyor, bölgeyi dönüştürüyor, yani oraya hareket getiriyor, sosyal yaşamı getiriyor, kültür getiriyor.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Yani imar yaklaşımınızda şu var; böyle iki tane arazi kullanımı yan yana gelirse o çevreyi değiştirebilir ve arazinin özelliğini kullanmaya çalışıyorsunuz.**

AZİZ KOCAOĞLU Evet, mesela Katip Çelebi Üniversitesi kurulurken nerede olacağı ile ilgili görüşler vardı. Doğumuzda Bornova'da Ege Üniversitesi kampüsü var, güneyde Buca'da Dokuz Eylül Üniversitesi'nin yerleşkesinin Tınaztepe kampüsü var, batıda yine Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Güzel Sanatlar Fakültesi var, Yarımada'da İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü var. Ben kesinlikle kuzeyde olması gerektiğini, kuzeyin de üniversiteden istifade etmesi gerektiğini söyledim, kuzeyde Çiğli'de kuruldu ve orayı dönüştürüyor. Burayı TOKİ'ye verdiler ne olacak, ne bitecek bilmiyoruz. Yani kentin geleceğine yönelik bir bakış ve vizyon yok, burada vatandaşın 80-90 metrekare üzerinde 4 dairesi var, buna karşılık 4 daire vermek gerekiyor, bunu yıkacaksın, yanındakini de yıkacaksın, sosyal donatı alanlarını, yolunu, altyapısını sağlayacaksın, 4 daire de yanındakine vereceksin, toplamda 8 daire ediyor, müteahhit geldiğinde, burada ne yapacak?

PROF. DR. METİN ŞENBİL **"Hep yerinde dönüşüm" şeklinde bir yaklaşımınız var. Sayın Başkanım sözünüze başlarken dediniz ki "hem güneyde hem kuzeyde iki tane gelişim odağının olması lazım", burada, yani hem güneyde hem kuzeyde kendiliğinden büyüyen bir dinamik nüfus yok. Nüfus metropoliten alanda büyüyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Sanayi de o alanda büyüyor.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Aynen öyle ve orası da gelecekte mavi yakalıların geneli itibariyle oturacağı yerler olacak. Şimdi İzmir'de bir dönüşüm varsa ve bunu bir genel planlama yaklaşımına oturtursak ki, sizin karşımızda duran aslında büyük bir İZBAN başarınız var, İZBAN aslında bizim yaptığımız tüm planlarda İzmir'in aort damarı gibi bir şey, yani İzmir içerisindeki bütün tıkanıklıkları aşan, bunu açan, yani akışkanlığı sağlayan bir hat. Farklı hatlar da olabilir miydi, olabilirdi ya da olamazdı, ama mevcudun üzerine konulup da yapılan Türkiye'de en başarılı örneklerden bir tanesi olarak gözüküyor. Hatta bana göre en başarılı örneği, çünkü belediye ile devletin bir ilişkisi**

söz konusu. Şimdi bakıyorum imar tarafına, kentsel dönüşümde şöyle bir söylem var herkes oturduğu yerde dönüşüm yapacak. Niye oturduğu yerde olsun, zaten o kurduğu daha önce Hazine'den işgal edilen ve aslında kente zararlı olan yerler bana göre. Siz dediniz, dere yatağının kenarına evler yapılmış, ben şimdi o dere yatağının çevresini mi düzenleyeceğim?

AZİZ KOCAOĞLU Oturduğu yerden kasıt oturduğu arsa değildir.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Lokasyon olarak bahsediyorum. Eğer ben İZBAN gibi büyük bir başarı elde ettiysem bunun kentin gelişmesine, imarına önemli ölçüde etki etmesini isterim. Menemen'de, Ödemiş'te, Aliağa'da bu tür yaşam alanları genişletilerek İzmir içerisindeki baskı azaltılabilir, yani illa burada kentsel dönüşüm yapacağız, illa birbirimizin üstüne çıkarak yapacağız, birbirimizle kavga ederek yapacağız diye bir şey yok. Merkezi hükümet neden çok önemli? Bir İZBAN başarısı varsa, İzmir Büyükşehir Belediyesi neden bu tür il bütününde olan metropoliten alanı da ilgilendiren bir durumu İzmir'in kent bölgesine yayma düşüncesinde değil? Niye böyle bir stratejik bakış açısı yok? "Şuradan bin dönüm aldın, ben de burayı çevirdim, Başkan orayı yapıyor karşısına burayı yapalım, aynı iki bakkalın savaşı gibi, o oraya açtı ben de buraya açayım" gibi bir durum söz konusu oluyor. Olacak şey değil bu, yani kaynakların büyük israfı söz konusu, çünkü İZBAN çok büyük maliyetlerle yapılmış ve İzmir'de bütün gelişmeyi yönetecek stratejik bir şey; sanayi alanlarıyla, merkezle ilişkilendirmiş, onun üstüne istasyon alanları var, çevresi var, yani bizim mevzuatımız mı engelliyor? TOKİ başka akortlu, belediye başka akortta, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bana göre ayrı hareket ediyor. Bu, acaba il bütününde iyiliği üretemiyor mu? Çünkü İZBAN'daki başarınızın bu kentsel dönüşüm ya da İzmir'in gelişmesini yönlendirecek bir şey olarak tahayyül edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani aslında, 2019 yılından sonra, Aziz Kocaoğlu zihniyetinin devamının çok önemli olduğunu düşünüyorum.**

AZİZ KOCAOĞLU İZBAN'dan başlarsak, kentin kuzeyi ve güneyinde bir arazi ve yerleşim var. Kemalpaşa belli, Yarımada belli, zaten her ikisi de düşük nüfus yoğunluğu olan bölgelerdir. Kemalpaşa hem sanayi hem tarım ağırlıklı. İZBAN da tam bu kuzey-güney aksını birleştiren bir aks, kentin de ortasından geçiyor. Bizim de zaten öngörümüz; Bergama'da sanayi OSB var şimdi çalışıyor, büyümeye başladı, Aliağa'da OSB nüfusu getiriyor ciddi bir OSB var, şimdi Aliağa'nın ilerisine iki tane serbest bölge kuruluyor, biri Aliağa biri de Bergama tarafına doğru, diğerlerinin yeri henüz kesinleşmedi. Tire ve Ödemiş OSB'leri büyüdü. Bunlarla beraber bu akslarda şimdi İZBAN; Bayındır'a, Ödemiş'e ve Tire'ye uzatılacak, Bergama konusunda merkezi hükümeti bekliyoruz, Bergama ihalesine çıktıktan sonra biz de istasyonları ortak yapıyoruz ve altüst geçitlerin ihalesine çıkıp yapacağız. Ancak bu kentte bir merkez nüfus var ve bu kentin merkezinde de bir konut talebi var. Bunun düzenli yapılması, doğru planlanması hem kentsel dönüşümle hem de planla bütünleştirerek sosyal donatı alanlarının açılması meselesi var. Örneğin; benim kentsel dönüşüm konusunda gündeme getirdiğim alanlardan bir tanesi, Bayraklı sırtlarında kentsel dönüşüme tabi olan 300 hektar alandır. Biz bunun 60 hektarında yani 600 dönümünde çalışıyoruz. Yolunu, izini her şeyini yapmışlar. Peki bunun genel ulaşımla ve diğer 240 hektarla ilişkisi ne? O yoktu mese-

la. O zaman bunun ana ulaşımını da bütüncül bir planlama yapıp yani ulaşımıyla, sosyal donatı alanlarıyla planlamanız gerekiyor, çünkü birbirinden ayırmanız mümkün değil. Sonra oradaki 60 hektarı etap etap çalışalım dedik, İzmir'de bu tepelerin, dağların eteklerinde, aşağı doğru yağmur yağdığında akan dereler var. Dedik ki, "Arkadaşlar Körfez'den şöyle bir bakın siz binaların arasından ne kadar yeşil akslar-alanlar bırakırsanız bırakın, yüksek yapılar olduğuna göre, siz bu kentin beton yığını görüntüsünü kıramazsınız". O zaman konut bölgelerinde tepeden denize doğru ve özellikle de bu yağmur sularının aktığı yerleri yeşil akslar yaparak; yani bir konut, bir yeşil aks, bir konut, bir yeşil aks şeklinde yaparsak bu kentin görünümünü de, siluetini de düzeltiriz" dedik. Şimdi arkadaşlar kentsel dönüşümü bu şekilde çalışıyor ama kentin sağlıksız yapılardan kurtulması gerekmektedir. Biz deprem kuşağındayız. Sizin söylediğiniz makro bakışlı kentin buraya boşaltılması yerinde dönüşümde şudur; yerinde dönüşüm orada gecekondu yapmış kişilere 4 daireye 4 daire şeklinde olmayacak öyle bir imkan yok zaten. Onun değeri neyse zaten oturup anlaşıyoruz mutabık kalıyoruz. Sulukule örneğinde olduğu gibi, orada yaşayan insanları dışarıya atmak uygulamasından sonra "yerinde dönüşüm" lafı bizim tarafımızdan kullanılmaya başlanmıştır ve orada bir gecekondu var, 4 katlı gecekondu kaç para? 125 bin TL orada oturuyor. Şimdi ihaleye çıktık, orayı müteahhide verdik 1+1 daireyi adam 230 bin TL'ye satıyor, böylece hem depreme dayanıklı konutlar yaparak insanların can güvenliğini sağlamak hem de bunu finanse etmek istiyoruz. Bizim şu anda yaklaşımımız şu; 1 metrekare gecekondu sahibine, 1 metrekare müteahhide şeklinde buranın değeri arttıkça kentsel dönüşüm hızlansın istiyoruz. O müteahhide kalan kısmı da satılacak, konut arzı olacak. Bu şekilde bu süreç tamamlanacak.

DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL **Uzundere'de herhalde bu süreç başladı?**

AZİZ KOCAOĞLU Evet yayılacak. Bizim daha Ballıkuyu'da, Uzundere'de, Aktepe Emrez'de, Bayraklı'da, Örnekköy'de mesela Örnekköy Karşıyaka'da inşaat ihalesine çıkılacak duruma göre, daha şanslıyız çünkü Karşıyaka'nın merkezinde orada daire fiyatları 3 tane 4 tane konut yapılabilecek para getiriyor.

DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL **Burada da vatandaşla anlaşmaya varılabiliyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Yüzde yüz anlaşmaya varılıyor.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **İZBAN'ı süreç olarak detaylarıyla anlatır mısınız?**

AZİZ KOCAOĞLU Rahmetli Başkanımız Ahmet Piriştina bu projeyi gündeme getirmiş, o zaman Demokratik Sol Parti (DSP) hükümetin başında, Ahmet Piriştina da DSP'nin İzmir Büyükşehir Belediye Başkanıyken Devlet Demiryolları ile 2-3 maddelik bir protokol yapılmış, niyet belirtilmiş ve Devlet Demiryolları buranın çift hat olması, o elektrifikasyon sinyalizasyonu için kaynak almış, ihaleye çıkmış ve bitirmiş. Biz buraya geldiğimizde yani AKP iktidarından önce Cumaovası-Aliağa arası, DSP koalisyon döneminde planlanmıştı.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Koalisyon dönemi ancak TCDD'nin başında sanırım Milliyetçi Hareket Partisi'nin getirdiği bir genel müdür vardı.**

AZİZ KOCAOĞLU Oktay Vural Ulaştırma Bakanı'ydı ve ihalede onun imzası vardı. O zaman bir kredi bulunmuş 150 bin Euro, iktidar değişmiş, Ahmet Piriştina'ya krediyi kullandırmıyorlar. Belediyenin

borcu olması gibi birçok gerekçe vardı. Sonra protokol bitmiş. Tablo bu şekildeydi. TCDD'deki söylem, Belediye'nin görevini yerine getiremediği şeklindeydi. Korkunç bir şey! "Bu nefis bir proje, biz bunun üstüne gidelim" dedik. Gittik, geldik, her hafta gidiyorum ben, Devlet Demiryolları'nda sürekli uğraşıyorum, önce bir soğuk davrandılar...

"SİNYALİZASYON ÇALIŞMASI YAPILSA, TREN ARALIKLARI SIKLAŞTIRILSA, BUGÜN TAŞIDIĞIMIZ 300 BİN YOLCU 1 MİLYONU BULABİLİR."

PROF. DR. METİN ŞENBİL **TCDD Genel Müdürü o sıralarda Vedat Bilgin olabilir.**

AZİZ KOCAOĞLU Ahmet Piriştina zamanında olabilir onu bilmiyorum. Ben geldiğimde Süleyman Karaman vardı. Süleyman Bey bu hızlı tren kazasından sonra görevden alındı. Biz bu protokolü Talat Aydın ile imzaladık. Önce "yapamazsınız" dediler... Biz de krediye güveniyoruz, sonra biz kendimiz yapacağız çalıştıracağız diye bakıyoruz. "Bu iş böyle olmaz, ortak olalım" dediler. "Tamam, ortak olalım, memlekete iş yapıyoruz, bir şirket kuralım o çalıştırsın" dedik. Sonra korkunç bir tablo geldi karşımıza, yani devlet kurumu haricinde başka bir kurumla o protokolü imzalayan belediye başkanı ömür boyu kurtulamaz. Avukat arkadaşa dedim ki, "bu belediye binasını Devlet Demiryolları'na bağışlarsam, bürokrasiye, meclise, bana herhangi bir şey gelir mi?" "Gelmez, devlet kurumu" dediler. Ertesi gün protokolü imzalamaya gittim. En sonunda ortak olduk, krediyi vermiyorlar. Biz kendi imkanlarımızla yapacağımızı söyledik. Talat Bey de "Belediye Başkanı yapacağım diyor. Yapamazsa mal bizim, bizim arazimizin üzerine yapıyor, yapamazsa elinden alırız" dedi. Bu şekilde imzaladık, İZBAN'ı önce Torbalı'ya, sonra Selçuk'a götürdük. Bergama tarafı gecikti, Bergama tarafının da acilen yapılması gerekiyor. Bir de şöyle bir şey var Devlet Demiryolları ile İZBAN'da %50-%50 ortak olmamıza rağmen bizi yabancı görüyor. Kendi ortağını yabancı görüyor. Bir türlü bürokrasiyi içine sindiremiyor. Halbuki banliyöden çekilse, sadece sinyalizasyon elektrifikasyon var. Sinyalizasyon çalışması yapılsa, tren aralıkları sıklaştırılsa, bugün taşıdığımız 300 bin yolcu 1 milyonu bulabilir. Bu konuda dilimde tüy bitti. Ama İZBAN konusunda Binali Yıldırım Bey ve Süleyman Karaman emeği var.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Aslında 3 hat olsaydı...**

AZİZ KOCAOĞLU O zaman zaten hat yapılmıştı. Biz tünelini vs. yaptık. Banliyö sistemine de gerek yok. Manisa tarafından gelenleri Menemen'de bıraktığı zaman problem yok. Diğer taraftan gelenleri de Torbalı'da bıraktığı zaman yine problem yok. Sistem çalışacak. Sinyalizasyon çok zayıf, artık ilkel kalmış.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Almanya'da S-Bahn, U-Bahn hatları vardır. Bu, S-Bahn bir hattı andırıyor, aynı tipte ve nitelikte trenlerin çalışması ile bahsettiğiniz sıklık sağlanabilir. TCDD'nin bu işe daha fazla eğilmesi lazım.**

AZİZ KOCAOĞLU Şu anda ilk ağızdan banliyöleri çekecek, Menemen'de Torbalı'da indirecek, orada binenleri biz bedava taşıyacağız, hiçbir problem yok. Yolcu sayısını hemen artırabiliyoruz. Ancak bunun için hat Devlet Demiryolları'na ait olduğundan ihaleye çıkması ve sinyalizasyon çalışması yapması gerekiyor. Biz şimdi teorik olarak Bornova-Üçkuyular arası Metro Hattı'nın sinyalizasyon çalışmasını yaptık, tren aralıklarını 90 saniyeye düşürüyoruz.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Banliyö hattında biraz zor.**

AZİZ KOCAOĞLU Biz orada zaten 90 saniye değil 4-5 dakikada bir tren geçirebilirsek, bu bizim işimizi görüyor.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Zaten bir katar 3 bin kişiye yakın taşıyor. Peki, Başkanım İZBAN oluşumuyla ilgili önünüze bir sürü imar uygulaması, imar teklifleri geliyor, İZBAN'ın belirli bir dönemde kuluçkalanma dönemi var. Belirli bir dönemden sonra özellikle ulaşım yatırımları oturmaya ve kenti etkilemeye başlıyor. İmar uygulamalarında buralarda artış başladı mı? Size buralardan imar talebi geliyor mu?**

AZİZ KOCAOĞLU İmar talebi her zaman gelir. Tabii İZBAN'ın konumlanmasıyla Aliağa OSB'nin talebi arttı. Bu bölgelerden konut ve çarşı imar talepleri gelmeye başladı.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **İZBAN sadece bir ulaşım değil yani, bir insana by-pass yaptınız, bir 10 sene daha ömür verdiniz gibi bir durum söz konusu. Aynı şey Torbalı için de geçerli. Ulaşım yatırımları gerçekten çok maliyetli yatırımlar, sizin Körfez Geçişine yaklaşımınız nedir? Nasıl bir etki getirebilir? İZBAN'ın getirdiği, Başkan yaptı başardı etkisi gibi bir etki olabilir mi?**

AZİZ KOCAOĞLU Selçuk'taki olay tamamen bir kurgu. Eskiden biz TCDD ile birlikte ortak davetiye çıkartıyorduk, bütün organizasyonu yapıyorduk ama bu açılış farklı oldu. Bu ortak yapılan bir iş, ortak açılış yapılır. Tüp geçit konusunda ben tüp geçide karşı değilim, tüp geçidin yapılmasının İzmir'e bir hizmet olduğunu düşünüyorum. Fizibilitesini, yapan bilir.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Fizibilitesini yapan bilir. Bakacak diyecek ki "Devlet bunun parasını karşılıyor mu? Karşılamıyor mu?" "Evet, karşılıyor o zaman onaylansın." Ancak orada şöyle bir fizibilite yapılması gerekiyor; bu şehre ne kadar fayda getirecek veya buraya yapılacak olan projenin yerine İZBAN'ı geliştirsem İZBAN'ı uzatırsam o parayı oraya aktarırsam daha faydalı olmaz mı? Netice itibariyle tüp geçitler maliyetli ve içinden raylı sistem de geçiyor. Yani bu sizin yaptıklarınız ve yapamadıklarınızla değerlendirilecek bir şeyden ziyade, İzmir'de kaynağı nerede kullanalım da daha fazla f ayda sağlayalım pozisyonunun olmadığını gösteriyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Bizim öyle bir fizibilite yapıp değerlendirme şansımız yok. Fizibilite yapıldı ve Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporu da alındı.

DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL **Sonuç itibariyle fizibil çıkmadı öyle değil mi?**

AZİZ KOCAOĞLU Öyle bir söylenti var. Benim hiçbir bilgim yok. Bana gelip de fizibil diyen yok. Basından izlediğimiz kadarıyla haberimiz oluyor. Biz bu konu gündeme geldiğinde dedik ki "İki taraftan da 1. derece doğal sitlerden geçiyoruz. Körfez'in bu görüntüsünün bozulmasını istemiyoruz. Baştan sona kadar tüp geçiş olsun, yani doğal sit alanı çıkışından başlasın buradan da aynı şekilde tüp geçişle geçsin ve Körfez'in görüntüsü bozulmasın"

DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL **Kirliliği azaltma açısından da herhalde tüp geçiş daha faydalı değil mi?**

AZİZ KOCAOĞLU Oraya da geleceğim. Dediler ki "Onun maliyeti çok yüksek biz böyle yapacağız." "Tamam" dedik. Örneğin, bizim Ulaşım Master Planı'mızda tüp geçiş yok. Bilgimiz de yok. Fizibilitesini bilmediğimiz, hesaplamadığımız bir şeyi

nasıl Ulaşım Master Planı'na alacağız? "Yapacağız" diyorlar. Bizim de karşı çıktığımız yok ama yatırım konusunda buraya 3-4 milyar TL harcanacak. Bu 3-4 milyar TL'nin bu kentin öncelik sıralamasında yeri nedir? Nereye para harcarsak bu kent kalkınır? Bu kentin insanının gelir düzeyi, yaşam standardı daha yüksek mi olur?

"BİZİM PROJEMİZDE SİRKÜLASYON KANALINI YAPTIĞIMIZDA, %40 İYİLEŞTİRME GÖRÜLÜYOR. EĞER MERKEZİ HÜKÜMET TÜP GEÇİŞİ YAPARSA BU İYİLEŞTİRME, %10'A DÜŞÜYOR. DOLAYISIYLA BİZİM PROJE ÇÖPE GİDİYOR."

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Yani o tüp geçişi yapmayın, ona harcanacak 3-4 milyar TL'yi bize verin, verdiğinizi de ilan edelim, bunu Binali Yıldırım vermiştir diyelim ve İzmir'e harcayalım. Olmaz mı?**

AZİZ KOCAOĞLU Bir, ben olmayacak duaya amin demem. İki, "böyle dedim/dedi" işini sevmem. "Ne yapıyorsun kardeşim?" "Tüp geçiş yapıyorum." "Buyur yap." Bizim liman yolunun taranması, üçüncü nesil gemilerin girmesi projemiz var ve bir de tamamen çevre yatırımı olarak denizin sirkülasyonunun artması ve temiz suyun girmesi, dolayısıyla yüzülebilir Körfez hedefi çerçevesinde planlanan çevre yatırımı projemiz var. Bunun ÇED raporu bitti. Şimdi projesini yapıyoruz, görüldü ki; bizim projemizde sirkülasyon kanalını yaptığımızda, %40 iyileştirme görülüyor. Eğer merkezi hükümet tüp geçişi yaparsa bu iyileştirme, %10'a düşüyor. Dolayısıyla bizim proje çöpe gidiyor. O kanalın açılması 1,5 milyar TL ve bu miktar %10 iyileştirme için harcanmaz. Bu sefer Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın, yani tüp geçişi yapan kurumun, orada yaptığı tüp geçişten dolayı sirkülasyona verdiği zararı gidermek için 17 milyon m³ tarama yapması gerekiyor ve bu gereklilik ÇED raporunda yer aldı.. Merkezi hükümet tüp geçişe başlayıp, aynı anda taramayı yapmayabilir. Kim hesap soracak? O zaman ben nasıl yatırıma başlayacağım? Ben şimdi projeyi değerlendireceğim, kendi gücümle belirli miktarda bir tarama yapacağım. Onu rehabilite edeceğim, geri kalanı da 17 milyon m³ tarama yapılırsa ondan sonra hayata geçireceğim.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Böyle bir proje, İzmir'in kendi alametifarikası olan Limanı, Liman'ın erişim yolları, Liman'ın arka sahasındaki depolama alanları, Liman için ayrı bir raylı sistemin kurulabilmesi, depo alanlarının oluşturulması için oluşturulsa, o para oraya harcansa veya Körfez'i geçmek için harcansa belki İzmir'in ekonomisine, o da Türkiye'nin ekonomisine önemli etkilerde bulunacak, çarpan etkisi pozitif olacak bir şey olabilir. Bu bana Kadir Topbaş'ın "Üsküdar'dan Beşiktaş'a alttan yaya yol yapacağız, herkes yürüyerek geçecek" demesi gibi geliyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Buradaki konu şu; yap-işlet-devret sihirli bir formül gibi. Bu, yap-işlet-devretle yapılacak.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Ancak yap-işlet-devret içinde de devlet teminatları var. Devletten para aktarma ve transfer durumları ortaya çıkacak.**

AZİZ KOCAOĞLU Bu proje daha çok konuşulur. Ne kadar konuşsak da o kadar su kaldırır.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **İmar konusuna ve oradan da Ulaşım Ana Planı konularına geçeceğim. İmar konusunda şöyle bir şey var; eskiden çalışma alanınız İzmir'in metropoliten alanıyla**

ilişkiliydi ve bütün kurumsal yapı sahası ona dönük çalışıyordu. Burada tek tarım bilen kişi, aileden de tarımcı olan sizdiniz. Yani buraya gelen şehir plancılarının bile doğru düzgün köy alanı, tarım alanı, nerede ekili, nerede dikili, nerede örtülü alan gibi bir tarım bakış açıları yoktu. Belki sizin burada olmanız şanstı, çünkü 5216 sayılı Kanun, her yerde söylüyorum Kocaoğlu kanunudur; çünkü bu kanun kabul edildiğinde bu kanuna en hazırlıklı düşünce Kocaoğlu'ndaydı.

AZİZ KOCAOĞLU Aslında Melih Gökçek kanunudur da ama O, onu uygulayabilmiş değildir.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Melih Bey'in de onun içersinde kendine göre farklı uygulamaları vardı. Herkes farklı şekilde belediye başkanlığı mesaisine yansıtmaya çalışıyor. O çerçevede farklı anlayışlar ortaya çıkıyor. Bütün kurumsal yapısı kentsel gelişmeye, nüfusun artışına, büyümesine, yeni alanların açılmasına yönelik bir yapılanmanın mekanı birden bütün oldu. İşin içerisinde orman alanlarının %40'ı var, tarım alanları var, mera ve otlaklar var ki, bunlar en az tarım alanları kadar önemli. Bir kırsal yerleşme var, ama içinde çok çeşitlilik var. Yapılan faaliyetin çeşitliliğinden kaynaklanıyor. Öte yanda, şehir var ve bütün imar kurumu buna nasıl yaklaşıyor? Belki siz olmasanız bunu yönetemeyecekler, yarın bir gün TOKİ şunu da diyebilir; "Bir yerde 7 katlı bina yapacağım" ki Çeşme'de örneği var, bütün alanın mimarisine aykırı yüksek katlı TOKİ gecekondusu yapılmış. Bursa'nın ortasında da var.**

AZİZ KOCAOĞLU Aynı durum Bayındır'da da var. Bayındır'da yüksek kat yoktu. Eski bir yerleşim yeri ve nüfusu da fazla artmıyor. Şimdi girişte heyula gibi TOKİ binalarını orada görüyoruz.

"KÖYÜ, KIRI YAŞATARAK ÜRETİMİ ARTIRMAMIZ GEREKİYOR VE ONUN KÖY ÖZELLİĞİNİ KORUMAMIZ GEREKİYOR."

PROF. DR. METİN ŞENBİL **İnsan "Bakış açın bu mudur?" diye soruyor. Bu, acele kentleşmenin merkezi hükümet elindeki sonuçlarıdır. Belki o şehrin yüzlerce senede oluşmuş yapılaşma biçimini dikkate almıyor ki, yapılaşma dediğiniz kurumlar arasıdır. Kırsalda, kurumlar dediğimde burada kurumu insanlar oluşturuyor, örneğin; Mehmet amcanın evi var, o oraya bakıyor ben de buraya bakayım, insanlar öyle ev kuruyor ve en doğal imar orada gelişiyor. Hayvanlarınızı tutacağınız yeri bile komşunuzla müzakere ederek yapıyorsunuz, ki yapmazsanız olmaz. Orada ayrı bir imar var, muhtarlar var.**

AZİZ KOCAOĞLU Biz kırsalda her yerleşim yerine 1/25000 ölçekli planları yaparken büyüme alanları tespit ettik. Daha oralarda 1/5000 ve 1/1000 ölçekli planlara başlanmadı. 1/25000 ölçekli planlarda da, bunun ilkelerimiz doğrultusunda uygulanmasını sağlayacak plan notları konusunda arkadaşlarımız çalıştı. İletişimle, ulaşımla onların tetiklemesiyle bir de eğitimin artmasıyla kır-kent arası geçirgen oldu. Örneğin gidiyorsunuz bir ilçede Cumartesi - Pazar bir etkinlik yapıyorsunuz. Bir bakıyorsunuz etkinliğe gelenlerin yarısı İzmir'den gelmiş. Kır belki de son dönemde, 60-70 senedir önemli olmadığı kadar önemli oldu. Bugün tarım ve hayvancılıkta dökülüyoruz. Köyü, kırı yaşatarak üretimi artırmamız gerekiyor ve onun köy özelliğini korumamız gerekiyor.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Burada hiçbir plancı zannetmiyorum ki, bir köy yerleşik alanının nasıl teşekkül ettiğini, nasıl büyüdüğünü ve bunun büyüme ihtiyaçlarının ne şekilde 3. boyutta ortaya çıkacağını tahmin etmez.**

DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL **Sizin müzakere ve yakın ilişki içinde olmanız bu planlama sürecini aslında müzakere ile birlikte yürütmenizi sağlıyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Bir yere deprem konutları yapmışlar, orada 100 kişi yaşıyor, bu 100 tane deprem konutu demek. Bu adama ahır, samanlık, kağnısını veya traktörünü koyacağı yer gerekiyor.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Rize'de ilk kentleşme zamanlarında, 1960'lı yıllarda, millet artık köyde geçinemiyor, şehre Rize'ye geliyorlar. İneğini çok seviyormuş. İneği küçükken getirmiş, dördüncü kata koymuş. İnek orada büyümüş çıkartamamışlar, duvarını yıkmışlar, dördüncü kattan aşağı vinçle indirmişler.**

AZİZ KOCAOĞLU Bu, köyün yaşam biçimini sürdürmesi. Aliağa'nın bir köyüne gittim. Köyü geziyorum, orada da vatandaşla sohbet ediyorum. "Siz sorun, ben de cevap vereyim, ihtiyacınız ne? Sorununuz ne? Nasıl kalkınırsınız? Biz ne yapabiliriz?" diye soruyoruz. Orada benim Bornova'dan Ege Üniversitesi'nden emekli olmuş bir tanıdığımı gördüm "sen burada ne yapıyorsun?" dedim. O da " Aziz Ağabey, ben emekli oldum buraya yerleştim, burada hayvan besliyorlar sinek var, hayvan pisliği kokuyor" dedi. Dedim ki "Senin Bornova'da evin yok mu? Sen buraya neden geldin?" O da "Var ağabey. Köy hayatı yaşamaya geldim" dedi. "Sen köyde ineğin, tezeğin, sineğin olduğunu bilmiyor muydun?" dedim sonra "Bu hayvan damları gitsin dışarıya" diyor, "Hiçbir yere gitmez, sen gideceksin" dedim. Köylülerin hoşuna gitti.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Başkanım tarıma, köylüye, kırsal alanın korunmasına, doğal koşullara çok önem veriyorsunuz ama şehir tarafına geldiğinizde eksik gördüğünüz şeyler yok mu? Ulaşım ve imarda? Örneğin bana göre, oluşamayan bir merkezi iş alanı var. Olması gerekirken belki onun yanındaki liman bölgesinin rehabilite edilmemesinden kaynaklı, o bölgenin gelişememesi gibi bir durum var. Trafik sıkışıklığı belki şehir içerisinde belirli bir noktaya gelmiş ve gelecekte daha da artacaktır. Ulaşım ana planlarında teknikerler, teknisyenler, teknokratlar bir takım şeyler çıkartıyorlar ve sizin önünüze koyuyorlar. Diyorlar ki "şu kadar kilometre metro raylı sistem şu kadar da maliyeti" yani bir politikacı olarak bunu kabul edebiliyor musunuz? Örneğin, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'ne kadar hafif bir raylı sistem gitmesi gibi... Bu şehirde raylı sistem nasıl olmalı? Şehir içerisindeki trafiğe nasıl bakıyorsunuz? Bu trafikle şehir içerisinin gelişmesinde birbirine etki eden negatif bir yapı mı var? Tarımı belirli bir noktada tutmuş, kırsalı belirli noktada tekamül ettirmiş Aziz Kocaoğlu acaba şehirde kamu tarafında durarak belirli bakış açısı koyuyor, ancak acaba onun ötesine geçmekte zorlanıyor mu?**

AZİZ KOCAOĞLU Merkezde herkes gelir, "projem var" der. Bunu yazılı verir veya sözlü söyler, bürokrat çalışır, çalışmasını getirir en sonunda da oturursun bunu irdelersin ne getireceği ne götüreceğine ve fizibilitesine bakarsınız. Bunlar zaten ister istemez yapılıyor. Bugüne kadar 13,5 yıldır çok eleştirildik ama yaptığımız projelerin öncelik sıralaması konusunda bir eleştiri almadık, yani verdiğimiz kararlara bir eleştiri olmadı. Şimdi tramvay eleştiriliyor, yapılırken eleştiriliyor.

"ULAŞIMDA BÜYÜK KENTLERİN ÇÖZÜMÜ, RAYLI SİSTEMLİ TOPLU TAŞIMAYA ÖNEM VERMEKTİR."

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Biz inşaat yaparken geri planlamasını pek dikkate almıyoruz. Türkiye'nin her yerinde durum böyle görünüyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Alamıyoruz çünkü bu ihale mevzuatından gelen en ucuz teklifi verene işi yaptırmanın yaşattığı sıkıntılardan dolayı. Bizim öngördüğümüz iş düzgün yapılacaksa, işle ilgili belirli koşulları getireceksek, bunun ciddi bir firma olması lazım. Ciddi bir firmanın da maliyeti ona göre oluyor. Çalışırken konforu artırmanın bedeli var. İş yaparken belirli tedbirler almanın, yani konforu artırmanın parasını adama vereceksin değil mi? Kar amacıyla çalışıyor. Bu ihale mevzuatıyla, o işler yapılmaz. İş bitirme belgesinden iş bitirme belgesine farklılık vardır, bunun bir kıstasının olması gerekmektedir. Öteki türlü tıkanıp kalıyoruz. İhaleye çıkıyoruz, işi veriyoruz 10 liraya mı gitti 5 liraya mı gitti sormuyorum. Benim tek sorduğum "bu müteahhit nasıl?"

Ulaşımda büyük kentlerin çözümü, raylı sistemli toplu taşımaya önem vermektir. Raylı sisteme önem vermenin nedeni; hem güvenli seyahat hem konforlu seyahat, hem zamanında seyahat yani kurduğun sistemin özel arabayla yarışması lazım. Onun için de biz raylı sisteme ulaşımda büyük ağırlık veriyoruz.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Zaten lastik tekerleklerin işletme maliyetleri raylı sistemin neredeyse 2 katı fazladır.**

AZİZ KOCAOĞLU 3 katı fazladır. Biz geldiğimizde 11 kilometre raylı sistem vardı ve 70-80 bin kişi civarında taşınıyordu. Bugün raylı sistemde 650 bin kişi taşınıyor. Tramvayla ve İZBAN Selçuk genişlemesiyle beraber bu sayı 750-800 bin kişi arasına taşınacak. 750-800 bin kişiyi biz eğer 13 yıldır veya bugün lastik tekerlek ile taşımaya kalkarsak 1200 ile 1500 arasında otobüsün her gün sefere çıkması gerekiyor. Onun yaratacağı kaosu düşünün. Biz ilk etapta raylı sistemi Narlıdere'ye kadar uzatıyoruz. Buca'nın projeleri bitti. Buca taşıyamadığımız bir yer. Orada ulaşımda başka görüş var, onu arkadaşlarla değerlendiriyoruz.

Bir de ciddi olarak taşıyamadığımız yer Eski İzmir, Uzundere kentsel dönüşümlerinin olduğu yer. Şu an bile lastik tekerlekliyle yolcuyu çekemiyoruz. Orada bir çalışma yapmamız gerekiyor. Büyük kentlerin kurtuluşu raylı sistemdedir. Raylı sistemin İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'ne kadar gitmesi konusuna gelirsek, Narlıdere'ye kadar gidecek, Narlıdere'den sonra kent zenginleşirse yukarıdan tramvay yahut banliyö gibi bir sistemle, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nün (şu anda 1000-1500 öğrencisi var) nüfusu teknoparktan dolayı artarsa, yoğunluk olursa bu konu düşünülebilir. Bir de biz çok yol açtık. Bunlar hiç konuşulmuyor, oysaki biz yollara ciddi kamulaştırma parası ödedik. Örneğin, Yüzbaşı İbrahim Hakkı Caddesi'ni açtık.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Melih Gökçek'in, ODTÜ yanındaki yolu kamulaştırması çok fazla konuşuldu.**

AZİZ KOCAOĞLU Dostluk Bulvarı diye bir bulvar açtık, ciddi kamulaştırma yaptık. Bornova'da Yüzbaşı İbrahim Hakkı'da ciddi kamulaştırma yaptık. "Uçan yol" diye bilinen bulvara, biz Homeros Bulvarı adını verdik. Konak'tan giden yol ve onun için de iki büyük ihaleye çıktık. Konak tünellerinin oradan geçiyorsunuz, Buca'yı topluyor oradan da bir müddet sonra tünele giriyoruz, 2,5 kilometre tünelle askeri bölgeyi geçiyoruz, Gültepe Mezarlığı'nı alttan geçiyoruz sonra viyadükle garaja gidiyoruz, garajdan da çevreyoluna bağlanıyoruz, çok önemli bir arter.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Yolu açmak büyük maliyetli işler ve bu nitelikteki büyük şehirlerde yolu açtınız ama yolun geometrisi, sinyalizasyonu, yola katılımlar, ayrılımlar iyi olmadığı**

ve araçlar arası mesafeler çok az olduğu için de yol yapımı esnasında en ufak bir çapakta ondan türemiş yapısal trafik sıkışıklığı, bölgesel trafik kazaları, o alanda minibüslerin durması kalkması -ki Yüksel Çakmur'un şehir merkezinden minibüsleri çıkarması büyük bir Ankara Savaşı gibi bir durumdu, çok büyük kayıp vererek belki belediye başkanlığını da bu yüzden devretti- gibi sorunlarla karşılaşıyorsunuz. Öyle bir alan ki, herkes tarafından kullanılan, siz yaptıktan sonra trafiği açacağını düşündüğünüz yerler birden herkes tarafından kendince geometrisi oluşan ve kent içinde sürekliliği dikkate alınmadan bir sürü müdahaleye tabi olan yollar haline geliyor. Aslında damarları tıkanık bir yapıya dönüyor. Şehirde ne tür yolların olması gerektiğini ve bu yolların ne şekilde planlanması ya da geometrisinin nasıl olması gerektiği yönünde arkada bunu destekleyecek birimlerin olması ve bunu devamlı belirli bir kalitede tutacak belediyede farklı yapılara ihtiyaç var. Ancak Türk Belediyesi buna uygun değil. Bu açık ve nettir. Yapılanması, işleyişi, AYKOME'si, UKOME'si, hiçbirisi bu koordinasyonu sağlayacak durumda değil. O yok. Ondan dolayı yolu çok maliyetli açtınız. Erişim kontrolü olmayan yollardan bahsediyorum, erişim kontrollü yollardan ayrı. Onlar farklı, onların sorunları farklı oluşuyor ama erişim kontrolü olmayan yolları açtığımız vakit sonrasında nasıl olacağını bilemiyoruz. Raylı sisteme gelirsek, aslında raylı sistem çocuğunuz gibi artık ona bakmak zorundasınız. Lastik tekerlekli otobüs sistemi gibi değil, bir tane otobüs çıkmayabilir, bu çok büyük sorun yaratmaz fakat bir tane metronun çıkmaması, bir tane istasyonun sabah açılmaması başka bir şeydir. Devamlı orada bir biletçinin, bir güvenliğin bulundurulması söz konusu ki, Türkiye'nin sistemi daha farklı. Ankara'da bile artık x-ray cihazları yerleştirilmeye başlandı. Çok ciddi güvenlik önlemleri var. Metrolar, trenler terörist saldırılarına hedef olabilecek yerler. Raylı sistem yaptığınızda bir daha değiştiremiyorsunuz. UKOME'ye dilekçe geldiğinde otobüsün "Mehmet amcanın evinin önünden de geçmesi" gibi durumlar söz konusu değil. İstasyonlar da aslında erişim yerlerimiz. Merak ediyorum, imar uygulamalarında bu raylı sistemin erişim noktalarını ve çevresini, yoğunluğunu artırarak raylı sistemin kullanımını iyileştirme, artırma ve daha sonra da burada çıkacak olan rant (ki ranttan herkes nefret ediyor ama ben seviyorum; rant netice itibariyle vücuttaki yağ gibi, fazlası zarar, orantıda bir şekilde bu kamu yatırımlarını destekleyecek nitelikte, azı da bize yarar) dikkate alınıyor mu?

AZİZ KOCAOĞLU Bizim imar sistemimizde öyle bir şey var mı?

PROF. DR. METİN ŞENBİL İstanbul'da bunu ben İstanbul Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Muzaffer Hacımustafaoğlu Bey'e aktardım. "Biz bunu yapamayız" dedi. "Yani kamulaştırmayla elde ettiğimiz yerlerin çevresini bu şekilde düzenleyemeyiz" dedi. O zaman kentsel dönüşüm ilan edin dedim. Eğer raylı sistem getiriyorsan, zaten kenti dönüştüren bir şey. Kentsel dönüşümü ben depremle tahayyül etmelerine bir şehirci olarak hak veremiyorum. Deprem zaten şehrin ana konularından biri, bir insan kalp krizi de geçirebilir adama yeni kalp takalım diyebilir misin? "Sen kalp krizi geçirebilirsin Metin, hemen sana yeni bir kalp takalım" diyor. Böyle bir şey yapamazsın, İstanbul iki kez yıkılmış ve yapılmış, yani deprem var diye parselde bir adamın evini yıkıp yeniden ev yapmak bana...

AZİZ KOCAOĞLU O zaten kentsel dönüşüm değil.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Bir raylı sistem yapmak, gerçekten şehri dönüştürmektir. Siz o tohumu attığınızda o tohum yeşerecek, ağaç olacak, meyve vermeye başlayacak. O meyveleri neden biz yemeyelim?**

AZİZ KOCAOĞLU Öyle bir mevzuat var mı?

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Ben de size onu bulun diyorum. İzmir Modeli söz konusuysa, onu siz keşfedeceksiniz.**

AZİZ KOCAOĞLU Bizim imar mevzuatımızda böyle bir şey yok.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Vergi mevzuatımızda da yok yani Anglo-Sakson sisteminde, daha önceki toplantılarda, "betterment tax" denilen iyileştirme emlak vergilerinde de dava açıldığında, kaybedersiniz.**

AZİZ KOCAOĞLU "Allah razı olsun kiram arttı" diyor veya "binamı satacaktım değeri arttı sağol" diyor, teşekkürle gidiyoruz.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Bu aslında Türkiye'deki belki büyük şehirlerin bu tür yatırımlarındaki kaynak üretme açısından en önemli çıkış olabilir. Çünkü kentsel ranta oturamayan bir yerel yönetim benim gözümde hiçbir şeydir.**

AZİZ KOCAOĞLU Mevzuata göre çalışmak durumundasınız. Biz bu ranttan pay almayalım ama sağlıklı gelişmesini sağlayalım. Mevzuat ona cevap veriyor. Biz de o çerçevede kenti koruyalım istiyoruz.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Hep analojilerle konuşuyorum kusura bakmayın Sayın Başkanım. Bu durum, sağlıklı yaşamak için koşan, ince birinin, ayağını sakatlayıp şişmanlamaya başlamasına benziyor, yani sağlıklı gelişelim dediğimiz bünyeye bir şeyleri yaptırmaya başladığımızda o bünyeyi başka alanlarla tekamül ettirmediğimiz vakit, maalesef iş çığırından çıkabiliyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Bakın, iki tane örnek vereceğim. Siz, İZBAN'ın konumunu ve kentin gelişmesine ve imarın şekillenmesindeki katkısını dile getirdiniz. Şu sıra bizde Pancar OSB var ve onlar 4-5 kat büyüme talep ediyorlar. Şimdi aynı şekilde kuzeye, Aliağa civarına 2 tane yeni serbest bölge kurulması, orada çalışacak insanların oralarda yaşayacak olması; yahut Karşıyaka'ya gidip gelmesi, yani çocuğunun burada okuması durumunda o kişinin Torbalı'da oturmayıp, merkezde oturması, ama Torbalı'ya herhangi bir istasyondan, örneğin ESBAŞ istasyonundan raylı sistemle yarım saatte gitmesi söz konusu. Karşıyaka'da oturan, Bayraklı'da oturan birisi de Aliağa'ya yarım saatte gidecek. İZBAN hattında ben Selçuk'tan bindim, Aliağa'da ineceğim yarın Bergama'da ineceğim diye bir şey yok ki, zaten orada da son derece üretken bir sistem var. Şu anda 136 kilometrede çalışıyor, Selçuk ile Aliağa arası 136 kilometre, 53 kilometre de Bergama hattından gelecek ve yaklaşık 180 kilometre olacak.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Belki de bunu farklı modlarda çalıştırmak gerekecek Bergama-Aliağa arasında farklı bir yol denenecek.**

AZİZ KOCAOĞLU Bize kalsa sinyalizasyon yapılacak, kimisi tek istasyonda duracak kimisi çift hatta duracak, süreyi kısaltacak.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Biraz da denize geçmek istiyorum, bizim 629 kilometre sahilimiz var. Çok da güzel katamaranlarımız var. Son dönemde sendika başkanının katamaranlarla ilgili bir iki eleştirisi oldu. Katamaran gerçekten deniz ulaşımı açısından çok ciddi bir ulaşım aracı.**

Katamaranın sanki Karşıyaka-Konak arasında çalışmaktan ziyade hem uzun hatlarda hem orta ve uzun hatlarda da yoğun olarak değerlendirilebileceğini düşünüyorum. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

AZİZ KOCAOĞLU 15 tane katamaran var, bunun 13 tanesi kısa mesafe çalışacak. 22 knot, optimumu 14-15 knot civarında, 2 tanesini de özel donanımlı yaptırdık (32 knot, optimumu 25 knot civarında). Bu da, orta körfezle dış körfez arası çalışabilir. Örneğin Urla, Güzelbahçe vs. gibi. Yaz sezonunda Mordoğan'a, Foça'ya gidip geliyoruz. Bunların hepsi geldi, ama yolcu yok. Yazın turizm sezonu sebebiyle nispeten oluyor.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Karayolu her zaman için deniz yolundan daha ön planda. Kısa hatları her zaman bypass eden bir kara yolu var.**

DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL **Urla'dan karayoluyla gelmenin veya katamaranla gelmenin süresi nedir?**

AZİZ KOCAOĞLU Urla'dan Konak'a karayoluyla en yoğun saatte 45 dakikada, normalde yarım saatte ulaşılıyor. Gemiyle Güzelbahçe'de olmak için 1 saatten fazla mesafe söz konusu oluyor.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Çeşme'yle Sakız Adası arasında katamaranlarımız yaya kapasitesini 2-3 katına arttırabilir. Orada araba vapurları kullandıkları için doğrudan normal yolcu kapasitesinden bahsediyorum.**

AZİZ KOCAOĞLU Yok onlar Çeşme'ye gitmez.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **İzmir'den Midilli ve Sakız Adası'na deniz bağlantısını iyileştiren o tür bir çalışmanız var mı?**

AZİZ KOCAOĞLU Bir ara Midilli-İzmir arasındaki bağlantı için çalışalım dedik. Feribotlarımız daha gelmedi. Seneye belki deneyebiliriz de, bizim dış politikamızla ilgili sorunlar olabiliyor.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **19. yüzyılda onlar İzmir'in banliyösü gibi, ondan bütün ilişkileri burada.**

DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL **Dikili Belediye Başkanı öyle bir girişimde bulunmuş.**

AZİZ KOCAOĞLU Dikili, Ayvalık ve Foça arasında yani Midilli-Foça, Midilli-Dikili, Midilli-Ayvalık çalışılıyor, yaz sezonunda onlar zaten alışverişe de geliyorlar. Belirli sebze, meyve, et gibi ürünleri buradan alıyorlar. Sefer konulabilir ama Dikili'ye getirip Dikili'den otobüs veya trenle merkeze getirmek, bir de Midilli'den Konak Vapur İskelesi'ne getirmek uzun sürüyor, bu şekilde cazibesi kayboluyor. Herkes "denizi, Körfez'i iyi kullan" dedi, biz de iyi kullandık. Arabalı vapurları yeniledik. Boğazla körfezin, deniz ulaşımı ada ve yarımadanınkinden çok farklı. Onu Belediye Başkanı olduktan sonra öğrendim.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Sayın Başkanım, tarımdan, kırsal alanlardan, metropoliten alandan bahsettik, ama yaklaşık 629 kilometreye çapta bir alanda, hem kuzeyde, hem güneyde, hem Yarımada'da çok ciddi yapılaşmalar ve yatırımlar var ve aslında kıyıya geçişte kırılma noktalarımız da; limanlar, sanayi alanları, lojistik merkezler, ikinci konutlar, turizm merkezleri var. Yani birbirinden çok farklı nitelikte çalışan, kışın belki ölü yer olan örneğin; Özdere gibi yerler var ama yazın nüfus birden çok yükseliyor ve insanlar Türkiye'nin her yerinden kıyıya akın ediyorlar. Siz kıyılara nasıl yaklaşıyorsunuz? Çünkü kıyılarda Ekim ayı geldiğinde ulaşım sıfıra iniyor çünkü İzmir Büyükşehir Belediyesi orada hizmeti minibüsçüleri aracılığıyla veriyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Hayır, biz hizmet veriyoruz.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Veriyorsunuz ama temeli itibariyle minibüslerde bitiyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Eğer toplu ulaşımdan bahsedeceksek bizim uzunca bir süredir üzerinde çalıştığımız bir sistem var ama bunu bir türlü hayata geçiremedik. İhale mevzuatı buna engel oluyor. İzmir'de köy minibüsleri dahil yaklaşık 4000-5000 civarında toplu taşıma yapan M plakalılar, otobüsler, midibüsler var.

Biz kendi sistemimizde ücret toplama, güzergah, kalkış saatleri, duracakları yerleri anlaşarak belirleyip; ilçe ilçe organize edip, ilçelerden, köylerden bu araçların olduğu yerlerden çekilip, sadece merkezde, ana metropolde hizmet verip;, şoförünün eğitiminden, arabanın yaşına, taban yüksekliğini, standardını denetleyen bir uygulama başlatıp, onların hizmet koşullarını disipline ederek, ücret toplama sistemini, davranışlarını vs. standartlaştırarak onların hem mesleklerini icra etmesini sağlamak hem de kırsalda toplu ulaşımı bizim denetimimizde, kontrolümüzde onlara yaptırmak gibi bir düşüncemiz var. Burada uzun müddettir çalışıyoruz, engelleri aşıyoruz, şimdi bir ilçemizde pilot uygulamaya başlayacağız. Eğer onu başarabilirsek bu dolmuş, minibüs vs. kaosu sorunu da bitmiş olacak.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Kendi tecrübemle söyleyeyim, eğer siz bir sonraki dönem Belediye Başkanı olmaz da minibüsçülerle başka bir belediye başkanı uğraşırsa, bu uygulama yürümeyecektir.**

AZİZ KOCAOĞLU Neden?

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Çünkü o yapının içerisine sizin müzakerenizin girmesi lazım. Eğer onlarla müzakere kurumunu işletip sürekli hale getiremezseniz mutlaka geri döndürüyorlar. Çünkü minibüsçüler Türkiye'de gördüğüm kadarıyla "Yeniçeri Ocağı" gibi bir yapı. Ya "Vaka-i Hayriye" yapacaklar ya da kanun çıkaracaklar. Ben her yerde bunu söylüyorum toplu taşıma kanunu ülkede yok, vatandaşımızı nasıl taşıyacağımızı bilmiyoruz. Öte yandan her kural kendi tarihselliğiyle oluşmuş, onun içerisinde gidip geliyor. Aslında sorumun içerisinde şöyle bir şey vardı, onu imarla birleştireyim. Kıyılarda gerçekten bir yapılaşma var ve bu yapılaşma içerisinde bir sürü yatırım var. Sanayi kuruluşlarından, limanlardan ve ikinci konutlara kadar her yeri kafanızda ayrı tasnif ederek mi gelişmesini istiyorsunuz, yani kuzeyde sanayiler, güneyde ikinci konutlar, Yarımada'da turizm şeklinde mi yoksa her ikisini birlikte mi düşünüyorsunuz?**

DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL **Şunu da eklemek istiyorum Alsancak ve Çandarlı Limanları konusunda ne düşünüyorsunuz? Bazı şeyler Çandarlı'ya taşınacak...**

PROF. DR. METİN ŞENBİL **İlhan Tekeli Hoca, "İzmir ekonomisi için en önemli kalkınma unsuru Alsancak Limanı'dır. O kalktığı vakit İzmir'e ihtiyaç da duyulmaz" diye bir şey söylemişti.**

AZİZ KOCAOĞLU O kadar değilse bile İzmir Limanı, İzmir'i 8500 yıldır yaşatan Limanı ve Körfezi ve arkasındaki tarım alanlarıdır. Sanayi dediğimizde 80-90 yıllık bir hikayeden bahsetmiş oluyoruz. Bu kentin 8500 yıllık tarihinde sanayi 50-60 yılında var. Esas unsur Körfez, Liman ve tarımdır. Aliağa Bölgesi'nin toprağının da verimsizliğinden dolayı bir sanayi üssü olarak 1960'lı yıllarda seçilmesi doğru bir tercihti (PETKİM'in, TÜPRAŞ'ın gelmesi diğer çelikhanelerin gelmesi vs.). Şimdi organize sanayi bölgesinin gelmesi,

serbest bölgelerin gelmesi ile burası sanayide gelişecek. Dolayısıyla konutta da gelişir. Bergama tarımsal anlamda, turizmde, organize sanayi bölgesi ile gelişiyor, Dikili zaten turizm ile gelişiyor. Bu tarafa geldiğinizde, Yarımada zaten müstesna bir yer. Üçkuyular'dan öbür tarafa nadide bir bölge korunacak bir bölge. Oraya sanayinin girmesi ve çok büyük yoğunluklu yapılaşmaların olması doğru değil. Turizm konusunun, doğa turizmi ile zaten stratejik planını yaptık ve o şekilde gelişecek. Torbalı sanayi, tarım ölçeğinde gelişiyor, oradan Tire Organize Sanayi Bölgesi epey güçlendi, Ödemiş aynı şekilde. Yarımadayı da aldığımızda Foça'nın zaten her tarafı koruma bölgesi, bir şeyi yok. Aliağa'nın, Menemen'in denizle alakası yok, sulak alan koruması var. O kıyı zaten koruma altında. Karşıyaka'dan Foça'ya kadar zaten koruma bölgesi.

İzmir Limanı'nın 3. nesil gemilere açılması gerekiyor. Bunun için de derinleşmesi gerekiyor. İzmir Limanı'ndan vazgeçilemez. İzmir Limanı, Çandarlı'ya liman yapacağım diye göz ardı edilemez. İzmir Limanı PETKİM'e liman müsaadesi verdim, buraya liman yapıldı diye göz ardı edilemez, yatırımları durdurulamaz. İzmir Limanı; Nemrut Körfezi'ne, iskelelere liman müsaadesi verdim diye yine göz ardı edilemez.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Üçüncü nesil gemiler limanı veya limanın arka sahasını da etkileyecektir.**

AZİZ KOCAOĞLU Zaten Limanın arka sahası da büyütülüyor.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Veya ayrı ulaşım yollarının kurulması söz konusu olabilir.**

AZİZ KOCAOĞLU Ona ayrı demiryolu hattı gelebilir. Kemalpaşa'da bir lojistik üssü kuruluyor. O lojistik üssü ile direk Liman'a demiryolu bağlantısı yapılması gerekiyor. O zaman bütün sistem, yani yük trenlerinin Liman'a gelmesiyle kentin içi de rahatlıyor.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Sayın Başkanım, İstanbul-İzmir otoyolu da oraya çok etki edecek gibi gözüküyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Tabii, lojistik üssünden Limana direkt bir hat yaptığınız zaman, ki, 22–23 kilometredir, o zaman Liman da rahatlıyor, Liman geri sahası da rahatlıyor. Burası elleçleme yapılacak bir Liman haline geliyor. Buraya 3. nesil geminin gelmesi demek, burada elleçleme yapılması demektir.

DOÇ. DR. TANYEL ÖZELÇİ ECERAL **Bu sözünü ettiğiniz şeylerin olması Çandarlı'yı boşa çıkarır mı?**

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Çandarlı zaten konteynır limanı olacak.**

AZİZ KOCAOĞLU Hayır, Çandarlı satılacak. Çandarlı'daki projeyi değiştirdiler; onu çok büyük tutmuşlardı, ancak onu şimdi küçülttüler ve ihaleye çıkmaya çalışıyorlar. Ben şöyle düşünüyorum; Ankara asfaltını düşündüğümüzde, Ankara asfaltı ve güneyi bu limanını kullanacak. Manisa OSB'yi, Nemrut Körfezi ve PETKİM Limanı'nı kullanacak o aks; Bursa, Balıkesir, Eskişehir aksı, Kuzey Ege'yle Güney Marmara da Çandarlı'yı kullanacak.

PROF. DR. METİN ŞENBİL **Her birinin kabul ettiği mallar farklı olacak. Bana göre Alsancak Limanı yine tarımla ilişkili son nokta olacak.**

AZİZ KOCAOĞLU Burayı neden ihaleye çıkmazlar, kazı yolunu neden yapmazlar bilemiyorum.

*16.10.2017 tarihinde yapılan görüşme.

Narlıdere Metro Çalışması

Katılımcı Süreçlerle Geliştirilen Büyük Tasarım Projelerinin Gerçekleştirilmesi Özel Örgütlenmelere Gidilmesi*

Prof. Dr. Adnan KAPLAN

PROF. DR. ADNAN KAPLAN **Katılımcı süreçler ve büyük tasarım projelerini gerçekleştirme ile ilgili meseleler var. Aslında katılımcı süreçte iki temel yön var. Bir tanesi kurum içi katılımcı sürecin ne şekilde işletileceği sorusudur. Burada kurum içerisinde çalışma düzeninde farklılığı beraberinde getiren, yani sadece birimlerin kendi içinde çalışmalarından ziyade, birbirleriyle çaprazlama çalışmalar içinde olması ve yapılan çalışmaların da bunu beraberinde getirmesi gerekiyor. En basitinden kıyı proje çalışmasını ele aldığımızda, hatta tramvay çalışmasına baktığımızda birden fazla birimin etkin olduğu, bir arada kotarmak durumunda olduğu bir çalışma görüyoruz. Ulaşım, altyapı, fiziksel planlama ve tasarım, diğer mühendislik hizmetleri gibi çalışmaların özellikle birden fazla birimle yapılması söz konusu oluyor. Bu yönde katılımcılığın kurum içi boyutu ve Dünya'da örnekleri var. Örneğin Kıyı Tasarım Projesi'nde, çekirdek konumda 4 önemli proje ofisinin yürütücülüğünde, kamu ve özel sektör işbirliğinde bir iş düzeni söz konusuydu. Dünya'da da buna yönelik örnekler var. Katılımcılığın ikinci boyutuysa, kamunun ya da halkın katılımıdır. Çünkü halkın katılımı, ilgili süreçlerde temsiliyeti, çalışmaların meşruiyeti açısından son derece önem taşıyor. Yakın zamanda da buna yönelik bir makale çalışması gerçekleştirdim. Halkın ya da kamunun ilgili süreçlere aktif katılımı, çalışmayı benimsemesini ve bununla birlikte (çalışmanın) bir meşruiyet kazanmasını getirecektir. Büyük tasarım projelerine baktığımızda; İzmir'de Kıyı Tasarım Projesi büyük tasarım projelerine örnek oluşturmaktadır. Büyük tasarım projelerinde çalışma alanının büyüklüğünden ziyade, yapılan çalışmaların içeriği ve kapsamı önem taşıyor. Bu çalışmada ulaşım (tramvaya bağlı çözüm gibi), altyapı, planlama-tasarım çözümleri mevcuttur. Aynı şekilde denizle olan etkileşimi ve aktiviteleri bunların hepsinin içinde olduğu bir çalışma ortamında görüyoruz. Büyük tasarım projelerinde, yukarıda belirtilen tanımlama çerçevesinde, katılım ve (büyük tasarım projesi) içeriklerini işlemeye çalışacağım.**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı olarak göreve başladığımızda kurum içerisinde bütün daireler birbirleriyle yazışma yapıyorlardı. Belli konularda yazışma yapmaları doğaldır. Ama bu aşırı bir yoğunluk arz ediyordu. İşlerin yazışmalar arasında takibi ve süreçlerin uzaması nedeniyle çok büyük zorluklar yaşıyorduk. Biz kurum içerisinde koordinasyonu sağlamaya çalışarak bunu aşmaya çalıştık. Öncelikle kurum içerisinde yöneticiler (Genel Müdürler, Genel Sekreterler, Genel Sekreter Yardımcıları, Daire Başkanları ve belirli müdürler) ile sürekli etkileşim içerisinde olmaya, hatta zaman zaman 2-3 gün dışarıda toplanıp, birlikte projeleri

konuşup, sohbet edip, 48 saati birlikte geçirip, kaynaşma sağlamaya özen gösterdik.

"BÜYÜK VE ÖNEMLİ PROJELERDE, PROJE İHALESİNDEN ZİYADE, PROJENİN YARIŞMA İLE ELDE EDİLMESİNİ VE BİR JÜRİNİN SÜZGECİNDEN GEÇMESİNİ SAĞLAMAYA ÇALIŞTIK."

Katılımcılık, yöneticiliğin geldiği bir aşama. Siz bir projeyi önerebilirsiniz. Projeyi sorgulamadan biri alır ve bir silsile içerisinde başarmaya çalışır. Ancak, burada projenin ne işe yarayacağı, kimlerin işine yarayacağı, karar veren kişinin bunu sağlıklı bir şekilde irdeleyip irdelemediği, handikapların, darboğazların olup olmadığı konusu sorgulanmadan süreç sürdürülür. Böyle olunca da "gide gide düzelir" mantığıyla bir sürü açmazlar, sorunlar hep gündeme gelir ve işin içinden çıkılmaz bir hal alır. Amaca ulaşılamaz. "Başkanım şu tarihte bitecek" denir o tarih gelir geçer, bir arpa boyu yol gidilmez. Buna benzer bir sürü aşamadan geçtik. Sonra, bir projenin konunun uzmanları tarafından ve o konuda süreç içerisinde devreye girecek birimler tarafından topluca görüşülüp, sürecin topluca görülmesi ve herkesin de görevini o toplantılarda belirlemesi, benimsemesi ve bir problem çıkacaksa, kendi konusuyla ilgili onu da orada açık yüreklilikle söylemesi, öngörülen mahsurların baştan giderilmesi gibi bir yol izlemeye başladık. Burada kısmen başarılı olduk. Hesapta olmayan, kamu ile ilişkilerde bazı sorunlar çıktı. Daha sonra, büyük ve önemli projelerde, proje ihalesinden ziyade, projenin yarışma ile elde edilmesini ve bir jürinin süzgecinden geçmesini sağlamaya çalıştık. Benden önce Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi, daha sonra Opera Binası projeleri bu şekilde elde edildi. Kültürpark, Tasarım Koridorları projeleri aynı şekilde yapıldı ve sizin de az önce bahsettiğiniz 40 kilometrelik Kıyı Projesi de benzer şekilde zirveye çıkan bir proje oldu. Aslında, kıyı kadar önemsediğimiz Kültürpark'ın dönüşümünü ve Kültürpark'a yeni bir fonksiyon yüklenmesini de biz katılımcı

süreçlerle belirlemeye çalıştık. Fakat orada bir yanlış anlaşılma, yanlış bilgilendirme ve dezenformasyon ile karşı karşıya kaldık. Belli devlet kurumlarının da olayı farklı yorumlamasının sonucunda kilitlenmiş durumdayız. Bunu, yaşama geçiremedik, halbuki İzmir için son derece önemliydi.

Kentsel dönüşüm projelerinde, kentsel dönüşüm bölgelerinde açtığımız ofislerde bütün sorunları vatandaşlarımızla, oradaki mülkiyet sahipleriyle görüşerek, proje yapılmadan önce onların dileklerini, isteklerini, ihtiyaçlarını tespit ederek, onlarla beraber yaşayarak, karar vererek çalıştık. O konuda da ciddi mesafe kaydettik. Türkiye'de hiç uygulanmamış bir kentsel dönüşüm modelini karşılıklı öğrenerek gerçekleştirdik. Şu anda 7 bölgede ciddi çalışmalar yapıyoruz. Burada katılımcı yönetimin karşılıklı öğrenme gibi çok ciddi katkısı var. Hep beraber öğreniyoruz. Katılımcı süreçlerde bir tarafta konunun uzmanları teknik insanlar konunun olabilirliğini ve uygulanabilirliğini, yol yöntemini belirlerken, bir taraftan da siyasetçinin bu üründen istifade edeceği, bu ürünü kullanacak kişilerin sürece katılacağı, düşünceden projeye, projeden inşaat aşamasına kadar sahiplenmesini sağlayacak yol haritalarını belirleyip uygulamaya başladık. Bu katılımcı süreçlerde tabi ki insanlar ne kadar bilgilenirse, yapım aşamasından kullanım aşamasına projenin kendisine ne getireceğini öğrenirse, o kadar sahipleniyor. Hem projenin kullanıcısı artıyor, hem de kullanma aşamasında korunması kollanması, sahiplenilmesi artıyor. Vandalizme karşı ve diğer menfi olumsuz etkilere karşı da koruma sağlanmış oluyoruz. Biz bu yöntemi geliştirerek, uygulamaya çalışıyoruz. Katılımcı yönetim konusunda düşüncelerimiz ve bize getirdiği faydalar bunlar.

"BİZ NASIL ELİNİZDEN TUTALIM, NASIL ELİNİZDEN TUTARSAK SİZE FAYDA SAĞLAMIŞ OLURUZ, SİZİN DURUMUNUZU DÜZELTİRİZ, GELİRİNİZİ ARTIRIRIZ, ÜRÜN YELPAZENİZİ GELİŞTİRİRİZ DİYE SORDUĞUMUZ ZAMAN, ZATEN KATILIMCI YÖNETİM SÜRECİ BAŞLIYOR."

PROF. DR. ADNAN KAPLAN **Bunun yanı sıra, devam eden yeşil altyapı çalışmaları var. O çalışmalarda da özellikle Belediye içerisindeki farklı birimlerin bir arada çalışmasını önemli buluyoruz. Çünkü çalışma içeriği birden fazla birimin ya da konunun iç içe olmasını gerektiriyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Mesela Koray Velibeyoğlu ve arkadaşlarının birlikte yönettiği Yarımada, Gediz-Bakırçay, Küçük Menderes bölge stratejik planlarında da aynı durum söz konusudur. Biz bu bölgede yaşayan insanlara hangi sektörde, ne gibi destekler vererek ihtiyaçlarını karşılayabileceğimizi, yardımcı olabileceğimizi, üretimin artmasını, sağlıklı ürün üretilmesini ve nihayetinde yaşam standartlarının, gelirlerinin yükselmesini nasıl sağlayabileceğimizi soruyoruz. Sorarken de o bölgede yaşayan insanlarımızla hocalarımız sohbet ediyorlar, oradaki geleneksel meslekleri, ekonomik yapıyı, arazi durumunu, buralara ne gibi destekler sağlanırsa onların sorunlarına cevap verebileceğimizi, altyapı eksiklerini konuşuyoruz ve birlikte karar veriyoruz. Kırsalda, İzmir'de yaptığımız projeleri menfi bakış açısından değerlendiren kişilere hiçbir sözümüz yok, onlardan da yararlanmaya çalışıyoruz. Fakat bizim bu katılımcı süreçlerde ulaştığımız noktalar ve gerçekleştirdiğimiz projeler son derece başarılı oldu. Hocaların yaptığı kırsal değerlendirmeler ve çalışmalardan sonra Yarımada'da çok büyük bir mesafe kaydettik. Yarımada bunlardan ilkidir, Gediz-Bakırçay ikincisidir. Orada da ciddi mesafeler kaydediyoruz. Zaten

Küçük Menderes kendiliğinden ayağa kalkmıştı. İlk önce oraya dokunabildik, daha stratejik planı yapmadan, yol haritasını belirlemeden kırsal anlamda baktığımızda en büyük başarımız Küçük Menderes'tir. Çünkü orada bir yapı vardı ve mücadele ediyordu. Onlara dokunur dokunmaz, ortaya çok ciddi ürünler ve sıçramalar çıktı. Diğerleri de bunu örnek aldı ve hepsi birbiriyle etkileşerek devam ediyor. Diğer bölgelerde de kooperatifler kurulmuştu. Örneğin, Bakırçay çok sıkıntılıydı. İzmir Arı Yetiştiricileri Birliği'yle beraber Bakırçay'da bir bal işleme-paketleme tesisi kurduk. Ayrıca orada bir büyük baş hayvan üreticileri kooperatifi kuruldu. Gelişmeler devam ediyor.

"Ben sana şunu yapacağım, senin ekmeğin büyüyecek" bir yöntemdir. "Sizin neye ihtiyacınız var? Biz nasıl elinizden tutalım, nasıl elinizden tutarsak size fayda sağlamış oluruz, sizin durumunuzu düzeltiriz, gelirinizi artırırız, ürün yelpazenizi geliştiririz" diye sorduğumuz zaman, zaten katılımcı yönetim süreci başlıyor. Bu süreç sonrasında, projelerin karşılıklı görüşülüp, sahiplenilip, amaca ulaşmasında çok önemli bir yol ve yöntem oluyor.

Bugüne kadar yaptığımız işlerde ciddi bir mesafe aldık. Şöyle bir baktığımızda daha işin başlangıcındayız. İlk basamakları çıkmaya çalışıyoruz. Yapılacak daha çok işimiz var. Çünkü uzun süre ötelenmiş, ilgilenilmemiş işler var. Tabii burada bütün mesele "ben yaptım oldu" değil, aklın ve bilimin rehberliğinde konunun uzmanlarıyla beraber çalışarak, genel kabul görecek, vatandaşın da iştirak edeceği, destek vereceği yol ve yöntemleri bulmaktır. Ancak ne yaparsanız yapın, sonunda birlikte çalışacağınız kişilerle, kurumlarla, buna soyunan Belediye'nin arasında bir güven ortamının tesis edilmesi gerekiyor. Bu güven ortamı varsa, bütün sorunlar ışık hızıyla aşılabiliyor. Eğer bu güven ortamı yoksa o güveni tesis edememişseniz, o zaman işler yavaşlıyor hatta zaman zaman çıkmaza giriyor. İlk göreve başladığım süreçte, bu güven konusunda çeşitli sıkıntılar yaşadım. Onu aşmak, güveni vermek kolay değil. Siz ihtiyaçları tespit edip, sözler vermeden yapmaya çalışacağınızı ve bu konuda samimi olduğunuzu söyleyerek çalışmaya başlarsanız ve onların ihtiyaçlarına çözüm üretirseniz, zaman içerisinde o güveni sağlayabiliyorsunuz. Laf ve nutuk ile güven sağlamak mümkün değil. İşle, eylemle, onun gibi düşünerek, yarasına merhem olmaya çalışarak ve somut olaylarda da bunu yaşayarak bu güveni sağlayabiliyorsunuz. Bugün, başka siyasi görüşten olabilir, bizi beğenmeyebilir, hiçbir sakıncası yok ama güven konusunda biz şu anda İzmirli hemşerilerimizle son derece rahatız ve maksimumdayız. Bu da birçok problemi aşmamızı, birçok hizmeti yapabilmemizi getiriyor ki, hepsinin başında bu karşılıklı diyalog, katılımcı yöneticilik ve güven geliyor, bunlar olduğu sürece yapılamayacak iş yoktur. Geç olur, erken olur, ekonomik durum müsait olmaz, biraz ötelenir, ama mutlaka sonunda başarılı olunur.

PROF. DR. ADNAN KAPLAN **Küçük Menderes Havzası'ndan bahsettiniz. Oradaki katılımcılık yüksek düzeydeydi. Birçok yerde katılımcılık adı altında sadece anketler uygulanması ya da "konuşulması" gibi süreçler takip ediliyor. Bunlar yeterli değildir. İlgili çalışmada halk çalıştaylarında ve devamında da interaktif, insanların katılımını öngören süreçler işletilmeye çalışıldı. Daha da önemlisi, ilgili bölgelere gidilip, bu tip çalıştaylara katılma konusunda ya da oraya katılıp fikrini açıklama hususunda tereddütler yaşayan ya da konuşmayan insanlarla da özel görüşmeler yapılarak, geri**

bildirimler alındı. Bu güvenin tesisine bağlı olarak, özellikle Küçük Menderes Havzası'nda katılımcılık mekanizması işletilmeye çalışıldı. İnsanların yaşam koşullarını iyileştirme, refahını artırma yolunda, diğer havzalardan farklı olarak "bizim yaşam koşullarımızı iyileştirin" söylemi gelişti. Tarımsal üretim ya da tarıma bağlı yaşamla birlikte "buraya sinema, park, eğlence mekanları getirin" dediler. Yani "ben ilçede ne yaşıyorsam, ne görüyorsam burada da aynı olanakları görmem gerekir" gibi bir yeni durum söz konusu oluyor. Karşılıklı güven tesis etmekle birlikte aslında gizli kalmış olan birtakım ihtiyaçlar ortaya çıkıyor.

AZİZ KOCAOĞLU Yarımada ve Gediz-Bakırçay'da sizler çalışırken, biz orada birçok projeyi gerçekleştirdik ve belli bir aşama kat ettik. O aşama kat edildiğinde, o insanların çiçekleri para ettiğinde, fidanları satıldığında, üretimi artığında, tabi ki diğer ihtiyaçlar da gündeme geliyor. O tespitiniz çok doğru. Bu, en erken orada başlamamızın getirdiği bir sonuç oldu.

600 tane köyümüz var. Ben tamamına yakınını gezdim. Günde ortalama 9 köy, en çok 14 köy gezdim. Gittiğim köyde, muhtar, erkekler, çocuklar toplanıyor. "Ben sizi ziyarete geldim, sizi dinlemek için geldim. Benim konuşmamın size bir yararı yok. Sizin sorunlarınızı çözebilirsem size ve ülkeye, kente yararlı olacağız. Siz bana dileklerinizi, isteklerinizi, problemlerinizi söyleyin." diyorum. Her köyde ziyaretimiz yaklaşık 1 saat sürüyor ve onlar istediklerini söylüyorlar. Arkadaşlar not alıyorlar, biz de not alıyoruz. Ondan sonra yapılamayacak olanlarını, "Bunları bugün yapmamız mümkün değil" diye açık yürekliliklе söylüyorum.

PROF. DR. ADNAN KAPLAN Aslında burada ilginç bir durum da ortaya çıkıyor, konuyu hem kentte hem de büyük tasarım projeleri kapsamında düşündüğümüzde; bu tip çalışmalar arttıkça halkın beklentileri de artıyor. Aklıma şöyle bir yaşanmış olay geldi; 1985 yılı, öğrenciyim, bölümümüze Kanada'dan bir Türk meslektaşımız geldi. Ontario bölgesinde bir liman bölgesinin yenilenmesi/dönüşümü çalışmasını sundu. Çalışmanın bir broşürünü getirmişti. Broşürün içinde o kadar güzel ve içeriği dolu sunum, plan, perspektif ve görünüşler vardı ki çalışmanın profesyonellerce ve profesyoneller ile paylaşmak için hazırlandığını düşündüm. Çalışma dosyası içerisinde sunuluyordu. "Hayır, bunu halka veriyoruz" dedi. Broşürü hala saklıyorum. Hâlihazırda halk nezdinde bugün çok fazla değişen bir şey olduğunu düşünmüyorum. "Halk bunu nasıl anlar?" dedim. "Halk bunu orada anlar, bunu alır, okur, değerlendirir" dedi. Bir örnek gösterdi; "Biz burayı bu şekilde önerdik. Ancak, işin finansal ve uygulama boyutunda sıkıntı olduğu için, halk buna itiraz etti ve burayı değiştirdik" dedi. Bu bilinç düzeyi, bu duyarlılık da bir katılım meselesidir. Öbür türlü, katılım adı altında sadece bir anket uygulanıyor veya mikrofon uzatılıyor ve buna da "katılım" deniyor. Yapılan çalışmaların içeriği, çeşitliliği artıkça, çok çeşitli sorulara cevap verdikçe, insanlar yaşayıp gördükçe bilinç düzeyleri ve buna bağlı olarak katılım düzeyleri de yükseliyor. Daha önce sadece mikrofon uzatılarak fikirleri alınan insanlar, daha sonra bilinç sıçramasına bağlı olarak, o süreç içerisinde daha fazla bulunma beklentisinde olmaya başlıyor. Örneğin, Karşıyaka'daki tramvay çalışmasına yönelik eleştiriler duydum, malum size de, basına da yansıyan eleştiriler oldu. Bu konularda bir kere de olsa yurtdışı görmüş olmanın ve bunu deneyimlemenin son derece önemli olduğunu düşünüyorum. Sadece buradan bakarak, bir takım

şeyler söylemek çok doğru değil. Ben burada haksızlık da etmememiz gerektiğini, yurtdışındaki tecrübeler arttıkça ya da buradaki çalışmalar yaşamın bir parçası olmaya başladıkça, insanların bunu bilinçaltlarında yaşamaya başladıklarını ya da başlayacağını düşünüyorum. Karşıyaka için düşünürsek, tramvay geçiyor, sahilde aslında alışık olunmayan tasarım çalışmaları gerçekleşiyor. O bölgede yaşayan biri olarak, bu durumu zaman zaman gözlüyorum. Aslında oradaki insanların çok büyük bir bölümü de böyle bir çalışmayı benimsedi. Yani, kıyı bölümünde salt bir yeşilin oluşturulması yerine, içinde değişik programı olan, değişik deneyimler yaşatabilecek ortamların olması yaşandıkça talep ediliyor. Bu durumda ulaşım da çözüme kavuşacak, su ile ilişkili ya da suyu gündelik yaşamda içselleştiren değişik tasarımlar gündeme gelecektir. Bu, oradaki insanın bilincini, görgüsünü ve saygısını artırıyor. Ben öğrencilerime şimdi bundan bahsediyorum "Bakın siz bir önceki döneme göre çok daha şanslısınız, İzmir yapılan çalışmalar bakımından şu an önemli bir laboratuvar ve deneyimlemeniz, öğrenmeniz gereken birçok çalışma var." diyorum. Bostanlı'da yapılan günbatımı teraslarından tutun, yeni nesil park olarak yapılan Şehit Polis Fethi Sekin Parkı gibi çalışmalar, sadece park ya da kıyı bandı çalışması değil, onun çok ötesindedir. Kentin vitrinine ve içeriğine de katkıları var. Aslında sadece proje ve bu tip işler olmanın dışında, kent politikası dahil olmak üzere birçok konuyu içeriğinde barındırıyor.

Bu durum katılımcılığın daha nitelikli olmasını getirecek ve bundan sonra daha kapsamlı talepler gündeme gelecektir. Kişi başına düşen yeşil alan miktarını arttırma gibi bir talep gündeme gelmeyecektir. Bunun yerine, "sizin oluşturduğunuz ortam halkın sosyal yaşamına ne denli katkıda bulunabiliyor, sosyo-ekolojik problemleri çözebiliyor mu?" soruları gündeme geliyor. Ulaşım yönünden ya da halkın yaşamı açısından prestij ya da sembolik değer olma anlamında çok değişik projeler söz konusu olabiliyor. Bugün dünyada bu tip tasarım projelerinde kamusal yaşam, ulaşım, altyapı, ekoloji ve mühendislik gibi birden fazla sorunu ya da konuyu bir arada ele alma söz konusu oluyor.

Buradan son derece önemsediğim yeşil altyapı odaklı çalışmalara geçmek istiyorum. Örneğin, derelerde bu boyutu görebiliyoruz Bakıyorsunuz belli kurumlar ayrılmış, bir birim sadece tasarım çalışması yapıyor, bir birim sadece mühendislik boyutuyla uğraşıyor, halbuki planlamacı-tasarımcı grubun, mühendislerin birlikte çalışıp ürettiği, bunun ötesinde yerel yönetim içinde katılımın yanı sıra dış katılımı (kamunun katılımını) da barındıran çok yönlü projeler ve çalışmalar söz konusudur. Bundan sonraki aşamalarda da böyle bir beklenti olacağını düşünüyorum. Bunu Kıyı Tasarımı Projesi'nde de görüyorum; birden fazla iş bir arada yürütülüyor. Ulaşım boyutu, denizden bakış boyutu gibi çok çeşitli yönlerden yaklaşımlarla çalışmalar yürütülüyor. Ancak, bu çalışma biçimi ne iç katılım ne dış katılım anlamında, aynı şekilde Belediye bünyesindeki farklı birimlerin birbirleri arasında bağlantılı çalışmalarında alışık olunan bir durum değildir. Büyük tasarım projeleri içerisinde birden fazla konunun birbiri içerisine geçtiği, iç katılım olarak birden fazla grup ya da birimin, çalışanlarının özellikle mühendislik ve tasarım alanlarında ve birlikte çalışmaları söz konusudur.

AZİZ KOCAOĞLU Tabii ki çok yönlü projeleri kurumlar, birimler birlikte çözdüğü müddetçe deneyim

Bostanlı Günbatımı Teras (İzmir*deniz* Projesi)

kazanıyorlar. İşler hızlanıyor, iş yapma yetisi de artıyor ve sonuçta başarılı ürün çıkartıyorlar. Bir kentin kent olabilmesi için kamu alanlarına ihtiyaç var. Siz ne kadar çok kamu alanı üretebilirseniz, oradaki insanların karşılıklı etkileşimini ne kadar çok sağlayabilirseniz, orada insanların birbirlerinden öğrenmesini, birbirlerini değerlendirmesini, birbiriyle diyaloglarını sağlarsanız, o ölçüde kentlilik bilinci oluşuyor ve artıyor. Birçok konudan da karşılıklı bilgilenerek haberdar oluyorsunuz.

Bu da en azından haberleşme, bilgilenme açısından da bir katılımcı süreçtir. Kordon'u Cumhuriyet Meydanı'nı, Konak Meydanı'nı kaldırırsanız ya da kimseyi sokmazsanız, kim kimden ne öğrenecek? Onun için özellikle büyük kentlerin kamu alanlarına, meydanlara ekmek ve su kadar ihtiyacı var.

PROF. DR. ADNAN KAPLAN **Benim aklıma iki konu geliyor. Bir tanesi; Kıyı Projesi'nde bir politik kararlılık var. Çünkü ortada bilinen ya da bildiğimiz tarzda proje ya da iş yapma becerisinden çok farklı bir durum var. Diyorsunuz ki; "Ben 40 kilometrelik kıyı bölümünün tasarımını ele alıyorum." Dünya'da bile bunun örneğinin çok fazla olduğunu düşünmüyorum. Böyle olağandışı bir çalışma var. Kentin geleceği bağlamında 20-30 yıla yayılan çalışmalardan bahsediyoruz. Aslında, bizde bir işi kısa zamanda bitirebilmek, başarı gibi düşünülüyor, bu genlerimize de işlemiş. Hâlbuki hiç de böyle olmaması gerekir. Çalışmalardan bir tanesi; İspanya'da Rio Park adı verilen 8 km.'lik bir nehir bölümüdür. Nehrin her iki tarafından geçen kara yolunun yerin altına alınmasını, kentin alt yapısının ve üst bölümün çözümlenmesini ve iki mahallenin buluşturulmasını içeren kent ölçeğinde bir çalışmadan bahsediyorum. O çalışmada da politik kararlılık son derece önemliydi. İlk başta insanların karşı çıkması ve orada da aynı şekilde üç tane Madridli mimarlık ofisiyle bir tane uluslararası peyzaj mimarlığı ve kentsel tasarım ofisinin ortaklığında yapılan çok farklı çalışma pratiğini görebiliyorsunuz. Böyle bir dönüşüm de çok farklı bir yön, model oluşturuyor.**

Hatta Koray Velibeyoğlu Hoca ile konuyu konuşurken, "transformasyon" kavramını kullanıyorum, dönüşümün daha ötesinde "dönüşüm içerisinde dönüşüm" Madrid'de yaşanıyor. Burada halkın aslında katılma biçimi süreç içerisinde ve işler yapılırken değişiyor. Statik bir katılım durumu söz konusu olmuyor. Yaşam ortamlarında değişimi görüyorlar, deneyimliyorlar, o deneyimlemenin üzerinden katılımcı süreç daha farklı bir formata evirilmeye başlıyor. Bu durumu İzmir'de yaşamaya başladığımızı düşünüyorum.

Karşıyaka'nın sahili sadece gezilen bir yerken, bakıyorsunuz birçok fonksiyona yer verildiği, ulaşım bağlantılarının ve bir takım etkinliklerin daha fazla iç içe olduğu çok farklı bir yere dönüşüyor. Burada İzmir şehrinin vizyonu ve stratejilerini ve de oluşturulma sürecini önemsiyorum. Akdeniz Akademisi'nin varlığı, Kıyı Projesi, "Marka Şehirler" kavramı, yaşam kalitesi... bütün bunlar vizyonun parçasıdır. Hatta "işe yaramayan bir çalışma" olarak nitelendirilebilen İzmir Liman Bölgesi Kentsel Tasarım Proje Yarışması'nı önemsiyorum. Etkisi somut olarak görülmedi, ancak, oluşturmaya çalıştığı kentsel yaşam kurgusu derinden bir şekilde işleyerek Kıyı Projesi ve diğer projelerin var olmasına gerekçe oluşturdu.

Kıyı Projesi ya da bu anlamdaki çalışmaları, geçmişte yapılan, hatta başarısız olarak gö-

rülen çalışmaların da aslında devamı olarak görüyorum. Kıyı Projesi de yeşil altyapı çalışmaları gibi kent içerisinde başka çalışmaları yönlendirmektedir. Bu anlamda sadece büyük ölçekli değil, çok sektörlü proje çalışmaları kentin geleceğini belirleyecektir.

Bir taraftan bu tip sosyal ve kültürel hizmetleri, kentin prestijini düşünürken, bir taraftan da iklim değişikliği etkilerini ve bunlara karşı ne yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz. Aslında bir arada çalışılan tasarım üretim biçimini yaşamın kendisi dayatıyor. Bu durumda ister istemez planlamacı/tasarımcı olarak mühendislerle iç içe olmak durumundayım. Benim içinde bulunduğum kurumlar onlarla birlikte olmak durumundadır. Vatandaş da bu işlerin sadece bir yerleri yeşillendirmek, güzelleştirmek veya düzenleme işi olmadığını, kentin yukarıda belirtilen hususlara bağlı çalışılması gerektiğini görmeye başlıyor. Projelerin de bunlar üzerinden işlemesi söz konusu oluyor. Dolayısıyla, bu tip alanların varlığını ve örneğin; kıyı projesi çalışmasında kıyı mühendisliği alanını önemsiyorum. Aslında mühendislerle, ulaşım planlamacılarla daha fazla iç içe olup, tasarımlarımızı, çalışmalarımızı birlikte yürütebilmeliyiz.

Belediye içerisinde ya da ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili birimlerinin çalışmaya katılmasıyla, böylesi bütünleşik çalışmaların daha fazla yapılması gerekiyor. Ancak bir takım çalışmalarda bu katılım biçiminde sorunlar olduğunu görüyorum. Katılım dendiğinde, kurumlar bazında değişik kurumların, değişik meslek gruplarının interdisipliner (disiplinler arası) çalışmalara katılması nasıl gerçekleşiyor? Birileri bir çalışma gerçekleştiriyor, onun dışında olan kesimler yarım sayfa veya bir sayfa rapor hazırlıyor ve "bu bir interdisipliner çalışma oldu" deniyor.

Burada kastedilen durum bu değildir. Olması gereken çalışma düzeni bariz şekilde kıyı tasarım sürecinde yaşandı. Saatlerce, günlerce bilgi paylaşımı ve tartışmalar yürütüldü. Çalışmada doğal olarak eksiklikler ve yanlışlar vardır. Bu yönde düşünceleri ve kritikleri taşıyorum. Öte yandan, bir takım çalışmalarda hali hazırda eski alışkanlıklar söz konusu olabilmektedir. Örneğin, geçen hafta Şehircilik Şurası'nda "Çok güzel kararlar alıyoruz ve işler yapıyoruz. Bu alınan kararların gerek merkezi gerek yerel yönetimler bazında sindirilmesi ve bunun içselleştirilmesi konusunda ne yapıyoruz?" diye sorduğum zaman, maalesef ortaya aydınlık bir tablo çıkmıyor. Çünkü yapılmak istenen çalışmalara ve değişime karşı büyük bir direnç var. Bu direncin içerisinde insanların, kurumların mevcut ya da bugüne kadar yapmakta olduğu pratiği sürdürme ya da rutinin dışına çık(a)mama eğilimi görülmektedir. Burada yapılması öngörülen çalışmaların gereği olarak, değişik işbirlikleriyle özellikle planlama, tasarım ve mühendislik alanlarının iç içe olması ve buradan bir sentezin ortaya çıkması gerekmektedir.

PROF. DR. ADNAN KAPLAN Evet bu pratiğin geliştirilmesi gerekiyor. Öncelikle hiçbir kamu kurumu ya da birimin buna ilk başta sıcak bakacağını düşünmüyorum. Çünkü yılların pratik yapma biçimi var. Bu sadece merkezi ve yerel yönetimdeki kadrolarla sınırlı değil, mesleki pratiklerde, eğitim-öğretimde de köklü değişiklikler gerekiyor. Biz hala var olan ya da geçmiş yaklaşımlara dayalı olarak eğitim-öğretim faaliyetlerini yürütmeye çalışıyoruz. Aslında gerek kamu kurum ve kuruluşları ve yerel

yönetimin gerekse de akademik ortamların bir şekilde bunu deneyimlemesi, Dünya'daki değişiklikleri özümseyerek bu duruma adapte olmaya çalışması gerekiyor. Kıyı bölgesinde bir çalışma yapılırken, aynı zamanda iklim değişikliğine bağlı deniz suyu seviyesi yükselmesini, kuraklık meselesini ilişkilendirmemiz gerekiyor. Sayın Başkan'ın da belirttiği gibi, karşılıklı güveni ve öğrenmeyi önemsiyorum.

*14.11.2017 tarihinde yapılan görüşme.

Sağlık Hizmeti, Sosyal Projeler ve Sosyal Hizmetler*

Prof. Dr. Şafak TANER
Prof. Dr. Meltem ÇİÇEKLİOĞLU

PROF. DR. MELTEM ÇİÇEKLİOĞLU Sizce genel olarak İzmir'in sağlığı nasıl?

AZİZ KOCAOĞLU Dünya'da zaman zaman belli konular ön plana çıkmaktadır. Sanayi Devrimi'nden sonra yakın tarihe baktığımızda; sırasıyla üretim, finans, pazarlama darboğazlarının yaşandığını görüyoruz. Öncelikle, üretim darboğazı yaşandığında, en çok üreten kentler ve ülkeler zenginleşmekte, sonra finansal krizlerin ardından finans politikalarını ele geçiren kentler zenginleşmekte, daha sonra ise pazarlama yeteneği olan kent, şirket ve gruplar zenginleşmektedir. Ancak günümüzde çevre yatırımlarını yapan kentler, cazibe merkezi olarak ön plana çıkmaktadır. Günümüz dünyasında bir kentin kalkınmasındaki temel hedef; o kentteki insanların sağlıklı çevrede yaşamaları ve kalkınmayı sürdürmeleri olmalıdır.

"İÇİLEN SUDAN, ATIKLARIN TEMİZLENMESİNE KADAR, TOPRAĞINI VE SUYUNU KORUYAN, SAĞLIK AÇISINDAN GÜÇLÜ BİR KENT OLABİLME HEDEFİYLE ÇALIŞMALARIMIZI SÜRDÜRMEKTEYİZ."

Neler yapılması gerekiyor ve biz neler yapıyoruz? Buna kısaca bakıldığında görüyoruz ki, birçok projeye öncülük ediyor olmakla birlikte, sağlık hep bunların en başında gelmiştir. Kenti uluslararası platforma taşımak, dünyada bilinir ve tanınır bir kent olarak kabul edilmek ve bundan dolayı kentin kalkınmasını hızlandırmak için çevreye yapılan yatırımların önemli olduğunu bilmekteyiz. İçilen sudan, atıkların temizlenmesine kadar, toprağını ve suyunu koruyan, sağlık açısından güçlü bir kent olabilme hedefiyle çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Buraya gelen ve burada yaşayan insanların; sağlıklı bir su kullandıklarını, bunun sürdürülebilir olduğunu, katı atıkların tamamının arıtılıp geriye dönüştürüldüğünü, bu kentte sağlıklı gıda üretildiğini ve sağlıklı gıdayla beslenildiğini bilmesi çok önemlidir. Bizim sağlık konusuna bakışımız budur.

Büyükşehir Belediyesi olarak İZSU, havzanın korunması ile ilgilenen Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığımız bulunmaktadır. Burada havzanın korunmasından kastımız; baraj çevresindeki alanların korunmasını sağlarken, sağlıksız atıkların çevreyi ve suyu kirletmesini de engellemektir. Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı bünyesindeki faaliyetler; haşere ile mücadeleden gürültü kirliliğine, tehlikeli atıkların bırakılmasının önlenmesi konusuna kadar birçok konuyu kapsamaktadır. Burada en önemli unsurlardan biri de kontrol ve denetlemedir. Bizde kontrol ve denetleme ön plandadır.

PROF. DR. MELTEM ÇİÇEKLİOĞLU Yapılan işlerin ne kadarı yenilikçi olarak tanımlanabilir? Diğer belediyelerle kıyaslandığında bu hizmetler verilirken oluşan farklılıklarımız nelerdir?

AZİZ KOCAOĞLU 10 yıl öncesine kadar yüzey suları arıtılarak şebekeye verilirken, yeraltı suları sağlıklı ve temiz olduğu öngörüsüyle arıtılmadan

şebekeye veriliyordu. Şimdi ise tarım ilaçları, çevre kirliliği gibi faktörlerden dolayı, şebekeye verilen tüm sular arıtılmaktadır. Metropoldeki insanlarımıza, arıtmadan geçmeyen su vermemekteyiz. Köy ve kırsalda da nereye su vermekteysek, bunu periyodik olarak tahlil etmekte, problem çıkarsa orada pilot çalışma yapmakta, yeni kuyular açmakta ya da paket arıtmalar kurmaktayız. İZSU Genel Müdürlüğü'nün ana politikası; arıtılmış sağlıklı suyu şebekeye vermek ve böylesi büyük bir şebeke ağını kontrol edip yenileyerek suyun kullanıcılara, hemşerilere sağlıklı intikalini sağlamaktır.

Bugün hangi belediye başkanına gitseniz, size bunu söyleyecek ama uygulama oranı nedir? Bütün mesele burada düğümlenmektedir. Bugün gelinen noktada biz arıtmadan su vermemekteyiz. Hangi belediye yeraltı sularını arıtarak vermektedir? Doğruyu söylemek ayrı şey, onu öncelik sıralamasına koyup gerçekleştirmek başka bir şeydir. Biz bu öngörüyle hareket ettik ve şu anda arıtma yapmadan, periyodik olarak kontrol etmediğimiz suyu, hemşerilerimizin kullanımına vermiyoruz.

Arıtma konusunda da aynı durum söz konusudur. İzmir kenti bu konuda açık ara öndedir. İzmir'de, Türkiye nüfusunun %5,3'ü, yani Türkiye'nin 1/20'si yaşamaktadır. Türkiye'de yapılan arıtmalara baktığımızda, arıtmaların %20'den fazlasının İzmir'de olduğunu görmekteyiz. Yeni bağlanan ilçelerde yer arayışı ve planlama çalışmalarından dolayı hala eksiklerimiz mevcuttur. Kiraz, Beydağ, Kınık, Dikili ve Karaburun'da çalışmalar hala devam etmektedir. Bunun yanında, bir taraftan nüfusu 1000-2000 arasında değişen eski beldelerimizde de paket arıtma çalışmaları yapmaktayız. Şu anda 29 tanesi için yeni ihaleye çıkılmış ve yer teslimi yapılmıştır. Bu giderek tamamlanacak bir süreçtir. Şu anda kırsalda 600 köyümüz, yerleşimimiz bulunmaktadır ki onların sorununu da bu şekilde çözmekteyiz. Bir de küçük arıtmalardan verim alınmadığı için, 30-50 hanenin yaşadığı yerlerde büyük fosseptik depoları yapıp, oralardan vidanjör ile en yakın arıtmaya taşımaya çalışmaktayız.

Bunun yanında, hava ölçüm cihazlarımızla havayı, gürültüyü, baca salınımlarını kontrol etmekteyiz. Çevre konusunda görevler çok dağılmış durumdadır. Biz denetleme makamına bildiriyoruz, o cezayı kesiyor-kesmiyor gibi birçok sorunla karşılaşmaktayız. Bir görevi çok fazla kuruma verirseniz, tam anlamıyla kontrol mekanizması kuramazsınız. Özellikle çevre konusunda sorumlu ve yetkilinin tek bir kurum olması gerekmektedir. Bir kurumun yetkili ve sorumlu olmasının daha sağlıklı koruma getireceğine inanmaktayız ve bu görüşümüzü de müteaddit kere yetkililerle paylaştık.

"İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN SOSYAL VE SAĞLIK POLİTİKALARI ÖNCELİKLİDİR. EŞREFPAŞA HASTANESİ, TÜRKİYE'NİN TEK BELEDİYE HASTANESİDİR."

PROF. DR. MELTEM ÇİÇEKÇİOĞLU İzmirlinin yaşam kalitesi nasıl? Büyükşehir'in buna katkıları nelerdir?

AZİZ KOCAOĞLU İzmir, Türkiye'de yaşam kalitesinin en yüksek olduğu kentlerden biridir, ama yaşam kalitesi açısından çok ileri olduğunu söylemek büyük abartı olur. Bunun sebeplerine baktığımızda, ilk olarak eğitimin geldiğini görmekteyiz.

"Tüketim eğilimlerinizi neye göre belirliyorsunuz" diye sorarsanız, öncelik sıralamasının "evrensel tüketim eğitimi" ile başladığını söyleyebilirim.

Önceliğinizde sağlıklı beslenme mi, yoksa mobilyanızı değiştirmek mi bulunmaktadır? Bu tercihler sizin yaşam kalitenizin artmasını ya da azalmasını belirlemektedir. Bu da ancak eğitimle gerçekleşebilmektedir. Siz çocuğunuzun beslenmesini, gelirinize göre sağlıklı bir konutta oturmasını, eğitimine özen gösterilmesine yönelik bilinci/kültürü aldığınız zaman, bu yaşam kalitesini sağlayabilirsiniz. Ancak bizde ilköğretimle birlikte başlayan böyle bir eğitim mevcut değildir. Aileler kendi dünya görüşleri ve bakış açılarıyla bunu sağlamaya çalışmaktadır. Sadece sağlık değil, tüketim öncelikleri konusunda da mutlaka küçük yaşta bilinçlendirme yapılması gerekmekte olup, eğer yaşam kalitesini artıracaksak, insanların sağlıklı bir yaşam sürmesini sağlayacaksak, zorunlu olarak bu eğitimin verilmesi gerekmektedir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal ve sağlık politikaları önceliklidir. Eşrefpaşa Hastanesi, Türkiye'nin tek belediye hastanesidir. Yüze yakın hekimimiz ve çalışanımız mevcuttur. Burayı geliştirip iyileştirdik. Köylerde, kırsalda sağlık eğitimleri yapmakta, tarama yapıp kan örnekleri almakta ve ağız-diş taramaları yapmaktaydık. Tarama yapılan kişide bir problem çıktığında, o kişiyi alarak Eşrefpaşa Hastanesi'ne getirmekte ve tedavisi için ne gerekiyorsa yapmakta ve sağlığına kavuşturup göndermekteydik. Ancak bu konuyla ilgili çeşitli nedenlerle bir kısıtlama yaşadık. Şimdi zaman zaman muhtarların talepleri üzerine otobüs gönderip aynı uygulamayı yapmaya çalışmaktayız.

PROF. DR. ŞAFAK TANER **Sizce neden engellendi, gerekçe nedir?**

AZİZ KOCAOĞLU Gerekçe siyasidir. İl Sağlık Müdürlüğü kendi yapmak istedi. Fakat öyle bir örgütlenmesi olmadığı için bir şey yapamadı. Çünkü bu iş için örgütlenmek ve kaynak ayırmak gerekmektedir.

PROF. DR. ŞAFAK TANER **Sorun çözülürse tekrar yapar mısınız?**

“BİZ, MESLEK FABRİKASI’NDA SADECE EĞİTİM VERİP BELGE VERMİYORUZ; SANAYİCİ İLE EĞİTİM ALANLARINI KAYNAŞTIRIYORUZ.”

AZİZ KOCAOĞLU İzin alırsak yaparız ama şu anda getirilen yasağa karşı hiçbir şey yapamayız. Bir de işin eğitim boyutu var ki, insanlarımızın bizden bu konuda beklentileri bulunmaktadır. Meslek edindirme konusunda Türkiye’de ciddi bir olumsuz gelişme söz konusudur. Bizde “sivil lise” dediğimiz liseler ve imam hatip liseleri meslek edindirmemektedir. Hatta meslek liselerimizde bile eğitimin kalitesi düşük olduğundan, insanları meslek sahibi yapamamaktadır. Kaliteli işçiye ihtiyacı olan birçok kurum, kendi çıraklık okullarını kurarak, fabrikalarında elemanlarına pratik ve teorik eğitim vermekte ve orada eğitim alanların büyük kısmını da istihdam etmektedir. Ancak dışarıdan, Milli Eğitim camiasından gelenler için maalesef böyle bir şey yoktur. Bu da istihdam sıkıntısından tutun da, toplumun sağlıksızlaşmasına, toplumun hayata küsmesine kadar birçok sorunu beraberinde getirmektedir.

Biz bu problemleri görüp, adına önce “Kent Koleji” dediğimiz, sonra “Meslek Fabrikası” olarak değiştirdiğimiz oluşumu hayata geçirdik ve Halkapınar’daki eski DGM binasını tamamen meslek edindirme konusunda tahsis ettik. Bu kent turizm, sanayi ile kalkınacak, ama eleman açığı bulunmaktadır. Çünkü İngilizce bilen, hijyeni bilen ve garsonluk yapabilenleri yetiştirecek eğitim kurumu yoktur. Komi, aşçı, hasta bakıcı, temizlikçi, çocuk bakıcısı ve sanayide gereken diğer elemanlar; kaynakçısından tornacısına, tarımda bilinçli üreticiye kadar bunların hepsi için üniversitelerin ilgili birimleriyle birlikte biteviye eğitimler vermekteyiz. Bu Meslek Fabrikası, Türkiye’de ilk olan bir uygulamadır.

“Ben lise mezunuyum, okuryazarım bana iş lazım” diyorlar; böyle bir iş yoktur. Kişi, meslek lisesinden mezun olmasına rağmen marangozluk bilmemektedir. Biz, Meslek Fabrikası’nda sadece eğitim verip belge vermiyoruz; sanayici ile eğitim alanlarını kaynaştırıyoruz. Bu zamanla daha da gelişecek. Düz lise mezunu olanların masa başında iş bulma olanakları olmadığını, toplumun artık anlaması gerekmektedir. Bir de hayalindekini değil, yapabileceği, kabiliyeti olan işin eğitimini alması, kişinin meslek edinmesini kolaylaştıracaktır. Türkiye’de işsizlik var ama birçok yabancı ülkeden gelip ev işleri, hasta -çocuk bakım işlerini yapan insanlar da mevcuttur. Bunlar içinde yüksek tahsilliler de olmasına rağmen, aynı işi biz ortaokul lise mezunu okuryazar kız ya da erkeklere yaptıramıyoruz. Demek ki bir rahatlık var, bu da toplumun ayrı bir yarasıdır.

Toplum içinde çeşitli sorunlarından dolayı çalışamayacak durumda olan insanlar, yaşlılar ve kimsesizlerimiz vardır. Bu kişilere belediyeler ve devlet bakmak durumundadır. Bu durum, sosyal belediyeciliğin ve sosyal devletin bir gereğidir. Uygulama böyle mi? Uygulamada kimin sesi çıkıyorsa, kim ortalıkta dolanıyorsa, evinde oturup bunu beceremeyen, aç yatıp aç kalkan insanların mağduriyeti devam ederken, büyük ihtimalle çalışma şansı olan kişiler, işin kolayına kaçarak, buna da biraz “siyasi sos” ekleyerek, gerçekten üretemeyecek durumda olan insanların hakkını da almaktadır. Bunun mutlaka disipline edilmesi, gerçek ihtiyaç sahiplerinin devlet ve yerel yönetimler tarafından ele alınması gerekmektedir. Ama bunu muhtar ve kaymakamlar vasıtasıyla ya da oy mantığıyla değil, Türkiye vatandaşı oldukları için yapmalısınız. İhtiyaç sahiplerine kaynakların aktarılması için ilkeli, kuralları belli bir yol ve yöntem uygulamak gerekmektedir. Tek başına gecekonduda yaşayan bir teyze vardır ve ona destek olunması gerekmesine rağmen, “evi

var" denmektedir. Evi vardır da tencerede pişecek bir şeyi yoktur. Bunların hepsinin sağlıklı şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

PROF. DR. MELTEM ÇİÇEKÇİOĞLU Sağlıklı ve sürdürülebilir olması için nasıl bir düzenleme yapılabilir?

AZİZ KOCAOĞLU İhtiyaç sahiplerine ilişkin bilgi almakta ve bunları zabıtalarımız vasıtasıyla incelemekteyiz. Bugün tek tek herkesin durumuna ulaşabiliyorsunuz; hem evlerinden, hem çevreden kontrolü mümkündür. Kendi prensiplerimize göre; Belediye'den ayrılan kaynağın, desteklememiz gereken kişilere gitmesini sağlamak için aşırı özen göstermekteyiz. Yaptığımız yardımlarda insanları teşhir etmemekteyiz. Nakdi yardımı hesaplarına yatırmakta, gıda yardımı yapılacaksa alacakaranlıkta yapmayı uygun görmekteyiz. Böyle bir yardım fotoğrafını yayınlamaya kesinlikle tevessül etmemekteyiz. Çünkü biz görevimizi yapmakta ve kentin parasını zor durumda olduğunu düşündüğümüz insanlara vermekteyiz. Bunun siyaseti olmaz! Böyle bir durum ne gelenek göreneklerimize, töremize ne de inancımıza sığmaktadır. Biz böyle gördük, bu şekilde de sürdürmekteyiz.

Kadınlar her gün daha fazla iş hayatına girmeye başladığı için kreş problemleri ortaya çıkmaktadır. İZELMAN vasıtasıyla kreşlerimiz olduğu gibi, ilçe belediyelerinin de bu yönde çalışmaları mevcuttur.

İzmir gibi Metropol kentler sürekli göç almaktadır. Yakın zamana kadar Anadolu'dan göç aldık. İzmir'in yaşam biçimine, oluşturduğu kentlilik özelliklerine yabancı olan insanlar bu kente geldi ve gelmeye de devam etmektedir. Bu insanların kente uyum sağlaması, kenti bilmesi, tanıması gerekmektedir. Biz bu amaçla üç tane belli başlı proje geliştirdik Bunlardan bir tanesi "Abla-Ağabey-Kardeş Projesi"dir. Proje'nin özünde, üniversite öğrencisi bir kız ve erkek öğrenciyi, 5-6-7. sınıfta okuyan o bölgedeki çocuklara abla-ağabey yapmak vardır. Evlere giderek ablalık ağabeylik yapmakta, ders çalıştırmakta, abla anneyle sohbet etmekte, ağabey baba ile konuşmaktadır. İlk başlarda 'gençler evlere gidecek, mahsuru olabilir' denmişti. Biz de 'evlere gitmezlerse Proje'nin yararı olmaz, birbirlerini ve gittikleri çocukları koruyacaklar' dedik. Böylece Proje, 10 yıldır başarıyla uygulanmaktadır. Çocukların yaşadıkları bölgeden edindikleri konuşmaları, babasına annesine karşı olumsuz davranışı gibi kötü alışkanlıkları mevcuttu. Proje sayesinde çocuklarda ciddi düzelmeler olmuştur. Özellikle anneler gelip teşekkür etmekte, çocuklarının davranışlarının değiştiğini, ders çalıştıklarını belirtmektedir. Ayrıca Proje kapsamında ebeveyn eğitimleri de düzenlenmektedir. Bu çok önemli bir proje ve yaygınlaşması gerekmektedir. Bu tür projelerde yer almak, görev yapmak ayrı bir değerdir.

Bunun yanı sıra geliştirilen ikinci proje "Kardeş Aile Projesi"dir. Kente yerleşmiş, meslek sahibi olmuş, ayakta duran aileler ile kente yeni gelmiş, yeni gelmemiş olsa bile tutunmaya çalışan aileleri "kardeş" yapmaktayız. Proje kapsamında kentli kadın, kente yeni gelen kadına rehberlik etmektedir. Onu hastaneye götürmekte, onunla beraber çocuğun okuluna gitmekte, bir kahvede oturup çay içmekte ve zaman zaman çeşitli sosyal faaliyetlere katılmaktadır. Böylece yeni gelenler kenti, kentliyi ve kentin değerlerini tanımakta, kente adapte olmaya çalışmaktadır.

Üçüncü projemiz, "Lider Aile Projesi"dir. Proje; semtlerde, mahallelerde lider olabilecek kadınların, uyuşturucu ve kötü alışkanlıklar gibi konuların engellenmesinde rol oynaması gibi birçok çalışma içermektedir.

"BİZ SEÇİMLE GELİYORUZ, GİDERSEK BAŞKASI GELİR VE GELEN 'BUNUNLA MI UĞRAŞACAĞIM, TARIMIN KALKINMASI NE DEMEK?' DİYE DÜŞÜNÜRSE, İKİNCİ SEÇİMDE DERSİNİ ALIR."

PROF. DR. MELTEM ÇİÇEKÇİOĞLU **Tüm bu projelerin kurumsallaşarak devam etmesi nasıl sağlanmaktadır? Bu projelerin lidere bağlı olmadan devam etmesi için belirlenen ilkeler var mı?**

AZİZ KOCAOĞLU İyi kötüyü, kötü de iyiyi kovmaktadır. Belediye'nin bir hafızası vardır. Yapılan bunca şey, kentli ve Belediye tarafından bilinmektedir. Bunlar iki taraftan da ne kadar sahiplenilir ve katılımcı yönetim anlayışıyla geliştirilirse, yazılı kural koyarak sürdürmek yerine toplumun sahiplenmesi, söz konusu direnci o oranda artıracaktır.

Bütün mesele şu; kurum içinde veya dışında, ailenizde kimle ne yaparsanız yapın, eğer güven verebiliyor, yalan söylemiyor, dürüst davranıyorsanız, samimiyseniz, herkes bu profildeki insanla kader birliği yapıp yola çıkmak istemekte ve böylece süreç de başarılı olmaktadır. Kırsalda iş yapmak bu bakımdan zor olsa da, İzmir'in kırsalı, yeniliklere açıktır. Dağdaki bir köye gittik, yapacağımız işi anlattık ve hiç zorlanmadık. Kırsalın kalkınması için hangi projeyi götürdüysek teveccühle karşılandık ve proje sahiplenildi. Birçok iş yaptık; bunların hepsini saymak ayrı bir konudur. Örneğin köylere gidiyorum, hemen verdiğimiz koyunu kuzuyu göstermeye çalışıyorlar. Çiçek aldığımız üreticiler de bizi aynı şekilde karşılamaktadır.

Bizim tarım politikalarımız o kadar yaygınlaştı ki; yurtiçi ve yurtdışında o kadar bilinir ve tanınır oldu ki, Türkiye'deki siyasi rekabetten dolayı açıkça söylememekte ama bilmekteler. Dolayısıyla başka bir yöneticinin gelip "ben artık bunu oynamaktan vazgeçtim" deme şansı yoktur. Yapmazsa hesabını verecektir. Biz seçimle geliyoruz, gidersek başkası gelir ve gelen 'bununla mı uğraşacağım, tarımın kalkınması ne demek?' diye düşünürse, ikinci seçimde dersini alır.

PROF. DR. MELTEM ÇİÇEKÇİOĞLU **Süreçlere karar verilirken, karar mekanizmalarına toplum nerede katılmaktadır, bu süreçlere hangi aşamada dahil olmaktadır? Ya da dahil oluyorlar mı?**

AZİZ KOCAOĞLU Başka türlü olmaz. Önce biz bir öğretim üyesi kadrosuyla "Yarımada Kalkınma Stratejik Planı"nı, sonra Gediz, Bakırçay ve Küçük Menderes Stratejik Planlarını hazırladık. Onlara, "köylerde ne yapılabilir, sizin ana gelir kaynağınız ne, nereden umutlanıyorsunuz? Hayvancılıktan mı, pamuktan mı, sebzeden mi, arıcılıktan mı?" diye soruyoruz. Tüm bu değerlendirmeler sonucunda bilimsel verilere dayanarak bölgesel oluşturulan projeleri, yine onların katkılarıyla gerçekleştiriyoruz. Ben köye gittiğimde, önce "iyi günler, nasılsınız, iyi misiniz?" diye sorar, arkasından "buraya nutuk atmaya değil, sizi dinlemeye geldim. Sizin sorunlarınız, dilekleriniz, beklentileriniz nedir?" diye sorarım. "Belediye'nin yapabileceği görevler nedir? Sizin kalkınmanız, üretiminizin artması için ne yapabilirim?" diye de sorarım. Onlar ne söylerse, bunu almaktayız. Çoğuna "tamam 15 günde yaparız" diyoruz; bazılarına "Bunu çalışmamız lazım, proje lazım, yer lazım, uzun sürer" diyoruz; ancak bazen öyle şeyler istiyorlar ki, ona da "yapamayız" diyoruz.

PROF. DR. MELTEM ÇİÇEKÇİOĞLU **Eşrefpaşa Hastanesi'ne geri dönmek istiyoruz, süreçte ne gibi beklentileriniz vardı, nasıl ilerlediniz, şimdi nasıl bir yol izliyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Eşrefpaşa Hastanesi biz geldiğimizde, çeşitli nedenlerden dolayı, Emekli Sandığı, BAĞKUR ve SSK ile ilişkisi kesilmiş durumdaydı ve verimsiz bir çalışma sürdürmekteydi. Burayı ayağa kaldırmak için çok uğraştık.

Ankara bürokrasisi ile ciddi sıkıntılar yaşadık, çok zor ilerleyebildik. Ama aştık bunları, aşmaya da devam ediyoruz. Hastanenin böyle bir gücünün olması, halka dokunması, halka hizmet etmesi sanırım siyasi olarak rakip partinin işine gelmedi; bize bir sürü engel çıktı. Sistemi üç aşağı, beş yukarı oturttuk. Hastanede daha çok taramalar söz konusuydu. Çünkü Eşrefpaşa Hastanesi üniversite hastanesi olmadığı için girift ameliyatları yapacak bir hastane değil. Belli uzmanlık alanlarında çalışıp daha çok halk sağlığıyla ilgili, halkın sağlık konusunda bilinçlendirilmesine, korunmasına yönelik çalışmakta. Geldiğimiz noktada daha iyi olabilir, ama şimdilik de iyiyiz.

"ÖNCELİK SIRALAMASIYLA, İHTİYAÇLARI DOĞRU BELİRLEYİP DOĞRU BÜTÇELEME YAPTIĞINIZ ZAMAN, İŞTE ORADA BELEDİYE BAŞKANININ HEDEFLERİ, GÖRÜŞÜ, VİZYONU ORTAYA ÇIKMAKTADIR."

PROF. DR. ŞAFAK TANER **Önceliklendirme konusu üzerinde özellikle durdunuz, Belediye'nin öncelikleri nelerdir?**

AZİZ KOCAOĞLU Öncelik sıralamasını çok kullanıyorum. Sonsuz ihtiyaç ve sınırlı kaynak bulunmaktadır. Öncelik sıralamasıyla, ihtiyaçları doğru belirleyip doğru bütçeleme yaptığınız zaman, işte orada belediye başkanının hedefleri, görüşü, vizyonu ortaya çıkmaktadır. Diyelim Belediye'nin kaynağı var, herkes gelsin görsün diye çok gösterişli büyük bir "balon proje" yapılacak. Başka bir belediye için doğru olabilir, ama benim için doğru değil! Çünkü benim, milletin gelmesi için o kadar çok tarihim, güzelliğim, zenginliğim var ki! Benim böyle bir "balona" ihtiyacım yok! Çölde değil ki bu kent... Benim bu kenti yaşanılası yapmaya ihtiyacım vardır. Bir de projeleri öyle bir sıraya koymalısınız ki, bunlardan birini yaptığınız zaman sinerji yaratmalı, birbirini etkilemeli, çağrıştırmalı ve beslemelidir. Benim öncelik sıralamam kırsalın kalkınması, ulaşımda raylı sisteme geçilmesi, çevre yatırımları, Körfez'de yüzülebilmesidir. Hedeflerimi bu şekilde belirlemişimdir.

PROF. DR. ŞAFAK TANER **Öncelikleri belilerken kriterleriniz neler oluyor?**

AZİZ KOCAOĞLU Tamamen bilimsel çalışmalardır. Bu kentin kalkınması ve insanlarının sağlığı için çevre yatırımlarına önem verilmesi ve bunların tamamlanması gereklidir. Bu kentin kalkınması, bütçesine katkı sağlanması için raylı sistem hem daha sağlıklı, hem de daha güvenli ise, o zaman raylı sisteme ağırlık verilmesi gerekmektedir. Kenti kalkındırmak istiyorsak, sanayinin sorunlarını çözmek için Belediye'nin imkanları ölçüsünde katkıda bulunduğumuz gibi aynı ölçüde tarımı da güçlendirmemiz gerekmektedir. Örneğin, İzmir'de çok düşük de olsa kırsal nüfus artmaktadır. Kırsaldan göç, İzmir ölçeğinde durmuştur, çünkü kırsal ayağa kalkmıştır.

Böyle bir hedef vardı, 13 yıl önce bir yol haritası belirlemiş ve Stratejik Plan yapmıştım. Burada şunu gördüm; bu kentte sanayi OSB ölçeğinde gelişmeli ve tarım da çeşitlenmeliydi. Zaten iyi tarım uygulamaları ve organik tarım var. Pazarlama problemleri çözülecek, kooperatiflerin büyümesine destek verilecekti. Örneğin İzmir, Tire Süt Kooperatifi vasıtasıyla süt konusunda korkunç bir sıçrama yapmıştır. Son tahlilde, bu kentin kullanamadığı müthiş bir potansiyel vardır. Bu kentin büyümesi turizm ve hizmet sektörleriyle mümkün olacaktır. O zaman benim de hizmet sektörüne, turizme yönelik planlama ve yatırım yapmam gerekmektedir. Örneğin Fuar İzmir'in yarattığı farkla, İstanbul'da otellerin doluluk oranı %35/40 civarındayken, İzmir'de ise bu oran %80'in üzerindedir.

Eğitim de önemli ve hepsinin planlama aşamaları da önemlidir. Kültür-sanat faaliyetlerinin artırılması gerekmektedir. Tüm bunlara bakınca, kentte hizmet sektörü ve turizmi görüyorsunuz. Sadece turizmde Çeşme sezonu 1 ay fazla kullansa, geliri %50 artmaktadır. Çünkü 2 ay çalışılmaktadır. 2 ay fazla çalışsa, geliri %100 artmış olacaktır. Ortada atıl bir kapasite mevcuttur.

PROF. DR. ŞAFAK TANER **Günümüzde birçok çalışmanın ardında oy kaygısı başat oluyor, sizin söylemlerinizde sanki özellikle bundan bir kaçış var.**

AZİZ KOCAOĞLU Ben siyasetçi değilim, gerçekten değilim. Doğru ilkeli siyaseti bilirim, o terbiye ile yetiştirdi babam bizi. Ben belediye başkanıyım. CHP'den aday gösterildim ama ben partiye imkan sağlayan siyaset yapmayacağım, bu zaten yapılmaz. Ben adam gibi belediye başkanlığımı yaparım. Kamuoyundan genel kabul görürse ve partinin oyu da artarsa, ben başarılıyım demektir. Bunun için taviz vermeme, kırmızı çizgilerimi esnetmeme gerek yoktur. Herkes kendi doğrularıyla ilerlemektedir; yeter ki, bu doğrular evrensel olsun, kendi kişiliğiyle aynı doğrultuda yürüsün.

Bakışıyla, zamana zaman hırçınlığıyla, babacanlığıyla, tevazu içinde yaşamasıyla, benim bir kişiliğim vardır. 56 yaşında belediye başkanı oldum, kendimi değiştiremem ki! Şov yapmaya kalkarsam rezil olurum, eğreti dururum.

PROF. DR. ŞAFAK TANER **İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal politikalara yaklaşımı nasıl, sosyal hizmetler olarak tanımlanan etkinlikler neler?**

AZİZ KOCAOĞLU Çeşitli hizmetlerin altında toplandığı Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığımız bulunmaktadır. Bu daire başkanlığı altında huzurevi, aşevi, süt projesi gibi birçok projeyi hayata geçirmekteyiz. Bir de Sosyal Projeler Dairesi Başkanlığı altında gerçekleştirdiğimiz faaliyetler bulunmaktadır. Bunları kültürden ayrı tutmamak gerekir, zaman zaman kültür de bunun içine girmektedir. Bu kapsamda daha çok kadınlara, engellilere, gençlere, çocuklara yönelik faaliyetler yürütmekte, etkinlikler yapmaktayız. Bunlar zaman zaman kültür ile iç içe olurken, zaman zaman da farklılaşmaktadır.

PROF. DR. ŞAFAK TANER **Tüm bu yapılanların yaşam kalitesine nasıl etkileri oldu?**

AZİZ KOCAOĞLU Bunları kamuoyu yoklamaları ile ölçmek gerekmektedir. Bizim sosyal politikalarımızdan genel bir memnuniyet var, orada bir sıkıntı söz konusu değildir. Belediyelerin çevre yatırımlarını, sosyal yatırımları ve ulaşım yatırımlarını bütçelerken, yine öncelik sıralaması yapması gerekmektedir. Her şeyi sosyal projelere verdin mi, kent yaşanmaz hale gelir. Her alanda yaptığımız ve vazgeçilemeyecek projelerimiz mevcuttur. Geriye kalan %10-15'lik marj, belediye başkanının tercihlerine göre bütçelenmekte, burada da öncelikler değişmektedir. Örneğin bugün öncelik Kadifekale'deki son 500 konutun kamulaştırılması olur, yarın patates üreticisinin patatesini almak olur, başka gün de bir spor faaliyetinin desteklenmesi öncelik alabilir. 2020-2021 yılına kadar büyük projelerin ne götüreceği, finansa ne kadar etki edeceği bellidir.

PROF. DR. ŞAFAK TANER **Kadınlar ve engellilere yönelik çok sayıda projeniz var.**

AZİZ KOCAOĞLU Engelli vatandaşlarımızla ilgili "Engelsizmir Kongresi" yapmaktayız. Üçkuyular'da Yaş Alma Merkezimiz var, o da oldukça benimsendi; insanlar buraya gelerek birlikte vakit geçirmektedir.

Süt Kuzusu ve Abla Ağabey Kardeş Projeleri temel

projelerdir. Bir de zaman zaman yapılanlar vardır. Örneğin her yıl yaz aylarında, pazartesi günleri hariç, vatandaşlara uygun fiyatlı tatil imkanı sağlamak için Yassıcaada'ya seferler düzenlemekteyiz. Engelliler konusunda 2. kongreyi de yaptık. Kongre, sorunların konuşulması ve farkındalık yaratılması bakımından önemlidir.

"SÜREÇ İÇİNDE TİRE SÜT KOOPERATİFİ DOĞRU YÖNETİLEREK, YATIRIM YAPTI. BADEMLİ TARIMSAL KALKINMA KOOPERATİFİ DE AYNI ŞEKİLDEDİR. KOOPERATİFLER 8-10 YIL İÇİNDE 10-12 KAT BÜYÜMÜŞ, SÜT ÜRETİMİ ARTMIŞ VE FİYAT DA DENGELENMİŞTİR."

PROF. DR. ŞAFAK TANER **Süt Kuzu Projesi'nin detayları hakkında biraz daha bilgi alabilir miyiz?**

AZİZ KOCAOĞLU 2006-2007 yıllarında fiyatlar düşüktü, sütler üretici tarafından yollara dökülüyordu. Biz, 246 okulda "Okul Sütü Projesi" başlattık ve Proje'yi Tire Süt Kooperatifi'yle yürüttük. Bunun iki sebebi var; bir yandan çocuklara süt dağıtarak sağlıklı beslenmelerine katkı sağlamak, bir yandan da bu sütü 2.000 üyesi olan Tire Süt Kooperatifi'nden alıp, direk süt üreticisini desteklemektir. Uzun süre devam ettik. Merkezi hükümet sütü kendisinin dağıtacağını söyleyince, biz de "Süt Kuzusu Projesi"ne başladık. 0-5 yaş grubu çocukların evine 15 günde bir 4 litre, yani ayda 8 litre süt dağıttık. Bunun lojistiği çok meşakkatli olmasına rağmen, Tire Süt Kooperatifi'yle çalışarak bunu başardık. Süreç içinde Tire Süt Kooperatifi doğru yönetilerek, yatırım yaptı. Bademli Tarımsal Kalkınma Kooperatifi de aynı şekildedir. Kooperatifler 8-10 yıl içinde 10-12 kat büyümüş, süt üretimi artmış ve fiyat da dengelenmiştir. Biz sütte soğuk zincirin sağlanması için küçük kooperatiflere süt tankı verdik, hala da vermeye devam ediyoruz. "Bu süreçte Tire Süt Kooperatifi ne yaptı?" diye sorarsanız, ilaçlı sütü almadı, sonuçta burada yapılan yoğurt katkısız ve güvenli olduğu için satılmaya başlandı. Türkiye'de süt üretimi %150, İzmir'de %300 ve Tire özelinde ise %440 artmıştır. Bu gelişmelerin sorucunda bir firma, Tire OSB'ye 800 kişinin istihdam edildiği Süt İşleme Tesisi kurdu. İşte tarımda kalkınma, istihdam, katma değer üretilmesi budur!

PROF. DR. ŞAFAK TANER **Göçmenlerle ilgili neler yapılmaktadır?**

AZİZ KOCAOĞLU 1-6 yaş arasındaki göçmen çocuklara süt dağıtmakta, Emirsultan Türbesi önünde aşevinden yemek dağıtımı yapmaktayız. Bu tabi devlet politikası olduğu için, bizim fazla müdahale etmemiz de doğru değildir. Benim siyaset anlayışıma göre, bu konu tamamen bir devlet politikasıdır ve tamamen devletin kararı ve sorumluluğuyla gelişen bir konudur.

PROF. DR. MELTEM ÇİÇEKÇİOĞLU **Kadın dostu kent olmaya nasıl bakmaktasınız?**

AZİZ KOCAOĞLU Öyleyiz zaten. Kadınlara öncelik verilmesi, onların toplumda özelliklerinin, yeteneklerinin ön plana çıkarılması, hayatın her aşamasında aktif olmalarının sağlanması bizim için oldukça önemlidir.

İzmir'in kadını 80 vilayetin kadınından farklı; hayatın içinde, sokakta, sosyal, ekonomik, kültürel ve sanatsal faaliyetlerin içerisindedir. İzmir'in kadını her gün sokağa çıkmakta ve haksızlığa erkeklerden daha fazla fiilen müdahale etmektedir. Zaten bu kentin ayakta durmasının, yaşam biçiminden hiç taviz vermemesinin birincil nedeni, bu kentin kadınlarıdır. Siz onlara doğru ortamı hazırladığınız zaman, onlar ne yapacaklarını, nasıl yapacaklarını çok iyi bilmektedir.

“HEM ÇALIŞIYOR, HEM YAŞIYOR İZMİRLİ, İKİSİNİ BİRDEN BECEREBİLEN BİR KENT.”

PROF. DR. MELTEM ÇİÇEKÇİOĞLU **İzmirli sağlıklı mı? Belediye’nin buna katkısı ne ölçüde?**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir, Türkiye’ye göre sağlıklıdır ama daha bilinçli ve eğitimli olmasında fayda vardır.

Geliyorlar, dışarıdan bakıyorlar, “Bunlar Çeşme’de yiyor, içiyor, eğleniyor” diyorlar, peki bu kadar üretimi kim yapıyor? Bu vergiyi kim veriyor? Hem çalışıyor, hem yaşıyor İzmirli, ikisini birden becerebilen bir kent. Onlar sadece eğlence tarafını görüyorlar.

İzmirlinin çalışırken yaşamdan haz almak, dünya ve bölge nimetlerinden, denizinden, kumundan, güneşinden, balığından yararlanmak da en doğal hakkıdır. Bunu herkes yapıyor ama İzmir Türkiye’de bu aykırı duruşundan ve genel profile uymamasından dolayı biraz çekiştiriliyor gibi geliyor bana. Ama İzmir esasen tam tersi, her bakımdan daha tutarlı ve kişiliklidir. İlericiliğin verdiği bir sorgulama var, bir şeyi körü körüne benimseme ise yoktur. Benim söylediklerimi de sorgulamaktadırlar. O sorgulamak da bilgiyle olmaktadır. Bu yüzden İzmir’in durumu farklıdır.

İzmir giderek, özellikle de 2010 yılından sonra durağanlığından kurtuldu, bir perde vardı, yırtıldı, Türkiye’de açık ara en tutarlı ve en çok kalkınan kent İzmir’dir.

PROF. DR. ŞAFAK TANER **O perdenin yırtılmasında Belediye’nin rolü nedir?**

AZİZ KOCAOĞLU Bana göre yarattığı sinerji ve yatırımlarıyla birinci faktör Belediye oldu. İzmir Büyükşehir Belediyesi örnek yatırımlar yaparak, kentin moralini yükseltmiştir. Bir kentte büyük ailelerde bir durağanlık, geriye gidiş başlayınca söylemler, iş yapmama eğilimleri, mevcudu koruma eğilimleri de artmaktadır. Bu bir müddet devam eder. Bir süre sonra da ‘biz ne olduk’ sorgulaması başlar.

Biz İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu’nu kurduk ve 100’ün üzerinde kanaat önderini Tarihi Havagazı Fabrikası’nda bir araya getirip, İzmir’in ekonomi projelerini konuşmaktayız. Uyumu sağladık, herkesle diyaloga girdik, hiçbir şekilde bir araya gelmeyecek insanları aynı yönetim kuruluna soktuk. İEKKK’da işçi temsilcileri, işadamları, mimarlar odası, sanayi odası, ticaret odası, operanın müdürü, senfoninin müdürü, baro başkanı vb. yer almaktadır. Önemli olan; sinerji yaratmak, insanları bir hedefe kanalize etmek, bir de örnek yatırımları yapıp, kentin moralini düzeltmektir. Bu çalışmaları sürdürürken doğru planlama yapmak ve rant hırsına karşı direnmek önemlidir. Tabii ki kent büyüyecek ama bunun yoğunluğunu doğru hesaplayacaksın, bunların hepsi bir dengedir.

* 12.07.2017 tarihinde yapılan görüşme

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Sivil Toplum Kuruluşları ve Demokratik Kitle Örgütleri İle İlişki Kurma Biçimi*

Prof. Dr. Canan BALKIR

PROF. DR. CANAN BALKIR **İzmir Modeli çalışmasındaki, "İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Demokratik Kitle Örgütleriyle ve Sivil Toplum Kurumlarıyla Olan İlişkileri ve İlişki Kurma Biçimi, Katılımcılık ve Yönetişim" başlığında raporumu hazırladım. Bu ilişki kurma biçimini nasıl tanımlayabiliriz? Katılımcılık, yönetişim, sürdürülebilirlik ve yenilikçilik, yaşam kalitesini getiriyor. Sürdürülebilirliği aşağı yukarı çalışmalarınızda gördüm. İki boyut benim için önemli. Birincisi katılımcılık, diğeri de bu ilişkilere bir yenilik boyutu geliyor mu? Bu konuda ne dersiniz? Oradan başlayalım.**

AZİZ KOCAOĞLU Hem sivil toplum örgütleri hem de meslek örgütleri ile görüşmelerimizde yüz yüze iletişimin daha yararlı olduğuna inanıyoruz. Tabi bu her daim mümkün değil. Bizim çalışmalarımızda ilçe/mahalle/köy ziyaretlerimizde, Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ve demokratik kitle örgütleri ile ilişkilerimizde sadece giriş için birkaç cümle söyleyip, konuya dair 2-3 dakikayı geçmeyen çok kısa bilgi verip, ondan sonra katılımcıların bu konudaki düşüncelerini ve bizden ne beklediklerini öğrenip, karşılıklı soru cevap şeklinde ilerlemenin daha verimli olduğuna inanıyorum. Bu düşünceler; karşılıklı konuşarak, birbiriyle etkileşerek ve sahiplenerek bir projenin belirlenmesi, İzmir'in belli bir sektörünün tartışılması veya belli bir sosyal politikanın belirlenmesi olabilir. Yani bir projenin, kentte fikirden projeye, projeden inşaata, inşaattan kullanıma geçinceye kadarki aşamalarında; katılımcılara ne kadar önem verirseniz projenin o kadar sağlıklı ve hatalardan arınmış olmasını, hem yapım aşamasında hem de kullanım aşamasında sahiplenilmesini ve ömrünün uzamasını garanti altına almış olursunuz.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Sayın Başkanım, çalışmalarımda temasta bulunduğum meslek odaları şu eleştiriyi yaptı "Projelerin uygulama ve son kısımlarına katılabiliyoruz ama planlama kısmında her zaman katılamıyoruz." Bu konuda ne diyeceksiniz?**

AZİZ KOCAOĞLU Biz bütün metinlerimizi, projelerimizi taslak olarak öngörüyoruz. Çalışıyoruz, bir projeyi, bir düşünceyi, bir fikri ortaya koyuyoruz. O fikrin kente yararını, zararını, geçmesi gereken yeri, çevreye vereceği yararı yahut zararı çıkarıyoruz, ondan sonra tartışıyoruz. Herhangi bir projeyi, örneğin; bir tramvay projesini 4 milyon İzmirli veya çeşitli meslek grupları ile birlikte yapma imkanımız bulunmamakta. İlgilileri çağırıyoruz, sunumunu yapıyoruz, tartışıyoruz, önerileri dinliyor, eksik veya mahsurlu görülen her konuyu not alıyoruz ve mutlaka projemize yansıtıyoruz. Bugün geldiğimiz noktada katılımcılığı keşke her belediye, her kurum bizim kadar benimsese...

PROF. DR. CANAN BALKIR **Size alternatif taslak getiriyorlar mı? Hazırlanmış bir proje getirmiyorlar mı?**

AZİZ KOCAOĞLU Hayır.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Zaten benimsemeseniz bu modeli oluşturmak için yola çıkmazsınız. Bu model o konuda rahat olduğunuzu gösteriyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Biz bir İzmir Ekonomik Kalkınma ve Koordinasyon Kurulu kurduk. Kurulda meslek odalarımızın, işçi sendikalarımızın temsilcileri, iş adamları, iş adamları örgütleri, sanayiciler, sanayici ve iş adamları derneklerinin temsilcileri de var. 100'e yakın kişiyle her ayın son perşembe günü saat 17:00'de toplanıp 2.5 saat İzmir'in projelerini, İzmir'in geleceğini konuşuyoruz. Bu kişiler; hayatın içerisinde konularının uzmanı ve kente, yaptıkları işe, sanayiye, turizme, hizmet sektörüne, tarıma dair düşünceleri olan ve pratikten gelen insanlar. Onlarla fikir alışverişinde bulunuyoruz.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Şöyle bir cümle var; "Sağlıklı ve tanımlanmış bir danışma ve bilgi paylaşımı mekanizmasından söz etmek mümkün değil. Biz birçok konuda çalışma yapıp, raporlar hazırlayarak Belediye'ye sunuyoruz. Ancak bu raporlarımızın nasıl değerlendirildiğine dair resmi bir geri bildirim olmuyor." Bu size değil de daha çok ilgili daireye yönelik bir söylem gibi görünüyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Bana gelen bütün metinleri okuyorum ve değerlendirmeye alıyorum. Diğer taraftan, biz icra makamıyız, iş yapmak durumundayız. Çoğu projelerimizi yarışmayla yapıyoruz ki arkadaşların istediği budur. Gelen önerileri değerlendirip uygun olanları ilgili projeye yansıtıyoruz. Realiteyle alakası olmayan şeyler de geliyor. Çok olumsuz bir fikirden olumlu bir proje ortaya çıkması da mümkün olabiliyor. Örneğin, Kültürpark'ta bir yol haritası belirledik. Birçok ilgiliyi davet ettik ve katılarak fikirlerini söylediler. Yol haritamıza katılmayanlar da oldu. Bizim Kültürpark'ta yapmak istediğimiz konu şudur; büyük tonajlı, fuarda sergilenecek malzemelerin Fuar İzmir'e gitmesinden sonra buradaki hollerin küçültülmesi gerekmektedir. Buradaki sert zeminler sadece itfaiye ve diğer servis

hizmetleri için yeterli olacak düzeye ve darlığa indirilmelidir. Geri kalan kısım ağaçlandırılarak yahut bitkilendirilerek, gül bahçesi vb. gibi peyzaj bahçeleri yapılarak yeşil alanın artırılması gerekmektedir. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile uzun dönemli anlaşma yapılarak sağlıksız, hastalıklı, biyolojik ömrü biten ağaçların zaman içerisinde Kültürpark'ın dokusu bozulmadan, yerine yenilerinin dikilerek uzun sürede rehabilitasyonunun sağlanması gerekmektedir. Bir de; İsmet İnönü Kültür Merkezi'miz çok eskidir, yıpranmıştır. Atlas Pavyon da aynı şekilde çok eskidir, yıpranmıştır. Bugünkü hollerimiz taşınabilecek durumdadır. Temeli taşınabilir yapılmamıştır fakat üst kesimi taşınabilecek durumdadır. Bunu da bir yere taşıyarak yine İzmirlinin ne olacağına karar vereceği bir şeyler yapacağız. Örneğin; "geniş bir araziye kurulsun, film platosu olsun", "belli sporların yapılacağı alan olsun" gibi görüşler var. Hiçbir şey olmazsa Fuar İzmir'de boş yerimiz var, orada hol yapmak için götürürüz. Bunların büyüklüğü 35.000 m². Bu 35.000 m²'yi kaldıralım ve hollerin olduğu yerin, hiçbir ağaç ve bitki örtüsü bulunmayan 23.500 m²'lik alanının, 11.000 m²'sini kullanarak bir bina yapalım ve bu binada bir "gösteri merkezi" olsun istedik. Merkezin; 2000-2200 kişilik büyük ve bölünebilir bir salon, küçük salonlardan oluşan, kültür aktivitelerinin yapılabileceği, büyük gösterilerin ve tiyatro turnelerinin yapılabileceği bir yer olmasını istedik. İzmir'de böyle bir ihtiyaç var ve biz de bunu karşılamak istedik.

11.000 m²'lik zemin kullanımı içerisinde bir sergi salonu da yapalım istedik. Bu sergi salonu, sergilerin yapılması için önemlidir. İzmir Enternasyonal Fuarı Kültürpark ile özdeşleşmiş durumdadır. İzmir Enternasyonal Fuarı'nı, halkın katılımıyla yapılan ve bu mekanda yapılması gereken bir aktivite olarak değerlendiriyoruz. Kültürpark'ı sergiler, gösteriler, toplantılar için kullanalım istiyoruz. Ayrıca, Ada Gazinosu'ndan Göl Gazinosu'na kadar bütün mekanları günün koşullarına göre rehabilite edip, burayı küçülterek, restore ederek, insanların ucuz çay-kahve içip, tost-sandviç yiyebileceği ve orada buluşabileceği, çocuklarını güvenle oynatabileceği korunaklı bir alan haline getirmek istiyoruz. Kültür-sanat aktiviteleri; yapılacak olan bu binada, Açık Hava Tiyatrosu'nda ve İzmir Sanat Merkezi'nde olacak. Spor aktiviteleri ise, Celal Atik Spor Salonu'nda yapılacak. Tartan pisti yenileyecek ve çevre düzenlemesini yapacağız. Fuar İzmir'de ise ihtisas fuarları düzenlenmektedir.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Burada karşı çıkılan nokta nedir Başkanım?**

AZİZ KOCAOĞLU "Kültürpark'ı bir şirkete satacak", "Kültürpark'ı pazarlıyor", "ağaçları kesecek" gibi söylemler mevcut. Halbuki tek bir ağaç kesilmeyecek, aksine 700'e yakın ağaç ve binlerce de bitki örtüsü dikilecek. Bu eleştirilerin bilimsel temelden farklı bir bakışla yapıldığını düşünüyorum.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Örneğin; sendikalarla konuşurken şöyle bir şey söylediler; "Biz taşeronu istemeyen, emeğe önem veren Başkan olmasının yanı sıra, bir sürü alanı AVM yapmak yerine, Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi ve nice yerleri yaparak, halkın kullanımına sunmasından dolayı Başkan'a şükran duyuyoruz" dediler.**

AZİZ KOCAOĞLU Tarihi Havagazı Fabrikası'nı da bu mantıkla yaptık, şimdi Opera Binası'nı ve Kültürpark'ı da aynı mantıkla yapmak istiyoruz.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Tam olarak bunu söylemek istedim. Anladığım kadarıyla, Kültürpark bu mantığın devamı buna rağmen, en çok basında yer alan tartışma konusu da Kültürpark. Biraz daha özet ve somut olarak anlatabilir misiniz?**

AZİZ KOCAOĞLU Somut olarak diyoruz ki; İsmet İnönü Sanat Merkezi, Atlas Pavyonu ve holler yıkılacak. Böylece elde edilen 35.000 m² alanın 11.000 m²'si üzerine işlevsel bir bina yapacağız; Ada, Göl Gazinosu gibi mevcuttaki binaları restore edecek, alandaki yeşili artıracak, Kültürpark Alanını A'dan Z'ye yenileyeceğiz. Kilit parkeleri vs kaldıracağız, zemin ve aksesuarları doğal malzeme ile yaparak alanın cazibesini arttıracağız.

"BIRAKIN İZMİRLİYİ, BELEDİYE'Yİ, TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ'Nİ, BU ŞEKİLDE, KÜLTÜRPARK'I KİMSENİN SATMAYA GÜCÜ YETMEZ ÇÜNKÜ KÜLTÜRPARK, BİR DÜNYA MİRASI KONUMUNDADIR."

PROF. DR. CANAN BALKIR **Eski nostaljik yapısı da devam edecek değil mi?**

AZİZ KOCAOĞLU "Basmane Çukuru'nu bir şirkete verdi" diyorlar. Ben kimseye bir şey vermediğim gibi, bir kamu malını da vermedim. Benden önceki dönemlerde Basmane Çukuru'nu iki ortak şirket almış, biz Belediye Başkanı olunca ister istemez bu konu bizim önümüze geldi. Meslek odaları, "kamunun hakkı yendi" diye karşı çıkıyordu. Bunun üzerine, Dünya Ticaret Merkezi'ni yapmak isteyen iki ortak şirketle oturdum ve durumu anlattım, "böyle bir polemik yaratılıyor ancak bizim projedeki hissemiz %12'den, %30'a çıkarsa kamu vicdanını rahatlatacağız, bunu sizden talep ediyoruz" dedim. Bu konuda her iki ortağa da şükran borçluyum, çünkü teklifimizi kabul ettiler. Bir protokol yaptık. Bu arada da şirketin bir tanesi TMSF'ye aktarılmıştı. Bu durumu TMSF'ye de kabul ettirdik. Onların iyi niyeti olmasaydı, Belediye'nin buradaki hissesini bu orana çıkartamazdım. Daha sonra bu iş uzadı, bir ara TMSF o hisseyi satmaya çalıştı, biz Danıştay'a dava açtık ve durdurduk, TMSF ondan sonra satamadı. Şirketlerin Dünya Ticaret Merkezi yapmaması üzerine 7-8 yıl sonra TMSF'nin satmasına, bizim %30 hissemiz kalmak ve kat karşılığı %30 inşaatımızın yapılması şartıyla, geri kalan %70'i için ihaleye çıkılmasına ikna olduk. TMSF'den alanı, bir şirket satın aldı. Şimdi projesini o şirket çizdiriyor, %30'u bize ait olan yeri müstakil bir bina olarak bize verecekler, biz de oraya Belediyemizi taşıyacağız. Ayrıca buraya kendi alanımızdan feragat ederek, İzmir için mükemmel bir tiyatro binası yapmak istiyoruz. Sanıyorum 5000-6000 m²'si bu tiyatro binası için gidecek, geri kalan kısmını da Belediye'nin ek binası olarak kullanacağız.

Bırakın İzmirliyi, Belediye'yi, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ni, bu şekilde, Kültürpark'ı kimsenin satmaya gücü yetmez çünkü Kültürpark, bir Dünya mirası konumundadır. Daha sonra kurula müracaat ettik, kurul bu projede koruma imar planının yapılması gerektiği ön koşuluyla, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yazı yazdı ve Bakanlık da bunu kabul etti. Biz burada 600 araçlık otopark yaptık ve kurul "Koruma Amaçlı İmar Planı" olduğunu belgelerde kabul etti. Şimdi böyle bir kararla bu iş kilitlenmiş durumdadır ve bunun kimseye yararı yoktur.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Bu, benim için yeterli Başkanım. Ben zaten işin siyaset kısmına karışmıyorum. Başka bir konuyla devam etmek istiyorum. İzmir Göç İdaresi'nin yayınladığı resmi istatistiklere göre, İzmir en fazla göç alan 10. kent olarak görünüyor. Tabii burası hem geçiş noktası olduğu için hem de İzmir'in havası, suyu güzel diye insanlar yavaş yavaş buraya yerleşmeye başladılar. Belediye'nin bu konuda bir çalışması var mı**?

AZİZ KOCAOĞLU Maalesef dünyada Afganistan, Pakistan, Afrika ve diğer ülkelerden, Avrupa'ya yani refah ülkelerine kavuşmak üzere bir göç

var. Türkiye'de bir geçiş noktasıdır. Bu gayri resmi yollardan yapılmaya çalışılıyor. Bu da bir sektör haline gelmiş durumda. Avrupa'ya gitmek isteyen insanlar zaman zaman Türk topraklarını ve denizini kullanıyor, zaman zaman da Kuzey Afrika'yı kullanıyorlar. Bir ara Karadeniz'i Romanya ve Bulgaristan istikameti için kullandılar. Şu anda Dünya'da böyle bir göçmen hareketi var. İzmir'de de şu anda 115-120.000arasında Suriyeli göçmen var. Bunlar kente adapte olmaya çalışıyorlar. Bir kısmı kendi işini kuruyor, bir kısmı ucuz emek olarak çalışıyor, bir kısmı da burada transit geçiş yapmak için zamanını bekliyor. Göçmenler, Yunan Adaları kanalıyla Avrupa'ya ulaşmak istiyor. Böyle bir durumla karşı karşıyayız. Her biri insan ve insani desteklerin onlara verilmesi gerekmektedir. Biz de Belediye olarak birtakım destekler sağlıyoruz fakat göç politikası, bir devlet politikasıdır ve İzmir'de de Valilik kanalıyla yönetiliyor. Biz insani boyutunda, sosyal destek projelerinde yer alırız. Bunun dışında, Valilik'in uyguladığı politikaya, Valilik'in görev verdiği noktada destek olmaya çalışıyoruz.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Sosyal destek derken yemek yardımı gibi yardımları mı kastediyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Emir Sultan Türbesi'nde yemek yardımı yapıyoruz, 3000 Suriyeli çocuğa günlük süt veriyoruz ve bunun gibi daha birçok desteğimiz var.

PROF. DR. CANAN BALKIR **İzmir Kent Konseyi ile ilişkinizi sorabilir miyim? Kent konseyleri de demokratik kitle kuruluşlarıdır. Bir Kent Konseyi Başkanı olarak ben de şöyle rahatsızlıklar yaşıyorum Bazı kent konseylerimiz tarafsız olmalarına rağmen çok fazla siyasi taraf tutuyorlar ve başkanlar kent konseyi başkanı olmaktan çok, siyasetçi yönleriyle ön planda oluyor ve bunun getirdiği birtakım sorunlar var. İzmir Kent Konseyi'nin genel kurul yapısını inceledim ve şöyle bir önerim var; bütün ilçe kent konseyleri başkanlarının bulunacağı bir yürütme kurulu kurulabilir, o başkanlar rotasyon ile mesela bir yıl içinde veya altı ay içinde değişebilir. Neticede, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin siyasi bir kurumu olan Belediye Meclisi'nin yanında, hiç siyasi yanı olmayan ve sivil toplumu temsil edecek bir kurumunuz olurdu. Niye böyle bir modele gidilmedi?**

AZİZ KOCAOĞLU Başlangıçta bu konu istismar edilmesin diye kurulma aşamasında bir müddet İzmir Kent Konseyi'nin Başkanlığı'nı da yaptım. Köy dernekleri, kağıt üzerindeki dernekler üye yapılarak bir seçim yapıldı. Yarın bir daha seçim olur veya olmaz ancak biz süreç içerisinde kent konseylerinin yaşamasından, güçlenmesinden yanayız. Daha farklı bir kent konseyi kuracak halimiz olmadığına göre, bu Kent Konseyi eğer bir yapı değişikliğine giderse sizin öneriniz uygulanabilir.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Yönetmelikte olmayan şekliyle İzmir'de bir birlik kurdular. Biz dedik ki; "Bu doğru değil, kent konseyleri hiyerarşik bir yapılanma oluşturmamalı. 5 kişi diğerlerinin adına konuşmamalı." O noktada ayrılmaya başladık. O zaman ben "İstanbul niçin kent konseyi kurmuyor da İzmir kurmuş?" diye düşünmüştüm. Kent konseyleri ile ilgili yasa Büyükşehir Yasası'ndan sonra çıktığı için aslında size öyle bir görev getirip getirmediği tartışmalı bir konu ama İzmir Büyükşehir Belediyesi şunu yapabilir; şu anda değil ama Türkiye'nin gündemi değişir ve rahatlarsa, bütün ilçelerin kent konseyleri başkanlarının yürütmede olduğu çok ciddi bir İzmir Kent Konseyi olur. Böylece o birliğe gerek kalmaz. Daha demokrat bir yapı kurulur.**

AZİZ KOCAOĞLU Zamanla dediğiniz olur.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Son bir sorum var. Ben, bu "Sosyal Demokrat Belediyecilik Modeli" işini çok uzun soluklu bir süreç olarak görüyorum. Yaptığım raporda da şöyle bitiriyorum "Bugün bir modeli oturtmak kolay olmayabilir ama tarihe not düşmek lazım. Siz onu başlattınız ve bir model oluşturmaya çalışıyorsunuz." Bu model bitmeyebilir.**

AZİZ KOCAOĞLU Bitmeyecektir, benim kafamdaki İzmir Model'inde daha gerçekleştirmem gereken o kadar çok proje var ki; bunun bitmesi mümkün değil. Çünkü her gün ihtiyaçlar artıyor, her gün biz öğreniyoruz, İzmirli öğreniyor, ona göre ihtiyaçları, projeleri değişiyor, ekonomik ve siyasi koşullarda toplum, üretim, ticaret, sanayi, hizmet sektörü belli yönlere eviriliyor. Bu model, kentin refah düzeyini artırmak, kentte sürdürülebilir bir üretim mekanizması kurmak, yaşam standardını yükseltmek, insanların sağlıklı bir şekilde yaşamasını sürdürülebilir bir şekilde sağlamak amaçlarını benimseyenler için bir başlangıç, yol haritasıdır. Bir örnektir, bir not düşmektir. Esin kaynağı olabilirsek, başarılı olduk demektir.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Eğer bütün süreci geri döndürebilirsek, "Şuradan başlamak gerekliydi, yani denizden körfezden vs. değil, İzmir'in sivil toplum ilişkilerine acaba şu perspektiften mi baksaydım" dediğiniz bir nokta var mı?**

AZİZ KOCAOĞLU Ben başından beri, kendim de yaşamım boyunca sivil toplum örgütlerinde bulunmuş bir kişi olarak, STK'lara hep sıcak davrandım. Hep ilişkileri güçlendirmeye çalıştım. Ben dayatmaya karşıyım.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Diyaloğa açıksınız, dayatmaya karşısınız.**

AZİZ KOCAOĞLU Sonuna kadar diyaloğa ve eleştiriye açığım. Eleştiriden besleniyorum. Her eleştiriyi dikkatle okuyor, ders almaya çalışıyorum ama dayatmaya karşıyım. Çaba sarf etmeyen insanların eleştirilerine saygı duyuyorum fakat bir de üzerine dayatma yapmalarını kabul etmiyorum. Biz bir kenti yönetiyoruz. Aktivist değiliz, bir sivil toplum örgütü de değiliz. Fiilen ciddi bir bütçe ile 4 milyon 250 000 nüfuslu bir kenti yönetiyoruz. İzmir'in her türlü ihtiyacına, çevre yatırımlarından altyapısına, ulaşımından gelişmesine, her sektörün kalkınmasıyla ilgili ciddi bir uğraş veriyoruz. Her türlü öneriye açığım fakat yol haritasını belirlerken sadece bir sivil toplum örgütünün, kişinin, zümrenin önceliği değil, genelin önceliğini düşünerek, en acilinden, önceliklisinden başlamak gerekir. Stratejik plandaki önceliklerimiz ve projelerimiz ile ilgili 13 yıldır; "Şu proje 5. sırada bunu 15'e koysaydın, bu 19. projeyi 3. sıraya koysaydın" şeklinde önceliklerin sıralanması, ihtiyaçların belirlenmesi açısından bir eleştiri gelmedi. Demek ki ihtiyaçları doğru sıralıyoruz. Kaynaklarımızla beraber kentin ihtiyaçlarını örtüştürmüşüz ve bu yolda ilerliyoruz.

"SONUNA KADAR DİYALOĞA VE ELEŞTİRİYE AÇIĞIM. ELEŞTİRİDEN BESLENİYORUM. HER ELEŞTİRİYİ DİKKATLE OKUYOR, DERS ALMAYA ÇALIŞIYORUM AMA DAYATMAYA KARŞIYIM."

PROF. DR. CANAN BALKIR **Siz, şeffafsınız. Bu konuyu da çok kişi, sizi takdir ediyor. Sendikaların bir isteği var. İletmemi istediler. Sendikalarla ilgili, bir masa kurmanızı istiyorlar. Sizi sevdiklerinden ve olumlu yönlerinizden bahsettiler. "O masada da sendika işlerini iyi bilen birileri çalışsın." dediler.**

AZİZ KOCAOĞLU Bizim şirketlerimiz, çalışan insanlarımız var. Bu odaların, sendikaların kendi

binaları var ve toplantılarını orada yapmalı. Toplu sözleşmeyle ilgili, görevlendirdiğimiz arkadaşlar da var.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Çok sayıda kişiyle görüştüm, ilginç olan; bazı yerlerde, sizin desteğinizin Belediye'nin önüne geçtiği noktalar var. Size çok güveniyorlar. Kadın örgütlerinin çoğu size çok güveniyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Yapabileceğim işi, net şekilde "yapabileceğim" diye söyleyip bunu yapmak için gerekli gayreti gösteriyorum. Yapamayacağım işi de aynı açıklıkta belirtirim. "Bunu yapabilirim, bunu yapamam." diyorum. "Bakarız" demiyorum, günü kurtarmıyorum. Güven, bu şekilde oluştu.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Sayın Başkan, yerel hizmet binaları kurdunuz, onlar daha aktif hale getirilebilir. Onlara örneğin STK'lar ile yavaş yavaş diyalog kurdurulabilir.**

AZİZ KOCAOĞLU Bu binalar daha yeni kuruldu, daha emekleme aşamasındayız. Hepsine ayrı bina alacağız. Urla'daki kendi binamız. 19 ilçeye bina alacağız. Onları konuşlandıracağız. Bu sayede, zaman içinde diyalog ortamı gelişecektir.

PROF. DR. CANAN BALKIR **Bence, çok önemli bir iş olacak. Tam olarak Avrupa'nın "yerinden hizmet prensibi" kullanılmış olacak.**

AZİZ KOCAOĞLU Bayındır ve Bergama'ya büyük şantiyeler kurduk. Orada büyük hizmetler yapıyoruz. Küçük hizmetleri yerel yönetim birimleriyle yapıyoruz. Önümüzdeki süreçte hizmet kalitesi ve hızı artacak.

* 24.10.2017 tarihinde yapılan görüşme

İzmir Akdeniz Akademisi*

Doç. Dr. Alp Yücel KAYA

DOÇ. DR. ALP YÜCEL KAYA İzmir Akdeniz Akademisi'nin kuruluşu 2009'daki İzmir Kültür Çalıştayı'na dayanıyor. İzmir Kültür Çalıştayı'nın da kitabının başında yer alan kısa bir metin var. Bu da 29 Mart 2009 seçim bildirgesinden alınmış. Bunun önemli olduğunu ve İzmir Akdeniz Akademisi'nin oluşumunda ve faaliyetlerinde etkili olduğunu düşünüyorum. Kısaca bunu okuyayım;

"... Demokrasinin seçimden seçime oy kullanmaya indirgenmiş uygulamalarının kitleleri yabancılaştırıcı ve otoriter uygulamalara zemin hazırlayıcı sonuçları, demokrasi tanımı üzerinde tartışmayı derinleştiriyor. Siyasi otoriteyi onaylayıp sahadan çekilen birey yerine, karar alma ve uygulama mekanizmalarına sürekli katılan, siyasal otoriteyi sürekli denetleyen, siyaseti belli bir zümrenin üzerine yıkılmış bir yük değil, bir erdem olarak benimsemiş aktif yurttaş kavramı çağımız koşullarında öne çıkıyor. Böylece biçimsel onaylamacı demokrasi yerine, katılımcı demokrasi anlayışının değeri de her geçen gün artıyor. Biz bu kuramsal birikim üzerinde İzmir'de katılımcı bir kent demokrasisini inşa etmek için gereken adımları attık. Aldığımız kararlar, yaptığımız yatırımlar ve projeler, çoğu zaman bizimle birlikte kentimizle ilgili sivil toplum kuruluşlarının da imzasını taşıdı. Önümüzdeki hizmet dönemini, katılımcı demokrasiye dönüşüm dönemi olarak planladık. Hemşerilerimizle el ele Türkiye'ye örnek olacak bir kent demokrasisi modelinin temellerini atmak istiyoruz."[1]

Seçim bildirgesine girmiş öngörünün bugün hayata geçtiği görülüyor. Kültür Çalıştayı ile birlikte İzmir'e bir strateji belirlenmesi, seçim bildirgesinde altı çizilen katılımcılığın önemsenerek gerçekleştirilen bütün işlerin temel ilkesi haline gelmesi, buradan bir tasarım ve yenilikçilik kentinin ortaya çıkması söz konusu. Bu anlamda Kültür Çalıştayı'nda bir kent akademisinin kurulması fikri ortaya çıkıyor, sonrasında 2011'de Tasarım Forumu var, burada bu fikir biraz daha olgunlaşıyor, 2012'de İzmir Akdeniz Akademisi yönetmeliği çıkıyor, kurulları kuruluyor ve 2013'te resmi açılışı yapılıyor.

Seçim bildirgesinde de yer alan demokrasi ve katılımcılık anlayışı çerçevesinde İzmir Akdeniz Akademisi'ni siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

AZİZ KOCAOĞLU 2004 yılının ikinci yarısı ve 2005 yılı başında; İzmir'in refahının artması için yerelde kalkınmayı sağlayacak bir stratejik planın çalışması yapıldı. Belediyemizin yol haritasını belirleyen bu çalışmayı 2009 yılında ve 2014 yılında revize ettik ve halen uygulamaktayız. Kentin altyapı ihtiyacı büyük olduğundan hala altyapı projeleri yapmaya devam ediyoruz. Burada altyapıdan kastımız kanalizasyon, arıtma, su şebekesinin yenilenmesi yahut ilave edilmesinin yanı sıra; kültür sanat altyapısı, turizm altyapısı, fuar-kongre altyapısı, kentin kalkınması için sanayi bölgelerinin altyapısıdır. Hepsinin yapımının yol haritasını belirledik; özellikle ulaşımda raylı sisteme dönüşüm gibi...

---

[1] *İzmir Kültür Çalıştayı* (24 Ekim 2009), İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, 2009, s. 7.

“AKDENİZ’İ YANIMIZA ALMADAN, AKDENİZ KENTLERİYLE AKDENİZ EKONOMİSİYLE, AKDENİZ’İN YAŞAM BİÇİMİYLE, KÜLTÜRÜYLE SANATIYLA KAYNAŞMADAN VE TANINIRLIĞINI ARTIRMADAN BİR DÜNYA KENTİ OLMANIN MÜMKÜN OLAMAYACAĞINI TESPİT ETTİK.”

2009 yılına geldiğimizde, 5 yıllık belediye başkanlığından sonra, daha önce refleks olarak benimsediğimiz katılımcı yönetim anlayışını hayata geçirmek istedik. Kültür Çalıştayı düzenledik ve sonucunda, kentin bir taraftan eksiklerini tamamlayarak sahneye çıkmasını sağlarken, diğer taraftan, Akdeniz’i yanımıza almadan, Akdeniz kentleriyle Akdeniz ekonomisiyle, Akdeniz’in yaşam biçimiyle, kültürüyle sanatıyla kaynaşmadan ve tanınırlığını artırmadan bir Dünya kenti olmanın mümkün olamayacağını tespit ettik. Bu çalıştayda da kentin “Akdeniz Akademisi” çerçevesinde Akdenizli kentlerle bir ağ kurması, Akdeniz’de tanınırlığını artırması, öngörülen konularda çalışmalar yapması, doküman hazırlaması, bildirgeler yayınlanması gibi bir görev üstlenildi.

Kültür Çalıştayı’nda çıkan bir diğer tespit; İzmir’in tasarım ve yenilik konusunda sıçrama yapabileceğiydi. Akdeniz Akademisi’nin çalışmaları devam ederken, İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu diye adlandırdığımız 100’ü aşkın İzmir ekonomisinin kanaat önderi, temsilcileri arasından seçtiğimiz bir kurulla da her ay muntazaman İzmir’in ekonomisini, projelerimizi, proje fikirlerini, bunların uygulanabilirliğini, yapılabilirliğini tartıştık ve projelerin sahiplenilmesini sağladık. Eğer konuları, projeleri, onu kullanacak olan hemşerilerinizle tartışırsanız, onların düşünce ve önerilerini göz önünde bulundurursanız, fikirden projeye yürüme aşamasında katkılarını alırsanız, hem varsa eksiklerinizi tamamlanıyor, hem de siz, projeniz genel kabul gördüğü için motive oluyorsunuz. Karşılıklı bir öğrenme sürecinden geçiyorsunuz ve paydaşlar, projeyi kullanacak olanlarda katkı ve sahiplenme duygusu gelişiyor.

DOÇ. DR. ALP YÜCEL KAYA **Bu çerçevede, İzmir Akdeniz Akademisi’nin kurulduğu günden bu yana yaptıklarını nasıl değerlendiriyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Tarımdan sanayiye, kültür-sanattan tarihe, İzmir'in Akdeniz'deki rolüne kadar İzmir'i ilgilendiren birçok konuda konferanslar, seminerler, çalıştaylar düzenledi, çok sayıda yayın yaptı. Akdeniz Akademisi'nden şu ana kadar verim aldığımızı, bu yapının ileride daha da gelişeceğini düşünüyoruz. Bu bir süreçtir. İzmir Akdeniz Akademisi, öğrendikçe ve ilişkiler ağını güçlendirdikçe; İzmir'in gelişmesinde, İzmir'de çeşitli konuların tartışılmasında ve değerlendirilmesinde proje üretme ve tanıtım yapma açısından daha büyük katkıda bulunacaktır.

"KURUMUN BİLİMSEL AÇIDAN VE DÜNYA'DAKİ TRENDLER AÇISINDAN BESLENMESİ İÇİN DE AKDENİZ AKADEMİSİ ŞART. BİZ, BUNU BİR FİKİR ÜRETEN, KONULARI DERİNLEMESİNE İRDELEYEN, İNCELEYEN, KENTİ VE BELEDİYEYİ AYDINLATAN VE İSTİKAMET BELİRLEMEYE ÇALIŞAN, ÖNERİ DEMETLERİ SUNAN BİR YAPI OLARAK DEĞERLENDİRİYORUZ."

DOÇ. DR. ALP YÜCEL KAYA **Akdeniz Akademi'sinin çalışma düzeni diğer yerlerden oldukça farklı. Akademi'nin işleyiş tarzıyla uluslararası çapta iddiası olan bir katılımcılık uygulama örneği olduğunu görüyoruz. Diğer taraftan da Belediye'nin kendi bürokrasisi içinde farklı bir örgütlenme ve iş yapma tarzı var. Siz bunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu örgütlenme şeklini, işleyişini nasıl değerlendiriyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir Akdeniz Akademisi, Belediye'nin öncülüğünde, Belediye'nin binasında ve Belediye'nin finansıyla sürdürülse de bağımsız bir birimdir. Akademi, konunun uzmanı öğretim üyelerinden oluşmuş bir yönetim ve platform tarafından sürdürülüyor ve yönetiliyor.

Belediye tamamen icraya yönelik görev yapmaktadır. "Şu otobüsü bugün kaldırmayayım, yolcuyu taşımayayım, suyu akıtmayayım" deme şansı yok. Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcıları, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları, Daire Başkanları icraya koştururken, Akdeniz Akademisi gibi bir örgütü bağımsız bir dış göz, bir üçüncü göz olarak yürütebilseler, öyle bir yapılanmaya gerek kalmazdı. Ayrı bir üretim platformunun kurulması gerekli olduğundan böyle bir yapı oluşturuldu. Mesela İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu da; dışarıdan bir bakışla bürokrasinin ve Belediye Başkanı'nın kentin geleceği açısından, beslenmesinin sağlanması amacıyla aynı mantıkla kuruldu. Kurumun bilimsel açıdan ve dünyadaki trendler açısından beslenmesi için de Akdeniz Akademisi şart. Biz, bunu bir fikir üreten, konuları derinlemesine irdeleyen, inceleyen, kenti ve belediyeyi aydınlatan ve istikamet belirlemeye çalışan, öneri demetleri sunan bir yapı olarak değerlendiriyoruz.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, ilçeler söz konusu olduğunda; yerel yönetimi kadar bilgi sahibi olamaz. Onun için biz bütün projelerimizi, çalışmalarımızı belediye başkanlarımızla, yerel yönetimlerle, o ilçelerin ticaret odasıyla, sanayi odasıyla, ziraat odasıyla, esnaf odalarıyla birlikte yapıyoruz. Bizim aklımıza bir fikir gelebilir, yaptığımız projenin fayda sağlayacağını düşündüğümüzde, orada yaşayanların yaşam standardına, gelir düzeyine, ekmeğinin büyümesine katkı koyacağını umduğumuz projeleri onlarla beraber düşünüp, değerlendirip, onların onayıyla hayata geçiriyoruz. Katılımcı yönetim konusunda söylediğim gibi, orada yaşayan insanlarla beraber yaptığınız zaman başarıya ulaşıyorsunuz. Ankara'dan yahut İzmir Büyükşehir Belediyesi'nden kılcal damarlara yapılacak müdahalelerin, onlarla tartışmadan, onlarla konuşmadan, onların görüş ve düşüncelerini almadan

maksimum faydaya ulaşması mümkün değildir.

DOÇ DR. ALP YÜCEL KAYA **Sizin de vurguladığınız gibi yapılan çalışmalarda, Kültür Çalıştayı'nda çizilen yol haritasında da İzmir'in bir dünya kenti olmasının altı çiziliyor. Bu anlamda dünya ekonomisinde, iş bölümünde yerini sürekli geliştiren bir İzmir vurgulanıyor. Yenilikçilik tanımı da bu bağlamda yapılmış. Diğer taraftan ise bir başka ilke katılımcılık her işte var, uygulanıyor, projelerin hem oluşturulmasında, hem uygulanmasında. Ölçek olarak düşündüğümüzde dünyada ender, belki de tek örnek. Bir köyde, kasabada, ilçede belki uygulanabilir, ama İzmir ölçeğindeki bir il için bu tür bir katılımcılık uygulamasının oldukça istisnai olduğunu söylemek lazım. Bununla birlikte, kent, yenilikçiliği de -tasarım üzerinden yenilikçiliği- kendine rol olarak biçmiş. Bu şekilde Dünya ekonomisinde yerini geliştirebileceğini ortaya koymuş ve bu yönde çalışmalar sürdürülüyor ama sonrasında, özellikle tasarım forumu ile birlikte ortaya çıkan bir sürdürülebilirlik ve yaşam kalitesi kaygısı gündeme geliyor. Sizin Kültür Çalıştayı'ndaki yaptığınız konuşmada da var. İzmir'in sokakta yaşaması, rahatlık, sakinlik, Akdeniz yaşam biçimini vurguluyorsunuz. Şimdi yenilikçilik deyince; Dünya ekonomisinde kendini sürekli geliştiren, iktisadi olarak daha iyi, daha hızlı, daha üretken olmaya yönelik bir tanım öne çıkıyor. Özellikle 1980'ler sonrasında bunun baskısının da giderek dünyada arttığını görüyoruz.**

Baskıyı dengelemek açısından bir ikilemin altını çiziyorsunuz, ben onu oldukça önemsiyorum. Akdenizlilik, sakinlik, rahatlık, İzmir'in buna vurgu yapması, sokakta yaşaması, İzmir Deniz Projesi ve diğer çalışmaların hepsi de buna dahil. Şöyle diyorsunuz; "İzmir'de kent yönetimlerinin karşılaştığı en önemli ikilem; bir yandan büyük bir kent olarak küreselleşen dış Dünya'da yarışmayı sürdürmenin gereklerini yerine getirirken, diğer yandan İzmir'in yaşam biçiminin özelliklerini korumayı başarabilmektir. İzmir geri kalıyor diye yaratılan panik havası içinde alınan kararlar, İzmir'in dünyadaki yarışmada kullanabileceği en önemli kaynağı tahrip etme riskini taşımaktadır". Şimdi burada, "İzmir geri kalıyor" söylemi biraz eskide kaldı şimdi "İzmir coşuyor" söylemi var.

AZİZ KOCAOĞLU Bu konuşmalar, 2010-2012 yılları arasında bu anlamda büyük bir baskı vardı "İzmir köy, kirli, pasaklı çocuk İzmir" gibi söylemlerde bulunuldu. İzmir kendi dinamikleriyle, kendi varlarıyla kimseden destek almadan kalkınınca, İzmir'i öven sözlerle konuşulmaya başlandı.

"BURADA EKONOMİK BÜYÜMEYİ SAĞLARKEN BU EKONOMİK BÜYÜMEDEN YARAR SAĞLAYACAK İNSANLARIN DA SADECE EKONOMİSİNİN DEĞİL, YAŞAM STANDARDININ, DÜNYA'YA BAKIŞININ, EĞİTİMİNİN, İNSAN İLİŞKİLERİNİN, KENTLİLİK BİLİNCİNİN ARTMASI GEREKMEKTEDİR."

DOÇ DR. ALP YÜCEL KAYA **Yani en gözde kent oldu. Hatta, en fazla göçün İstanbul'dan alındığı yaz aylarında istatistiklerden ortaya çıktı. Bu ikilem üzerinden, yani o sakinlik, rahatlık da bu iktisadi meselenin birlikteliği kafanızda ve gerçekte nasıl?**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir, bir defa bir küçük kent değil, bir kasaba değil. İstanbul'dan bakanlar için İzmir ne yapacağını bilmeyen bir kent olarak görünüyordu. Sanayi diyor, tarım diyor, turizm diyor, fuar diyor, kongre diyor, tarih diyor, sağlık diyor, liman diyor, lojistik diyor. "Bu kent bunların hepsini taşıyamaz" şeklinde bir görüş vardı.

Ama İzmir sanayide de tarımda da çok geniş bir yelpazede üretim yapıyor, turizm olanakları da çok geniş yelpazeye yayılıyor. Biz mutlaka ekonomik olarak büyümek istiyoruz, ama ekonomik olarak büyürken, suyumuzu, toprağımızı, doğamızı, tarım arazilerimizi, varlarımızı, yaşam biçimimizi koruyarak, eğitim düzeyimizi artırarak, aklı ve bilimi rehber alarak, ekonomimizi geliştirerek, gelir seviyemizi yükseltmek istiyoruz. Gelir seviyesini yükseltirken, doğayı, tarım arazilerini, kentin siluetini tahrip ederek; denizi, dereleri ve havayı kirleterek; daha çok inşaat ve kent rantına, kamu arazi rantına ve imar kirliliğine, imar yoğunluğuna yol açarsanız bu mutlaka bir gün tıkanacaktır ve dolayısıyla sürdürülebilir gelişme sağlanamayacaktır. Burada ekonomik büyümeyi sağlarken bu ekonomik büyümeden yarar sağlayacak insanların da sadece ekonomisinin değil, yaşam standardının, Dünya'ya bakışının, eğitiminin, insan ilişkilerinin, kentlilik bilincinin artması gerekmektedir. Kalkınma dediğiniz, sadece ekonomik büyüme rakamları değildir. Kalkınma topyekundur. Kültürüyle sanatıyla kalkınacaksınız. Operaya giden, tiyatroya giden, klasik müzik konserine giden hemşeri sayınızı artıracaksınız. Kentinizi bir bilim üssü yapmanız gerekir. Kenti ören yerlerinizin, fuarlarınızla, kongrelerinizle gün ışığına çıkartılması ve insanlığa sunulmasıyla, iyi tarım uygulamasıyla, alt yapı yatırımları ile kalkındırabilirsiniz. Biz şu anda altyapı konusunda özellikle su, içilebilir su, kanalizasyon arıtma konusunda Türkiye'de açık ara öndeyiz. Bunları yaparsanız, korursanız, vahşi imar vermezseniz, tarım arazilerini korursanız bu dengeyi, burada altını çizdiğimiz dengeyi sağlayabilirsiniz. Biz de bütün yol haritalarını belirlerken, projelere, bu cepheden bakıp değerlendirip ona göre karar veriyoruz.

"BUGÜN GERÇEK ANLAMDA DÜNYA VE ÜLKELER YÖNETİM SIKINTISI, YÖNETİM BUNALIMI YAŞIYOR. BURADA YENİ BİR YÖNTEME, YENİ BİR DURUŞA, YENİ BİR FELSEFEYE, YENİ BİR UYGULAMAYA İHTİYAÇ VAR. BUNU MUTLAKA İNSANLIK BULUP AŞACAKTIR."

DOÇ DR. ALP YÜCEL KAYA **Ben bu süreci üç ölçekte düşünüp değerlendirmeye çalışıyorum Yani bir İzmir var ama İzmir'in de içinde olduğu Türkiye var, bir de Dünya var. Şimdi sırf Türkiye de değil, Dünya'da da bu iktisadi aklın böyle sınırsızca, her şey pahasına gelişme, genişleme, kar etme çabası görülüyor. Şimdi bütün bu çizdiğiniz çerçeve ve uygulamalar açısından baktığımızda, İzmir hakikaten dünyada örnek bir katılımcılık modeli izliyor, sürdürülebilir bir kalkınma modeli gerçekleştirmeye çalışıyor, bunları çoğaltabiliriz. İzmir Akdeniz Akademisi de bunlar üzerine düşünüp tartışan bir kurum. Bu anlamda, oldukça yenilikçi bir yer. Sizin saydığınız birçok farklı proje de bu anlamda dünya çapında örnek gösterilebilir. Ama bu uygulamalar bazı yerlerde Türkiye ölçeğiyle dünya ölçeğinin üstüne çıkıp, örnek istisna teşkil edebilmesine rağmen, bazen Türkiye ölçeğine takılabiliyor. Sizin de bahsettiğiniz, zaman zaman şikayet ettiğiniz, örneğin, imar meselesi bu yaz aylarında gündeme geldi; İl Özel İdaresi'nin gayrimenkullerinin dağıtım meselesindeki sıkıntılar, merkez iktidarla olan sıkıntılar bazı yerlerde aşılabilse de bazı yerlerde tıkanabiliyor. Aynı şey Dünya ölçeğinde de söz konusu. Bunun da iyi örneği aslında bu yerel kalkınma, tarımsal kalkınma, kırsal kalkınma bağlamında yapılanlar. Bunlar özellikle Dünya çapında çok istisnai, oldukça yenilikçi şeyler. Ama bir taraftan da bu konuda benim gördüğüm şekliyle aşılamayan bir Efemçukuru meselesi var. Onu da Dünya ölçeğinde görüyorum. Çünkü**

ulusötesi büyük bir şirket yereli aşıp orada faaliyet gösterebiliyor. Siz bunlar arasındaki dengeyi veya mücadeleyi nasıl görüyorsunuz? Kendi kısıtlarınız açısından ne düşünüyorsunuz?

AZİZ KOCAOĞLU Şimdi, şöyle değerlendiriyoruz; en sonunda Efemçukuru'na geleceğim. İktisadi büyüme, para kazanma konusunda özel sektörün, bireyin daha fazla kazanma iştahı, daha fazla kazandıkça kabarır, artar. Maalesef, günümüzde en küçüğünden en büyüğüne Türkiye'de, Dünya'da siyasetçiler, yöneticiler başarıyı, somut rakamlarda, parada, istatistikte görürler. İstatistik de en çok manipüle edilen konulardan bir tanesidir. Böyle baktığımızda, çok kazanma, uluslararası şirketlerin çok büyümesi ve hükümetleri, devletleri etkileyecek hacme gelmesi, devletin ve hükümetlerin asli görevlerinden birisi olan gelir dağılımı adaletine çaba gösterilmesi konusunda elini kolunu bağlıyor. Bir taraftan değerler artarken, dünya zenginleşirken, bölüşüm ve paylaşımda adil olunmadığı için, en zenginle en yoksul arasındaki makas giderek korkunç boyuta geliyor. Bir kişi çok zengin olurken, birçok kişi açlık sınırı yahut açlık sınırının altında yaşamını sürdürüyor. O zaman tabi ki özel sektör, sosyal projeler, reklam amaçlı sosyal projelerin dışında çok fazla bir şey yapmayacaktır. Burada ekonomiyi düzenleme, geleceği belirleme, sürdürülebilirliği sağlama, adalet sistemini kurma, gelir dağılımı adaletini kurma, kişi hakları, insan hakları adaletini kurma gibi yasa önündeki eşitliği ve bu gibi konularda hükümetlere aktif görev düşmektedir. Ama büyük global şirketler ve siyasetçilerin popülist davranmalarından, koltukta bir daha kalma amacına kilitlendikleri için bunu gerçekleştirememektedirler. Bu böyle olunca, bugün gerçek anlamda Dünya ve ülkeler yönetim sıkıntısı, yönetim bunalımı yaşıyor. Burada yeni bir yönteme, yeni bir duruşa, yeni bir felsefeye, yeni bir uygulamaya ihtiyaç var. Bunu mutlaka insanlık bulup aşacaktır. Bence, Dünya'nın bir yönetim krizi yaşadığı ve günü kurtarma çabasını, krizi atlatma çabasını, seçimi geçirme çabasını, dünyanın yönetilememesini kar topu gibi büyüterek yuvarladığı kanısındayım. Bu dürtülerle hareket ettiğimizde tarım arazilerinden vazgeçebilir ve başka amaçlarla kullanabilirsiniz Yeraltı-yerüstü zenginliklerinizi de aynı şekilde kullanabilir ve ormanlarınızı da belli amaçlar için feda edebilirsiniz. İzmir Büyükşehir Belediyesi ve İZSU olarak; Efemçukuru'nda altın arama konusuna; havza alanı olduğu için karşı çıktık ve hukuk mücadelesi verdik. Çalışma ruhsatı vermedik. Yetki İzmir Büyükşehir Belediyesi'ndeydi. Çamlı Barajı'nı yapmak için Devlet Su İşleri ve Bakanlıklarla birçok görüşmemiz oldu. Devlet Su İşleri, baraj yapamayacağız dedi. Baraj havzası kapsamından çıkması bu bölgenin su havzası niteliğini ortadan kaldırmaz. Ama, devlet, daha doğrusu hükümet burada altın arama faaliyetinin ne pahasına olursa olsun sürdürülmesi konusunda irade gösterdi. Belkahve bölgesindeki taş ocaklarında, sistemi değiştirip, rehabilite ettik, kapalı sistem ve sulu sisteme geçip, oradaki toz bulutunu engelledik, o aşamada Çimentaş'ın ve diğer taş ocaklarının olduğu yerde Belkahve'deki uygulamayı (bu konuda iyi de deneyim kazanmıştık) uygulayacaktık. Biz ruhsatı vermeyince, maden lobisi, taş ocağı lobisi devreye girdi. Taş ocakları ruhsatı yetkimiz iptal edildi, yetki Valilik'e verildi. Sonuçta, Efemçukuru'nda altın arama konusunda maden şirketine Valiliğin yetkisi altında ruhsat verildi. Belediye yasal çerçevede çalışan bir devlet kurumudur. Belediye dava açar. Bir sürü dava açıyoruz. Yanlış gördüğümüz işlerde şahsa, bakanlıklara, hükümete dava açıyoruz. Kentin geleceğine zarar verdiğine inandığımız her konuda hukuk mücadelemizi sürdürüyoruz.

Dünya Tasarım Konuşmaları / Tarihi Havagazı Fabrikası Kültür Merkezi

Presented by
WDO
İzmir
DENİZ
Akademisi
NATU-
RE
HERIT-
AGE
SOCIE-
TY
iz-
mir

DOÇ DR. ALP YÜCEL KAYA **Katılımcılık önemli dedik. İzmir Akdeniz Akademisi'nin dört birimi var Tarih, Kültür-Sanat, Tasarım ve Ekoloji. Türkiye'deki ekoloji hareketi bağlamında, Bergama'daki mücadele, RES'lere karşı Karaburun'daki mücadele ve benzeri mücadeleler İzmir'i Türkiye'nin en hareketli bölgesi kılıyor, İzmir doğayı koruma refleksinin de en fazla geliştiği yerlerden birisi olarak görünüyor. Tarımsal kalkınmayı da bu bağlamda düşünmek gerekir. İzmir Akdeniz Akademisi'nin faaliyetlerini düşünecek olursak, Ekoloji biriminin faaliyetlerinde buradaki aktivistlerin ya da bu konuda çalışan insanların katılımını sağlamak zorlaşıyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Şimdi açık konuşayım, arkadaşlar çeşitli yazılar yazıyorlar, Belediye'yi eleştiriyorlar vs. Belediye dediğim gibi aktivist olamaz. Belediye'yi ayrı bir kefeye koymak gerekir. Belediye görevini yapıyor mu, yapmıyor mu? Belediye yanlışın karşısında mı duruyor yoksa yanlışı destekliyor mu? Bir açık yanlış var. Bir de bıçak sırtı işler var. Biz de Belediye olarak bir ekibiz. Bıçak sırtı olan işlerin bir kısmına dava açıyoruz, engellemeye çalışıyoruz. Bir kısmı bizim penceremizden yapılabilir gibi gözüküyor. O konularda dava açmıyoruz. Aktivist arkadaşlar da dava açılmadığında "Sen de bunu destekliyorsun" diyor. Bir de tamamen kökten yanlış olan şeyler var. Onlardan biz taviz vermiyoruz. Arkadaşlar bizi zaman zaman çok sert eleştiriyorlar. Biz Belediye olarak ruhsatını almış bir işletmeye karşı gerekli yazışmaları yaptık, yargı yolunu denedik, bu barajın yapılması için çok uğraştık fakat ötesine yetkimiz bulunmamakta. Bu, merkezi hükümetin bir uygulamasıdır.

Biz her konuda mücadelemizi sürdürüyoruz. Davamızı açıyoruz. Kentimizi korumaya ve geliştirmeye çalışıyoruz. Bu kentte turizm sektörü, hizmet sektörü, fuarlar, kongreler, sağlık turizmi, doğa turizmi, ören yeri turizmi olacaksa, İzmir, eğitim üssü, teknoloji üssü olacaksa, bu kentin iyi tarım, organik tarım, çevresini, körfezini, suyunu, toprağını ve havasını korumaya ihtiyaç var. 13 yıldır bunları hazırladığımız için, İzmir şimdi ön plana çıkmaya başladı. 13 yıldır siz bıkmadan usanmadan, altyapıdan kafanızı kaldırmadan çalışırsanız, kentin altyapı problemlerini çözmeye başlarsanız, bu da 8 yıl sonra görünür hale gelirse o zaman bir sıçramayı, sağlıklı büyümeye dönüştürmüşsünüz demektir. Onları tamamlamadan, "balon projelerle" bunu sağlamak ve kalıcı kılmak mümkün değil.

DOÇ DR. ALP YÜCEL KAYA **Yapılanlar kadar yapılmayanlar var ve yönetim bunalımı tespitiniz de önemli. İzmir Akdeniz Akademisi'nin kültür biriminde katılımcı çalışmalar sırasında gündeme gelen konulardan biri de Folkart'ın kültür ve sanat aktivitelerine dahil olması konusu olmuş. Bu aslında, sınırsız genişlemek isteyen ekonomik akılla, Dünya'ya farklı biçimde yaklaşan bir bakış açısının farklılığı. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Folkart, 8-10 yıl önce İzmir'e gelmiş. İzmir Büyükşehir Belediyesi Folkart'a 1 m² ilave imar vermedi. Mevcut kentin planlaması koşullarında şirket inşaat yaptı. Bizden ilave bir imar talebi de olmadı. Gökdelenler bölgesinin planlanması da Ahmet Piriştina zamanında başlamıştır. O dönemde, şehirde zorlamayla gökdelenler artmasın, bir bölgede birikmeleri sağlansın anlayışıyla bu politika geliştirilmiştir. Şirket, İEF'e sponsor olmuş. Fuara değil, kültür sanat etkinliklerine sponsor oluyor. Herkes sponsor olabilir... İstanbul Bienali, İzmir Festivali de sporsonlukla yürüyor. "Fuarı Folkart'a verecekmişiz"! Fuarı, Folkart'a ya da başka birine

vermeye kimsenin gücü yetmez! Fuarı ortadan kaldırmaya kimsenin gücü yetmez! Basmane Çukuru'nu ben göreve başladığımda Belediye'nin gündeminde buldum. Belediyenin hissesi %12'de kalmış; %88 hissenin %44'ü EGS Holding'e oradan TMSF'ye geçmişti, %44 Güç Birliği'nindi. Güç Birliği'nin de TMSF'ye borcu vardı. Dava açanların zamanında da orası 5 emsaldi; Dünya Ticaret Merkezi kullanımlıydı.

O dönemde meslek odalarıyla görüştüm. "Burada kamu menfaati kaybı var, Belediye'nin hakkı yenmiş; hissemizi %12'den %30'a çıkarsak İzmir Kamuoyu tatmin olur mu?" diye görüş istedim. EGS adına imza atmaya yetkili Deniz A.Ş kuruldu. Deniz A.Ş ile konuştuk, TSMF'ye de kabul ettirdik. Tarihte görülmemiş şekilde kamu hissesini %12 den %30'a çıkardım, yani %150 artış sağladım. Belediye için 12.000 m² inşaat yapılacaktı şimdi 30.000 m² yapılacak. Şirket TSMF'den arsayı aldı, zaten imarı vardı. O imar çerçevesinde inşaat yapıyor. Bizim de EGS ve Güçbirliği ile yaptığımız anlaşma geçerli. 30.000 m²'nin bir bölümünde de tiyatro sahnesi yapacağız. Bu durumun enternasyonel fuarla ilgisi yok. İzmir Büyükşehir Belediyesi kimseye 1m² imar vermemiştir. Vermeden de bu koltuktan ayrılacağız. Bu kenti korumaya çalışıyorum. Kamu hakkını sonuna kadar koruyan bir kişiliğim var. Her yerden farklı bir firma gelip inşaat yapıyor, Folkart da bunlardan biri. Folkart üzerinden İzmir Büyükşehir Belediyesi'ni yıpratmanın anlamı yok. Aksine, Kültürpark'ın planlamasında yeşil alanı ve ağaç sayısını artırıyoruz; sert zemini kaldırıp sadece itfaiye araçları ve ambulanslar için bir servis yolu bırakıyoruz. Eleştiri getirenlerdeki korumacılık zihniyeti, Kültürpark'ı işlevsiz hale getirmek üzerine bir zihniyet. Kültürpark'taki herhangi bir projeye karşı çıkılabilir -karşı çıkacak bir şeyde yoktur ama- konuyu Folkart'la birleştirmek yakışık almaz.

DOÇ DR. ALP YÜCEL KAYA **Dediğiniz gibi kamu yararını korumak artık pek gözetilen bir şey değil. Kamusal alanın İzmir'de geniş olması ve kamu yatırımları açısından sizin değindiğiniz %12'den %30'a çıkarılan hisse örneğiniz önemli. Kamuculuk, bir taraftan da kar ve rant peşinde koşan, bu anlamda çılgınca ilerleyenlerle çarpışmayı da beraberinde getiriyor. Arada da bu tür tansiyonlar ortaya çıkıyor. Benim dışarıdan görüşüm öyle.**

AZİZ KOCAOĞLU Elbette siyaseten istememek ayrıdır. İzmir Büyükşehir Belediyesi Türkiye'nin en borçlu 3 belediyesinden biriydi. Bugün Türkiye'nin en güçlü devlet kurumlarının başında geliyor.

DOÇ DR. ALP YÜCEL KAYA **Belediye'nin uyması gereken bir mevzuat var. Bütün Dünya'da olduğu gibi Türkiye'de de, mevzuat; sizin vurguladığınız "yönetim bunalımı"nı yansıtacak şekilde kar ve rant arayışını destekleyecek şekilde değişmekte. Belediyenizin işleyişi bu durumdan nasıl etkileniyor?**

AZİZ KOCAOĞLU Belirli bir konu için, birinin çıkarı için birçok kanunda değişiklik yapan torba yasalar çıkarıldı ve yasalara ilave kelimeler kondu. Bu, mevzuat kaosu yarattı. Bugün her konuda, eğer bürokrasi isterse birçok şey yapılmasını mümkün kılan maddeler bulunmakta. Tam tersi, istemezlerse hiçbir şeyin yapılamayacağını ifade eden maddeler de var. Bu kez mevzuat ve uygulamada kaos yaşanmakta. Zira bazı kurumlara kapılar sonuna kadar açılırken, bazı kurumlara da mevzuattaki olumsuz gerekçeler öne sürülerek kapılar kapanıyor. Belediyemiz de böyle bir mevzuat düzeninin içinde çalışıyor.

DOÇ DR. ALP YÜCEL KAYA **Belediye'nin işlerinde uyması gereken bir Kamu İhale Kanunu var, ama İzmir Akdeniz Akademisi faaliyetleri**

açısından da bu İhale Kanunu bazı işleri zorlaştırıp, sorun çıkarabiliyor. Bunun yanı sıra, Akdeniz Akademisi açısından en önemli sorun alanlarından biri de bana göre; insan kaynağıdır. Akdeniz perspektifinde iş yapacak bir akademide iyi derecede yabancı dil bilenlerin personelin istihdamı gerekiyor. Bu tür zorlukları aşmak mümkün olmayabiliyor ve sonuçta işler karışabiliyor, hatta maliyeti de artırabiliyor. Kamu yararını genişletmek istiyorsunuz fakat bu durum, kamu yararına bir anlamda sekte vuruyor.

AZİZ KOCAOĞLU Yatırımcı bir belediye, mümkün olduğu kadar az eleman çalıştırmak zorundadır. Yatırıma da kaynak ayırmak amacıyla personel verimini artırıp, sayısını düşük bir seviyede tutmak zorunda kalıyoruz.

* 07.09.2017 tarihinde yapılan görüşme.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sanat Faaliyetleri (2004-2017) *

Doç. Dr. Serhan ADA

DOÇ. DR. SERHAN ADA İzmir Modeli çalışmasındaki konumuz ile ilgili epey araştırma yaptık. Hem İzmir Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Barış Karcı Bey'den, hem de İzmir Büyükşehir Belediyesi İstatistik ve Veri Analizi Şube Müdürlüğü'nden veri edindik. İzmir Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Aysel Özkan Hanım ile çok faydalı geçen bir Lizbon seyahati yaptık. Şirince'de gerçekleştirilen yaz okulunda bir odak grup çalışması yaptık. Sizin "İzmir'in Kültür Geleceği "ne dair vizyonunuz nedir?

AZİZ KOCAOĞLU İzmir, Türkiye'nin en aydınlık kentidir. İnsanların kendi yaşam biçimine sahip çıktığı bir kenttir. Bu kentin kültür açısından da belli bir kapasitesi var. Kültür sanata ilgi duyan, etkinliklere katılan çok önemli bir kitle var. Bir kentte sürdürülebilir kalkınmayı hedefliyorsanız, kültür ve sanata yatırım yapmanız ve gereken alakayı göstermeniz gerekmektedir. Hizmet sektöründe, turizmde, sanayide, tarımda, limanda, lojistikte büyümek mümkündür. Bunun kalıcı olabilmesi için kültür ve sanat altyapısına ve potansiyeline ihtiyaç var. Mesela Fuar yapıyoruz, kongre yapıyoruz, sağlık konseptinde kenti büyütmeye çalışıyoruz, tarihi ön plana çıkarıyoruz. Mesela kente gelen turistler Kadifekale'yi, Agora'yı, Yeşilova Höyüğü'nü, şehrin içini gezdi, akşam Kemeraltı'nda bir butik otelde kalacak. Peki akşam biz bu misafire ne sunacağız? Soru bu... Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi'ni yaptık, burası işlevsel olarak giderek çok iyi bir konuma geliyor. İki defa Opera Binası ile ilgili ihaleye çıktık. İkinci ihale de iptal edildi. Kamu İhale Kurumu iptal ediyor. Tekrar ihaleye çıkacağız. Yeni Fuar Alanı yapıldıktan sonra, hollerin yerine hem İzmir Enternasyonal Fuarı'nın sergi ihtiyacını görecek hem de sergi hollerinin olacağı yerler yapmak istiyoruz. 2250-2500 kişi arasında bir büyük salon ve ondan sonra da küçük salonlarla şov yapılabilecek, tiyatro oynanabilecek, büyük ve küçük gösteriler yapılabilecek, gerekiyorsa kongre yapılabilecek bir yer olacak.

Kültürpark projemiz de Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından durduruldu. Oraya aynı plan çerçevesinde 600 araçlık bir yeraltı otoparkı yaptık. 35.000 m² kapalı alanı yıkayım, 11.000 m² den toplam 33.000 m² üç kat bina yaparak tüm ihtiyacı orada karşılayalım; geri kalan alana da ağaç dikelim, yeşil alan olsun istiyoruz. "Buranın Koruma Amaçlı İmar Planı yokmuş" diye durdurdular. Koruma Amaçlı İmar Planı istiyorlar. Bu işler, projeyi en az 2 yıl öteledi.

"Basmane Çukuru" olarak bildiğimiz yerle ilgili problemler bitti. Orada 30.000 m² net imar alanımız var, müteahhit yapıp bize teslim edecek. Biz zeminde müteahhit ile bizim binamız arasında nitelikli bir tiyatro salonu ve gerekli müştemilatını yapmak istiyoruz. Bu yapılanlar uluslararası bir düzeyde olacak. Bunlar opera, şov merkezi, tiyatro; akustiğinden, sahne donanımına kadar son teknolojiyle yapılacak. Böylece bu kente yerli veya yabancı nitelikli turist gelmeye başladığında, operaya, baleye, tiyatroya giderek akşam saatlerini verimli geçirebilecek.

DOÇ. DR. SERHAN ADA 2004 yılından, 2017 yılına kadar Belediye'nin bütçesi içerisinde kültür-sanata ayrılan payın, Kültür Bakanlığı'nın

turizm dışındaki bütçesi dikkate alındığında Türkiye'ye göre yüksek bir oranda olduğu görülmekte. Ayrıca burada bir istikrar görünüyor. Bu konuda ne diyorsunuz? Bir de; bu bütçenin çok önemli bir kısmı AASSM'ye gidiyor. Oysa AASSM'nin seyirci sayısı belli sayıda, dar bir kitleye karşılık geliyor, kentteki her kesimden insanın da kültür ihtiyacı var. Hem Kültür ve Sanat Şube Müdürlüğü'nün, hem Akdeniz Akademisi'nin bütçesi oldukça sınırlı. Bununla ilgili ne diyorsunuz? Türkiye'deki durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

AZİZ KOCAOĞLU İzmir Akdeniz Akademisi'ni ayrı bir yerde tutmak lazım... Akdeniz Akademisi, bilgi toplayacak, konferanslar, çalıştaylar yapacak vs. Üretilenler açısından baktığımızda, Akademi'nin yaptığı iş belki AASSM'nin daha önündedir. Ancak, her ürettiğinize de para harcayacaksınız diye bir şey yok. AASSM tabi çok büyük bir organizasyon. Temizliği, bakımı, sanatçıların kaşeleri, sigortaları var. Zaten bugün opera olduğunda, AASSM'nin daha fazla işletme gideri olacak. Şimdi buradaki durum nedir? Biz kamu hizmeti yapıyoruz bu yüzden ne kadar çok kişi gelirse, o kadar iyi olur. Öyle sanatçılar getiriyoruz ki, getirdiğimiz sanatçıları 500 TL'ye bile izleyemezsiniz. Buna rağmen, çok düşük bir ücret alıyoruz. Tabi bunu giderek artırmak gerekir, ama belirli miktarı da bundan faydalananlardan istenebilir. Kültür ve sanat konusunda diğer kentlerin bakış açısı zaten malum. Biz burada hem bu altyapıları tamamlayıp hem de stratejik planımıza her beş yılda bir Şehir Tiyatrosu, Şehir Senfoni Orkestrası, Şehir Opera Balesi gibi başlıkları satır başları ile kurulması için koyuyoruz. Bununla birlikte, yeterli altyapımız olmadığı için altyapıyı tamamlamaya öncelik veriyoruz. Devlet Opera ve Balesi, Devlet Senfoni Orkestrası AASSM'yi kullanıyor. Devlet Opera Balesi, yapacağımız Opera Binası'nı kullanacak. Tiyatro yaptığımızda da Devlet Tiyatrosu orayı kullanacak. (Merkezi hükümet "ben bu işten vazgeçtim, kapattım" dediği zaman Stratejik

Planımız devreye girecek.) Böyle bir durumla karşılaşmamamız için önlemimizi almamız gerekmekte. Yapacağımız o masrafı şimdi altyapı için yapıyoruz.

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Göreve geldiğinizden beri kültür sanat alanında hayata geçirmiş olduğunuz projeler içinde en başarılı bulduğunuz hangisidir?**

AZİZ KOCAOĞLU Tarihi Havagazı Fabrikası'nda çim konserleri, açık hava sinemaları gerçekleştiriliyor. Bunun dışında İEF'nin kültür ve sanat ayağını güçlendirmeye çalışıyoruz. İEF'de her gün her saat etkinlik vardı. Şöyle söyleyebiliriz, İzmir'in kurtuluşu da o tarihe geliyor. Bunu hem bir kurtuluş, hem bir sonbahar festivali gibi, on günlük bir "İzmir Festivali" gibi düşünebiliriz.

"2009 YILINDA YAPILAN KÜLTÜR ÇALIŞTAYI'NIN SONUÇLARI ÖNCESİNDE, İZMİR'İN AKDENİZ'DEKİ YERİNİN TOZLANMIŞLIĞINI GİDERİP, ÖN PLANA ÇIKARTMAK, AKDENİZ İLE İLGİLİ İLİŞKİLERİNİ GÜÇLENDİREREK BİR DÜNYA KENTİ OLMA HEDEFİNE YÜRÜMESİ GEREKTİĞİNİ BAŞINDAN BERİ SAVUNUYORUM."

DOÇ. DR. SERHAN ADA **İzmir'in sahip olduğu liman kenti kültürü, Akdenizli kimliği, Akdeniz kentleri arasında bir cazibe merkezi haline getirme vizyonunu ele aldığımızda, size göre Akdeniz'de benzer yapıda hangi kentleri örnek olarak görebilirsiniz? Örneğin, Lizbon, Akdeniz'de olmamasına rağmen her şeyini Akdeniz üzerinden yapıyor. Akdeniz aslında bir dünya görüşü; Akdeniz Akademisi'nin çatısı altında Tiyatro Medresesi'nde bir yaz okulu yapıldı. Bütün sanatçılar, kültür insanları vardı. İstanbul tiyatro grubundan birisi "Siz hepiniz İzmirli misiniz?" demiş. Bir arkadaşları da "Evet, niye sordun?" diye sormuş. "Rahatsız edici bir rahatlığınız var" demiş. Bunun slogan olarak kullanılabileceği kanısındayım. İstanbullular olaya proje olarak bakarken, bizimkiler eğlenerek çalışıyor. Akdeniz Kentler Ağı'na bağlanmak için neler yapılabilir?**

AZİZ KOCAOĞLU 2009 yılında yapılan Kültür Çalıştayı'nın sonuçları öncesinde, İzmir'in Akdeniz'deki yerinin tozlanmışlığını giderip, ön plana çıkartmak, Akdeniz ile ilgili ilişkilerini güçlendirerek bir Dünya kenti olma hedefine yürümesi gerektiğini başından beri savunuyorum. Bize örnek olabilecek bütün Akdeniz kentleri birbirine benziyor. Ama şu anda örnek alınabilecek kent Barcelona gibi görünüyor.

"AKDENİZ AKADEMİSİ, TARKEM VE İEKKK HEM BELEDİYE'NİN İÇİNDE HEM DE DIŞINDA EKONOMİK DESTEK AÇISINDAN ÖNEMLİ YAPILAR."

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Burada "yaratıcı ekonomi" ve "tasarım" başlıkları çok önemli. Kentte yaratıcı ekonomi ile kültür ilişkisi ne durumda? Bir yanda İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu gibi çok önemli olan ve başka kentlerde de olmayan bir yapılanma var, öbür taraftan Tarihi Kemeraltı İnşaat Yatırım Tic. A.Ş. (TARKEM) var. Bu aktörlerin mevcudiyetleri düşünüldüğünde, bunların birbirleri ile karşılıklı ilişkilerini kültür üzerinden yeniden tanımlamak mümkün mü ya da ne yapmalı?**

AZİZ KOCAOĞLU Tabii mümkün. Akdeniz Akademisi, TARKEM ve İEKKK hem Belediye'nin içinde hem de dışında ekonomik destek açısından önemli yapılar. "Ben oy aldım, bana kimse karışamaz, ben bu projeyi oturur üç kişi ile yaparım" dersek, bu şekilde ne kentleri ne de ülkeleri yönetmek mümkün olmaz. Katılımcı bir yönetim anlayışı ile hareket etmeniz gerekiyor. Akdeniz

Akademisi'nde katılımcı anlayışla birçok çalıştay düzenliyoruz. TARKEM'de 120 ortaklı bir şirkette sadece Kemeraltı'nı ele alıyor, tarihi bölgenin ayağa kalkması için çalışıyoruz. İEKKK'da İzmir'in önde gelen 100'e aşkın ekonomik birimi, aksiyonu olan insanlarla ile birlikte İzmir ekonomisini tartışıyoruz. Eğer siz ekonomideki sektörleri yaratıcılıkla, tasarımla, iyi ve katılımcı bir yönetimle, kültür ve sanatla birleştirirseniz, bir tasarımcının, sanatçının, yaratıcı kişinin bu kente gelip yerleşmesi, yaşaması ve üretmesi kaçınılmaz olur. Bizim daha birçok düşüncemiz var. Kültürpark'taki projeyi bir an önce gerçekleştirebilseydik, oradaki holleri İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Seferihisar'daki 250 dönümlük arazisine taşımak ve film platosu yapmak gibi bir planımız vardı. Alaçatı, Çeşme, Sığacık Kalesi, Seferihisar, Urla, Karaburun fiilen plato olarak kullanılıyor. Buraya bir film platosu yaptığımızda daha çok kullanılacaktır. Birçok dizi çekilebilir.

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Gastronominin kültür ile ilişkisi, verimli topraklar, iklim, yüzyıllara dayanan çok katmanlı kozmopolit birikimi, mutfak kültürü bu şehirde var ve yaşıyor. Bu zenginliğin yaşatılması ve devam etmesi, kent ekonomisine katkısının artırılması için İzmir'de kültür ve gastronominin ilişkisi nasıl kurulmalı? Bu sadece zeytinyağı tadımından bir adım öteye nasıl taşınır?**

AZİZ KOCAOĞLU "Yemek kültürü" haline getirmek önemli. İzmir de bu konuya çok yatkın ve bir potansiyele sahip. İzmir'in özellikle zeytinyağlı, otlar ve balık üzerine gelişmiş bir mutfağı var ve onu daha da ön plana çıkarmak gerekir. Yemeği bir yaşam biçimi, kültür alışverişi, eğlence, zaman zaman dinlence, fikir alışverişi, ülkenin sorunlarını da tartışabileceğimiz bir yapı haline getirmek gerekir. Örneğin, çocukluğumda babam dışarıdan misafiri yoksa, mecbur değilse her akşam evde yemek yerdi. Masanın etrafına otururduk, babaannem, babam, annem, kardeşlerimin masadaki yeri belliydi. Yemeği yedikten sonra Dünya'dan, Türkiye'den, siyasetten, ekonomiden ya da kendi işimizden konuşurduk. Her akşam bunu yapardık. Bu, yemek kültürüne bir örnektir.

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Miras konusunda iki sorum var. Kültür ve sanat çevresinde miras, biraz arkeologlara ait teknik bir işmiş gibi algılanıyor. Aslında bunlar birbirinin parçasıdır. Arkeologlarda "bizim mirasımız" diye bir algı var. Bunlar insanlığın mirası.**

AZİZ KOCAOĞLU 1500 yıl sonra Agora'da Belediye Meclisi toplantısı yaptık. Agora'da Kent Meclisi binası bulundu, altında da bir Kent Meclisi daha bulundu. Kazı Başkanı Yrd. Doç. Dr. Akın Ersoy'un dediğine göre Antik Çağ, Roma, Bizans'ta Kent Meclisi olarak kullanılmış. Biz de dün akşam aynı alanı Kent Meclisi olarak kullandık. Kadifekale'de Roma Antik Tiyatrosu'nu ortaya çıkardık. 190 tane evi kamulaştırdık. Şimdi kazı yapılıyor. Sahne kalıntıları çıktı. Umuyoruz alttaki basamaklar duruyordur, çünkü üstteki basamaklar yerlerinden alınmış. Eğer ilk basamaklar toprak altında kaldıysa, onlar da çıkarılacak. Sanıyorum önümüzdeki dönemde çıkarılır. Yoğunluğu oraya verdik. Agora'yı gün ışığına çıkarttık. Ciddi bir kamulaştırma yaptık. Roma Antik Tiyatrosu'nu kazıyoruz. Kadifekale'yi restore ettik. Kadifekale'nin içinde, günde 17 000 kişiye yetecek ve su ihtiyacını karşılayacak bir sarnıcı restore ediyoruz. İzmir'deki ilk Müslüman ibadethanesi olduğu söylenen mescit ortaya çıktı. Çakabey ya da beylikler döneminden kalma olduğu söyleniyor. Onu da restore ediyoruz. Heyelan bölgesindeki evleri yıktık, oraya uzun erimde bir

Kültür Sergi Merkezi yapmamız söz konusudur. Misafirler burayı ziyarete geldiğinde; Kadifekale'den çıkacak, açık alanı gezecek, müzeye ya da sergiye gidecek. Buranın nefis bir manzarası var. Belki ileride tiyatroyu aslına uygun olarak restore edip, belirli konserler verilebilir.

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Tam da bu bağlamda üzerinde durmak istediğim konu, İzmirlilerin sahip çıktığı ve onlarla birlikte uygulamaya geçilecek "miras" meselesidir. Buna Kadifekale de örnek gösterilebilir.**

AZİZ KOCAOĞLU Orada yaşayanlar ve oraya geleceklerle beraber, Kadifekale'yi yaşanılan bir yer haline getirmek, cazibesini artırmak, oraya günübirlik veya konaklayacak insanları çekmek amacımızdır. Burada tarihi bölgede 11000 binadan bahsediyoruz. Bunun 3000'ini biz kamulaştırıyoruz. Geriye kalan 8000 binanın 1500 tanesi tescilli. Bunları biz alıyoruz, TARKEM alıyor, restore ediyor; şahısları, binaları almaları için motive ediyoruz. Şimdi konunun üniversitelerin Mimarlık Bölümleri'ne açılmasını istiyoruz. Üniversitelerde hevesli çalışmalar var. Biz altyapı eksiklerimizi tamamlayarak gidiyoruz. Bir gün bu çalışmalar iyice görünür hale gelecek. Örneğin, kazı çalışmalarına baktığımızda, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin desteklediği muntazam Smyrna ve Foça Kazıları var. Foça'da denizin kıyısında "5 Kapılar Kalesi" diye bir yer vardır. 5 Kapılar Kalesi'ni, Bakanlık restore etmiştir. Biz de onun yanında bulunan "Sur Duvarları"nı restore ettik. Foça ve Smyrna kazılarının bütün masrafı A'dan Z'ye bize aittir. Biz şu an tarihsel çalışmalara 5 milyon TL civarında bütçe ayırdık ve her yıl, 600-700 000 TL'yle İzmir'deki 12 tane kazının yürümesini finanse ediyoruz.

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Bir sonraki madde kütüphanelerle ilgili, çünkü kütüphane kültürünün tabanda sahiplenilebilmesi için çok önemli. Size göre şehirde yeterli sayıda kütüphane var mı? Ve bunlar işlevlerini yerine getiriyor mu?**

AZİZ KOCAOĞLU Bizim şehir kütüphanemiz var, fakat fazla giden gelen olduğunu sanmıyorum. Kütüphaneye gelme alışkanlığı olan 8-10 kişi vardır. Kütüphanelerin, kitabı olacak, kitabın tozunu yutacak ama elektroniğe dayalı bilgiye ulaşacak, çalışma yapacak bir yapıya bürünmesi lazım. Bizim burada en büyük problemimiz; Milli Kütüphane'nin kitaplarını arşivleyecek yerinin olmamasıdır. Kütüphanelerin belirlenmiş standartlarına göre; ortam ısısının, nem oranının tasarlanmış olması gerekir. Böyle bir şey yapabilirsek çok iyi olur. Yani bulduğumuz yer hem arşiv ihtiyacını karşılayacak, hem kütüphane olacak, hem de elektronik donanımlı bir kütüphane olacak. Kentin buna ihtiyacı var. Çok küçük kütüphaneleri bence okullarda konumlandırmak daha doğrudur. Çünkü semt kütüphanesi dediğiniz zaman her semte lazım, bu da içinden çıkılacak bir şey değildir.

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Zaten personel gideri ciddi bir problemken, bir de yetişmiş personel de olmadığı için ödenenle alınan kalite arasında da bir farklılık oluyor.**

AZİZ KOCAOĞLU Bunları yaptığımızda genel işletme giderlerimizde çok büyük bir artış oldu. Gelirlerimiz de artmayacağına göre, masraflarımızı azaltarak yatırım yapmak zorundayız. Örneğin, bütün birimlerimizde yılda 180 milyon TL'lik elektrik harcıyoruz. Elektriğe yatırım yaptığımızda, bu 180 milyon TL'lik masraftan kurtuluruz. Bu gelişmeden dolayı, Opera Binası yapmak demek, gelişmekten dolayı büyümek, masrafının da artması demektir. Bu sebeple, bu masrafları karşılayacak kaynağı da üretmemiz lazım ki sürdürebilelim, yaşatabilelim.

İZMİR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
KENT VE
ULAŞIM
SERGİSİ

"13 YILDIR BİR ŞEKİLDE İŞ YAPIYORUZ AMA YAPTIKLARIMIZ ARASINDA EN ÖNEMLİSİ; KENTİN KANAAT ÖNDERLERİYLE, STK ÖRGÜTLERİNİ, ODALARINI BİRLEŞTİRMEK, KAYNAŞTIRMAK, AYNI HEDEFE DOĞRU YÜRÜMELERİNİ SAĞLAMAK OLDU."

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Yeni iki tane yöntem var; bazı kütüphanelerde çalışan sayısını azaltıyorlar, kart yöntemiyle kitap ödünç alabiliyorsunuz. Örneğin, Lizbon'da yankesiciliğin yaygın olduğu bir bölgede küçük bir kütüphane açmışlar ama içeride göçmenlere Türkçe dersi de veriliyor. Bu şekilde bir işbirliği yapmışlar. Herkes bu kitapların geri gelmeyeceğini düşünmüş ancak kitapların hepsi geri gelmiş. Çünkü insanlar kitapları çalmaya teşebbüs etmiyor. Kart ve makine ilişkisi var, veriyorsunuz ve alıyorsunuz. Dolayısıyla kütüphanede ekstra insan tutmaya gerek kalmıyor ve günün her saati kitap alınıp verilebiliyor. Bunların yanı sıra, Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile ilgili iki sorumuz var; birincisi kentte sanat, tasarım ve sivil toplumun kültürle ilişkisi size göre nerede duruyor? Çünkü biliyorum ki, eleştirileriniz de var. Kültür açısından baktığımızda; bir STK'yla Büyükşehir Belediyesi'nin yaptığı arasında bir eklemlenme, ara yüz size göre çalışıyor mu?**

AZİZ KOCAOĞLU İzmir, uzun süre kapasitesinin altında büyümüş bir kenttir. Büyük kentlerde kapasitesinin altında büyüme ve diğer kentlere göre az büyüme gerçekleşmesi durumunda, bu kentlerde büyük çöküntüler meydana geliyor. Bu anlamda, İzmir de 1970 ve 2005 yılları arasında çöküntü yaşamış bir kent. Bunun toparlanması da kolay değil. Çöküntü döneminde problemler çıkıyor; örneğin, STK'larda bölünerek çoğalma başlıyor. 13 yıldır bir şekilde iş yapıyoruz ama yaptıklarımız arasında en önemlisi; kentin kanaat önderleriyle, STK örgütlerini, odalarını birleştirmek, kaynaştırmak, aynı hedefe doğru yürümelerini sağlamak oldu. Bunda büyük oranda başarılı olduk, giderek daha da başarılı oluyoruz. Yani İzmir'de, Belediye'den başka, çevresinden, ulaşımına kadar, tüm altyapıyı tamamlayacak ve değiştirecek bir güç yok. Bunu da ilişkilerinizi kullanarak anlattığınızda, size bir güven doğuyor, güven doğunca da beraber hareket edebiliyorsunuz. Örneğin; 120 kişi 100.000 TL vererek, 12 milyon TL sermayeyle "TARKEM" diye bir şirket kuruyor ve bu tarihi bölgenin ayağa kalkması için uğraşıyor. TARKEM'e ben de ortağım, ama para gelsin diye değil. Hepimiz bu kentte yaşıyoruz, çocuklarımız burada yaşayacak. O zaman kentin kalkınması için bizim bu sıkıntıyı çekmemiz gerekir.

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Kültür ve Sanat Daire Başkanlığı, Belediye'nin içinde bütün bu işleri de üstlendiği için çok önemli. Fakat Büyükşehir yapılanması içinde bir de altyapı işleri var. Kültürün üst düzeyde bir öneme sahip olduğunun herkesçe kavranması çok önemli. Çünkü bütün süreçlere aslında aktif şekilde katılıyor. Hem görünmüyor hem de bütün süreçlerde etkisi var. Bunun yapılması için halihazırdaki durumu nasıl görüyorsunuz?**

AZİZ KOCAOĞLU Bu tamamen yönetimle ilgilidir. Biz, arkadaşların, Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcıları ile uyum içerisinde, kendi aramızda konuları hallediyoruz. Ayrı bir birim oluşturup, ki öyle bir teşebbüsümüz de var, o birimin Belediye'deki iş gücü ihtiyacını, niteliği, eğitimi, fazla personelin başka yerlere eğitilerek kaydırılması ve istihdamı kontrol etmesi gerekir.

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Bir de "içerme" meselesi var. Türkiye içerden göç aldı ve İzmir'de de aynı durum söz konusu. Aslında sormak is-**

tediğim soru; "sosyal içerme" ve "kültürün çevre ve sosyal içermeyle ilişkisi"nde nasıl bir yol izlenebilir? Hatırlarsanız, Kültür Çalıştayı'nı yaptığımızda en önemli şikayet; dış göç ve beyin göçü vermemizdi. Şimdi tam tersi bir durum söz konusu oldu. Bunun yanı sıra; İstanbul'dan İzmir'e de ciddi bir göç var. Bu durumda İstanbulluları İzmir'e nasıl entegre edebileceğimizle ilgili başka bir problem de ortaya çıkıyor. Ancak, bu da bir koz, bir yandan bu kozu nasıl değerlendireceğiz? Sadece İstanbulluları kastetmiyoruz, bunların yanında Suriyeliler ve Güneydoğu'dan gelenler de var. Bu bir zenginlik ve kullanmak gerekir.

AZİZ KOCAOĞLU Artık Anadolu'dan yapılan göçün büyükşehirlere bir ağırlığı yok. Bildiğiniz üzere bir Suriye meselesi var. İstanbul'dan "beyaz yakalı göçü" var. Bu göçte de yeni mezun beyaz yakalı kente gelip iş aramıyor. Kişi İstanbul'da düzenini kurmuş, belli bir gelir düzeyine ulaşmış, işine orada devam ediyor. Buradan da ev alıyor ya da kiralıyor. Geliyor, çocuklarıyla beraber yerleşiyor. Çocuklarını burada okutuyor, burada yaşıyor ve gerektiğinde, işine göre zaman zaman İstanbul'da çalışıyor. Hafta sonunu burada geçiriyor. Bunun sonunda giderek burada iş yapma, hele hele işi ofisten yönetilebilecekse buradaki evinde çalışmaya başlıyor veya ofis tutuyor. Örneğin, büyük bir sigorta firması bütün insan kaynakları operasyonunu buraya taşıyor. Yani ciddi bir yatırım yaptı. Önümüzdeki süreçte bu tür ofislerin İzmir'e gelmesi söz konusu olacaktır. İstanbul'dan İzmir'e göç eden kişi sayısı 2016 yılı için 16.283 kişiyken, bu yıl 66.000'lerden bahsediliyor ama bunun abartı bir rakam olduğunu düşünüyorum.

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Kültür Çalışayı'ndan bu yana Akdenizlilik kimliği içinde uluslararası bir "kültür sanat metropolü" haline gelmeyi amaçlayan, katılımcılığı ve yönetişimi gözeten bir "Kültürel Seferberlik Projeleri" dizisi planlandı. Bu tür projelerin hayata geçirilmesinde karşılaşılan engeller ve tamamlanmasında hızı kesen unsurlar size göre ne olur? Ve kendi kendinize baktığınızda, şunları yapamadık ya da zorlandık dediğiniz projeler ya da alanlar nelerdir?**

AZİZ KOCAOĞLU Her konuda zorlanırsınız, hayatta kolay bir şey yok. Hele hele kentinizde, bürokrasinizde olmayanı yapıyorsanız, yeniliğe karşı insanda içgüdüsel olarak tepki varsa, bir zorlanma oluyor. Onu aşmak yöneticinin görevidir. Her konuda sorunlarla karşılaşıyor ve zaman içerisinde aşmaya çalışıyoruz. Türkiye'nin ve Belediye'nin zaman problemi var. Bu zaman problemine hep "bürokrasi" denir, ama çoğu zaman bürokrasiden kaynaklanmaz, işin oluşumundaki prosedürlerden kaynaklanır. İzmir'de işi yaparak öğreniyor bu esnada hızlanıyorsunuz ve o işi yaptıkça motive oluyorsunuz. Giderek hızlandık ve yaptığımız işler görünür oldu. Görünür oldukça taraftarımız arttı. Biz 13 yılda bu konuma geldiysek, 3–4 yılda kat ettiğimiz mesafeyi belki 1 yıl belki 6 ayda kat edeceğiz. Yani hızlanarak gidiyoruz. Çünkü yola çıktığın adam, sermaye, potansiyel, tavsiye, fikir artıyor. Bu şekilde yola devam ediyorsun.

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Daha uzak bir süreçte, hayaller de buna dahil, 2030'a kadar kentin kültürle birlikte tanımlanması ve "marka kent"i kültür üzerinden kurmak için bu süreçte neler yapılmalıdır?**

AZİZ KOCAOĞLU Buraya kültür-sanat insanlarını yerleştireceksin. Bu da kültür-sanat insanları ürettikçe mümkün olur. Yani bu Belediye'nin çabasıyla oluşturulacak bir bina değildir. Bu,

"projeyi yaptırdım, ihaleye çıktım, yapıyorum" projesi değildir, insana ve insan becerisine dayalı bir projedir. Nitelikli göçmen edindiğimiz ve onlara olanaklar sağlayabildiğimiz sürece, bu çok daha hızlı ilerleyecektir.

DOÇ. DR. SERHAN ADA **Belediye'nin Kültür Çalıştayı'ndan bu yana "sivillere alan açma politikası" var. Bu konuda da biliyorum ki, sadece İstanbul'da veya Türkiye'nin başka yerlerinde değil, bu pilot kent UCLG (United Cities and Local Governments) çerçevesinde yaptığımız çalışmalar "İzmir Örneği" olarak konuşuluyor. Arkadaşlar da hem Akdeniz Akademisi de hem de İzmir Kültür Pla+formu Girişimi olarak kendi rüştlerini ispat eden "Kültür Haritalaması Çalışması"nı yaptılar. Bu çalışmayı Akdeniz Akademisi olarak değil, sivil olarak, "bu bizim çalışma alanımız" diyerek yaptılar. Baktığınızda, merkezde sayılabilecek 11 ilçedeki 246 kültür mekanına yönelik çalışmalar yaptılar.**

Başkanım, 11 merkez ilçeyi düşünün; bir tarafta Karabağlar, öbür tarafta Çiğli, Karşıyaka, Bornova, Buca, Gaziemir, Konak, Balçova, Narlıdere, Güzelbahçe'ye kadar uzanıyor. Buralarda 200 civarında kültür mekanı belirlemişler. Mekanların incelenmesiyle ortaya çıkan bu çalışma devam edecek. Çünkü, kültür alanında çalışanlar kendi alanlarına sahip çıkıyorlar ve "yerel yönetimde kim olursa olsun, biz bu çalışmaya devam edeceğiz" diyorlar. Bu çok önemli bir iradedir. İncelenen mekanların %59'u Konak, %15'i Bornova, %13'ü Karşıyaka'da olmak üzere İzmir'in kültür mekanlarının neredeyse toplam %80'ini buluyor. Aslına bakarsanız merkezde 11 ilçe var, merkezin de merkezi var, onun da merkezi Alsancak'tır. Geri kalan kısım kültür arzından talebini alamamış görünüyor. Burada İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne büyük bir görev düşüyor. Bununla nasıl başa çıkacağız?

AZİZ KOCAOĞLU Yine aynı noktaya geliyoruz. Yerel yönetimler yozlaşmadan, her yönden kenti kirletmeden geliştirip nitelikli bir şekilde büyütürlerse, arkasından bu gelecektir ve yaygınlaşacaktır. Ancak, biz de yatırım yapacağız diyoruz, aynı bölgeye yatırım yapıyoruz. Metropol kentin 11 kent içerisinde de bir merkezi var. Örneğin, Karşıyaka'ya opera binası yapma hususunda "Karşıyaka'ya neden opera binası yapıyorsunuz?" gibi sorularla serzenişte bulunanlar da oldu. Fakat biz ısrarla Karşıyaka'yı düşündük. İlçeler kendi içerisinde gelişeceklerdir. Bornova, üniversite kentidir. Hem öğretim üyesi hem de öğrenci açısından ciddi bir potansiyeli vardır. Çünkü en eski devlet okulu Bornova Kampüsü'dür. Giderek Buca da aynı duruma gelecektir. Buca'da Şirinyer Parkı projemiz vardı. Onu düzenlediğimizde, ciddi bir aktivite, toparlanma olacak. Katip Çelebi Üniversitesi ile Karşıyaka da hareketlenecek. Zaten tüm bölgenin merkezi Alsancak ve oraya da sadece İzmir'den insan gelmiyor ki, Manisa'dan, Aydın'dan, Kaz Dağları'ndan da geliyor. İzmir'in böyle bir hüviyeti var ama örneğin, Belediye Başkanımız Bergama'da nefis bir salon yaptı. Biz Torbalı'ya büyük bir merkez yaptık, Belediye Başkanı başlamıştı ve bitirememişti. Örneğin Ödemiş'te de var ve bunların sayısı giderek artıyor. Yani hemen hemen her ilçeye bir kültür merkezi yapıyoruz.

* 14.09.2017 tarihinde yapılan görüşme.

KISALTMALAR

A.Ş	Anonim Şirket
AASSM	Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi
AB	Avrupa Birliği
AKP	Adalet ve Kalkınma Partisi
Alçesu	Alaçatı Çeşme Su İşletmeleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi
APİKAM	Ahmet Piriştina Kent Arşivi ve Müzesi
AVM	Alışveriş Merkezi
AYKOME	Altyapı Koordinasyon Merkezi
BAYÇİKOOP	Bayındır Çiçek Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
BM	Birleşmiş Milletler
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
DEÜ	Dokuz Eylül Üniversitesi
DGM	Devlet Güvenlik Mahkemesi
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
DSP	Demokratik Sol Parti
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu
ESBAŞ	Ege Serbest Bölge Kurucusu ve İşleticisi Anonim Şirketi
ESHOT	Elektrik Su Havagazı Otobüs ve Troleybüs
FAO	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
HİM	Hemşehri İletişim Merkezi
IFC	International Financial Corporation/ Uluslararası Finans Kuruluşu
İBB	İzmir Büyükşehir Belediyesi
İEF	İzmir Enternasyonal Fuarı
İEKKK	İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu
İTÜ	İstanbul Teknik Üniversitesi
İZBAN	İzmir Banliyö Sistemi Taşımacılığı Anonim Şirketi
İZBETON	İzmir Büyükşehir Belediyesi Beton Asfalt Enerji Üretim Dağıtım Tesisleri Su Kanalizasyon Ticaret ve Sanayii Anonim Şirketi
İZELMAN	Genel Hizmet, Otopark, Özel Eğitim, İtfaiye ve Sağlık Hizmetleri Ticaret Anonim Şirketi
İZENERJİ	İnsan Kaynakları, Temizlik, Bakım, Onarım Enerji Güvenlik Hizmetleri, İlaçlama ve Turizm Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi
İZFAŞ	İzmir Fuarcılık Hizmetleri Kültür ve Sanat İşleri Ticaret Anonim Şirketi
İZKA	İzmir Kalkınma Ajansı
İZKUŞ	İzmir Kuş Cenneti Koruma ve Geliştirme Birliği
İZSU	İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
İZTAV	İzmir Turizm Tanıtma Vakfı
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
ODTÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
PDKS	Personel Devam Kontrol Sistemi
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TARKEM	Tarihi Kemeraltı İnşaat Yatırım ve Ticaret Anonim Şirketi
TCDD	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
TMSF	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TOKİ	Toplu Konut İdaresi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UCLG	United Cities and Local Governments/ Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı
UKOME	Ulaşım Koordinasyon Merkezi
UNIVERSIADE	Dünya Üniversite Oyunları

ÖZGEÇMİŞLER

ÜMİT YALDIZ 1977 Ordu Korgan'da doğdu. Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-Televizyon ve Sinema Bölümü'nden mezun oldu.1998 yılından itibaren, İzmir'de medya sektöründe çalışmaya başladı. Gazeteciliğe, Yeni Asır Spor Servisi'nde muhabir olarak başlayan Yaldız, sırasıyla *Haber Ekspres, Kent, Yenigün* gibi gazetelerde muhabir, editör, haber müdürü ve köşe yazarı olarak çalıştı. Gazetecilik kariyerini yerel yönetimler ve politika alanında sürdüren Yaldız, bu süre içinde Hasan Tahsin, Barış Selçuk, EBSO, Aydın Doğan ve Çağdaş Gazeteciler Derneği gibi yarışmalarda yerel ve ulusal çapta çok sayıda mesleki ödüle layık görüldü. 2008 yılından itibaren gazeteciliğe kurucusu olduğu basın kuruluşlarında devam eden Yaldız, Ege'de Sonsöz internet haber portalının 6 yıl boyunca genel yayın yönetmenliğini üstlendi. Mezun olduğu Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde, iki eğitim yılında 'Güncel Ekonomik ve Sosyal Olaylar' dersi veren Yaldız aynı zamanda İzmir'de yayın yapan Biz TV, Kanal 35, Ege TV, Radyo Pause gibi kurumlarda uzun yıllar program yapımcısı ve yorumcu olarak görev aldı. Halen, *Ege'de Sonsöz*'de köşe yazarlığına devam etse de, 2015 yılında aktif gazetecilik yaşamına ara veren Yaldız, devraldığı İzmir merkezli araştırma şirketi İntegral'in Genel Koordinatörü olarak iş yaşamını sürdürmektedir. Ümit Yaldız evli ve 3 kız babasıdır.

PROF. DR. **ŞEVKİNAZ GÜMÜŞOĞLU** 1955 Muğla doğumlu olup ilköğretimini tamamladıktan sonra eğitim hayatını İzmir'de sürdürmüş, 1978 yılında Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi Üretim Bölümü'nden mezun olmuştur. 'Sistem Analizi ve Sistemler Yaklaşımı' alanında yüksek lisansını tamamladıktan sonra 1983 yılında 'İşyeri Düzeni' konulu çalışmasıyla doktor ünvanı almıştır. 1990 yılında, 'Sayısal Yöntemler Bilim Dalı'nda doçent ünvanını almış, Mart 1996 yılında 'İstatistiksel Kalite Kontrol' alanındaki çalışmalarıyla Sayısal Yöntemler alanında profesör olmuştur. Üretim yönetimi, sayısal yöntemler, işletme istatistiği, istatistiksel kalite kontrol, strateji yönetim, Muğla Girişimcilik Tarihi konularında yazılmış 15'ten fazla kitabı, çeşitli ulusal ve uluslararası makaleleri, bildirileri ve araştırma projelerinin yanı sıra, gıda ve kozmetik alanlarında marka ve patent çalışmalarını da sürdürmektedir. Halen, Yaşar Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmakta olup evli ve iki kız annesidir.

PROF. DR. **ÜMİT ATABEK**, 1955 yılında Sinop'da doğdu. ODTÜ İBF'den Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi alanında lisans (1979), Ankara Üniversitesi SBF'den yüksek lisans (1982) ve doktora (1991) dereceleri aldı. Akademik yaşamına, 1980 yılında Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde asistan olarak başladı. 1983 yılında İtalya'da Perugia Üniversitesi, Istituto di Studi

Sociali'de doktora öncesi araştırma bursuyla çalışmalarda bulundu. 1995 yılında basın-yayın tekniği alanında doçent oldu. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde bölüm başkanlığı ve dekan yardımcılığı görevlerinde bulundu. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde, lisans ve lisansüstü dersleri verdi. 2001/2002 döneminde KKTC'de Doğu Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde misafir öğretim üyesi olarak görev yaptı. 2002 yılında Antalya Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi'ne katıldı ve profesör oldu. Bu fakültede, 2002-2009 yılları arasında da gazetecilik bölüm başkanlığı, 2005-2008 yılları arasında dekanlık görevlerini yürüttü. 2009 yılından itibaren, İzmir Yaşar Üniversitesi İletişim Fakültesi dekanı olarak görev yapmaktadır. İletişim alanıyla ilgili çeşitli dergilerin yayın ve hakem kurulunda yer alan Prof. Dr. Atabek SEEDI (South-Eastern European Digitization Initiative) Kurucu Yönetim Kurulu Üyesidir. 2002-2010 yılları arasında, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu İletişim İhtisas Komitesi üyeliği, 2007-2009 yılları arasında da Antalya Basın Akademisi Koordinatörlüğü görevlerini de yürütmüştür. EUPRERA (European Public Relations Education and Research Association) üyesi olan Atabek ayrıca, RATEM (Radyo Televizyon Yayıncıları Meslek Birliği) mesleki yeterlik çalışmalarında da danışmanlık yapmıştır. İletişim teknolojileri, iletişim araştırma yöntembilimi ve iletişim ekonomi politiği konularında çalışmaktadır.

PROF. DR. **OĞUZ ESEN,** Temel eğitimini Ankara'da Tevfik Fikret Lisesi'nde tamamladıktan sonra ODTÜ Ekonomi Bölümü'nden lisans, Gazi Üniversitesi'nden doktora derecesini aldı. Doktora sonrası araştırmacı olarak bir yıl süreyle Nottingham Üniversitesi'nde bulundu ve istikrar programları konusunda araştırma yaptı. Fulbright bursu kapsamında Massachusetts Üniversitesi, Amherst'te uluslararası sermaye hareketleri konusunda araştırmalarda bulundu ve dersler verdi. 1999 yılında Gazi Üniversitesi'nde profesör oldu. Levin bursuyla, New York Eyalet Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesi olarak bulundu ve konferanslar verdi. Salerno Üniversitesi ve Fulda Üniversitesi'nde dersler verdi. İzmir Ekonomi Üniversitesi'ne kuruluşunda bulundu. Bölüm Başkanı, Rektör Yardımcısı ve Rektör olarak görevler yaptı.

PROF. DR. **YAŞAR UYSAL**, 1967 yılında Manisa'ya bağlı Gülbahçe köyünde küçük bir tütüncü ailesinin dört çocuğunun üçüncüsü olarak doğmuştur. Yaşar Uysal ilköğrenimini Gülbahçe Köyü İlkokulu'nda, orta öğrenimini Muradiye Lisesi'nde tamamlamıştır. Üniversite ve sonrası eğitimlerini Dokuz Eylül Üniversitesi'nde almıştır. Lisans eğitimini 1988 yılında Maliye, yüksek lisans eğitimini, "Türkiye'de 1980 Sonrası Dönemde İzlenen tarım Politikalarının Tarım Sektörü Üzerine Etkileri" adlı teziyle 1990 yılında İktisat Bölümü'nde tamamlamıştır. "Bölüşüm İlişkileri ve Bu İlişkilerin Düzenlenmesinde Etkili Olabilecek İktisat Politikalarının Değerlendirilmesi, (Türkiye Örneği)" isimli teziyle, 1998 yılında doktor unvanını almıştır. 1992 yılında DEÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü İktisat Politikası Anabilim dalında asis-

tanlığa başlayan ve 2002 yılında doçent, 2008 yılında profesör unvanını alan Uysal, halen aynı fakültede öğretim üyesi ve bölüm başkanı olarak, 'İktisat Politikası', 'Tarım Ekonomisi', 'İktisat Sosyolojisi' dersleri vermektedir. Bireysel ve ortak olarak; 13 kitap, 36 makale yayınlamış, 48 bildiri sunmuş ve 300'ü aşkın konferans ve seminer vermiş olup, Fakülte Kurulu ve Fakülte Yönetim Kurulu üyeliğinin yanında İzmir Ticaret Borsası, Ege Giyim Sanayicileri Derneği, İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, Ege Bölgesi Sanayi Odası, Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği, Yönetim Kurulu Danışmanlığı görevlerinde de bulunmuştur. Yaşar Uysal evli ve bir kız çocuğu babasıdır.

DOÇ. DR. **KORAY VELİBEYOĞLU**, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır. Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Lisans Programı'nda şehircilik tarihi, ekolojik planlamayla kentsel tasarım atölyesini; yüksek lisans programında, 'Kentsel Tasarım Teknikleri' dersiyle araştırma odaklı, yeni gelişen kavram ve olaylara yönelik kentsel tasarım atölyesini yönetmektedir. Ayrıca, Mühendislik İşletmeciliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı'nda, 'Bilgi Yönetimine Giriş' dersini vermektedir. Güncel araştırma konuları içinde kentsel tasarım, bilgi ve yenilikçilik yönetimi, akıllı şehirler ve doğa-esaslı çözümler bulunmaktadır. Bilgiye-dayalı kentsel gelişme, yaratıcı kentsel bölgeler ve varlık-odaklı yerel kalkınma alanlarında uygulamalı çalışmaları, kitap editörlüğü ve eserleri bulunmaktadır. 2004-2006 yılları arasında, ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'yle, Avustralya'da Griffith Üniversitesi Kentsel Araştırmalar Merkezi'nde doktora sonrası araştırma projelerinde yer almıştır. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin açtığı, "Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası Ulusal Fikir Yarışması"nda (2008) birincilik ödülü kazanan ekibin temsilcisidir. Ayrıca, yarışmanın devamındaki süreçte 2013-2016 döneminde yürütülen "İzmir Yarımada Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi" ve havza esaslı çalışmaların yöneticiliğiyle ilgili uygulama projelerinin danışmanlığını da üstlenmiştir.

PROF. DR. **ÜMİT ERDEM**, 1968 yılında, Ege Üniversitesi'nden Yüksek Ziraat Mühendisi olarak mezun olmuş, DAAD bursuyla, Justus Liebeg Üniversitesi Doğa Koruma ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde doktora eğitimini tamamlamıştır. Ege Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde sürdürdüğü akademik çalışmaları; çevre bilimleri, peyzaj ekolojisi, çevre yönetimi ve planlaması konularında yoğunlaşan Prof. Dr. Erdem, özellikle insan kaynaklı değişimlerin çevre üzerinde etkileri konusunda ulusal ve uluslararası düzeyde farkındalık yaratmayı amaçlamıştır. KKTC Lefke Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nün kuruluşuna katkı sağlayan Erdem, Yakın Doğu Üniversitesi'nde de uzun dönem ders vermiştir. Ayrıca, çevre üzerinde yıkıcı etkileri olabilecek projelere (siyanürliçi ile altın madenciliği, termik santraller, çevre güvenliğini tehdit eden projeler vb.) karşı yerel ve ulusal düzeyde sivil hareketlerde bilim insanı olarak yer almıştır. Ulusal ve uluslarara-

sı düzeyde çok sayıda sivil toplum örgütünde aktif olarak görev alan ve çok sayıda STK'nın kuruluşuna öncülük etmiştir. Halen, Türk Ekoloji Topluluğu'nun Başkanlığını sürdürmekte, Avrupa Ekoloji Federasyonu, Hava Kirlenmesi Araştırmaları ve Denetimi Türk Milli Komitesi, Uluslararası Ekoloji Derneği (INTECOL), Ziraat Mühendisleri Odası, Mavi Bayrak Türkiye Çevre Vakfı Kurucu Üyeliği, Türkiye Kalite Derneği İzmir Şubesi Çevre Komitesi Üyeliği, Alman Çim Derneği üyesi olarak görev yapmaktadır. 1996 yılında, TÜBİTAK tarafından Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik Ödülü, 2000 yılında IUAPA tarafından verilen 'Thomas Kuhn Ödülü' ve 2001 yılında, 'Peyzaj Özel Ödülü' ve 2006 yılında Karşıyaka Belediyesi tarafından verilen Geleneksel Çevre Ödülü'nü almıştır.

PROF. DR. **GÖKDENİZ NEŞER**, 1965 yılında, İzmir'de doğdu. Ortaöğrenimini, İzmir Atatürk Lisesi'nde tamamlamıştır. 1987 yılında, İstanbul Teknik Üniversitesi Gemi İnşaatı ve Deniz Bilimleri Fakültesi'nden Gemi İnşaatı ve Makineleri Mühendisi olarak mezun olmuştur. Lisansüstü çalışmalarınıysa, Dokuz Eylül Üniversitesi'nde yapmıştır. Halen aynı üniversitenin, Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü'nde öğretim görevlisi ve Tekne Üretim Teknolojileri Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde müdür olarak görev yapmaktadır. Japonya, Polonya, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri'nde konuk araştırmacı ve öğretim üyesi olarak çalışmıştır. 2012 yılından bu yana İzmir Büyükşehir Belediyesi İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nde (İZSU) yönetim kurulu üyesidir. Denizcilik faaliyetlerinin, denizel çevreyle etkileşimleri,deniz teknolojileri ve çevresel yönetimleri, sürdürülebilir su yönetim konularında araştırma ve uygulama projeleri olan Neşer, söz edilen konularla ilgili ulusal ve uluslararası sivil toplum örgütlerinde de görev yapmaktadır.

PROF. DR. **METİN ŞENBİL**, Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nden 1995 yılında lisans; 1998 yılında yüksek lisans programından mezun olmuştur. 2003 Kyoto Üniversitesi'nden doktor unvanı almıştır. 2003-2008 yılları arasında, Hiroşima Üniversitesi'nde 'Mükemmeliyet Merkezi Araştırmacısı' olarak çalışmıştır. 2009 yılında Doçent unvanını almıştır. Gazi Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesidir.

DOÇ. DR. **TANYEL ÖZELÇİ ECERAL**, 1990 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlanma Bölümü'nden mezun olmuştur. Aynı Üniversitenin, 'Bölge Planlama' programından yüksek lisans, 'Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı'ndan, doktora derecesini almıştır. Kültür Bakanlığı ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nde şehir ve bölge planlayıcısı olarak çalışmıştır. 2001 yılından bu yana, Gazi Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Bölgesel çalışmalar, kent ekonomisi ve kent planlama alanlarında çalışmaları bulunmaktadır.

PROF. DR. **ADNAN KAPLAN**, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde öğretim üyesidir. Yüksek lisans tezini Gediz Deltası, doktora tezini Foça kıyı bölgesi üzerine hazırlamıştır. Kamusal mekanlar, peyzaj ve yeşil altyapı, delta ve kıyı sulak alanları, resilient kıyı bölgeleri, yerelden kalkınma gibi planlama, peyzaj mimarlığı ve kentsel tasarım konularında araştırma, yayın ve eğitim çalışmalarını sürdürmektedir.

PROF. DR. **ŞAFAK TANER**, 1962 yılında İzmir'de doğmuştur. Bornova Anadolu Lisesi'ni, ardından Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirmiştir. Halk sağlığı doktorası yapmıştır. Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi'nden ve Açık Öğretim Sosyoloji bölümünden mezun olmuştur. Aberdeen Üniversitesi 'Sağlık Ekonomisi' programını tamamlamıştır. Ana çocuk sağlığı merkezi, sağlık ocağı hekimliği yapmıştır. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sağlık-Kültür-Spor Dairesi Başkanlığı ve İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Vakfı Genel Müdürlüğünü yürütmüştür.

PROF. DR. **MELTEM ÇİÇEKLİOĞLU**, 1968 yılında Eskişehir'de doğmuştur. 1991 yılında, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olmuş, 1997 yılında halk sağlığı uzmanlık eğitimini tamamlamıştır. Program geliştirme ve öğretim alanında yüksek lisans derecesine sahiptir. Yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleriyle birlikte kadın sağlığı ve sağlık eğitimi konularında proje ve eğitim etkinlikleri yürütmüştür. 2009-2014 yılları arasında Çankaya Belediyesi Sağlık Danışma Kurulu'nda yer almıştır. İlgi alanları, üreme sağlığı, kadın sağlığı, sağlık eğitimi, sağlık politikaları ve birinci basamak sağlık hizmetleridir.

PROF. DR. **CANAN BALKIR**, ODTÜ'de birincilikle lisans derecesini aldıktan sonra, Ege Üniversitesi'nde doktora, Fulbright bursuyla ABD, İngiliz Kültür Bursu ile de İngiltere'de akademik çalışmalarını sürdürmüştür. 1981-1982 Avrupa Komisyonu Araştırma Ödülü'nü alan Balkır, çalışmalarını Avrupa Birliği üzerinde yoğunlaştırmış ve yurtiçinde ve yurtdışında yayınlanmış birçok kitabı ve makalesi bulunmaktadır. Jean Monnet profesörü unvanını alan Balkır, Dokuz Eylül Üniversitesi AB Ana Bilim Dalı Başkanlığı'nı ve Jean Monnet Mükemmeliyet Merkezi Müdürlüğünü yapmıştır. İngiltere, KKTC ve ABD'de ders vermiş olan Balkır, halen ABD'de Avrupa Birliği konusunda ders vermektedir. Kitaplarından bazıları Turkey and Europe (A. M. Williams ile birlikte); Structural Adjustment of Turkish Agriculture Within the Context of Integration With the EC; Europeanisation of Public Policy in Southern Europe (der. T. Bolükbaşı, E. Ertugal ile birlikte); Avrupa-Akdeniz Ortaklığı Mare Nostrum'dan Bir arada Yaşamaya; Uluslararası Ekonomik Bütünleşme: Kuram, Politika ve Uygulama-AB ve Dünya Örnekleri (2011 TÜBA Ödülü); Avrupalılaşma-Tarih, Kavram, Kuram ve Türkiye Uygulaması (D. Soyaltın ile birlikte). Balkır, birçok ulusal ve uluslararası projede koordinatör veya araştırmacı olarak yer almıştır. KA-DER Danışma Kurulu üyesi ve Urla Kent Konseyi Başkanıdır.

DOÇ. DR. **ALP YÜCEL KAYA**, 1972 doğumlu, İzmir Saint Joseph Lisesi mezunu (1990), ODTÜ Ekonomi Bölümü lisans (1995) ve yüksek lisans (1998) derecesi sahibidir. Doktora derecesini (2005) EHESS-Paris'ten "Politique de l'enregistrement de la richesse économique: Les enquêtes fiscales et agricoles de l'Empire ottoman et de la France au milieu du XIXe siècle" başlıklı tezle almıştır. 2013 yılından bu yana, Ege Üniversitesi İktisat Bölümü öğretim üyesi, aynı zamanda İzmir Akdeniz Akademisi Bilim Kurulu üyesi ve Tarih Birimi koordinatörüdür. Araştırma ve çalışmaları 18. ve 21. yüzyıllar arası Fransa, Balkanlar ve Doğu Akdeniz'de iktisadi düşünce tarihi ve iktisat tarihi alanlarında tarımsal dönüşüm ve mülkiyet ilişkilerinin çatışmalı dünyasına yoğunlaşmıştır.

DOÇ. DR. **SERHAN ADA**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Kültür ve Sanat Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi ve Kültür Politikaları ve Yönetimi Araştırma Merkezi Müdürü ve Kültür Politikası ve Kültürel Diplomasi UNESCO Kürsüsü Başkanı. Aynı üniversite bünyesinde 2007 yılında kurulan, Osmanlı Devleti'nin İstanbul'daki ilk elektrik santrali Silahtarağa'nın restore edilerek bir eğitim, sanat ve kültür merkezine dönüştürülmesiyle oluşan santralistanbul'un Kurucu Direktörlüğü görevini üstlendi. Barselona (Universitat de Barcelona), Lyon (Université Lumière Lyon 2), Beyrut (Université Saint-Joseph), Almanya Hildesheim (University of Hildesheim), Torino (ILO School of Development), New Jersey (Rutgers University), Venedik (IUAV) ve Bologna'da (Università di Bologna, GIOCA) dersler ve seminerler verdi. İzmir'in kültür politikası geliştirme çalışmalarına, 2009 yılından bu yana katkıda bulunan Ada halihazırda, UNESCO Türkiye Milli Komitesi Yönetim Kurulu Üyeliği ile Kültürel İfadelerin Çeşitliliği Komitesi Başkanlığı görevlerini sürdürüyor. Editör ve yazar olarak katkıda bulunduğu yayınları arasında; *Sivil Toplum Gözüyle Türkiye Kültür Politikası Raporu* (2011), *Türkiye'de Kültür Politikalarına Giriş* (2009), *İstanbul'un Festivalleri* (2011), *Emerging Cultural Continent: Actors and Networks* (2008) ile iki şiir kitabı, *Üç Fiiller Kitabı* (2012) ve *İlân-ı Şiir* (1995) sayılabilir.

İZMİR MODELİ ÇALIŞMALARINA KATKISI BULUNANLAR*

Adnan ÇELİKKAL, Prof. Dr. Adnan KAPLAN, Ahmet TOMAR, Ahsen DÜŞENKALKAN, Alaattin YÜKSEL, Ali Ekber YILDIRIM, Ali MURATHAN, Ali Serdar PEDÜKÇOŞKUN, Aliosman KURTULUŞ, Prof. Dr. Alp Yücel KAYA, Alper DOĞRUÖZ, Doç. Dr. Alper DUMAN, Prof. Dr. Alper BABA, Arda ŞEKERCİOĞLU, Ayça ATEŞER, Aydın GÜZHAN, Ayhan KELEŞ, Prof. Dr. Ayla OĞUŞ BİNATLI, Aysel ÖZKAN, Dr. Ayselin YILDIZ, Ayşe Arzu ÖZÇELİK, Ayşe Suzan GÖK, Prof. Dr. Ayşe FİLİBELİ, Dr. Ayşegül SABUKTAY, Ayşen KALPALI, Aytuğ BALCIOĞLU, Aziz KOCAOĞLU, Banu DAYANGAÇ, Barış KARCI, Başak IŞIKLAR, Başak SOMUNCU, Behiye Fügen SELVİTOPU, Dr. Bergüzar ÖZBAHÇECİ, Berna ATAMAN OFLAS, Betül AKSOY, Borga KANTÜRK, Dr. Buğra GÖKÇE, Burcu SUNGUR, Prof. Dr. Burçin ÇOKUYSAL, Prof. Dr. Burhan ŞENATALAR, Bülent TANIK, Dr. Can ÖZCAN, Prof. Dr. Canan ABAY, Prof. Dr. Canan BALKIR, Çiğdem AŞICI, Dr. Değer ERYAL, Deniz ÇABA, Doç. Dr. Deniz GÜNER, Derya GİRGİN SÜMER, Didem YAYGEL, Dr. Dilek AKYALÇIN KAYA, Durrin SÜER, Dursun KARADAĞ, Duygu ERSİN, Dr. Elif KOCABIYIK, Emel Ayfer NAKIPOĞLU, Emin Özgün TÜRKBAY, Doç. Dr. Emine YETİŞKUL ŞENBİL, Emine SEBZECİ, Erhan BEY, Erkan ARSU, Ersoy SÜMERKAN, Ertuğrul TUGAY, Dr. Faruk GÜLER, Faruk İŞGENÇ, Fatma Pelin YENİGÜN DİLEK, Fatma TAŞKENT, Fatma TUNÇ KÖPRÜLÜ, Fazıl ÖLÇER, Prof. Dr. Feride AKSU TANIK, Prof. Dr. Fikret ADAMAN, Prof. Dr. Fikret TOKSÖZ, Filiz ECZACIBAŞI SARPER, Prof. Dr. Filiz KÜÇÜKSEZGİN, Fitnat Perihan UTAN, Funda ERKAL ÖZTÜRK, Gonca KAYAALP, Gökçe SÜVARİ, Prof. Dr. Gökdeniz NEŞER, Prof. Dr. Gökhan ORHAN, Gülay DEMİRCİOĞLU, Güler SAĞIT, Güven İNCİRLİOĞLU, Doç. Dr. Güzel YÜCEL GİER, Güzin ÖZBAŞ, Hakan ALPSOYKAN, Hakan ÖZTÜRK, Prof. Dr. Halil ŞEN, Haluk KARABULUT, Hamdi Ziya AYDIN, Handan ERİŞ, Hande ARSLANALP, Dr. Hasibe VELİBEYOĞLU, Hilmiye ÇARIKÇI, Hülya ARKON, Hülya ŞAHİN, Hüseyin KIRMIZI, Irmak YILMAZ, İbrahim ERDALLI, Prof. Dr. İlhan TEKELİ, İsmail DÜLGER, İsmail MUTAF, Kader SERTPOYRAZ, Kadir Efe ORUÇ, Kadir YILDIZ, Prof. Dr. Kayıhan PALA, Doç. Dr. Koray VELİBEYOĞLU, Prof. Dr. Korel GÖYMEN, Kübra ÇAKAR, Doç. Dr. Levent KIDAK, Levent İŞLER, Lütfi ÜNAL, Mehmet URAL, M. Selçuk BİLGİ, Mahmut ESKİYÖRÜK, Mahmut TÜRKMENOĞLU, Mehmet Oğuz ERGENEKON, Mehmet SAYAR, Mehmet Seçkin MUTLU, Prof. Dr. Mehmet ZENCİR, Prof. Dr. Meltem ÇİÇEKLİOĞLU, Meral ÇOBAN, Mert YAYGEL, Metin KILINÇ, Prof. Dr. Metin ŞENBİL, Murat GİLGİL, Murat MOLVA, Murat VARLIORPAK, Prof. Dr. Murat BOYACI, Prof. Dr. Murat YERCAN, Prof. Dr. Mustafa BALCA, Dr. Mustafa BAYIK, Doç. Dr. Mustafa K. BAYIRBAĞ, Mustafa KAPÇI, Mustafa Kubilay YILDIRIM, Mustafa KÜLAHÇIOĞLU, Nazlı ÖZKAYNAK, Nedim ÖRÜN, Prof. Dr. Nejat ÇOŞKUN, Neşe DUYGUN, Nilgün CEYHAN, Nuran ALTUN, Prof. Dr. Oğuz ESEN, Prof. Dr. Oğuz OYAN, Dr. Onur MENGİ, Doç. Dr. Orhan GÜNDÜZ, Ozan TANOBA, Ömer KIZILENİŞ, Prof. Dr. Ömer Faruk ÇOLAK, Özge BAYRAK, Özgür AKKAVAK, Özlem TUĞAÇ, Dr. Pınar MERİÇ, Raif CANBEK, Reşat YÖRÜK, Rümeysa ÖZGEN, Dr. Sadun EMREALP, Sarp KESKİNER, Sayım ULUTAŞ, Seda TUFAN, Seha ÖZMEN, Selçuk SAVCI, Sema ÖVGÜN, Doç. Dr. Semahat ÖZDEMİR, Senem YAZICI, Serdar YÜCEL, Doç. Dr. Serhan ADA, Prof. Dr. Serhan TANYEL, Serpil BARAN, Serpil KESKİN, Serpil ÖTÜCÜ, Seyhan TOTUK, Prof. Dr. Sezai GÖKSU, Sibel ÇOBAN, Sinem SAVTEKİN, Sönmez ALEV, Suphi ŞAHİN, Prof. Dr. Şafak TANER, Doç. Dr. Şebnem GÖKÇEN, Şehnaz AYDIN, Şervan ALPŞEN, Şevket TÜRKEL, Prof. Dr. Şevkinaz GÜMÜŞOĞLU, Şule KÖK, Prof. Dr. Şükrü BEŞİKTEPE, Doç. Dr. Tanyel ÖZELÇİ ECERAL, Tayfun SERHAN, Tevfik TOZKOPARAN, Dr. Tolga ÇİLİNGİR, Tufan EKER, Turgay AKKAYA, Tülay YILMAZ, Ufuk YILMAZ, Uğur YÜCE, Utku ARSLAN, Prof. Dr. Uygur KOCABAŞOĞLU, Prof. Dr. Ümit ATABEK, Prof. Dr. Ümit ERDEM, Ümit YALDIZ, Vehbi DURDU, Prof. Dr. Yaşar UYSAL, Yeşim VARDAR, Yıldırım ŞAHİNER, Yıldız DEVRAN, Prof. Dr. Yusuf KURUCU, Prof. Dr. Zafer TOSUNOĞLU, Zeliha DEMİREL, Dr. Zeynep Durmuş ARSAN

* Liste alfabetik olarak hazırlanmıştır.

Türkiye ‘İzmir gibi’ olsun

İnsanlığın asırlardır peşinde koştuğu idealler var.
Demokrasi, katılımcılık, insan hakları ve adalet ilkelerinin tam olarak uygulandığı bir yerel yönetim yapısı gibi..
Sağlıklı, mutlu ve yaşam kalitesi yüksek bir toplum gibi..
Çünkü insanoğlu daha iyi yaşamak ve daha iyi yönetilmek istiyor.
Bizleri, yani ‘İzmir Modeli’ ekibini bir araya getiren ana fikir de, sanırım budur.

Aziz KOCAOĞLU
İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanı

İzmir AKDENİZ Akademisi
İZMİR MEDİTERRANEAN ACADEMY

ISBN: 978-975-18-0248-4

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
150 .yıl 1868-2018